

Στρατηγική Ανθεκτικότητας του Δήμου Ηρακλείου

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	4
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
2.1 Γιατί μια στρατηγική ανθεκτικότητας;	7
2.2 Υφιστάμενη κατάσταση & προκλήσεις της πόλης του Ηρακλείου	11
2.2.1 Κλιματικές και Περιβαλλοντικές Προκλήσεις.....	11
2.2.2 Δημογραφικές και Κοινωνικές προκλήσεις.....	29
2.2.3 Οικονομικές προκλήσεις.....	56
2.3 Πρωτοβουλία «100 Ανθεκτικές Πόλεις» του Ιδρύματος Rockefeller.....	71
2.4 Πλαίσιο Αστικής Ανθεκτικότητας	73
3. ΗΡΑΚΛΕΙΟ – ΔΗΜΟΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΣ.....	75
3.1 Δήμος Ηρακλείου – Μια Πόλη, Μια Ιστορία.....	75
3.2 Ένα Όραμα για το Ηράκλειο	82
3.3 SWOT Analysis.....	83
3.3.1 Πλεονεκτήματα.....	84
3.3.2 Αδυναμίες – Προβλήματα	88
3.3.3 Ευκαιρίες.....	90
3.3.4 Κίνδυνοι - Περιορισμοί	94
3.4 Συνδιαμορφώνοντας την Στρατηγική Ανθεκτικότητας	96
3.5 Σύνδεση της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας με Στρατηγικές του Δήμου	99
4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΑΞΟΝΕΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	113
4.1 Άξονες Προτεραιότητας.....	113
4.2 Στόχοι	171
4.2.1 Στόχοι 1 ^{ου} Άξονα Προτεραιότητας.....	171
<i>A. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ</i>	171
4.2.2 Στόχοι 2 ^{ου} Άξονα Προτεραιότητας.....	174

<i>Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ</i>	174
4.2.3 Στόχοι 3 ^{ου} Άξονα Προτεραιότητας.....	178
<i>Γ. ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ</i>	178
4.3 Δίκτυα – Συμμετοχικότητα.....	181
5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ	182
5.1 Δράσεις υλοποίησης στρατηγικής.....	182
5.2 Σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης	214
5.3 Δείκτες Παρακολούθησης Δράσεων Αστικής Ανθεκτικότητας	215

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το Ηράκλειο αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο, την πρωτεύουσα της περιφέρειας και το οικονομικό κέντρο της Κρήτης, ενώ είναι το σημαντικότερο εμπορικό και επιστημονικό κέντρο του νησιού. Η ιστορία της πόλης του Ηρακλείου είναι μακραίωνη, κάτι που δηλώνει τα αρχαιολογικά ευρήματα που δηλώνουν με τον δικό τους αναμφισβήτητο τρόπο τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραμάτισε η πόλη στο πέρασμα των αιώνων, όντας στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων δρόμων της Μεσογείου. Η πόλη του Ηρακλείου κατακλύζεται, το μεγαλύτερο μέρος του έτους, από εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες, όντας ένας από τους πλέον δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς της χώρας και της Μεσογείου.

Σήμερα, η πόλη του Ηρακλείου, ως μία σύγχρονη μεγαλούπολη παρουσιάζει αρκετά προβλήματα αστικού περιβάλλοντος, τα οποία επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της, ενώ παράλληλα οι επιδράσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται ολοένα πιο αισθητές. Επιπλέον, η οικονομική κρίση και η συνακόλουθη κοινωνική κρίση ανέδειξαν στην επιφάνεια **μεγάλες προκλήσεις που αποκάλυψαν τις αδυναμίες της πόλης, ανεπάρκειες, μακροχρόνιες πιέσεις και τα «κακώς κείμενα» που κρύβονται κάτω από αυτές**, όπως κοινωνικές ανισότητες ενδεικτικά σε θέματα υγείας / εκπαίδευσης και απασχόλησης, οι οποίες βαθαίνουν συνεχώς. Παράλληλα, οι δυσάρεστες συνέπειες των συνεχών πιέσεων, αποκάλυψαν και τα δυνατά σημεία της πόλης, καθώς επίσης και κρυφούς πόρους.

Σήμερα, ο Δήμος Ηρακλείου, με γνώμονα στρατηγικά σχεδιασμένες δράσεις και ενέργειες Αστικής Ανθεκτικότητας, θέτει ως βασικό στόχο να μεγιστοποιήσει τις δυνάμεις του και να δημιουργήσει προνοητικά συστήματα, ανθεκτικά, έξυπνα, δυναμικά και ανοικτά στους πολίτες, ικανά να αντιμετωπίζουν τις ανεπάρκειες και τα προβλήματα της πόλης, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων της.

Η Στρατηγική Ανθεκτικότητας του Δήμου Ηρακλείου προνοεί αφουγκράζοντας τους πολίτες και προτείνοντας μια σειρά συγκεκριμένων δράσεων που δύναται να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά ζητήματα ασφάλειας, λογοδοσίας και υπευθυνότητας αλλά και να οργανώσουν εύρωστες διαδικασίες αντιμετώπισης και διαχείρισης αιφνίδιων κρίσεων αλλά και χρόνιων πιέσεων που αντιμετωπίζει ή

ενδέχεται να αντιμετωπίσει η πόλη. Η Στρατηγική Αστικής Ανθεκτικότητας συνδέει νέες και υφιστάμενες δράσεις του Δήμου Ηρακλείου και στηρίζεται στις κοινότητες της πόλης μας, οι οποίες έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητα και την ανθεκτικότητά τους σε δύσκολους καιρούς.

Όραμα του Δήμου είναι η αντιμετώπιση των αναπάντεχων κρίσεων και χρόνιων πιέσεων που αντιμετωπίζει ή δύναται να αντιμετωπίσει η πόλη. Το όραμα υλοποίησης της Στρατηγικής Αστικής Ανθεκτικότητας είναι η δημιουργία μιας πόλης ασφαλούς και ανθεκτική, την ευημερία των πολιτών της ενώ θα επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό και στη συνεχή ανάπτυξη του, ενισχύοντας την τοπική οικονομία, με σεβασμό στους φυσικούς πόρους και με την υιοθέτηση ανθρωποκεντρικά δομημένης κοινωνικής πολιτικής, αποτελεσματικές υποδομές κοινωνικής στήριξης, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης, ισχυρές δομές και υπηρεσίες δια βίου μάθησης, προστασία της απασχόλησης και πολιτικής προστασίας και ασφάλειας των πολιτών.

Για να διαμορφωθεί το Ηράκλειο σε πραγματικά ανθεκτική πόλη απαιτείται σκληρή δουλειά και συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων, των δομών και των κοινοτήτων. Αυτό το κείμενο είναι μια κατ' αρχήν αποτύπωση των αξιών της πόλης και ένας οδικός χάρτης που περιγράφει τους στόχους, τις δράσεις και τις περιοχές εστίασης για την οικοδόμηση μιας δυναμικής πόλης, τουλάχιστον, για την επόμενη δεκαετία, μέσω ενός κοινού οράματος.

Το Ηράκλειο προτείνεται να θωρακιστεί και να αναπτυχθεί βασιζόμενο, μεταξύ άλλων, στους κάτωθι στρατηγικούς άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι, εν συνεχεία, επιμερίζονται σε διακριτούς στόχους:

A) ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ : Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

Πρωθούμε τη Δια Βίου Μάθηση & τις σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές. Συνδέουμε τη Μάθηση με τον Πολιτισμό, την Τοπική Κοινωνία & τη Βιώσιμη Ανάπτυξη για το περιβάλλον, την επιχειρηματικότητα και την απασχόληση. Αξιοποιούμε τη Δια Βίου Μάθηση & Μεγιστοποιούμε την κοινωνική ένταξη και συμμετοχή.

Β) ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ : ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

Αξιοποιούμε τους πόρους της πόλης και υποστηρίζουμε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Προωθούμε την απασχόληση και μειώνουμε την ανεργία. Χτίζουμε κοινωνικές υπηρεσίες και πρότυπες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Ενισχύουμε την ταυτότητα του Δήμου και Υποστηρίζουμε νέες μορφές συμμετοχής

Γ) ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ : Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

Ενισχύουμε τον προγραμματισμό ενόψει σοβαρών κρίσεων και τη Δημόσια Διοίκηση όπως και το Ρόλο των Τοπικών κοινοτήτων, με την εισαγωγή ψηφιακών και έξυπνων τεχνολογιών.

Για τη διαχείριση και την εφαρμογή της Στρατηγικής Αστικής Ανθεκτικότητας, ο Δήμος Ηρακλείου σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, δομές και ενεργούς πολίτες δύναται να παρακολουθούν την εξέλιξη μέσω δεικτών και δεδομένων και της έξυπνης επεξεργασίας των δεδομένων.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 Γιατί μια στρατηγική ανθεκτικότητας;

Η πόλη του Ηρακλείου αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Κρήτης. Είναι η πρωτεύουσα και το οικονομικό κέντρο του νησιού, που ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο δέχεται εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες που κατακλύζουν την αγορά, τα μουσεία, τους αρχαιολογικούς χώρους, παραλίες και άλλα ενδιαφέροντα αξιοθέατα. Το Ηράκλειο αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς της χώρας και της Μεσογείου. Η πόλη του Ηρακλείου είναι γνωστό επιστημονικό κέντρο σε όλη την Ευρώπη, ενώ αποτελεί και σπουδαίο εμπορικό και οικονομικό κέντρο του νησιού. Κατέχει στρατηγική και γεωπολιτική θέση στη νοτιοανατολική μεσόγειο, συνδέοντας τρεις ηπείρους και πολλαπλούς διαφορετικούς πολιτισμούς. Τα τελευταία χρόνια η πόλη έχει σημειώσει τεράστια πρόοδο στον ακαδημαϊκό και τεχνολογικό τομέα.

Σήμερα το Ηράκλειο κατέχει εξέχουσα θέση ως πρωτεύουσα αλλά και ως έδρα της Περιφέρειας Κρήτης, αποτελώντας κεντρικό κόμβο με το διεθνές αεροδρόμιο «Νίκος Καζαντζάκης», το Δεύτερο Διεθνές Αεροδρόμιο της χώρας, πρώτο σε ναυλωμένες πτήσεις (charter) και το δεύτερο σε κίνηση λιμάνι της χώρας, με επακόλουθο το μεγαλύτερο μέρος της τουριστικής κίνησης που καταφθάνει στην Κρήτη να περνά από το Ηράκλειο τουλάχιστον 2 φορές. Επιπλέον, το λιμάνι το οποίο περιλαμβάνει μαρίνα, αλιευτικούς & εμπορικούς προβλήτες καθώς και επισκευαστική ζώνη, αποτελεί κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου και διακίνησης μεγάλου αριθμού επιβατών και εμπορευμάτων προς όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό. Λόγω των λιμενικών του υποδομών που συνεχώς αναβαθμίζονται, η πόλη του Ηρακλείου τείνει να αναδειχθεί σε εμπορευματικό κέντρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Επίσης δέχεται ολοένα και περισσότερες επισκέψεις κρουαζιερόπλοιων τονώνοντας ακόμη περισσότερο την τοπική οικονομία.

Το Ηράκλειο, όπως πολλές πόλεις σε ολόκληρο τον κόσμο, βρίσκεται στην διαδικασία της προσαρμογής στις προκλήσεις του 21ου αιώνα καθώς οι σύγχρονες οικονομίες αλλάζουν άρδην τα ισχύοντα στις παγκόσμιες αγορές και στην απασχόληση. Παράλληλα, οι επιδράσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται ολοένα πιο

αισθητές και επιδεινώνονται διαρκώς, οι κοινωνικές και οι εθνικές ανισότητες, βαθαίνουν συνεχώς, οι διαθέσιμοι πόροι ελαττώνονται ενώ ταυτόχρονα η κατανάλωση αυξάνεται και τα κινήματα αυταρχισμού, κοινωνικά και εθνικά εντείνονται. Άρα, οι αστικές οικονομίες πρέπει να αναπτύξουν εργαλεία και δεξιότητες με σκοπό την επιβίωση, την προσαρμογή και την ανάπτυξη τους παρά το δυσμενές και δύσκολο περιβάλλον.

Σήμερα, το Ηράκλειο, έχει ν' αντιμετωπίσει **σημαντικές προκλήσεις που αποκαλύπτουν τις αδυναμίες της πόλης και τις μακροχρόνιες πιέσεις που υποθάλπουν** εξαιτίας των συνεχών απρόβλεπτων αλλαγών. Από την μία, η κρίση στην κοινωνία και στην οικονομία, αποκάλυψε πολλές ελλείψεις και ανεπάρκειες, από την άλλη όμως, αποκάλυψε και τα δυνατά σημεία, τους κρυφούς πόρους και τις δεξιότητες της πόλης του Ηρακλείου. Το διακύβευμα είναι, αν το Ηράκλειο μπορέσει να ισχυροποιήσει τις δυνάμεις του, αλλά και να δράσει προνοητικά και έξυπνα προκειμένου να δημιουργήσει συστήματα ανθεκτικά και ανοικτά προς τους πολίτες, για να αντιμετωπίζουν τις απειλές και ανεπάρκειες αλλά και να μετατρέψουν την πόλη σε μια ανθεκτική, αυτόνομη και επιτυχημένη κοινωνία.

Το Ηράκλειο, ως μία σύγχρονη μεγαλούπολη παρουσιάζει αρκετά προβλήματα αστικού περιβάλλοντος, τα οποία επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. **Η πυκνή δόμηση, οι ελάχιστοι ελεύθεροι ανοιχτοί χώροι πρασίνου, το κυκλοφοριακό είναι ίσως τα σημαντικότερα.** Πιο συγκεκριμένα, η έντονη οικοδομική δραστηριότητα των τελευταίων τριάντα ετών άλλαξε δραματικά την εικόνα της πόλης και περιόρισε σημαντικά το πράσινο στην αναλογία του φυσικού με το δομημένο περιβάλλον.

Σήμερα, οι λιγοστοί ελεύθεροι δημόσιοι χώροι πρασίνου υποβαθμίζονται ολοένα και περισσότερο λόγω έλλειψης πόρων, απώλειας προσωπικού για τη συντήρηση και την ενίσχυση των υφιστάμενων χώρων. Η απειλή της κλιματικής αλλαγής και η συνεχής διάβρωση του φυσικού περιβάλλοντος **αυξάνει τον κίνδυνο ακραίων φαινομένων**, με αποτέλεσμα να κλονίζεται ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της πόλης μας και να τίθεται σε κίνδυνο το επίπεδο ποιότητας ζωής και η ασφάλεια των κατοίκων του Ηρακλείου.

Εκτός από τις εξαιρετικά έντονες περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η πόλη, εξίσου σημαντικές είναι και οι **κοινωνικές προκλήσεις** που ολοένα και αυξάνονται (ανισότητα μεταξύ ευπαθών ομάδων, φτώχεια, εξαρτήσεις, κα.). Ειδικότερα, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, οι πιο **ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες έχουν υποστεί σοβαρό πλήγμα**, σε συνδυασμό με τα μέτρα λιτότητας, λόγω της οικονομικής κρίσης, που έφεραν περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες. Αυξητικές τάσεις φτώχειας και αστεγίας εμφανίστηκαν στην πόλη αποκαλύπτοντας αφενός την έλλειψη ετοιμότητας και σχεδιασμού και αφετέρου την ανάγκη δημιουργίας δομών και εργαλείων για να καλύπτουν τις βασικές ανάγκες των πιο εκτεθειμένων πολιτών. Οι προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές, αύξησαν τις πιέσεις που δέχονται οι κοινωνικές υπηρεσίες αλλά και άλλες υποδομές της πόλης.

Επιπλέον, σημαντικές είναι οι **οικονομικές προκλήσεις** που αντιμετωπίζει σήμερα το Ηράκλειο καθώς παρουσιάζεται αύξηση της ανεργίας και αισθητή μείωση των εισοδημάτων. Ενδεικτικά, σημειώνεται ότι οι άνεργοι στο Δήμο Ηρακλείου αποτελούν το 68,10% των ανέργων της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και το 35,4% των ανέργων όλης της Περιφέρειας Κρήτης.

Συνοπτικά, ο Δήμος Ηρακλείου αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις σε επίπεδο:

- ❖ ασφάλειας & προστασίας των κατοίκων
- ❖ κοινωνικής πολιτικής
- ❖ περιβάλλοντος
- ❖ οικονομίας & απασχόλησης

Η **Στρατηγική Ανθεκτικότητας** ανοίγει το δρόμο για μια πόλη έξυπνη που προνοεί εφαρμόζοντας μια σειρά δράσεων που αντιμετωπίζουν κρίσιμα θέματα ασφάλειας ενώ ταυτόχρονα σχεδιάζουν διαδικασίες αντιμετώπισης και διαχείρισης κρίσεων. Το σχέδιο της Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει μια σειρά διακριτών και αλληλένδετων δράσεων με ξεκάθαρο όραμα με σκοπό την αντιμετώπιση των αναπάντεχων κρίσεων και χρόνιων πιέσεων που αντιμετωπίζει ή δύναται να αντιμετωπίσει η πόλη.

Το όραμα υλοποίησης της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας είναι μια πόλη που θα διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, την ευημερία των πολιτών της

και θα επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό και στη συνεχή ανάπτυξη του, ενισχύοντας την τοπική οικονομία, με σεβασμό στους φυσικούς πόρους.

Στόχος είναι το Ηράκλειο να αναπτυχθεί βασιζόμενο, μεταξύ άλλων, στις παρακάτω αναπτυξιακές ταυτότητες:

- ✚ Πόλη ανθεκτική με ασφαλές περιβάλλον ανάπτυξης της ζωής στην πόλη.
- ✚ Ανθρωποκεντρικά δομημένη κοινωνική πολιτική, με αποτελεσματικές υποδομές κοινωνικής στήριξης, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης, ισχυρές δομές και υπηρεσίες δια βίου μάθησης , προστασία της απασχόλησης.
- ✚ Με οργανωμένες δομές πολιτικής προστασίας και ασφάλειας των πολιτών.

Για τη διαχείριση και εφαρμογή της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας, ο Δήμος μαζί με τις κοινότητες και τους φορείς της πόλης θα παρακολουθούν την εξέλιξη μέσω δεικτών και δεδομένων. Προκειμένου να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της Στρατηγικής από όλους τους εμπλεκόμενους, η στρατηγική περιλαμβάνει μια σειρά από δράσεις που θα βελτιώσουν τον τρόπο συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων.

2.2 Υφιστάμενη κατάσταση & προκλήσεις της πόλης του Ηρακλείου

Οι προκλήσεις για την πόλη του Ηρακλείου είναι αρκετές και μπορούν να επιμεριστούν σε τρεις διακριτές κατηγορίες:

- 1) Κλιματικές και περιβαλλοντικές
- 2) Κοινωνικές
- 3) Οικονομικές

2.2.1 Κλιματικές και Περιβαλλοντικές Προκλήσεις

Κοινόχρηστοι χώροι

Το Ηράκλειο, ως μία σύγχρονη μεγαλούπολη παρουσιάζει αρκετά προβλήματα αστικού περιβάλλοντος, τα περισσότερα εκ των οποίων επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Η πυκνή δόμηση, οι ελάχιστοι ελεύθεροι ανοιχτοί χώροι πρασίνου, το κυκλοφοριακό είναι ίσως τα σημαντικότερα. Η έντονη οικοδομική δραστηριότητα των τελευταίων τριάντα ετών άλλαξε δραματικά την εικόνα της πόλης και περιόρισε σημαντικότερα το πράσινο στην αναλογία του με το δομημένο. Σήμερα, οι λιγοστοί ελεύθεροι δημόσιοι χώροι πρασίνου υποβαθμίζονται ολοένα και περισσότερο λόγω έλλειψης πόρων, απώλειας προσωπικού για τη συντήρηση και την ενίσχυση των υφιστάμενων χώρων.

Σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή των δημοτικών χώρων πρασίνου, συντηρούνται (άρδευση, κλάδεμα, βοτάνισμα, λίπανση, φυτοπροστασία, κούρεμα χλοοτάπητα, συμπληρωματικές φυτεύσεις):

- 163 στρέμματα Κ.Χ. του καποδιστριακού Δήμου Ηρακλείου και της Δημοτικής Κοινότητας Ν. Αλικαρνασσού (κατανεμημένα σε 212 διαφορετικά σημεία!!!)
- 10 στρέμματα Κ.Χ. στις υπόλοιπες Δημοτικές & Τοπικές Κοινοότητες του Δήμου
- τα 9.000 περίπου δένδρα δενδροστοιχιών που απαιτούν κλαδέματα και φυτοπροστασία και
- οι 80 σχολικοί κήποι

Η έλλειψη χώρων πρασίνου στις επεκτάσεις της πόλης του Ηρακλείου οφείλεται κατά βάση στην αυθαίρετη δόμηση και στην μη υλοποίηση του σχεδίου πόλης. Από

την άλλη μεριά τα προβλήματα λειψυδρίας που αντιμετωπίζει το Ηράκλειο λειτουργούν και αυτά ανασταλτικά στην φύτευση πρασίνου.

Το Ηράκλειο, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την αναβάθμιση του πρασίνου θα στηρίξει σημαντικά βασικούς τομείς για την ανάδειξη της ποιότητας ζωής με ένα σύνολο δράσεων και μέτρων που θα στοχεύουν στην καταγραφή και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης, στον καθορισμό του επιθυμητού ποσοστού πρασίνου ανά κάτοικο αλλά και την ισότιμη κατανομή του στα διοικητικά όρια της πόλης, και τέλος στην ανάπτυξη στρατηγικών παρεμβάσεων για την ανάδειξη και ενίσχυση του πρασίνου.

Ποιότητα περιβάλλοντος - Ρύπανση

Όσον αφορά στις οικολογικές πιέσεις που δέχεται το φυσικό περιβάλλον, τα προβλήματα είναι πολλά και διαχρονικά και τα σημαντικότερα αφορούν:

- σε μπαζώματα ρεμάτων
- στη ρύπανση ρεμάτων (λύματα, κατσίγαροι)
- στην ανεξέλεγκτη βόσκηση
- στην αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις αγροτικές καλλιέργειες
- στη παράνομη εναπόθεση των στερεών αποβλήτων

Ατμοσφαιρική Ρύπανση

Η πόλη του Ηρακλείου εμφανίζει αξιόλογες πηγές ρύπανσης του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι η κατάσταση του είναι ιδιαίτερα βεβαρημένη.

Οι κύριες πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης του Ηρακλείου είναι:

- Η βιομηχανική δραστηριότητα, αφού συγκεντρώνει το 60% της βιομηχανίας της Κρήτης με ισχύ άνω των 50HP, συμπεριλαμβανομένου και του εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα Λινοπεράματα του Δήμου Γαζίου
- Η αστική δραστηριότητα και οι κυκλοφοριακές συνθήκες που δημιουργούν σημαντικές αέριες εκπομπές (π.χ. κεντρική θέρμανση, κίνηση οχημάτων κλπ)

Ηχορύπανση

Εκτός από την ατμοσφαιρική ρύπανση, το Ηράκλειο αντιμετωπίζει και έντονα προβλήματα ηχορύπανσης, με σημαντικότερη πηγή θορύβου την οδική κυκλοφορία, καθώς σε αυτήν εκτίθεται συστηματικά το μεγαλύτερο ποσοστό του αστικού πληθυσμού. Το πρόβλημα αυτό επιβεβαιώνεται και από παλαιότερη μελέτη χαρτογράφησης του αστικού θορύβου από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Μια από τις πιο επιβαρυνμένες περιοχές, σύμφωνα με τη μελέτη αυτή είναι η Λεωφόρος Καλοκαιρινού. Να σημειωθεί ότι είναι έτοιμη η νέα κυκλοφοριακή μελέτη του Δήμου η οποία αναμένεται να συμβάλει στην επίλυση του κυκλοφοριακού προβλήματος και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του, εντός του κέντρου της πόλης. Τα βασικά στοιχεία της πρότασης σχετίζονται με τη δημιουργία εσωτερικού δακτυλίου στην Παλιά Πόλη και παράλληλα, στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου, αλλαγές στο οδικό δίκτυο (μονοδρομήσεις, διπλές κατευθύνσεις, πεζοδρομήσεις).

Όμως και στην παραλιακή ζώνη της πόλης εντοπίζεται πρόβλημα ηχορύπανσης από τις δραστηριότητες των κέντρων διασκέδασης και τον κυκλοφοριακό φόρτο κατά τη διάρκεια τόσο της ημέρας, όσο και της νύχτας. Άλλες πηγές θορύβου, ασφαλώς πιο σημειακές συγκριτικά με την οδική κυκλοφορία, είναι η Βιομηχανία και το Αεροδρόμιο.

Περιαστικά περιβαλλοντικά προβλήματα

Περιβαλλοντικά προβλήματα αντιμετωπίζει και ο περιαστικός χώρος του Ηρακλείου, αφού δεν περιλαμβάνεται στο Γ.Π.Σ.Η, με αποτέλεσμα να μην προγραμματίζονται οι χρήσεις γης και να μην ελέγχεται η τυχόν αυθαίρετη εγκατάσταση δραστηριοτήτων που προκαλούν οχλήσεις στο περιβάλλον. Η έλλειψη σχεδιασμού στον περιαστικό χώρο έχει ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη δόμηση, ενώ δε λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος (βιομηχανίες / βιοτεχνίες που λειτουργούν χωρίς περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις). Το φαινόμενο της αυθαίρετης δόμησης, αλλά και η διαρκής πίεση που υφίστανται οι περιαστικές περιοχές από το αστικό κέντρο του Ηρακλείου, ελλείψει σχεδιασμού και υποδομών (π.χ. δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης) ασκούν σημαντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον των περιοχών αυτών. Τέτοια φαινόμενα συναντώνται κυρίως στις περιοχές Μαλάδες, Φοινικιά, Μαραθίτης γύρω από το Ηράκλειο.

Αξίζει να σημειωθεί, επίσης ότι στις περιαστικές περιοχές συνήθως εγκαθίστανται οι υποδομές περιβάλλοντος (π.χ. ΧΥΤΑ, σταθμοί βιολογικού καθαρισμού) για την εξυπηρέτηση των αστικών περιοχών. Η έλλειψη σχεδιασμού και χρήσης σύγχρονων τεχνολογιών σε αυτές τις υποδομές, προκαλούν συχνά προβλήματα στο περιαστικό περιβάλλον (π.χ. οσμές, επιβάρυνση εδαφών, ρύπανση υπόγειου υδροφορέα κλπ). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ύπαρξη αρκετών μέχρι σήμερα, χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης των απορριμμάτων (γνωστότερων ως χωματερές). Η ανεξέλεγκτη λειτουργία τους έχει προκαλέσει την περιβαλλοντική υποβάθμιση της ευρύτερης περιοχής και γι' αυτό έχουν επιβάλλονται, κατά καιρούς, κυρώσεις στη χώρα από την Ε.Ε.

Θαλάσσιο περιβάλλον και παράκτια ρύπανση

Το θαλάσσιο περιβάλλον υφίσταται ασφυκτική πίεση, οι απειλές για το οποίο προέρχονται από πολλές πηγές όπως η αλιεία, η ναυτιλία, ο τουρισμός αλλά και χερσαίες δραστηριότητες, όπως η γεωργία και η μεταποίηση. Αυτή η επιδείνωση της ποιότητας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η απαξίωση του οικολογικού κεφαλαίου, θέτουν σε κίνδυνο τα μέσα συντήρησης τα οποία πολλοί τομείς της οικονομίας, από τον τουρισμό ως την αλιεία, εκμεταλλεύονται από τη θάλασσα.

Το Ηράκλειο είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη θάλασσα. Το θαλάσσιο περιβάλλον συμβάλει στην κοινωνική ευημερία και στην ποιότητα ζωής, αφού αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιβίωσης για τις παράκτιες κοινότητες. Ωστόσο εντοπίζονται απειλές και για το θαλάσσιο περιβάλλον που συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- ❖ Βιομηχανικά απόβλητα από οινοποιεία, χοιροτροφεία, βιοτεχνίες και ελαιοτριβεία, των οποίων τα υγρά απόβλητα μέσω των υδάτινων αποδεκτών (χείμαρροι – ρέματα) καταλήγουν στο θαλάσσιο περιβάλλον
- ❖ Αστικά λύματα, από κατοικίες και ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις
- ❖ Στερεά απορρίμματα, προερχόμενα από τις τουριστικές εγκαταστάσεις του παραλιακού μετώπου αλλά και τις λειτουργίες του λιμανιού
- ❖ Υπεραλίευση και ειδικότερα η χρήση αλιευτικών μέσων που αντιβαίνουν στην ελληνική νομοθεσία (δυναμίτες, συρόμενα δίχτυα) καθώς και η

παράνομη αλιεία σε περιόδους απαγόρευσης, με αποτέλεσμα την εξάντληση ή την σημαντική μείωση των ιχθυοαποθεμάτων

- ❖ Χερσαίες Δραστηριότητες, όπως η υπερβολική χρήση λιπασμάτων, οι αμμοληψίες, οι εκχερνώσεις και η αυθαίρετη εκμετάλλευση των παραλιών για τουριστικούς σκοπούς αλλοιώνουν τη δυναμική των ακτών, με αποτέλεσμα την εδαφική διάβρωση

Γενικότερα, στην περιοχή του Δήμου Ηρακλείου, παρατηρούνται προβλήματα ρύπανσης σε όλους τους φυσικούς αποδέκτες, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- ❖ Στο έδαφος: Ανεξέλεγκτη απόρριψη μπαζών, παράγκες, υπολείμματα, εγκαταλειμμένα αυτοκίνητα, χαλάσματα, απορρίμματα κάθε μορφής, ανεξέλεγκτες εκσκαφές πρανών, προβλήματα αισθητικά, υγειονομικά, κίνδυνοι από κατάρρευση τοίχων – χαλασμάτων, σωροί άχρηστων υλικών και μπαζών σε κοινόχρηστους χώρους.
- ❖ Στη θάλασσα: Ανεξέλεγκτη ρύπανση από λύματα (αυθαίρετες αποχετεύσεις, αγωγός ΒΙΠΕΗ που εκβάλλει στην Ακτή Αλικαρνασσού) και από πετρελαιοειδή κατά περίπτωση.
- ❖ Στις ακτές: Αισθητική ρύπανση από διάφορα υπολείμματα και σκουπίδια κάθε μορφής, αυθαιρεσίες στις ακτές από ιδιώτες και ανεπαρκής έλεγχος – αστυνόμευση, ανεπαρκής μηχανισμός καθαριότητας. Να σημειωθεί ότι η αισθητική και υγειονομική υποβάθμιση των ακτών αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για τον τουρισμό και τους επισκέπτες και κολυμβητές.
- ❖ Στην ατμόσφαιρα: Ρύπανση – υποβάθμιση από καυσαέρια οχημάτων και των καυστήρων κατοικιών και βιομηχανιών και θόρυβοι στην πόλη από μηχανάκια και άλλες δραστηριότητες.
- ❖ Στα ρέματα: Καταπατήσεις ρεμάτων, απόρριψη μπαζών ανεξέλεγκτη διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων από οικισμούς, βιοτεχνίες, κατοίκους και εργολάβους. Καθημερινή υποβάθμιση και κατά περίπτωση αισθητική και υγειονομική υποβάθμιση, γεγονός που προκαλεί συχνά απειλή για τη δημόσια υγεία, ανεπαρκείς έλεγχοι και αστυνόμευση, ανεπαρκείς καθαρισμοί και συντηρήσεις των ρεμάτων, με αποτέλεσμα τη μείωση της

παροχευτικότητας και κινδύνους από πλημμύρες για τις όμορες ιδιοκτησίες και κατοικίες.

Η κατάσταση του περιβάλλοντος παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Η ατμοσφαιρική ρύπανση και το ακουστικό περιβάλλον είναι ιδιαίτερα επιβαρυνόμενο.
- Η παραθαλάσσια και η θαλάσσια ζώνη είναι σχεδόν στο σύνολό τους έντονα υποβαθμισμένες.
- Οι νότιες περιοχές που διατηρούν ακόμα τον αγροτικό χαρακτήρα (καλλιεργούμενες εκτάσεις ή βοσκότοποι) εμφανίζουν σαφή σημεία υποβάθμισης τόσο από την εγκατάσταση σε αυτές διαφόρων χρήσεων π.χ. βιομηχανική περιοχή, στρατόπεδα κλπ, όσο και από παλαιές δραστηριότητες που έχουν εγκαταλειφθεί, δημιουργώντας όμως και σήμερα υποβάθμιση της περιοχής (παλιά εγκαταλειμμένα λατομεία, εγκαταλειμμένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις κλπ).

Τα έργα και υποδομές που επηρεάζουν το περιβάλλον της περιοχής και συντελούν στην περαιτέρω υποβάθμισή του είναι τα ακόλουθα:

Αεροδρόμιο Ηρακλείου. Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη λειτουργία του αεροδρομίου και υποβαθμίζουν ή δημιουργούν προβλήματα στην περιοχή είναι:

- Ηχορύπανση της περιοχής λόγω της προετοιμασίας απογείωσης των αεροσκαφών, αλλά και λόγω απογειώσεων – προσγειώσεων
- Η κυκλοφοριακή φόρτιση του οικιστικού ιστού της Ν. Αλικαρνασσού λόγω της διαμπερούς κυκλοφορίας οχημάτων από και προς το αεροδρόμιο
- Η δημιουργία επικίνδυνων συνθηκών, λόγω του αγωγού καυσίμων που διασχίζει την περιοχή

Λιμάνι Ηρακλείου

Η περιοχή του λιμένα του Ηρακλείου και συγκεκριμένα η προβλήτα V και η IV-V της ελευθέρως ζώνης, οριοθετούν το βόρειο δυτικό τμήμα του Δήμου της Νέας Αλικαρνασσού. Εντός των ορίων του Δήμου υπήρχαν μέχρι πρόσφατα και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης υγρών καυσίμων της Β.Ρ επιφάνειας 12.000 m² στην προβλήτα V με χωρητικότητα 4.040 τόνων πετρελαιοειδών, οι οποίες με την κατασκευή της παραλιακής οδού έχουν απομακρυνθεί. Στην υποβάθμιση της περιοχής συνεισφέρουν τα απόβλητα των ελλιμενισμένων σκαφών και οι διαρροές υδρογονανθράκων.

Τουριστικές δραστηριότητες. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τις τουριστικές δραστηριότητες εντοπίζονται κυρίως στην παράκτια ζώνη λόγω των αυξημένων πιέσεων (περιβαλλοντικές, οικιστικές κλπ) που δημιουργούνται σε αυτή ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Η λειτουργία των τουριστικών εγκαταστάσεων προκαλεί επιπτώσεις κυρίως στους υδάτινους αποδέκτες (επιφανειακά και υπόγεια νερά), λόγω της διάθεσης σε αυτούς μεγάλου όγκου υγρών αποβλήτων τα οποία δημιουργούνται από την λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων, αλλά και στο έδαφος, λόγω της διάθεσης μεγάλου όγκου απορριμμάτων

Αγροτικές δραστηριότητες. Οι επιπτώσεις από τη γεωργική δραστηριότητα αφορούν στη γεωργική ρύπανση. Η ρύπανση αυτή οφείλεται σε δύο βασικές αιτίες:

- στη χρήση λιπασμάτων και
- στη χρήση φυτοφαρμάκων

Σε ότι αφορά τα φυτοφάρμακα είναι γνωστό ότι οι δραστικές ουσίες αυτών αποδομούνται δύσκολα. Μερικά δε φυτοφάρμακα δίνουν σε μια κανονική διαδικασία αποδόμησης προϊόντα που μπορεί να είναι περισσότερο επικίνδυνα από τα ίδια τα φυτοφάρμακα. Τα φυτοφάρμακα μέσω μιας σειράς φυσικών, χημικών και βιολογικών διαδικασιών καταλήγουν στα επιφανειακά νερά τα οποία ρυπαίνουν. Η ρύπανση αυτή, που στην περίπτωση των χλωριωμένων παρασκευασμάτων είναι δυνατόν να διατηρηθεί για χρόνια ή και δεκαετίες ακόμα, μπορεί να αποβεί επικίνδυνη για τους ζώντες οργανισμούς. Ο κύκλος της ρύπανσης κλείνει με την ρύπανση του πόσιμου νερού.

Σε ότι αφορά τα λιπάσματα είναι επίσης γνωστό ότι το νιτρικό άζωτο και ο φωσφόρος συμβάλλουν στον ευτροφισμό των επιφανειακών υδάτων, με άμεση συνέπεια τη δημιουργία κινδύνων για τους ευαίσθητους οργανισμούς που ζουν στα νερά αυτά, ενώ το νιτρικό άζωτο όταν περιέχεται σε μεγάλες ποσότητες στο πόσιμο νερό δημιουργεί επιβλαβείς ουσίες, όπως οι νιτροζαμίνες που θεωρούνται καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Η υπερβολική χρήση λιπασμάτων είναι δυνατόν να στα οποία καταλήγουν μετά τις επιφανειακές αποστραγγίσεις των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Μοιραία τα υπολείμματα αυτά καταλήγουν σε ρέματα, χείμαρρους ή ποτάμια η φυσική ροή των οποίων οδηγεί ένα σημαντικό μέρος αυτών στη θάλασσα.

Το μέρος των λιπασμάτων που δεν απορροφάται από τα φυτά συσσωρεύεται στο έδαφος ή καταλήγει στα υπόγεια νερά δημιουργώντας προβλήματα ρύπανσης στους εν λόγω αποδέκτες. Παρόμοιες οδούς ακολουθούν και τα φυτοφάρμακα, καθώς η ποιότητα των υπεδάφινων υποστρωμάτων διευκολύνει τη διείσδυση μέσω του εδάφους, με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της ποιότητας των υπόγειων νερών.

Κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Οι επιπτώσεις από την κτηνοτροφική δραστηριότητα έχουν άμεση σχέση με την καθυστέρηση του εκσυγχρονισμού των κτηνοτροφικών μονάδων και είναι αυτό της διαχείρισης των αποβλήτων τους το οποίο αντιμετωπίζεται περιστασιακά και τυχαία προκαλώντας τη δημιουργία ανθυγιεινών καταστάσεων με την εμφάνιση φαινομένων δυσοσμίας ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες. Η σύσταση των υγρών αποβλήτων που προέρχονται από κτηνοτροφικές δραστηριότητες ποιοτικά δεν διαφέρει από αυτήν των αστικών. Χαρακτηρίζονται όμως παρά τον μικρό τους όγκο από πολύ υψηλό οργανικό φορτίο.

Ελαιουργεία. Τα απόβλητα των ελαιουργείων χαρακτηρίζονται από χαμηλό pH, πολύ υψηλό οργανικό φορτίο και ισχυρές χρωστικές. Για το λόγο αυτό κατατάσσονται στα πιο δύσκολα για επεξεργασία απόβλητα, δυσκολότερα ίσως μαζί με τις βινάσες. Ο όγκος των αποβλήτων των ελαιουργείων με τη δυσάρεστη οσμή και το σκούρο χρώμα διοχετεύεται κατά το μεγαλύτερο μέρος στους επιφανειακούς υδάτινους αποδέκτες και ειδικά στους χείμαρρους και τα ρέματα προκαλώντας κατά τον τρόπο αυτόν προβλήματα ρύπανσης των εν λόγω αποδεκτών, με αποτέλεσμα τη διατάραξη των υδάτινων οικοσυστημάτων. Συγκεκριμένα η διάθεση των υγρών

αποβλήτων των ελαιουργείων στα ρέματα και στα ποτάμια είναι δυνατόν να προκαλέσει:

- Μεταβολή των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών των αποδεκτών με αποτέλεσμα τη διατάραξη των υδάτινων οικοσυστημάτων
- Παρεμπόδιση της διάχυσης του ατμοσφαιρικού οξυγόνου στο νερό των ποταμών και χειμάρρων με αποτέλεσμα την καταστροφή του πυθμένα, ο οποίος αποτελεί τον φυσικό βιότοπο όπου ζουν οι περισσότεροι οργανισμοί των ποταμών
- Σοβαρές επιπτώσεις στην πανίδα των ποταμών εξαιτίας της τοξικότητας του κατσίγαρου η οποία οφείλεται κύρια στις φαινολικές ενώσεις

Πάντως θα πρέπει να αναφερθεί ότι η οξύτητα των δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον από τα υγρά απόβλητα των ελαιουργείων περιορίζεται από το γεγονός ότι η λειτουργία των μονάδων αυτών είναι εποχιακή και μάλιστα σε χρόνο χαμηλών θερμοκρασιών και αυξημένων βροχοπτώσεων, συνθήκες οι οποίες ευνοούν τον αυτοκαθαρισμό των υδάτινων αποδεκτών. Ο παράγοντας βέβαια που καθορίζει εάν ο αποδέκτης θα αυτοκαθαριστεί μετά την πάροδο της ελαιουργικής περιόδου και αν θα επιτευχθεί μια σχετική έστω ανάκαμψη του οικοσυστήματος του, είναι η παροχή του αποδέκτη. Στα ποτάμια ή ρέματα με μικρή παροχή δεν υπάρχει συνήθως το χρονικό περιθώριο για αυτοκαθαρισμό, διότι τον Απρίλιο ή Μάιο στερεύουν, ενώ η διάθεση των ελαιουργικών αποβλήτων σταματά τον Φεβρουάριο ή Μάρτιο.

Ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι σημαντικότερες ανθρώπινες δραστηριότητες που ασκούνται στην ευρύτερη περιοχή του αεροδρομίου του Ηρακλείου και οδηγούν στην υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, στην αλλοίωση της σύνθεσης των φυτοκοινωνιών, στη μείωση της ποικιλότητας και του συνολικού αριθμού των ειδών της χλωρίδας είναι οι ακόλουθες:

- οικοδομική δραστηριότητα
- διάνοιξη δρόμων – αστική και βιομηχανική ανάπτυξη
- εκχερσώσεις – επεκτάσεις καλλιεργείων
- βόσκηση

Οι ανωτέρω δραστηριότητες οι οποίες συνδέονται με την αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής του αεροδρομίου και την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, έχουν άμεσες και εμφανείς επιδράσεις και στην υποβάθμιση της πανίδας. Οι παράγοντες οι οποίοι έχουν μια ιδιαίτερα δυσμενή επίδραση στην πανίδα της περιοχής είναι:

- η οικιστική και η βιομηχανική ανάπτυξη
- ο περιορισμός των φυσικών τοπίων
- οι επεκτάσεις των καλλιεργειών
- η χρησιμοποίηση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στις αγροτικές καλλιέργειες

Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν στην υποβάθμιση της πανίδας της περιοχής, είτε με την καταστροφή και υποβάθμιση των βιοτόπων πολλών ειδών, είτε με την είσοδο στις τροφικές αλυσίδες μιας ποικιλίας βλαπτικών ουσιών με σημαντικές και συχνά απρόβλεπτες συνέπειες στη βιολογική εξέλιξη των πληθυσμών. Οι δυσμενείς επιδράσεις που προκαλούνται στις ζωοκοινότητες (χερσόβια πανίδα και ορνιθοπανίδα) από τις ανθρώπινες επεμβάσεις συνδέονται αφενός με την καταστροφή του ενδιαιτήματος της πανίδας, που είναι η βλάστηση και αφετέρου με τη γενικότερη όχληση που προκαλείται στους πληθυσμούς των ζώων.

Απορρίμματα. Κύρια πηγή των απορριμμάτων αποτελεί ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου. Επίσης σημαντική πηγή προέλευσης των απορριμμάτων αποτελούν οι τουρίστες που επισκέπτονται τον δήμο για μια ή περισσότερες μέρες. Επιπλέον πηγή προέλευσης απορριμμάτων θεωρείται η γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα, ενώ δεν πρέπει να εξαιρεθούν τα ειδικότερα απορρίμματα, όπως τα ελαστικά αυτοκινήτων, τα βιομηχανικά και νοσοκομειακά απόβλητα.

Κλιματική αλλαγή. Ο όρος «κλιματική αλλαγή» χρησιμοποιείται για αναφορές στη μεταβολή του παγκόσμιου κλίματος και ειδικότερα σε μεταβολές μετεωρολογικών συνθηκών μεγάλων χρονικών περιόδων. Οι κλιματικές αλλαγές οφείλονται σε φυσικά αίτια και διαδικασίες, καθώς και σε ανθρώπινες δραστηριότητες με επιπτώσεις στο κλίμα, όπως η τροποποίηση της σύνθεσης της ατμόσφαιρας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση-Πλαίσιο του ΟΗΕ για τις Κλιματικές Αλλαγές (UNFCCC), ο ορισμός για την κλιματική αλλαγή είναι «η μεταβολή στο κλίμα που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες», διαφοροποιώντας τον όρο από την κλιματική μεταβλητότητα η οποία οφείλεται σε φυσικά αίτια.

Οι συνεχιζόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα προκαλέσουν επιπρόσθετη αύξηση της θερμοκρασίας και μακροπρόθεσμες αλλαγές σε όλα τα συστατικά του κλιματικού συστήματος, καθώς και αύξηση της πιθανότητας σοβαρών και μη αναστρέψιμων επιπτώσεων για τους ανθρώπους και τα οικοσυστήματα. Η κλιματική αλλαγή είναι αναμφίβολα η μεγαλύτερη περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική κρίση στην ιστορία της ανθρωπότητας. Υπάρχουν ωστόσο ακόμα, αρκετές ευκαιρίες στους τομείς των ΑΠΕ και των βελτιώσεων της ενεργειακής αποδοτικότητας, της γεωργίας και της δασοκομίας, καθώς και της ανθεκτικότητας των κοινωνιών, ώστε να επιτύχουμε την επιβράδυνση και τη διαχείριση της κλιματικής αλλαγής.

Ο περιορισμός της κλιματικής αλλαγής θα απαιτήσει ουσιαστικές και βιώσιμες μειώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, οι οποίες μαζί με την προσαρμογή (adaptation) θα μπορέσουν να περιορίσουν τους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή.

Απρόσμενες και μεγάλες κρίσεις

Η Κρήτη είναι περιφέρεια όπου κάθε χρόνο αντιμετωπίζει τεράστια προβλήματα από φυσικές καταστροφές, όπως δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, ξηρασία-λειψυδρία, διάβρωση ακτών, κλπ, τα οποία αποτελούν αρκετά σοβαρές προκλήσεις, που η πόλη του Ηρακλείου καλείται να αντιμετωπίσει.

Σεισμοί

Οι σεισμοί είναι φαινόμενο που εντάσσεται στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών και δύναται να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή και την περιουσία των ανθρώπων αλλά και να προκαλέσουν καταστροφές στην οικονομία και τις υποδομές της χώρας. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρώπη και την έκτη στον κόσμο από πλευράς σεισμικότητας, βρίσκεται συνεχώς σε υψηλό σεισμικό κίνδυνο κρίνεται αναγκαία η άμεση και αποτελεσματική διαχείριση του φαινομένου τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού – πρόληψης όσο και στην αντιμετώπιση - αποκατάσταση.

Σύμφωνα με το Σχήμα Γεωτεκτονικών Ζωνών της Ελλάδας, το οποίο παρατίθεται στη συνέχεια, η περιοχή του Δήμου Ηρακλείου τεκτονικά ανήκει στη Ζώνη Γαβρόβου-Τριπόλεως.

Η γεωλογική δομή συνολικά της νήσου Κρήτης, όπως αποτυπώνεται στη **«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ»** είναι εξαιρετικά πολύπλοκη γεγονός που αποδίδεται κύρια στην αλληλεπίδραση διαφορετικών λιθοσφαιρικών πλακών που συναντώνται στην περιοχή. Επιπρόσθετα, στην Κρήτη συναντώνται τεκτονικές αλληλοκαλύψεις διαφορετικών ζωνών, όπως βλέπουμε και στην ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου όπου ανατολικά αναπτύσσεται η Ζώνη των Παξών, διαμορφώνοντας διαφορετικό κατά περιοχές γεωλογικό υπόβαθρο.

Απόσπασμα γεωτεχνικού χάρτη ΙΓΜΕ αρχικής κλίμακας 1:500.000

Αν και η Κρήτη βρίσκεται σε ιδιαίτερα σεισμογενή περιοχή, με καθημερινή σεισμική δραστηριότητα, σύμφωνα με το Κέντρο Καταγραφής Σεισμών (<http://www.emsc-csem.org/index.php?page=home>) μικρό είναι το ποσοστό των κτιρίων τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις του Οικοδομικού Κανονισμού Αντισεισμικής Προστασίας, γεγονός που συνιστά σοβαρό έλλειμμα. Το Ηράκλειο δεν θεωρείται ιδιαίτερα πυκνοκατοικημένο με περιορισμένους δημόσιους χώρους και στενούς δρόμους αλλά το κτιριακό απόθεμα κυρίως στο κέντρο της πόλης, αποτελείται από μεγάλο ποσοστό γηρασμένων υποδομών. Η πόλη δύναται να μην είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει ένα σοβαρό σεισμό.

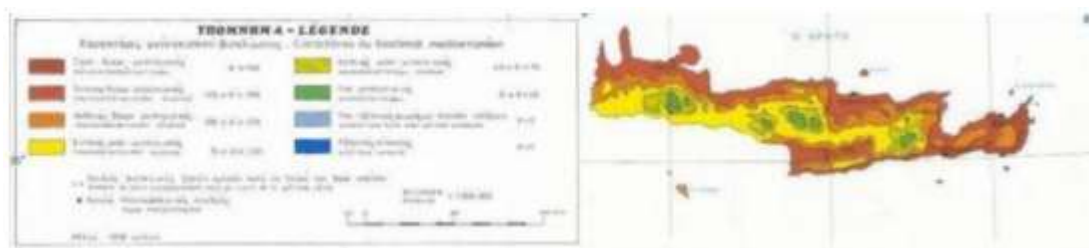
Σύμφωνα με το Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Ηρακλείου, κατά τη διάρκεια ενός σεισμού η κίνηση του εδάφους σπάνια αποτελεί άμεση αιτία θανάτων ή τραυματισμών. Τα περισσότερα ατυχήματα είναι τυχαία και προκαλούνται από:

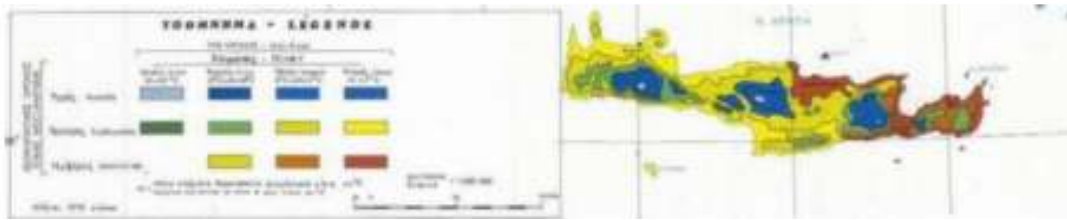
- Καταρρεύσεις τμημάτων κτιρίων και από κομμάτια υλικών που πέφτουν (τούβλα, τοίχοι, γυψώματα, θωράκια στέγης, καπνοδόχοι, διακοσμητικά στοιχεία, πίνακες κλπ.).
- Σπασμένα τζάμια κυρίως από ψηλά κτίρια.
- Πτώση διαφόρων αντικειμένων, ανατροπές επίπλων, βιβλιοθηκών κλπ.
- Πτώσεις στύλων και ηλεκτροφόρων καλωδίων.
- Πυρκαγιές που προκαλούνται από βραχυκυκλώματα, σπασμένες γραμμές γκαζιού κλπ.
- Κατολισθήσεις χωμάτων και βράχων.
- Θαλάσσια κύματα που πιθανόν να φθάσουν στις παράκτιες περιοχές αρκετή ώρα μετά το σεισμό και
- Κυρίως από πράξεις ανθρώπων που δημιουργεί ο ΠΑΝΙΚΟΣ.

Κρίσεις που Οφείλονται στην Κλιματική Αλλαγή

Στις εν λόγω κρίσεις δύναται να συμπεριληφθούν Καταιγίδες – Πλημμύρες, Χιονόπτωση / Δριμύ Ψύχος – Παγετός, Καύσωνας. Σύμφωνα με το Βιοκλιματικό Χάρτη του Μαυρομάτη, όπως αποτυπώνεται στη «**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**», η περιοχή του Δήμου Ηρακλείου υπάγεται στον Ξηρό Θερμο-μεσογειακό τύπο, όπως απεικονίζεται και στο απόσπασμα του Χάρτη που ακολουθεί.

Ενώ σύμφωνα με τον Χάρτη Βιοκλιματικών Ορόφων του Μαυρομάτη, όπως αποτυπώνεται στην ίδια μελέτη, η περιοχή του Δήμου Ηρακλείου ανήκει στον Ημίξηρο τύπο με θερμό χειμώνα, όπως απεικονίζεται και στο απόσπασμα του Χάρτη που ακολουθεί.

Με βάση τις προβλέψεις του ΚΕΝΑΚ, η αστική περιοχή του Δήμου Ηρακλείου εντάσσεται στην κλιματική ζώνη Α.

Ως προς τις βροχοπτώσεις και παρότι ο μηνιαίος αριθμός ημερών βροχής κυμαίνεται μεταξύ 15 ημερών κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο και 0,3 ημέρες τον Ιούλιο και Αύγουστο, χωρίς σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ορεινών και των πεδινών περιοχών, εντοπίζονται στον ακόλουθο χάρτη διαφοροποιημένες ενότητες ως προς το ύψος βροχής.

Εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής που παρατηρείται τα τελευταία έτη, υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση των ιστορικών κλιματολογικών συνθηκών της Κρήτης.

Ενδεικτικά, οι πολύ υψηλές θερμοκρασίες κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, στο μέλλον αναμένεται να αποτελέσουν συχνό φαινόμενο, ενώ παρατηρείται ήδη σταδιακή αύξηση της διάρκειας και των υψηλών θερμοκρασιών στην πόλη, καθώς επίσης και της συχνότητας και της έντασης φαινομένων όπως ο καύσωνας, οι πλημμύρες και η κακή ποιότητα του αέρα. Οι έντονες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και οι συνέπειες της έχουν αποτελέσει αντικείμενο μελέτης σε αρκετά πρόσφατη τη μελέτη από το Ινστιτούτο Υπολογιστικών Μαθηματικών του ΙΤΕ (Εργαστήριο Τηλεπισκόπησης και Εφαρμογών σε Αστικό και Φυσικό Περιβάλλον -

<http://rslab.gr>), σε συνεργασία με το Νορβηγικό Πανεπιστήμιο Επιστημών Ζωής (NMBU) και το Jet Propulsion Laboratory (JPL) της NASA, σχετικά με τις θερμικές ιδιότητες των κτιρίων και των δομημένων επιφανειών στο κέντρο της πόλης. Το φαινόμενο της Αστικής Θερμικής Νησίδας σε συνδυασμό με τις ολοένα και αυξανόμενες θερμοκρασίες, δημιουργεί μεγάλες θερμοκρασιακές διαφορές της τάξης των 6οC, 7οC ή ακόμα και 10οC μεταξύ του κέντρου της πόλης και των προαστίων. Για το φαινόμενο αυτό ευθύνονται κυρίως η πυκνότητα δόμησης, και η κακή ποιότητα του δομημένου αστικού ιστού, σε συνδυασμό με την αυξημένη χρήση κλιματιστικών και την απουσία πράσινων ανοικτών χώρων.

Σύμφωνα με το **Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών παρεμβάσεων** προσεγγίζονται τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά του δημόσιου χώρου και του δομημένου περιβάλλοντος, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους που συναρτώνται με το φαινόμενο της θερμικής νησίδας και είναι:

- ❖ Η αυξημένη επανεκπομπή θερμικής ακτινοβολίας από τον ουρανό, αυξημένα επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, που εμποδίζουν την διαφυγή της θερμικής ακτινοβολίας
- ❖ Η μειωμένη κυκλοφορία αέρα στον αστικό ιστό, η γεωμετρία των δρόμων (αναλογία πλάτους και ύψους των κτιρίων που τους ορίζουν) σε συνάρτηση με την πυκνότητα δόμησης επηρεάζει τον τρόπο ροής του ανέμου.
- ❖ Η ανθρωπογενής θερμότητα, αύξηση θερμοκρασίας σε επαγγελματικές περιοχές (π.χ. βιομηχανία), σε περιοχές με αυξημένη κίνηση οχημάτων και σε περιοχές όπου συγκεντρώνονται κτίρια με μεγάλες θερμικές απώλειες
- ❖ Η μειωμένη εξάτμιση και διαπνοή, η μικρή αναλογία επιφανειών νερού και πρασίνου στον αστικό χώρο Τα υλικά που χρησιμοποιούνται στις εξωτερικές επιφάνειες των κτιρίων και των υπαίθριων χώρων, το σκούρο χρώμα συνεπάγεται μεγάλη θερμική απορρόφηση, ενώ η αυξημένη θερμοχωρητικότητα έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση υψηλών θερμοκρασιών στα υλικά για μεγάλα χρονικά διαστήματα.

Επιπλέον, από έντονες βροχοπτώσεις σε περιοχές του Δήμου παρατηρούνται, τα τελευταία χρόνια, σημαντικά προβλήματα από πλημμύρες, οι οποίες πλήττουν

κυρίως τον αγροτικό τομέα και καταστρέφουν την αγροτική παραγωγή. Σημειώνεται ότι οι πλημμύρες αποτελούν τη δεύτερη πιο συχνή φυσική καταστροφή, μετά τις δασικές πυρκαγιές, καθώς συμβαίνουν λόγω ραγδαίων βροχοπτώσεων και ισχυρών καταιγίδων, από το ανέβασμα της στάθμης των ποταμών ή από το λιώσιμο χιονιού των ορεινών όγκων.

Τα επόμενα έτη προβλέπεται να υπάρξουν σημαντικές μεταβολές στα υφιστάμενα στοιχεία του περιβάλλοντος, εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες δύναται να προσελκύσουν έντονα και απρόσμενα φαινόμενα. Σύμφωνα με το Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων αστικών παρεμβάσεων, οι δείκτες που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι κυρίως αυτοί που συναρτώνται με το επίπεδο θερμικής άνεσης πληθυσμού και είναι:

- ❖ αριθμός των ημερών με θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 35ο C, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 35 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ❖ ο αριθμός των ημερών με ανάγκες για ισχυρή ψύξη, που αναμένεται να αυξηθούν κατά 10 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα
- ❖ ο αριθμός των ημερών με έντονη δυσφορία., που αναμένεται να αυξηθούν κατά 15 και 30 για το διάστημα 2021-2050 και 2071-2100 αντίστοιχα.

Άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης: Κατολισθήσεις – Καθιζήσεις & Πυρκαγιές

Ιδιαίτερα έντονο και συχνό φαινόμενο στο Δήμο Ηρακλείου και κυρίως στις Δημοτικές Ενότητες εκτός αστικού κέντρου είναι το γεωλογικό πρόβλημα των κατολισθήσεων και καθιζήσεων, το οποίο χρίζει άμεσης αντιμετώπισης. Αποτελέσματα του έντονου φαινομένου των κατολισθήσεων και καθιζήσεων του εδάφους είναι η καταστροφή δρόμων, επιχειρήσεων, οικιών και δικτύων κοινής ωφέλειας, με συνακόλουθη τη δημιουργία σημαντικών προβλημάτων στους κατοίκους των περιοχών του Δήμου Ηρακλείου, κυρίως εκείνων που είναι απομακρυσμένες από το κέντρο.

Η μεγάλη έκταση του φαινομένου είναι πιθανότερο να έχει ως κύριο αίτιο τη σωρευτική επίδραση πολλών παραγόντων, όπως η αδυναμία του εδάφους, η ύπαρξη υπόγειων υδάτων ή πολύ πιθανόν η σεισμική επιβάρυνση με την ενεργοποίηση ρήγματος λόγω συνεχούς σεισμικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, συχνό φαινόμενο στην Κρήτη γενικότερα, αλλά και σε περιοχές του Δήμου Ηρακλείου είναι οι πυρκαγιές που είναι ιδιαίτερα έντονες και συχνά μεγάλων διαστάσεων, κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες.

Προκειμένου ο Δήμος να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει αλλά και να προστατέψει τους κατοίκους του, σε περίπτωση έκτακτων και απρόσμενων κρίσεων έχει εκδώσει σαφείς «Οδηγίες Πραστασίας του Πολίτη» (<https://www.heraklion.gr/resilient/civil-protection/guidelines.html>).

2.2.2 Δημογραφικές και Κοινωνικές προκλήσεις

Πληθυσμιακές & Δημογραφικές προκλήσεις

Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ο πληθυσμός του Δήμου Ηρακλείου ανέρχεται σε 173.450 κατοίκους και αντιστοιχεί στο 57% (54,38% το 2001) του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου, στο 28% (26,46% το 2001) της Περιφέρειας Κρήτης και στο 1,60% (1,45% το 2001) της χώρας. Είναι σημαντικό να τονιστεί η παραπάνω αύξηση του πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου, όταν μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας όπως οι Δήμοι Αθηναίων, Θεσσαλονίκης, Πειραιώς, Καλλιθέας, Περιστερίου κ.α. παρουσίασαν αξιοσημείωτη μείωση του μόνιμου πληθυσμού τους. Στο διάστημα της τελευταίας τριαντακονταετίας (1981-2011) ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού του Δήμου βαίνει συνεχώς ανοδικά με την ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού στα διαστήματα 1981-1991 (13,61%), 1991-2001 (13,39%) και 2001-2011 (9,06%) να είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ό τι σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η μελέτη της δομής του πληθυσμού (κατά ηλικία) είναι ιδιαίτερα χρήσιμη καθώς επιτρέπει τη εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τις δημογραφικές προοπτικές. Επίσης, συμβάλει στην εκτίμηση του επιπέδου της κοινωνικής ανάπτυξης με τη σύνθεση και το μέγεθος του γεροντικού πληθυσμού και παρέχει πληροφορίες για τις προοπτικές της οικονομικής ανάπτυξης και τα αναγκαία μέτρα κοινωνικής και

οικονομικής πολιτικής, δίδοντας ενδείξεις για το εργατικό δυναμικό (μέγεθος, σύνθεση κ.λ.π.), την έκταση και τη σύνθεση της αγοράς εργασίας κλπ.

Η δομή του πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου έχει δυσμενή εξέλιξη με την πάροδο του χρόνου με τον παιδικό πληθυσμό να μειώνεται και τον πληθυσμό των ατόμων της τρίτης ηλικίας να αυξάνεται.

Συγκεκριμένα στο διάστημα 1991-2001 το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 0-14 ετών, στο Δήμο Ηρακλείου, μειώθηκε κατά 15,04%. Μείωση του παιδικού πληθυσμού καταγράφεται όμως και στο επίπεδο του νομού, της περιφέρειας και της χώρας συνολικά. Βάσει των παραπάνω, καταγράφεται σαφής τάση υπογεννητικότητας.

Παράλληλα με τον παιδικό πληθυσμό, μειώθηκε και ο πληθυσμός ηλικίας 15-24 ετών του Δήμου Ηρακλείου, κατά 9,4%, ενώ την ίδια περίοδο (1991-2001) αυξήθηκε αρκετά ο πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω, κατά 27,2%, γεγονός που τεκμηριώνει την ύπαρξη δημογραφικού προβλήματος και προκαλεί ανησυχία για την μελλοντική ανανέωση του πληθυσμού. Ο περιορισμός του ποσοστού των νέων σε ηλικία ατόμων συνεπάγεται δυσχέρεια υιοθέτησης νέων μεθόδων εργασίας, αξιοποίησης των τεχνολογικών μεταβολών στην παραγωγή κλπ.

Όσο αναφορά στην πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού, φαίνεται να αντιστοιχούν στο Δήμο Ηρακλείου 709 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, σημαντικά υψηλότερο από τα αντίστοιχα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου (115,20 άτομα ανά τετρ. χιλ.), της Περιφέρειας Κρήτης (74,54 άτομα ανά τετρ. χιλ.) και της Χώρας (81,75 άτομα ανά τετρ. χιλ.).

Ο περιορισμός του ποσοστού των νέων σε ηλικία ατόμων συνεπάγεται δυσχέρεια υιοθέτησης νέων μεθόδων εργασίας, αξιοποίησης των τεχνολογικών μεταβολών στην παραγωγή κλπ. Προκειμένου να συμπληρωθεί το δημογραφικό προφίλ του Δήμου υπολογίζονται τρεις δημογραφικοί δείκτες όπως, Δείκτης Γήρανσης¹⁴, Δείκτης Νεανικότητας¹⁵ και Δείκτης Εξάρτησης¹⁶.

Ειδικότερα:

A. Ο Δείκτης Γήρανσης εκφράζει κατά πόσο το βάρος του πληθυσμού μετατοπίζεται από τη βάση της πληθυσμιακής πυραμίδας προς την κορυφή, πόσο δηλαδή

γερασμένος είναι ο πληθυσμός και κατά πόσο μια περιοχή αντιμετωπίζει πρόβλημα ανανέωσης του πληθυσμού της. Ο Δήμος Ηρακλείου δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα γήρανσης καθώς η τιμή του σχετικού δείκτη βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα (77,86%) συγκριτικά με το επίπεδο, της Περιφέρειας και της Χώρας. Ο δείκτης γήρανσης (ηλικιωμένοι προς παραγωγικές ηλικίες) 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερος από εκείνον της Περιφέρειας (61/56,8 για το 2001 και 78/79,5 για το 2011 έναντι 96 και 106). Για την πόλη του Ηρακλείου ο δείκτης γήρανσης είναι μικρότερος από του Δήμου το 2001 και μεγαλύτερος το 2011. Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου το ποσοστό μεταβολής του δείκτη γήρανσης :

- υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην παλιά πόλη στα παράκτια τμήματα αλλά και στο μεγαλύτερο τμήμα του αστικού ιστού
- είναι κάτω από το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας σε θύλακα στο αστικό κομμάτι στα ανατολικά της πόλης (Κάτω Κατσαμπάς, Άγιος Ιωάννης).

Β. Ο Δείκτης Νεανικότητας δείχνει το ποσοστό των νέων ατόμων ηλικίας 0-14 ετών, στο συνολικό πληθυσμό. Η τιμή του δείκτη για το Δήμο χαρακτηρίζεται αρκετά ικανοποιητική (17,25%) και μάλιστα είναι ελαφρά υψηλότερη από εκείνη του συνόλου της Περιφέρειας (16,66%) και της Χώρας (14,51%).

Γ. Ο Δείκτης Εξάρτησης δηλώνει την επιβάρυνση που δέχεται ο ενεργός πληθυσμός (15-64 ετών) από το γεροντικό και το νεανικό πληθυσμό (65+ και 0-14 ετών). Στο Δήμο Ηρακλείου η τιμή του δείκτη εξάρτησης ανέρχεται στο 44,25% και είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο δείκτη σε επίπεδο Περιφέρειας Κρήτης (52,20%). Ο δείκτης εξάρτησης (ηλικιωμένοι και παιδιά προς παραγωγικές ηλικίες) 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερος από εκείνον της Περιφέρειας (42/42,2 για το 2001 και 45/44 για το 2011 έναντι 50 και 52,2). Για την πόλη του Ηρακλείου ο δείκτης εξάρτησης είναι μικρότερος από του Δήμου για το 2011 και ελαφρά μεγαλύτερος το 2001. Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, το ποσοστό μεταβολής του δείκτη εξάρτησης υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην αστική περιοχή νότια και ανατολικά της παλιάς πόλης (Χρυσοπηγή – Πόρος - Κατσαμπάς, Δημοκρατίας - Ανάληψη, Δημητρίου Μπεντεβή).

Κοινωνική Πολιτική Δήμου Ηρακλείου

Η εξασφάλιση της κοινωνικής αξιοπρέπειας, της ισότητας και της παροχής ίσων ευκαιριών σε όλους τους κατοίκους αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τον Δήμο Ηρακλείου μετά την μεγάλη μεταναστευτική ροή. Η προστασία της υγείας των δημοτών, η κοινωνική φροντίδα και κατ' επέκταση η κοινωνική συνοχή κρίνονται αναγκαίες προτεραιότητες. Η εξασφάλιση της στήριξης των κοινωνικά αδύναμων πολιτών, με τη διεύρυνση του δικτύου κοινωνικής φροντίδας, σε νέες υποδομές, προγράμματα - δίκτυα και καινοτόμες υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας & φροντίδας, αποτελεί πρόκληση για τον δήμο.

Από τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το Ηράκλειο σε επίπεδο κοινωνικής πολιτικής είναι:

- ❖ Αυξημένες ανάγκες για υπηρεσίες σε βρεφονηπιακές ηλικίες και ηλικιωμένους
- ❖ Αυξανόμενες ανάγκες αντιμετώπισης φαινομένων φτώχειας ή και άλλων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού
- ❖ Ανάγκη αντιμετώπισης της σχολικής διαρροής και του αναλφαριθμητισμού
- ❖ Ανάγκες για κάλυψη των κενών σε υποδομές και υπηρεσίες φροντίδας παιδιών για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της άνισης χωρικά κάλυψης, της διαπιστωμένης ζήτησης
- ❖ Ανάγκη για προσέλκυση νέων κατοίκων για την κάλυψη των κενών κατοικιών με στόχο την αναβάθμιση του επιπέδου διαβίωσης, την ενίσχυση της τοπικής αγοράς, μέσα από αναπτυξιακές παρεμβάσεις, πολιτιστικές δραστηριότητες και την ανάπτυξη της κοινωνικό επιχειρηματικότητας, προκειμένου να επιτευχθεί η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των συγκεκριμένων περιοχών, η μείωση της παραβατικότητας και η δημιουργία προϋποθέσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη τους.
- ❖ Ανάγκες για κάλυψη των κενών σε δομές και υπηρεσίες πρόνοιας (κυρίως για παιδιά και ηλικιωμένους), ώστε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της υψηλής ανεργίας των γυναικών και να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην απασχόληση

- ❖ Ανάγκες για κάλυψη των κενών σε δομές και υπηρεσίες αντιμετώπισης των επιπτώσεων της φτώχειας, κυρίως σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, με έμφαση στο παιδί, τους άστεγους και τα μοναχικά άτομα, χωρίς υποστηρικτικό περιβάλλον. Ειδικότερα, οι δομές παιδικής προστασίας του Δήμου είναι αρκετά περιορισμένες, συγκριτικά με τον όγκο των παιδιών τα οποία καλούνται να εξυπηρετήσουν.
- ❖ Ανάγκες για κάλυψη των κενών που μειώνουν τις δυνατότητες απασχόλησης σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ή σε ομάδες με κίνδυνο διάκρισης, που εντοπίζονται με σημαντικές συγκεντρώσεις σε επιμέρους ζώνες

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί **στις ευκαιρίες εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, στη διασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας των υφιστάμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας** (πχ. Κέντρα Κοινωνικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων, Παράρτημα ΡΟΜΑ του Κέντρου κοινότητας, Τοπική Μονάδα Υγείας και το Δημοτικό Φαρμακείο), **στην αντιμετώπιση των προβλημάτων των ευάλωτων και ευπαθών ομάδων, στην ίση μεταχείριση όλων των ομάδων του πληθυσμού.**

Όσον αφορά την υφιστάμενη κατάσταση στο Δήμο Ηρακλείου, σύμφωνα με το **Επιχειρησιακό Σχέδιο 2015 – 2019** και τα τοπικά σχέδια στρατηγικής ανάπτυξης, σημειώνονται τα εξής:

Δομές και Υποδομές Εκπαίδευσης

Στο Δήμο Ηρακλείου λειτουργούν υποδομές που αντιπροσωπεύουν όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα 173 σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εκ των οποίων 101 νηπιαγωγεία και 72 δημοτικά σχολεία, 48 σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εκ των οποίων 20 Γυμνάσια, 15 Λύκεια και 13 ΤΕΕ-ΕΠΑΛ – ΣΕΚ – ΙΕΚ, όπως παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες ανά Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας 1: Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ηρακλείου

ΔΗΜΟΣ	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΑ
Δ.Ε. ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ	4	3
Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	84 (2 ΕΙΔΙΚΑ)	61 (3 ΕΙΔΙΚΑ & 1 ΚΩΦΩΝ)
Δ.Ε. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ	10	5
Δ.Ε. ΠΑΛΙΑΝΗΣ	1	1
Δ.Ε. ΤΕΜΕΝΟΥΣ	3	2
ΣΥΝΟΛΟ	101	72

Πίνακας 2: Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Ηρακλείου

ΔΗΜΟΣ	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	ΛΥΚΕΙΑ	ΤΕΕ - ΕΠΑΛ- ΣΕΚ- ΙΕΚ-ΕΕΕΕΚ-ΠΕΚ
Δ.Ε. ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ	1	1	-
Δ.Ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	16 (1 ΕΙΔΙΚΟ)	13	13
Δ.Ε. ΝΕΑΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ	1	1	-
Δ.Ε. ΠΑΛΙΑΝΗΣ	1	-	-
Δ.Ε. ΤΕΜΕΝΟΥΣ	1	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	20	15	13

Σε επίπεδο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, οι Σχολές και τα Τμήματα του Ηρακλείου παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες.

Πίνακας 3: Σχολές & Τμήματα Πανεπιστημίου Κρήτης

ΣΧΟΛΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ
Σχολή Επιστημών Υγείας	Τμήμα Ιατρικής
Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών	Τμήμα Φυσικής
	Τμήμα Βιολογίας
	Τμήμα Χημείας
	Τμήμα Μαθηματικών
	Τμήμα Εφαρμοσμένων Μαθηματικών
	Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών

	Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών
Σχολή Επιστημών Αγωγής	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
	Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης
Σχολή Κοινωνικών Επιστημών	Τμήμα Κοινωνιολογίας
	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
	Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης
	Τμήμα Ψυχολογίας
Φιλοσοφική Σχολή	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
	Τμήμα Φιλολογίας
	Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών

Πίνακας 4: Σχολές & Τμήματα ΑΤΕΙ Κρήτης

ΣΧΟΛΕΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	Τμήμα Ηλεκτρονικών Μηχανικών
	Τμήμα Μηχανικών Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος
	Τμήμα Μηχανικών Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	Τμήμα Διατροφής και Διαιτολογίας
	Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
	Τμήμα Εμπορίας και Διαφήμισης
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
	Τμήμα Νοσηλευτικής
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
	Μηχανικών Πληροφορικής
	Μηχανολόγων Μηχανικών
	Πολιτικών Δομικών Έργων

Επιπλέον, η πόλη έχει δυο Δημόσια ΙΕΚ, με συνολικά είκοσι τέσσερα (24) τμήματα και συγκεκριμένα:

Α' ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ

- ❖ Ειδικός Αεροπορικών Εταιρειών
- ❖ Νοσηλευτική μονάδων εντατικής θεραπείας
- ❖ Τεχνικός Εφαρμογών Ιατρικής πληροφορικής
- ❖ Τεχνικός Θερμικών και Υδραυλικών Εγκαταστάσεων
- ❖ Τεχνικός συστημάτων τηλεπικοινωνιών και μετάδοσης πληροφορίας
- ❖ Τεχνικός τηλεπληροφορικής

- ❖ Προσχολική Αγωγή Δημιουργίας και Έκφρασης Δραστηριοτήτων
- ❖ Διοικητικό και Οικονομικό Στέλεχος Επιχειρήσεων
- ❖ Ειδικός Εφαρμογών διαιτητικής
- ❖ Ειδικός Ναυτιλιακής κατεύθυνσης
- ❖ Ειδικός νοσηλευτικής τραυματολογίας
- ❖ Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής με πολυμέσα
- ❖ Τεχνικός Αυτοκινήτων Οχημάτων
- ❖ Τεχνικός Η/Υ επικοινωνίας και δικτύων

Β' ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ

- ❖ Κινησιοθεραπείας
- ❖ Ειδικός Φοροτεχνικού Γραφείου
- ❖ Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής
- ❖ Τεχνικός Συντήρησης Έργων Τέχνης
- ❖ Τεχνικός Διακόσμησης
- ❖ Ειδικός Εφαρμογών Αισθητικής
- ❖ Ειδικός Εμπορίας Διαφήμισης και προώθησης προϊόντων (μάρκετινγκ)
- ❖ Τεχνικός Δικτύων Υπολογιστών
- ❖ Τεχνικός Δομικών Έργων
- ❖ Γραμματείας Νομικών Επαγγελματών

Στο Ηράκλειο από το 2013 λειτουργεί το **Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.)** το οποίο αποτελεί τη βασική δομή εκπαίδευσης ενηλίκων σε τοπικό επίπεδο και στο Δήμο Ηρακλείου, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. (Ν.Π.Ι.Δ., εποπτευόμενο από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων) και συγχρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ελληνικό Δημόσιο. Η μάθηση που παρέχεται στο Κ.Δ.Β.Μ. είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εκπαίδευσης ενηλίκων, δίνοντας προτεραιότητα στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Τα προγράμματα που παρέχονται στο Κ.Δ.Β.Μ. έχουν αναπτυχθεί για να εξυπηρετήσουν τον παραπάνω σκοπό και είναι αποτέλεσμα συνεργασίας πολλών και εξειδικευμένων επιστημόνων και φορέων με μεγάλη εμπειρία στην εκπαίδευση ενηλίκων.

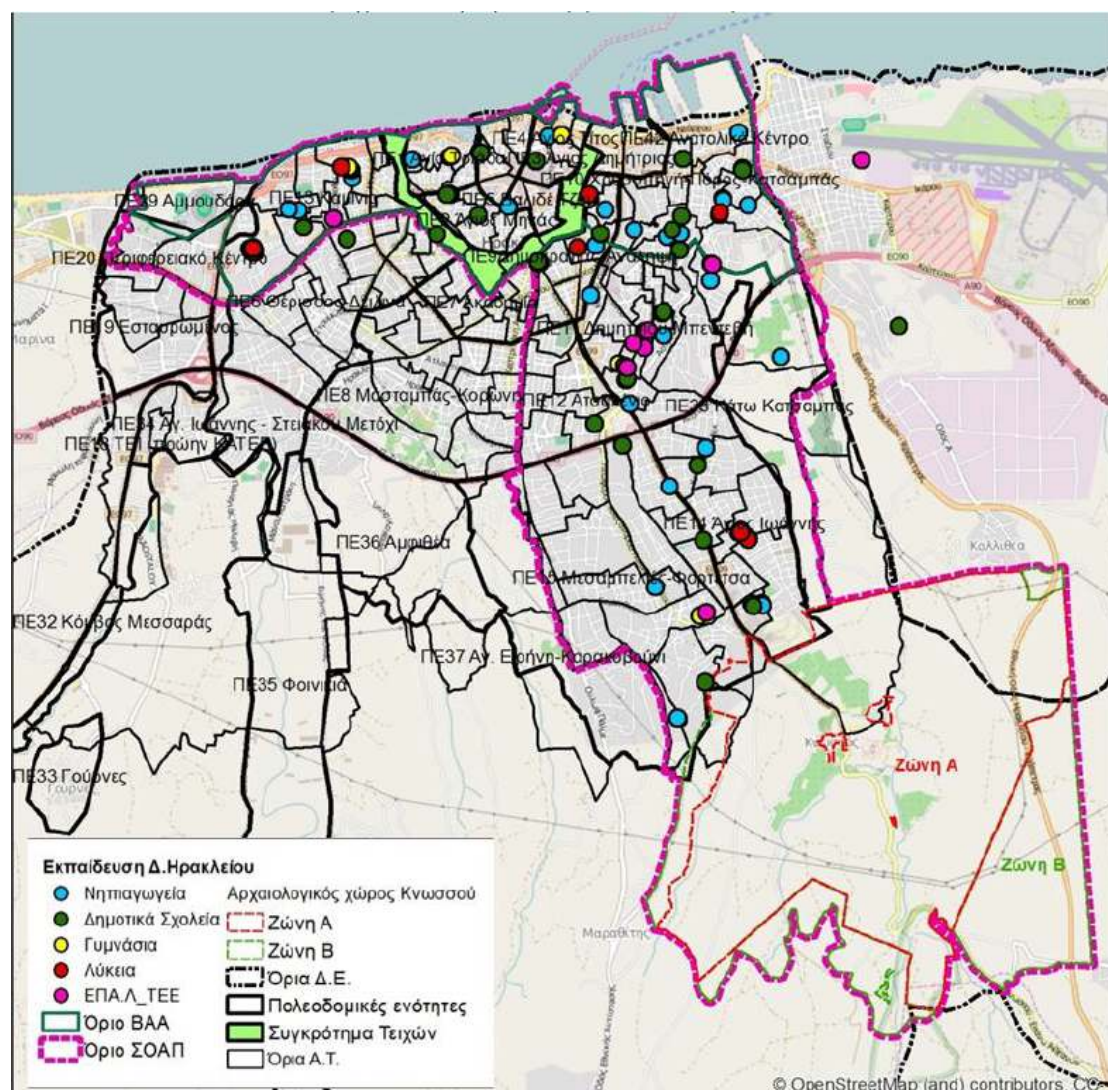
Η υποστήριξη και προώθηση του εκπαιδευτικού έργου ενεργοποιείται με:

(α) εκπαιδευτικές δράσεις εθνικής εμβέλειας (Θεματικές Ενότητες),

(β) εκπαιδευτικές δράσεις τοπικής εμβέλειας, οι οποίες μετά από πρόταση των αιτούντων Δήμων και έγκριση του Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. θα υλοποιούνται

Στον επόμενο χάρτη παρουσιάζεται η χωρική κατανομή των εκπαιδευτικών μονάδων του Ηρακλείου, σύμφωνα με το Παραδοτέο 1 «Χαρακτήρας περιοχής και στρατηγική παρέμβασης» του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων.

Εικόνα 1: Χάρτης χωρικής κατανομής εκπαιδευτικών μονάδων Ηρακλείου

Σύμφωνα με το Παραδοτέο 1 «Χαρακτήρας περιοχής και στρατηγική παρέμβασης» του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων και την χωρική κατανομή των

εκπαιδευτικών μονάδων (πλην των νηπιαγωγείων) οι ανάγκες που βασικά εντοπίζονται είναι οι εξής:

- ❖ μετεγκατάσταση υφιστάμενων, μισθωμένων εκπαιδευτικών μονάδων σε νέα ιδιόκτητα κτήρια με προτεραιότητα το σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας. Σοβαρό θέμα υπάρχει με τα νηπιαγωγεία που τα περισσότερα στεγάζονται σε μισθωμένα ακατάλληλα κτίρια γι αυτό εξετάζεται η μετεγκατάσταση τους επέκταση – αναβάθμιση υφιστάμενων εκπαιδευτικών μονάδων (διαμόρφωση όμορων οικοπέδων για το 46ο και 37ο & 56ο Δημοτικό Σχολείο καθώς και επισκευή και επέκταση στο 21ο Δημοτικό Σχολείο)
- ❖ ενεργειακή και βιοκλιματική αναβάθμιση
- ❖ βελτίωση συμπλήρωση υλικοτεχνικής υποδομής
- ❖ διαμορφώσεις αύλειων χώρων και γηπέδων σχολικών κτιρίων

Επιπλέον, σύμφωνα με την ίδια μελέτη, σημειώνεται ότι παράλληλα με την συμπλήρωση – αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών και των υποδομών εκπαίδευσης, στις προτεραιότητες του Δήμου Ηρακλείου είναι η υλοποίηση δράσεων για :

- ❖ Καλλιέργεια μουσικής παιδείας μαθητών
- ❖ Ενίσχυση των δωρεάν μαθημάτων της Σχολής Φιλαρμονικής
- ❖ Συνεργασία με Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, γραφεία σχολικών δραστηριοτήτων, σχολικούς συμβούλους με σκοπό τη διασύνδεση Δήμου-Εκπαιδευτικής-Μαθητικής Κοινότητας
- ❖ Σχολές Γονέων σε συνεργασία με το ΚΕΣΑΝ
- ❖ Συνεργασία με φορείς της τοπικής κοινωνίας για εκδηλώσεις που σχετίζονται με παιδιά, εκπαίδευση, πολιτισμό κλπ.
- ❖ Ευαισθητοποίηση μαθητικής κοινότητας μέσω ημερίδων, δράσεων και ξεναγήσεων με θέματα που σχετίζονται με την ιστορία της πόλης μας και την ποιότητα ζωής
- ❖ Μαθητικούς Διαγωνισμούς (λογοτεχνίας, σποτ κλπ.)
- ❖ Εθελοντικές δράσεις παιδείας (π.χ δενδροφυτεύσεις σε σχολικούς και κοινόχρηστους χώρους)

- ❖ Διασύνδεση Δήμου-Σχολείων-ΤΕΙ-Πανεπιστημίου-ΙΤΕ
- ❖ Καθιέρωση Θεσμού «Παιδικού Δημοτικού Συμβουλίου»
- ❖ Ενεργοποίηση νεολαίας με δημιουργία συμβουλίων νέων Συνέχιση λειτουργίας του Κοινωνικού Φροντιστηρίου

Προτεραιότητα για τον Δήμο Ηρακλείου, είναι η Δια Βίου μάθηση, με στόχους την:

- ❖ επίτευξη της ποιοτικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθηση για όλους
- ❖ κινητοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη
- ❖ εξέταση των αναδυόμενων κοινωνικών και ηθικών προκλήσεων
- ❖ ενθάρρυνση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου
- ❖ οικοδόμηση κοινωνιών με βάση τη γνώση (inclusive knowledge societies) μέσω της ενημέρωσης και της επικοινωνίας

Στη λογική αυτή, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην αξιοποίηση και στο συντονισμό όλων των ενδιαφερομένων μερών που σχετίζονται με την παιδεία και δια βίου μάθηση και δραστηριοποιούνται εντός της περιοχής εφαρμογής του ΣΟΑΠ/ΒΑΑ του Δήμου Ηρακλείου (π.χ. Κέντρο Δια βίου Μάθησης Δήμου Ηρακλείου, Επιμελητήριο Ηρακλείου, πιστοποιημένοι φορείς δια βίου κατάρτισης, διευθύνσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κ.λπ.).

Δομές και Υποδομές Υγείας, Κοινωνικής Πρόνοιας και Φροντίδας

Δομές Υγείας

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Ηρακλείου λειτουργούν και εξυπηρετούν ιατρικά και νοσηλευτικά μεγάλο μέρος του νησιού, το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ) και το Βενιζέλειο Νοσοκομείο.

Το **ΠΑΓΝΗ** με το πλήθος κλινικών και εργαστηρίων, καθώς και με το υψηλό επιπέδου ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό που διαθέτει, παρέχει πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας όχι μόνο σε κατοίκους του νομού Ηρακλείου, αλλά σε πολλές περιπτώσεις καλύπτει περιστατικά και από άλλες περιοχές του νησιού. Ο γηπεδικός χώρος του Νοσοκομείου είναι περίπου 84.000 τ.μ. Η συνολική κάλυψη του

Νοσοκομείου ανέρχεται σε 60.837 τ.μ. και η δυναμικότητα σε 672 κλίνες. Τα εγκαίνια έγιναν στις 21-5-89, ενώ η λειτουργία των πρώτων Εξωτερικών Ιατρείων είχε αρχίσει από 17-5-89. Ακολούθησαν τα εργαστηριακά τμήματα σταδιακά από 14-6-89 και τα νοσηλευτικά τμήματα από 21-10-89 με εξήντα (60) περίπου κρεβάτια. Από τότε μέχρι σήμερα το Νοσοκομείο βρίσκεται σε συνεχή ανοδική πορεία με την αύξηση των δραστηριοτήτων του σε όλα τα επίπεδα υγείας.

Το Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου "**BENIZELEIO - ΠΑΝΑΝΕΙΟ**", οφείλει το όνομά του στο μεγάλο Εθνάρχη Ελευθέριο Βενιζέλο. Δημιουργήθηκε το 1953 από δωρεά των Κρητών της Αμερικής και λειτούργησε αρχικά για Πνευμονολογικές Παθήσεις. Σήμερα λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με 500 οργανικές κλίνες. Στόχος του νοσοκομείου είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας στους πολίτες μέσα σε ένα φιλικό και ανθρώπινο περιβάλλον.

Σημαντικός αριθμός ιδιωτικών θεραπευτικών και διαγνωστικών κέντρων λειτουργούν στη πόλη του Ηρακλείου, συντελώντας στη μέγιστη και ποιοτικότερη κάλυψη της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας της ευρύτερης περιοχής.

Επιπρόσθετα, στη ΔΕ Παλιανής έχει έδρα ένα Περιφερειακό Ιατρείο το οποίο λειτουργεί καθημερινά εκτός Σαββατοκύριακο με δύο μόνιμους Ιατρούς γενικής Ιατρικής και μία νοσοκόμα. Το Ιατρείο στεγάζεται σε Δημοτικό χώρο, στο Βενεράτο, χωρίς να διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό και έτσι η ιατρική περίθαλψη που παρέχεται στους κατοίκους του Δήμου, περιορίζεται σε εξετάσεις ρουτίνας και στη χορήγηση φαρμάκων. Τα σοβαρότερα περιστατικά καλύπτονται από το Κέντρο Υγείας Αγίας Βαρβάρας και από το Περιφερειακό Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου που λειτουργούν σε μικρή απόσταση από το πρώην Δήμο Παλιανής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή του Δήμου δεν υπάρχουν Ιατρεία ιδιωτών – ελεύθερων επαγγελματιών ιατρών. Όμως λόγω της κοντινής απόστασης με το Κέντρο Υγείας Αγίας Βαρβάρας, το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου, τα υπόλοιπα Νοσοκομεία και ιδιωτικά ιατρεία της πόλης του Ηρακλείου τα προβλήματα υγείας των κατοίκων αντιμετωπίζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής της ΔΕ Τεμένους εξυπηρετούνται τα Αγροτικά ιατρεία που λειτουργούν στον Προφήτη Ηλία, στο Κυπαρίσσι και τον Άγιο Σύλλα, ενώ στη ΔΕ Γοργολαΐνη εντάσσονται δύο Αγροτικά ιατρεία στον Άγιο Μύρωνα και στις Κάτω Ασίτες.

Από το 2009 έχει υπογραφεί Πρωτόκολλο Συνεργασίας μεταξύ Δήμου Ηρακλείου, της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ηρακλείου, που αφορά στην οργάνωση και λειτουργία των Δημοτικών Ιατρείων που λειτουργούν με στόχο την αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας καθώς και την υποστήριξη της έρευνας στον τομέα αυτό. Επίσης σε συνεργασία με τον τομέα Κοινωνικής Ιατρικής και αξιοποιώντας αντίστοιχα Ευρωπαϊκά Προγράμματα θα γίνεται εκτίμηση των αναγκών υγείας των κατοίκων.

Το Δημοτικό Ιατρείο παρέχει υπηρεσίες κυρίως σε άτομα χωρίς ιατροφαρμακευτική κάλυψη, με χαμηλό εισόδημα και ανασφάλιστους. Το Δημοτικό Ιατρείο του Ηρακλείου, λειτουργεί στα Δυτικά Προάστια σε χώρο όμορο του 3ης Δημοτικής Κοινότητας. Ο Δήμος με τις υπηρεσίες του έχει διαμορφώσει τους απαραίτητους χώρους που ξεπερνούν τα 100 τ.μ. Βούληση της Δημοτικής Αρχής είναι να παρέχονται υπηρεσίες ποιότητας σε χώρους που θα είναι άνετοι και πλήρως εξοπλισμένοι. Με την πρωτοβουλία του αυτή ο Δήμος αναπτύσσει μια σημαντική και πρωτοπόρα συνεργασία με το Πανεπιστήμιο και το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των Πολιτών και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Η Κοινωνική Πολιτική του Δήμου ασκείται με δομές και δράσεις όπως:

- Λειτουργία ενός ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ σε 1η, 2η, 3η και 4η Δημοτική Κοινότητα & Δημοτική Ενότητα Ν. Αλικαρνασσού, ως πολυδύναμα συνοικιακά κέντρα συμβουλευτικής - ψυχοκοινωνικής - ψυχολογικής στήριξης, ενημέρωσης και πληροφόρησης πολιτών
- Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση δράσεων κοινωνικής - κοινοτικής παρέμβασης στο Δήμο Ηρακλείου από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Καινοτόμων Δράσεων και Ισότητας των Φύλων

- Συμμετοχή στην υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης μέσω της συμμετοχής του Δήμου σε εταιρικά σχήματα
- Καθοδήγηση ωφελουμένων και στήριξη για τη σύσταση και λειτουργία κοινωνικών επιχειρήσεων Επίσης δομές και δράσεις προσχολικής αγωγής (Κέντρα προσχολικής αγωγής) λειτουργούν και εποπτεύονται από το ΝΠΔΔ του Δήμου με την επωνυμία ΔΟΠΑΦΜΑΗ, καθώς επίσης διεξάγονται εκδηλώσεις που υπάγονται στο Αθλητικό Καλεντάρι, μαζικού αθλητισμού κ.α.

Σύμφωνα με παλαιότερο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου, στις αρμοδιότητες του Δήμου εντάσσονταν και η εφαρμογή επιδοματικής πολιτικής, μέσω του Τμήματος Επιδοματικής Πολιτικής & Ελέγχου (προνοιακά επιδόματα, βιβλιάρια ανασφαλίστων). Από 01^η Ιανουαρίου 2019, η εφαρμογή της επιδοματικής πολιτικής αλλάζει και τα επιδόματα που δίδονταν από τους Δήμους, θα χορηγούνται πλέον με νέες διαδικασίες και συγκεκριμένα με ηλεκτρονική υποβολή αιτημάτων, μέσω των Κέντρων Κοινότητας και του ΕΦΚΑ.

Μέσα από τα προγράμματα των κοινωνικών δομών που υλοποιεί η Κοινωφελής Δημοτική Επιχείρηση (ΔΗΚΕΗ), ωφελούμενοι από τις υπηρεσίες είναι:

1) Για το Βοήθεια στο Σπίτι άτομα μη αυτοεξυπηρετούμενα, ηλικιωμένα και άτομα με αναπηρίες δίνοντας προτεραιότητα σε άτομα μοναχικά, με χαμηλό εισόδημα, ελλιπές υποστηρικτικό περιβάλλον και απομακρυσμένα από υπηρεσίες. Πρόκειται για κινητή μονάδα που παρέχει κατ' οίκον υπηρεσίες οργανωμένης, συστηματικής και εξατομικευμένης φροντίδας και υποστήριξης σε κάθε εξυπηρετούμενο.

2) Για τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) ηλικιωμένοι που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες- άνοια- τύφλωση κτλ) των οποίων το περιβάλλον που τα φροντίζει εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει.

Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου, επισημαίνεται ότι εντός του 2019, αναμένεται να ενεργοποιηθεί προκήρυξη μέσω

ΑΣΕΠ για την πρόσληψη προσωπικού για την παροχή υπηρεσιών «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ», ενώ μελλοντικά θα ακολουθήσει η ίδια διαδικασία για τα προγράμματα ΚΗΦΗ.

3) Έως το 2010, λειτουργούσε στο Δήμο Ιατροκοινωνικό Κέντρο (ΙΑΚ), όπου ωφελούμενοι ήταν Έλληνες τσιγγάνοι που διέμεναν στο Δήμο Ηρακλείου, με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Αργότερα, τα ιατροκοινωνικά κέντρα χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΣΠΑ 2007 – 2013 και μετονομάστηκαν σε «Κέντρα Στήριξης Ρομά κι Ευπαθών Ομάδων», ενώ από την 1^η Ιανουαρίου 2017 λειτουργούν «**Παραρτήματα ΡΟΜΑ**» των διευρυμένων Κέντρων Κοινότητας, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη 2014 – 2020».

4) Για τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά ηλικίας 6-12 ετών που διαμένουν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας και εκτός σχολικού ωραρίου και η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου με ατομική ή οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων. Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.

5) Δημοτικό Ωδείο Ηρακλείου. Ωφελούμενοι είναι κυρίως παιδιά όπου ενδιαφέρονται για τη μουσική τους εκπαίδευση. Το Ωδείο Δήμου Ηρακλείου προσφέρει μουσική εκπαίδευση με υψηλά ποιοτικά κριτήρια και κατοχυρώνει με τίτλους σπουδών τους μαθητές του. Το ωδείο Δήμου Ηρακλείου δημιούργησε δύο παραρτήματα προσφέροντας μουσική εκπαίδευση και στην περιφέρεια. Το ένα είναι στη Δημοτική Ενότητα Παλιανής και το άλλο στη Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού.

Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες

ROMA

Στην Π.Ε. 39 Δύο Αοράκια, νότια της νέας εθνικής οδού (Β.Ο.Α.Κ.), επί της Ε.Ο. Ηρακλείου – Αγ. Νικολάου, σε μια έκταση δημοτικής ιδιοκτησίας εμβαδού 30 στρ. περίπου, έχει δημιουργηθεί μια τσιγγάνικη γειτονιά τουλάχιστον πριν από 25 χρόνια, όπου συγκεντρωθεί 127 οικογένειες με συνολικό πληθυσμό 528 άτομα περίπου. Ζουν σε άθλιες συνθήκες, σε καλύβες κατασκευασμένες από πρόχειρα

υλικά και χωρίς καμιά τεχνική υποδομή πλην μιας υδροδότησης η οποία είναι εξαιρετικά πλημμελής. Οι οικογένειες αυτές στην συντριπτική τους πλειοψηφία έχουν απορροφηθεί από την τοπική οικονομία, απασχολούμενοι κυρίως ως πλανόδιοι έμποροι στους οικισμούς της ευρύτερης περιοχής Ηρακλείου, αλλά και στις Λαϊκές Αγορές του Ηρακλείου. Ταυτόχρονα όμως ζουν σε ένα καθεστώς κοινωνικού αποκλεισμού, απομακρυσμένοι από τον οικιστικό και κοινωνικό ιστό της πραγματικής πόλης της Αλικαρνασσού, και επομένως από τις υποδομές που παρέχονται στον οικισμό για τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Το έτος 2003 είχε γίνει μια μεγάλη προσπάθεια κοινωνικής ένταξης των Ρομά μέσω του προγράμματος χρηματοδότησης για πρώτη κατοικία από το Υπουργείο Εσωτερικών με στόχο την ενσωμάτωσή τους στο κοινωνικό σύνολο. Είχαν εγκριθεί όλες οι αιτήσεις που κατατέθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών, εκτός από περίπου 15 οικογένειες (σύμφωνα με στοιχεία των εκπροσώπων τους) που λόγω έλλειψης ταυτοτήτων απαγορεύθηκε η κατάθεση αιτήσεων, αλλά το μεγαλύτερο μέρος των δικαιούχων εξακολουθούν και στεγάζονται στους καταυλισμούς.

Ο Δήμος Ηρακλείου στο πλαίσιο της πολιτικής για την προαγωγή και την προάσπιση της δημόσιας υγείας υλοποιεί δράσεις που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, έχοντας ως μέλημα τη στήριξη του παιδιού και της οικογένειας και την κοινωνική συνοχή. Παλαιότερα, είχε δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργία του Ιατροκοινωνικού Κέντρου, έως το 2010 και στα Κέντρα Στήριξης ΡΟΜΑ και ευπαθών ομάδων, έως το 2013 για τη συστηματική προσπάθεια κυρίως σε θέματα υγείας, με εμβολιασμούς παιδιών, τεστ ΠΑΠ, προληπτικούς ελέγχους, ιατρικές παραπομπές και εξετάσεις, με στόχο αφενός την πρόληψη ή τη θεραπεία και αφετέρου τη βελτίωση της υγιεινής και τη θωράκιση της υγείας των ΡΟΜΑ και άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως οι Μετανάστες.

Από την 1^η Ιανουαρίου 2017 λειτουργούν «**Παραρτήματα ΡΟΜΑ**» των διευρυμένων Κέντρων Κοινότητας, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κρήτη 2014 – 2020». Το Παράρτημα Ρομά, στελεχώνεται από:

- Ένα (1) Κοινωνιολόγο ΠΕ (συντονιστής δομής), πλήρους απασχόλησης

- Ένα (1) Κοινωνικό Λειτουργό ΤΕ, πλήρους απασχόλησης
- Ένα (1) Ψυχολόγο ΠΕ, μερικής απασχόλησης
- Δύο (2) Νοσηλεύτριες ΤΕ, πλήρους απασχόλησης
- Ένα (1) Οικονομικό Διοικητικό ΠΕ, πλήρους απασχόλησης
- Ένα (1) Διαμεσολαβητή ΔΕ, μερικής απασχόλησης,
- Ένα (1) Ιατρό ως εξωτερικό συνεργάτη με σύμβαση έργου.

Ωφελούμενοι είναι οι πολίτες ΡΟΜΑ του Δήμου που διαμένουν στην περιοχή παρέμβασης. Η λειτουργία του Παραρτήματος ΡΟΜΑ του διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας του Δήμου Ηρακλείου αποσκοπεί στην παροχή υπηρεσιών όπως, συμβουλευτική, διασύνδεση και παραπομπή σε δημόσιες υπηρεσίες, στήριξη ενδυνάμωση των γυναικών, διευκόλυνση για θέματα προνοιακών αιτημάτων, δικαστικών αστικοδημοτικών και νομικών εκκρεμοτήτων, δράση αγωγής υγείας, υπηρεσίες προώθησης στην απασχόληση, πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα.

Μετανάστες

Ένα σημαντικό βήμα για την εμπέδωση των δημοκρατικών θεσμών αλλά την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της ομαλής ένταξης των νομίμων μεταναστών, γίνεται μέσω της λειτουργίας του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών που συστήθηκε το 2012, σύμφωνα και το άρθρο 78 του Ν. 3852/2010. Αντικείμενο του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών αποτελεί η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που κατοικούν μόνιμα στον Δήμο ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία και την επαφή τους με δημόσιες υπηρεσίες ή τη δημοτική αρχή.

Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου, οι ομάδες μεταναστών στο Δήμο υποστηρίζονται από:

- Το Παράρτημα Κέντρο Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) του διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας
- Τα Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (Σ.Ε.Μ.Π.)

- Το Πρόγραμμα ΕΣΤΙΑ, το οποίο απευθύνεται στους πρόσφυγες και το οποίο υλοποιείται από την Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ, με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ

Το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (Σ.Ε.Μ.Π.) είναι ένα συμβουλευτικό όργανο προς το Δήμο και το Δημοτικό Συμβούλιο, για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών και προσφύγων στην τοπική κοινωνία βάσει του Άρθρου 79 του Νόμου 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. - Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι» σε αντικατάσταση 78 του ν. 3852/20102 «Νέα αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης». Σκοπός του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων είναι η καταγραφή και η διερεύνηση των αναγκών των μελών των μεταναστευτικών και προσφυγικών ομάδων που κατοικούν μόνιμα στο Δήμο, η υποβολή προτάσεων και η ανάπτυξη δράσεων υπέρ της κάλυψης των αναγκών αυτών, της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης και της ένταξης των μεταναστών και προσφύγων.

Στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων (Σ.Ε.Μ.Π.) Δήμου Ηρακλείου συμμετέχουν:

(α) μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου,

(β) εκπρόσωποι των κοινοτήτων και των φορέων των μεταναστευτικών και προσφυγικών ομάδων καθώς και

(γ) εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων των οποίων η δράση σχετίζεται με ζητήματα ένταξης των μεταναστών και προσφύγων και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους

Οι αρμοδιότητες του Σ.Ε.Μ.Π είναι

(α) η κατάρτιση ετήσιου προγράμματος δράσης: Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης καταρτίζεται σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει τις προβλεπόμενες δραστηριότητες με τις αντίστοιχες δαπάνες, σύμφωνα και με τον ετήσιο προϋπολογισμό του Δήμου

για τις δράσεις του Σ.Ε.Μ.Π, μετά από σχετική έγκριση του Δημοτικού Συμβουλίου. Είναι δυνατή η υλοποίηση επιπλέον ενεργειών δίχως επιβάρυνση του προϋπολογισμού του Δήμου. Το Σ.Ε.Μ.Π ενημερώνει το Δημοτικό Συμβούλιο για το σύνολο των δράσεών του.

(β) η παρακολούθηση των αναγκών των μεταναστών και προσφύγων σε τοπικό επίπεδο: Η καταγραφή και η αξιολόγηση τους.

(γ) η γνωμοδότηση σχετικά με θέματα που απασχολούν τους μετανάστες και πρόσφυγες: Το Σ.Ε.Μ.Π γνωμοδοτεί είτε κατόπιν αίτησης του Δημοτικού Συμβουλίου ή άλλων δημοτικών υπηρεσιών είτε με δική του πρωτοβουλία.

(δ) η ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων σε συνεργασία με το Δήμο Ηρακλείου ή άλλους φορείς: Η οργάνωση και υλοποίηση δράσεων.

(ε) η συνεργασία με τις δημοτικές υπηρεσίες για την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και πρόσφυγες: Η πραγματοποίηση συναντήσεων με αυτές, η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Σ.Ε.Μ.Π, κλπ.

(στ) η συνεργασία με άλλα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων και με άλλους τοπικούς ή εθνικούς φορείς αρμόδιους για θέματα που απασχολούν τους μετανάστες και πρόσφυγες: Η πραγματοποίηση συναντήσεων με αυτές, η συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του Σ.Ε.Μ.Π, κλπ.

(ζ) η σύσταση επιτροπών ή και ομάδων εργασίας, όποτε και εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο, για την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων: Κάθε επιτροπή ή ομάδα εργασίας αναλαμβάνει την υλοποίηση συγκεκριμένης δράσης

Ισότητα των φύλων

Ο Δήμος Ηρακλείου έχει αναλάβει την δέσμευση για την προώθηση της αρχής της Ισότητας των Φύλων, υπογράφοντας την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του ΥΠ.ΕΣ., εκπονήθηκε και υλοποιείται το Σχέδιο Δράσης για την Ένταξη της Ισότητας των Φύλων. Το Σχέδιο Δράσης καθορίζει τις προτεραιότητες,

τις ενέργειες και τα μέσα που αναλαμβάνει ο Δήμος Ηρακλείου για την περίοδο 2014-2016, προωθώντας την επίτευξη της πραγματικής ισότητας στην πράξη. Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα και εξειδικεύονται στο Σχέδιο Δράσης, στοχεύουν στη βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των πόρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων προς όφελος όλου του εύρους των ασκούμενων πολιτικών και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Το όραμα του Δήμου Ηρακλείου σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο δράσης, αφορά σε μια κοινωνία με ισότιμα μέλη χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις.

Οι δεσμεύσεις που απορρέουν για το Δήμο είναι οι εξής:

- ✓ Η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- ✓ Η συμμετοχή των γυναικών σε δραστηριότητες της υπαίθρου με στόχο την τοπική ανάπτυξη.
- ✓ Η πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών.
- ✓ Η στήριξη της οικογένειας.
- ✓ Η ένταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και προστασίας της υγείας.
- ✓ Η προώθηση συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια ζωή και αύξηση της συμμετοχής τους στα πολιτική, κοινωνικά και οικονομικά κέντρα λήψεως αποφάσεων.
- ✓ Η καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- ✓ Η ένταξη της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές, παρακολούθηση και αξιολόγησή τους.

Εξαρτήσεις

Σημαντική συμβολή στην πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, έχει το ΚΕΣΑΝ (Κέντρο Συμβουλευτικής Αγωγής Νέων) με δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των νέων, των γονέων, των εκπαιδευτικών και των πολιτών γενικά για μία καλύτερη ποιότητα ζωής. Το ΚΕΣΑΝ το οποίο δημιουργήθηκε ως διοικητική

δομή με απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου το 1989. Από το 1991 λειτουργεί ως τμήμα της Δ/νσης Κοινωνικών – Πολιτιστικών

Λειτουργιών και από το 2011 μέχρι και σήμερα, ως τμήμα της Δ/νσης Πολιτισμού – Αθλητισμού. Το Νοέμβριο του 2005, ο Δήμος Ηρακλείου σε συνεργασία με τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) - Εθνικός Συντονιστικός Φορέας για τη χάραξη της εθνικής πολιτικής στο πρόβλημα των εξαρτήσεων - προχώρησε στην ίδρυση και της Αστικής μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας με εταίρους το Δήμο Ηρακλείου και άλλους εννέα φορείς για την ενίσχυση της χρηματοδότησής του.

Αθλητικές Εγκαταστάσεις και Δραστηριότητες

Παγκρήτιο Στάδιο

Το Παγκρήτιο Στάδιο βρίσκεται στο Ηράκλειο, στη δυτική πλευρά της πόλης, σε μια αναπτυσσόμενη περιοχή κοντά σε μεγάλους οδικούς άξονες και πρόσβαση από κάθε πλευρά της πόλης, έχει χωρητικότητα 26.240 θεατών και είναι από τα πιο σύγχρονα στάδια της χώρας.

Ως ολυμπιακή εγκατάσταση των αγώνων του ΑΘΗΝΑ 2004 φιλοξένησε πέντε προκριματικούς αγώνες ποδοσφαίρου ανδρών, πέντε γυναικών, έναν προημιτελικό ανδρών και ένα ημιτελικό γυναικών. Χρησιμοποιείται ως προπονητικό κέντρο της ομάδας ΠΑΕ ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ και ως έδρα αγώνων του Κυπέλλου Ελλάδος και Πρωταθλήματος SUPERLEAGUE Ελλάδος. Κατά καιρούς φιλοξενεί σημαντικούς διεθνείς αγώνες στίβου (πρόσφατα ολοκληρώθηκε με επιτυχία η διοργάνωση στίβου Bruno Jauli κατηγορίας Α'), ενώ πραγματοποιούνται σ' αυτό συναυλίες ελλήνων & ξένων συνθετών και ερμηνευτών καθώς και δεκάδες πανελλήνιοι και τοπικοί αγώνες περισσότερων από δέκα ολυμπιακών αθλημάτων.

Το Παγκρήτιο Στάδιο ως ένα πολυδύναμο αθλητικό κέντρο με το έμπειρο προσωπικό και τις σύγχρονες εγκαταστάσεις του, έχει τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει οποιαδήποτε αθλητική-πολιτιστική και καλλιτεχνική εκδήλωση παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Περιλαμβάνει: δύο γήπεδα ποδοσφαίρου διεθνών προδιαγραφών, στίβο οκτώ διαδρομών και βοηθητικό στίβο έξι διαδρόμων, δημοτικό κλειστό γυμναστήριο, δημοτικό κλειστό κολυμβητήριο, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, αίθουσα πάλης πυγμαχίας, ξιφασκίας, χορού, άρσης βαρών, σκοποβολής, ΤΑΕ KWON DO, προσομοιωτή κωπηλασίας, ιατρείο, φυσιοθεραπευτήριο με σάουνα και υδρομασάζ, αίθουσες σεμιναρίων-συνεδριάσεων, χώρο εστίασης, εκθεσιακό χώρο με φωτογραφίες και εκθέματα από τους ολυμπιακούς αγώνες ΑΘΗΝΑ 2004 και SPECIAL OLYMPICS 2011. Το Παγκρήτιο Στάδιο είναι ένα πολυδύναμο αθλητικό κέντρο ικανό να φιλοξενήσει διεθνής και εθνικές διοργανώσεις και ταυτόχρονα να είναι πόλος έλξης για ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες για όλη την οικογένεια.

Δημοτικό Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου (ΔΑΠΚΗ)

Το Δημοτικό Αθλητικό και Πνευματικό Κέντρο Ηρακλείου (ΔΑΠΚΗ) είναι ένας υπερσύγχρονος χώρος φυσικής δραστηριότητας για άτομα όλων των ηλικιών. Βρίσκεται στη περιοχή των Πατελών, βρίσκεται σε οικόπεδο έκτασης 5.000 τ.μ. και έχει συνολικό εμβαδόν 1.800 τμ. Το κέντρο αποτελεί πόλο έλξης καθημερινά μεγάλου αριθμού πολιτών.

Περιλαμβάνει: πλήρη σειρά μηχανημάτων αερόβιας άσκησης και μυϊκής ενδυνάμωσης, αίθουσα ομαδικών προγραμμάτων, ιατρείο, αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, αναψυκτήριο, άνετο χώρο στάθμευσης, αίθουσα σεμιναρίων, αίθουσα αθλοπαιδιών και αθλημάτων σάλας. ,ιατρείο. κλιματισμό-θέρμανση. Επίσης είναι προσβάσιμο για ΑΜΕΑ και τους παρέχει ιατρείο, αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, κυλικείο. Φιλοξενεί αθλητικές δραστηριότητες των τοπικών συλλόγων ομαδικών αθλημάτων, ενώ το εξειδικευμένο προσωπικό το κέντρου βρίσκεται στη διάθεση σας για τη διαμόρφωση κατάλληλου προγράμματος εκγύμνασης ανάλογα με το σωματότυπο, τις ανάγκες σας και την προπονητική σας εμπειρία. Διαθέτει επίσης σε όλα τα μέλη του δωρεάν πρόσβαση στη χρήση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του άρτια εξοπλισμένου Internet Point. Το ΔΑΠΚΗ αποτελεί ένα πολυχρηστικό κέντρο με έμπειρο προσωπικό και έχει τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Προτεραιότητα στη χρήση του ΔΑΠΚΗ έχουν οι αθλητικές δραστηριότητες και οι δραστηριότητες του Δήμου Ηρακλείου και του Δημοτικού Αθλητικού Οργανισμού (ΔΑΟΗ).

Μεγάλο κλειστό γυμναστήριο Ηρακλείου στα 2 Αοράκια

Το Μεγάλο Κλειστό Ηρακλείου βρίσκεται στην τοποθεσία Δύο Αοράκια στην περιοχή Νέας Αλικαρνασσού σε απόσταση αναπνοής από το αεροδρόμιο και το λιμάνι Ηρακλείου. Η χωρητικότητα του μεγάλου Κλειστού Ηρακλείου είναι 5.222 θέσεων. Είναι η μόνη κλειστή αθλητική εγκατάσταση στην Κρήτη που μπορεί να φιλοξενήσει μεγάλα αθλητικά γεγονότα διεθνούς κύρους στα αθλήματα: Μπάσκετ, Βόλει, Χάντμολ, Ενόργανης γυμναστικής και Τραμπολίνο, Αθλημάτων Ακροβατικής γυμναστικής, Πυγμαχίας, Πάλης, Ξιφασκίας, Μπάντμιντον, επιτραπέζιας Αντισφαίρισης, Judo-Αθλημάτων επαφής, Άρσης βαρών, Ρυθμικής γυμναστικής, Αθλημάτων Α.Μ.Ε.Α.

Διαθέτει κεντρική σάλα διεθνών προδιαγραφών, βοηθητικό γυμναστήριο/προπονητήριο με δύο σάλες αθλοπαιδιών διεθνών προδιαγραφών στο οποίο μπορούν να φιλοξενοούνται ταυτόχρονα μέχρι και δύο διαφορετικές ομάδες οποιασδήποτε αθλοπαιδιάς ή αθλήματος. Επίσης διαθέτει αίθουσα ενδυνάμωσης, ιατρείο, αίθουσα VIP, αίθουσα συνεντεύξεων, σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης, υπερσύγχρονο σύστημα κλιματισμού και θέρμανσης, σύγχρονα ηχητικά συστήματα, χώρους στάθμευσης, και ηλεκτρονικούς πίνακες αποτελεσμάτων, πρόσβαση ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους.

Όλα τα παραπάνω του δίνουν τη δυνατότητα να μπορεί να φιλοξενήσει οποιαδήποτε καλλιτεχνική-πολιτιστική εκδήλωση όπως συναυλίες, θέατρο και μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις.

Λοιπά αθλητικά κέντρα του Δήμου Ηρακλείου

Αθλητικό Κέντρο Εφόδου: 3.600 τ.μ. Γήπεδο μπάσκετ και Βόλει με quick

Αθλητικό Κέντρο Κατσαμπά: 2.600 τ.μ. Γήπεδο μπάσκετ και Βόλει με quick

Αθλητικό κέντρο Βουτών: 5.470,13τμ εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- ✓ Γήπεδο καλαθοσφαίρισης διαστάσεων 19,00μ*32,00μ
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Σκαλανίου: 2.600,00 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Φορτέσας: 13.907,80 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5
- ✓ Γήπεδο μπάσκετ
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων
- ✓ Β' φάση
- ✓ Κολυμβητήριο με πισίνα 33,00μ*25,00μ και πισίνα εκμάθησης και αποδυτήρια

Αθλητικό κέντρο Σταυρακίων: 2.637,62 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο μπάσκετ
- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5
- ✓ Εγκαταστάσεις αποδυτηρίων
- ✓ Αθλητικό κέντρο Δαφνών: 21.460,83 τ.μ. εμβαδόν οικοπέδου
- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 11*11
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο Αγίου Βλάσση: 8.670,99 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 8x8
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων
- ✓ Το έργο εκτελείται και αναμένεται η παράδοση προς χρήση το 2008

Αθλητικό κέντρο στην Αγία Αικατερίνη: 5.154,06 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 5*5, γήπεδο μπάσκετ και κερκίδες
- ✓ Συγκρότημα αποδυτηρίων

Αθλητικό κέντρο στον Άγιο Ιωάννη: 14.000,00 τ.μ εμβαδόν οικοπέδου

- ✓ Γήπεδο ποδοσφαίρου 8*8 με συνθετικό χλοοτάπητα
- ✓ Γήπεδο μπάσκετ
- ✓ Γήπεδο τένις-βόλεϊ
- ✓ Πισίνα 33μ

Το μεγαλύτερο μέρος της Αθλητικής υποδομής της ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού βρίσκεται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου της Αλικαρνασσού και συγκεκριμένα περιλαμβάνει:

Το Κλειστό Γυμναστήριο "Μελίνα Μερκούρη", που περιλαμβάνει γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ και ανήκει στην εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Το συγκεκριμένο γυμναστήριο καλύπτει τις ευρύτερες ανάγκες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου Το πρώην εκθεσιακό κέντρο (ΤΟΛ), που περιλαμβάνει γήπεδα μπάσκετ και τένις, τραπέζια πινγκ- πονγκ, αίθουσα πάλης και αίθουσα γυμναστικής

- Το Γήπεδο ποδοσφαίρου του Ηροδότου
- Το Γήπεδο ποδοσφαίρου "Μαυσώλου" (πρώην βοηθητικό Ηροδότου), το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως για την φιλοξενία αθλητικών εκδηλώσεων

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι αθλητικές υποδομές όπως αυτές δηλώθηκαν από τις ΔΚ του Δήμου Ηρακλείου:

Πίνακας 5: Αθλητικές Υποδομές του Δήμου Ηρακλείου ανά Δημοτική Κοινότητα (Δ.Κ)

Είδος εγκατάστασης	Σύντομη περιγραφή	Έκταση (σε τ.μ).	Δυναμ/τητα	Δ.Κ
Γήπεδα τένις στον Προμαχώνα Σαμπιονάρα	Αθλητικοί χώροι που δε συνάδουν με την περιοχή, δεδομένου ότι είναι στα πάνω στα ενετικά τείχη. Συνάθροιση και μεγάλη επισκεψιμότητα χωρίς προδιαγραφές για παρκινγκ κλπ. 1 η Δ.Κ.			1η Δ.Κ.
Δημοτικό Γυμναστήριο στην περιοχή Πατελών	Στεγάζεται σε κτίριο Δημοτικό στις Πατέλες και προσφέρει ατομικό και ομαδικό πρόγραμμα γυμναστικής			2η Δ.Κ

Ικάριο γήπεδο (της Α.Ε.Κ. Κατσαμπά)	Είναι υπό εκτέλεση το έργο στην περιοχή Μέσα Κατσαμπά			2η Δ.Κ.
Δημοτικό γήπεδο μπάσκετ στην οδό Καζαντζίδη στην περιοχή Κατσαμπά	Χρειάζεται διαμόρφωση και επισκευή περίφραξης του αθλητικού χώρου (μπάσκετ) που είναι στην οδό Καζαντζίδη, καθώς και βάψιμο του γηπέδου και καθαρισμός των κερκίδων τόσο στο μπάσκετ όσο και στο πιο μέσα μέρος του χώρου (νοτίως). Θα μπορούσε να διαμορφωθεί και να χωριστεί σε χώρο για μπάσκετ και στο μέσα χώρο σε καλτσέτο 5Χ5 ικανοποιώντας τόσο τα παιδιά που παίζουν δίπλα από την παιδική χαρά του Κατσαμπά ποδόσφαιρο αλλά και τους γύρω κατοίκους της παιδικής χαράς που έχουν καταθέσει κατ'επανάληψη παράπονα για όχληση			2η Δ.Κ.
Αθλητικό Πολύκεντρο Αγίας Αικατερίνης	Βρίσκεται στο στάδιο γεωλογικής μελέτης	5.000		2η Δ.Κ.
Παγκρήτιο Στάδιο	Σε καλή κατάσταση, χρήζει συντήρησης			3η Δ.Κ.
Γήπεδα Μπάσκετ Εφόδου	Ακαδημίες μπάσκετ ΟΦΗ			3η Δ.Κ.
Μπασκέτες Εφόδου Μάχης Κρήτης	Εγκαταλελειμμένες με τους προβολείς να λειτουργούν κανονικά			3η Δ.Κ.
Γήπεδο Μπάσκετ	Νέος Κόσμος			3η Δ.Κ.
Γήπεδο ποδοσφαίρου Δειλινά	Αλλαγή τάπητα			3η Δ.Κ.
Γήπεδο ποδοσφαίρου Ηροδότου	Οι υποδομές του είναι σε μέτρια κατάσταση		350 αριθμός ατόμων που αθλούνται	Δ.Κ. Ν. ΑΛΙΚ/ΣΟΥ
Κλειστό Μελίνα Μερκούρη Μπάσκετ	Οι υποδομές του είναι σε πολύ καλή κατάσταση		350-400 αριθμός ατόμων που αθλούνται	Δ.Κ. Ν. ΑΛΙΚ/ΣΟΥ
Κλειστό Στάδιο (Δυο Αοράκια)	Οι υποδομές του είναι σε πολύ καλή κατάσταση			Δ.Κ. Ν. ΑΛΙΚ/ΣΟΥ
Γήπεδο μπάσκετ	χρήζει συντήρησης-φωτισμός	μικρή		Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ
Γήπεδο ποδοσφαίρου στον Άγιο Βλάσση	διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου	μικρή		Δ.Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ

Στις περιφερειακές Δημοτικές Ενότητες του Δήμου υπάρχουν οι ακόλουθες αθλητικές εγκαταστάσεις, τα στοιχεία των οποίων αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 6: Αθλητικές Εγκαταστάσεις Τοπικών Κοινοτήτων Δήμου Ηρακλείου

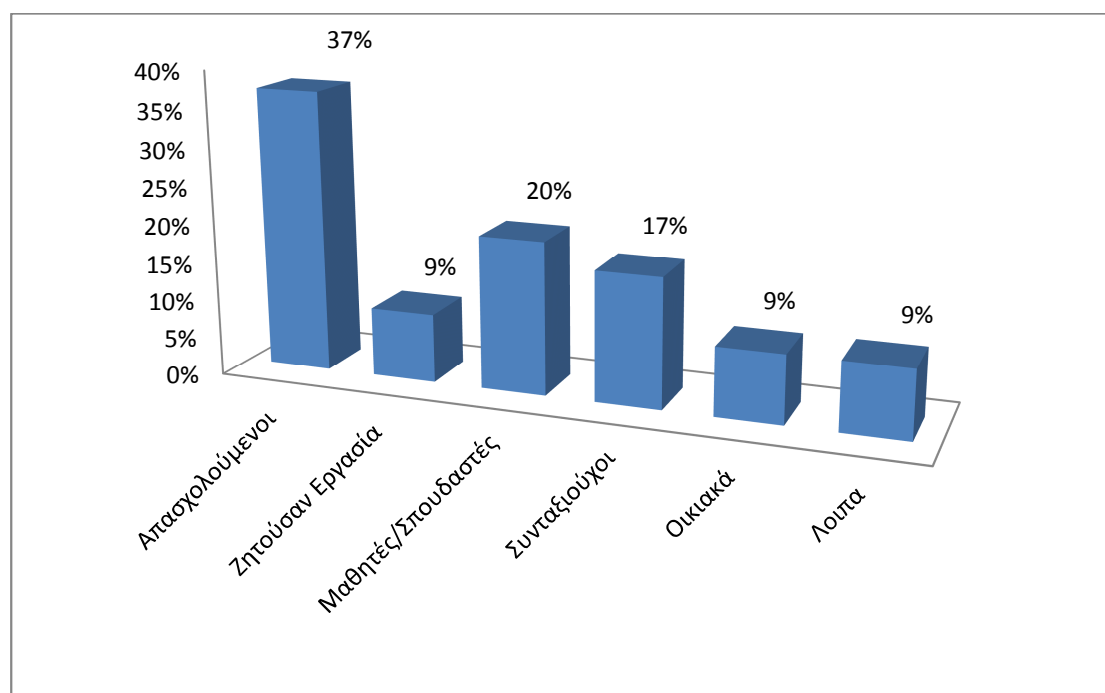
Τοπική Κοινότητα	Είδος Εγκατάστασης	Σύντομη περιγραφή	Έκταση (σε τ.μ.)	Παλαιότητα	Δυναμικότητα
ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ	Δημοτικό γήπεδο	Υπάρχει χλοοτάπητας		35 ετών. Χλοοτάπητας: 10 ετών	Δεν υπάρχει κερκίδα
ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ	Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων Γυμνασίου/Λυκείου	Η αίθουσα είναι σε καλή κατάσταση και χρησιμοποιείται σπανιότατα από το Δήμο		6 ετών	
ΑΝΩ ΑΣΙΤΩΝ	Γυμναστήριο	(Στεγάζεται σε κτίριο του Συνεταιρισμού και είναι ιδιοκτησίας Πολιτιστικού Συλλόγου)			
ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ	Γήπεδο ποδοσφαίρου με αποδυτήρια σε πλήρη εγκατάλειψη	~7.000 τ.μ.	1985	
ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ	Αθλητικό στάδιο Βενεράτου	Γήπεδο ποδοσφαίρου	~25 στρ.	2004	
ΒΟΥΤΩΝ	Γήπεδο 5Χ5				
ΒΟΥΤΩΝ	Γήπεδο				
ΔΑΦΝΩΝ	Αθλητικό Κέντρο	Κατασκευάστηκε το 2012	16 στρ. Αγωνιστικός χώρος	5 ετών	300 ατόμων
ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ	Δημοτικό γήπεδο				
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	Γήπεδο μπάσκετ	Στη παιδική χαρά του Πρασά			
ΣΚΑΛΑΝΙΟΥ	Καλτσέτο 5Χ5	Γήπεδο Ποδοσφαίρου	~1,5 στρ .	5 ετών	
ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ	Αθλητικό Κέντρο	Γήπεδο Ποδοσφαίρου / Μπάσκετ – Λουπές Εγκαταστάσεις		2005	

2.2.3 Οικονομικές προκλήσεις

Απασχόληση

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, η κατάσταση ασχολίας του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ηρακλείου αποτυπώνεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί. Από αυτό προκύπτει πως το 74% αυτού αποτελούν οι απασχολούμενοι με 37%, οι μαθητές και σπουδαστές με 20% και οι συνταξιούχοι με 17%.

Διάγραμμα 1: Απασχόληση μόνιμου πληθυσμού Δ. Ηρακλείου

Το ποσοστό των απασχολουμένων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι περίπου ίσος με εκείνο της Περιφέρειας (89,9%/89,3% έναντι 89,3%) για το 2001 και χαμηλότερο (80,9%/80,7% έναντι 83,6%) για το 2011. Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό των απασχολουμένων είναι μικρότερο από του Δήμου και το 2001 και το 2011.

Στο σύνολο του δήμου καταγράφεται μείωση του ποσοστού των απασχολουμένων. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με την Δημοτική Ενότητα Αλικαρνασσού να εμφανίζει μείωση στην απασχόληση

μεγαλύτερη από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το υπόλοιπο εξωαστικό τμήμα του Δήμου.

Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου η μεταβολή του ποσοστού των απασχολουμένων υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στο δυτικό τμήμα της παλιάς πόλης στα παράκτια τμήματα δυτικά της (Καμίνια) και σε θύλακα στο νότιο αστικό κομμάτι (Μεσαμπελιές - Φορτέσα).

Το ποσοστό των οικονομικά ενεργών 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μεγαλύτερο από εκείνο της Περιφέρειας (45%/45,2% έναντι 43,5%) για το 2001. Για το 2011 ο Δήμος εμφανίζει ποσοστό των οικονομικά ενεργών μεγαλύτερο από την Περιφέρεια σε αντίθεση με την πόλη του Ηρακλείου που εμφανίζει σημαντική μείωση (45,6%/39,5% έναντι 43,3%).

Ανεργία

Το ποσοστό των ανέργων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μεγαλύτερο από εκείνο της Περιφέρειας (10,6%/10,6% για το 2001 και 19%/19,3% για το 2011 έναντι 10,2% και 15,4%). Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό των ανέργων είναι ταυτόσημο με του Δήμου το 2001 και ελαφρά μεγαλύτερο το 2011. Στους ακόλουθους πίνακες, παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό των ανέργων για το 2001 και το 2011.

Πίνακας 7: Ποσοστό ανεργίας 2001

Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
10,20%	10,6% Min=6% Max=11,8%	10,6% Min=4,7% Max=17,2%
- Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 55,5% (71.139 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 62,8% (4.114 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. - Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι το		

44%(60.444 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 36% (2.362 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου.

- Η δημοτική ενότητα που συγκεντρώνει το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας είναι η Γοργολαΐνη (6%), ενώ το υψηλότερο η Ν. Αλικαρνασός (11,8%).

Πίνακας 8: Ποσοστό ανεργίας 2011

Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
15,40%	19% Min=14,5% Max=20,6%	19,3% Min=10,1% Max=31%
• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 53,4% (73.804 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 48,5% (6.020 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 19,4% (26.799 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 14,5% (1.793 άτομα) των ανέργων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό ανεργίας πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου είναι η Παλιανή (14,%), ενώ το υψηλότερο η Ν. Αλικαρνασός (20,6%)		

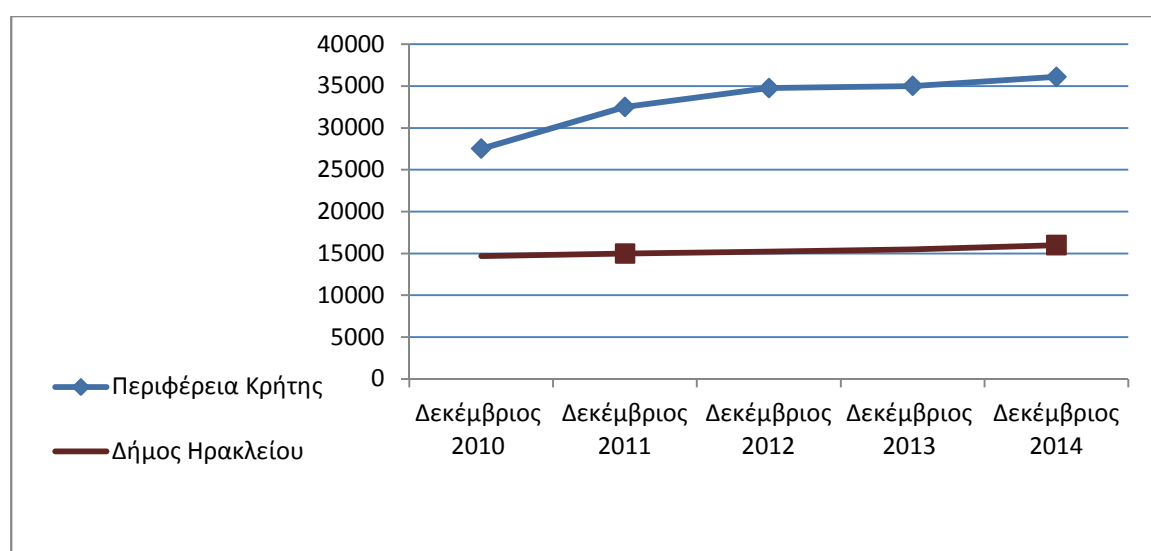
Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου η μεταβολή του ποσοστού των ανέργων:

- ❖ υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας στην παλιά πόλη στα παράκτια τμήματα καθώς και στο βορειοανατολικό και δυτικό τμήμα του αστικού ιστού,
- ❖ είναι κάτω από το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας για θύλακα στο αστικό κομμάτι στα ανατολικά της πόλης (Μεσαμπελιές – Φορτέτσα, Άγιος Ιωάννης, Κάτω Κατσαμπάς).

Η μεταβολή του ποσοστού των ανέργων στο Δήμο Ηρακλείου, φαίνεται να ακολουθεί την γενικότερη τάση της μεταβολής, που καταγράφεται στο επίπεδο της

Περιφέρειας. Στο παρακάτω διάγραμμα, αποτυπώνεται η διαχρονική μεταβολή των ανέργων με βάση τα στοιχεία του ΟΑΕΔ στο επίπεδο της Περιφέρειας και στο επίπεδο του Δήμου, με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011 και του ΟΑΕΔ για το 2014.

Διάγραμμα 2: Διαχρονική εξέλιξη ποσοστού ανέργων

Πέραν της αναφοράς στο συνολικό ποσοστό των ανέργων, ενδιαφέρον έχει η προσέγγιση της μεταβολής των απασχολούμενων σε σημαντικούς για την Περιφέρεια τομείς και ιδιαίτερα για το αστικό κέντρο του Ηρακλείου, που είναι ο τουρισμός – εμπόριο και ο κατασκευαστικός τομέας. Στον που ακολουθεί, αποτυπώνεται η μείωση της απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα και η αύξηση της απασχόλησης στον τουρισμό – εμπόριο, κυρίως με εποχική απασχόληση στον τουρισμό.

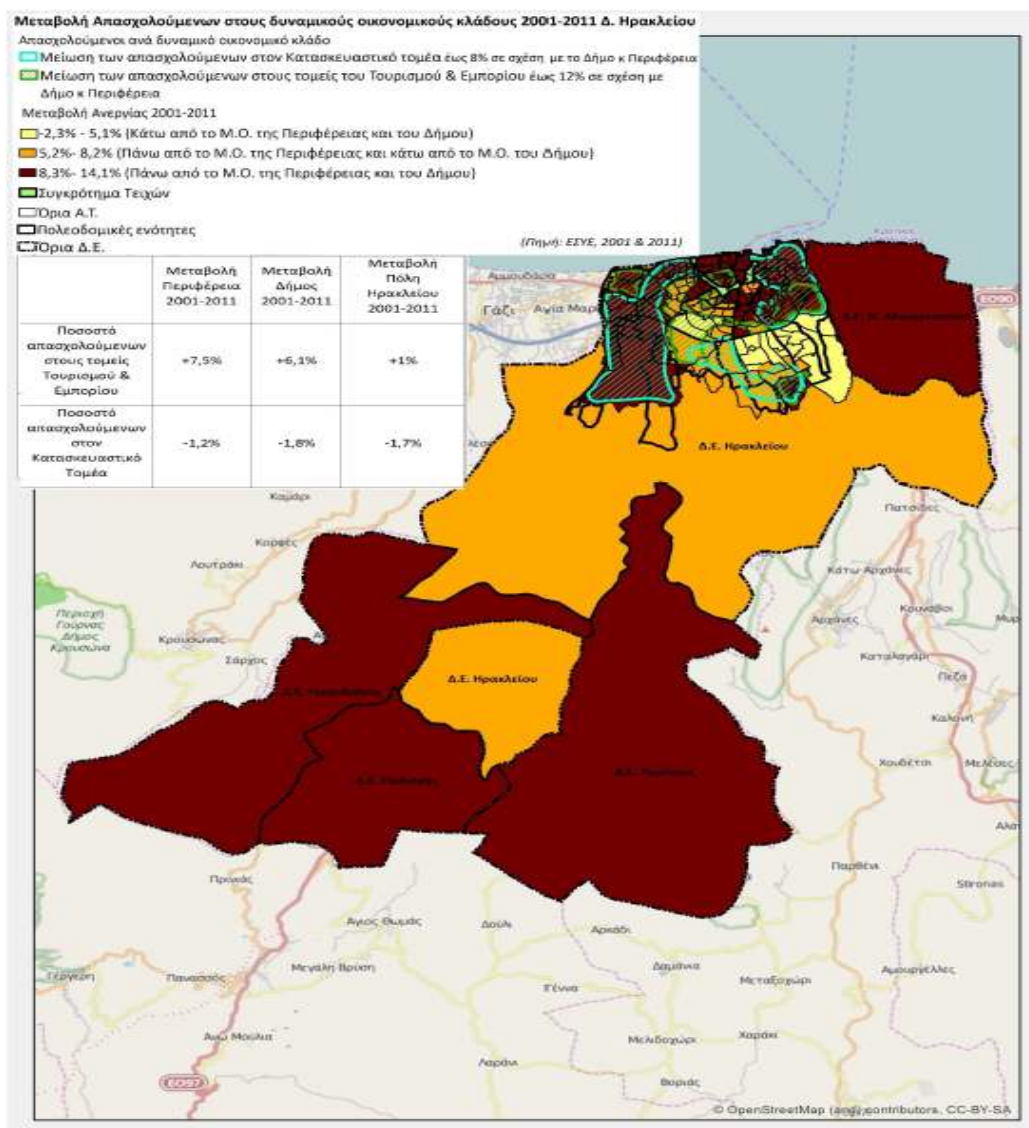
Πίνακας 9: Διαχρονική μεταβολή απασχόλησης σε επιλεγμένους τομείς

	Μεταβολή Περιφέρεια 2001-2011	Μεταβολή Δήμος 2001-2011	Μεταβολή Πόλη Ηρακλείου 2001-2011
% απασχολούμενων στους τομείς Τουρισμού & Εμπορίου	7,50%	6,10%	1%
% απασχολούμενων στον Κατασκευαστικό Τομέα	-1,20%	-1,80%	-1,70%

Στον χάρτη που ακολουθεί, εμφανίζονται διαφοροποιημένες ζώνες ως προς την μεταβολή της απασχόλησης, στους τομείς τουρισμού – εμπορίου και κατασκευών, στην αστική περιοχή του Ηρακλείου, συγκριτικά με τους αντίστοιχους μέσους όρους του Δήμου και της Περιφέρειας. Μείωση της απασχόλησης :

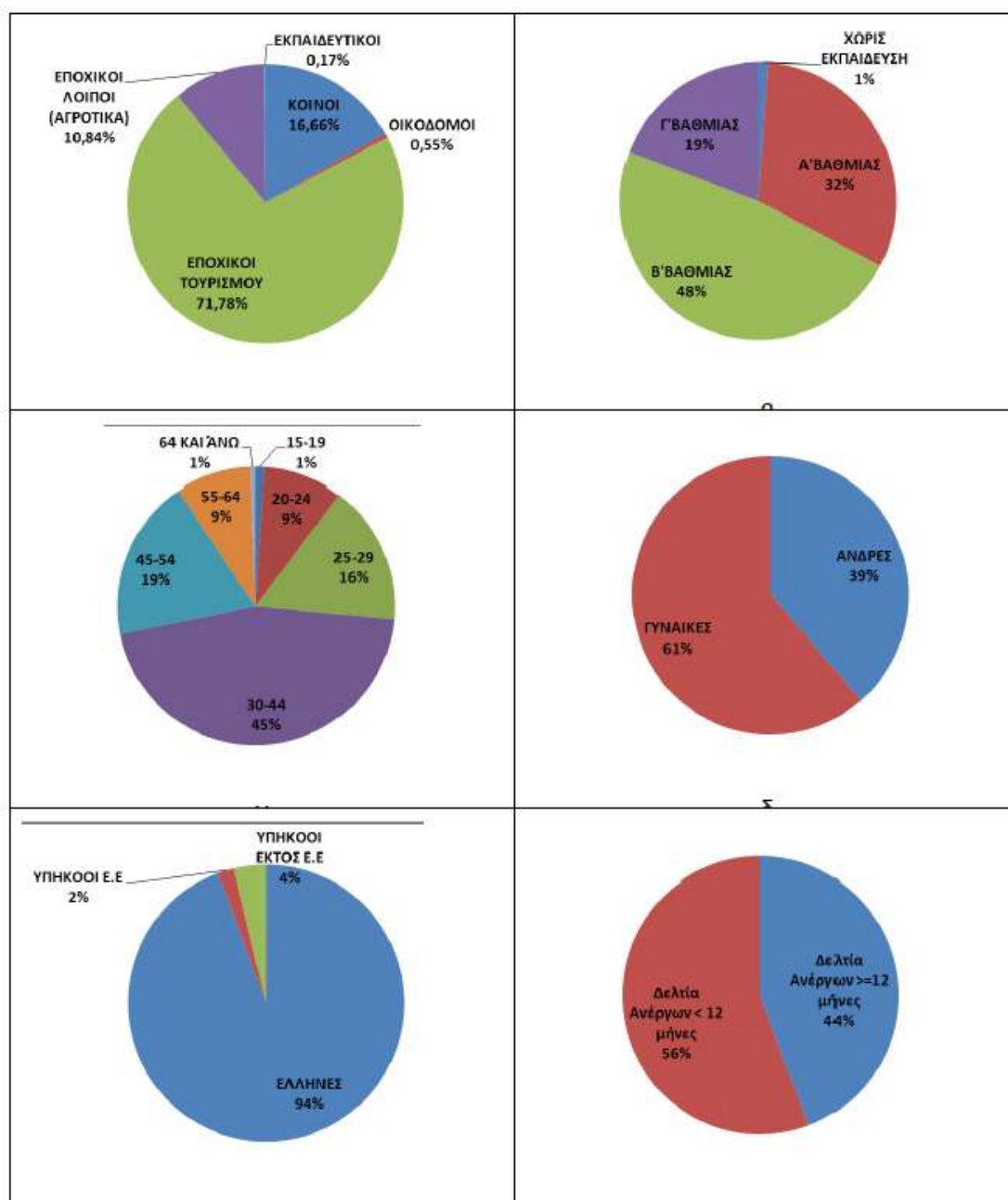
- και στους 2 προαναφερόμενους τομείς καταγράφεται στο νοτιοανατολικό τμήμα και σε ζώνη νότια της παλιάς πόλης προς τα δυτικά (Ανατολικό Κέντρο, Χρυσοπηγή – Πόρος – Κατσαμπάς, Δημοκρατίας – Ανάληψη, Δημητρίου Μπεντεβή)
- στον κατασκευαστικό τομέα καταγράφεται στο παράκτιο μέτωπο και στο ανατολικό τμήμα της πόλης
- στον τουρισμό – εμπόριο σε τμήμα της παλιάς πόλης και στην αστική περιοχή στα νότια της

Εικόνα 2: Χάρτης Διαχρονικής μεταβολής απασχόλησης σε επιλεγμένους τομείς

Η εποχικότητα σε ότι αφορά την απασχόληση, κυρίως στον τουρισμό (71,78%), αλλά και στον αγροτικό τομέα (10,84%), επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για τις κατηγορίες επιδοτούμενων ανέργων, όπως αυτά αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα, στο επίπεδο της Περιφέρειας για τον Δεκέμβριο του 2014.

Εικόνα 3: Διαγραμματική απεικόνιση κατηγοριών επιδοτούμενων ανέργων

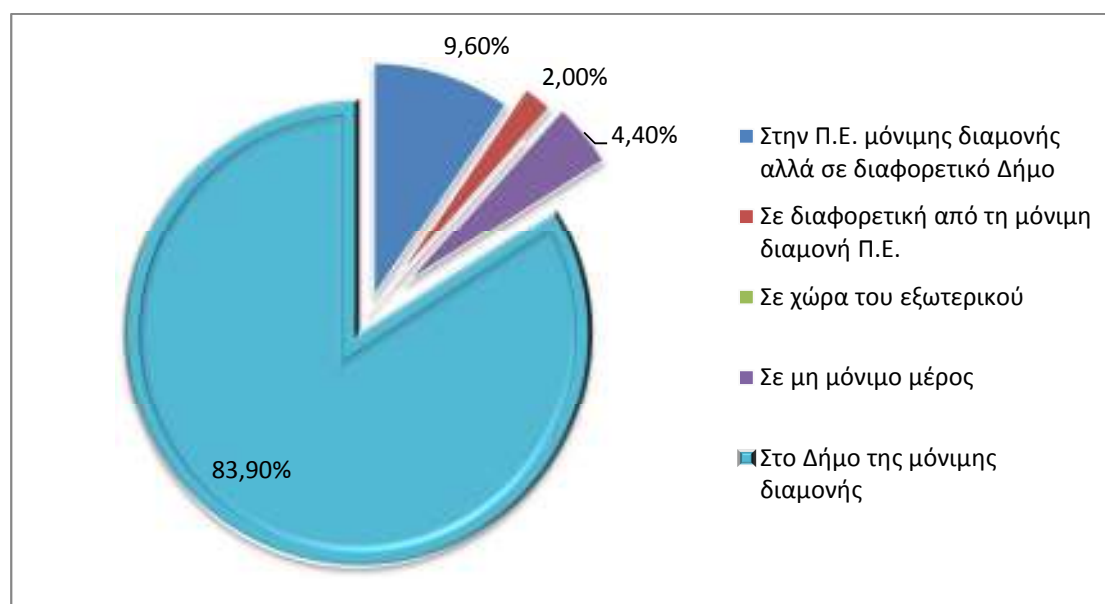
Ως προς τα χαρακτηριστικά των ανέργων στον Δήμο Ηρακλείου, με βάση τα στοιχεία του ΟΑΕΔ, για τον Δεκέμβριο του 2014, διαπιστώνεται ότι στους ανέργους υπερτερούν :

- οι άνεργοι κάτω των 12μηνών (56%)
- οι γυναίκες (61%)
- οι Έλληνες (94%)
- οι απόφοιτοι Β' βάθμιας εκπαίδευσης (48%) και 32% Α'βάθμιας

- οι ηλικίες 30-44 (45%) και 45-54 (19%)

Η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων κατά τόπο εργασίας, στο Δήμο Ηρακλείου φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα, όπου παρατηρείται πως οι περισσότεροι απασχολούμενοι εργάζονται στον τόπο μόνιμης διαμονής τους, ενώ υπάρχει και ένα 10% περίπου που δηλώνει πως εργάζεται στα διοικητικά όρια άλλου Δήμου από αυτόν της διαμονής του.

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων κατά τόπο εργασίας

Από τον επόμενο πίνακα προκύπτει μείωση του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού (πληθυσμός ηλικίας 15-64 ετών) που απασχολείται στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, από δεκαετία σε δεκαετία (1981-2011) και παράλληλη αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα.

Πίνακας 10: Καταμερισμός απασχόλησης / τομέα εργασίας (1981 – 2011)

ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ
1981	9,6	33,6	56,8
1991	4,6	20,6	74,8
2001	4,3	17,1	78,6
2011	4,2	15,8	80

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των Τοπικών Κοινοτήτων και σύμφωνα με τα δεδομένα που καταγράφηκαν, ο παρακάτω πίνακας αποτυπώνει ενδεικτικά

τον αριθμό των ενεργών Αγροτών – Κτηνοτρόφων – Μελισσοκόμων του Δήμου Ηρακλείου:

Πίνακας 11: Καταμερισμός απασχόλησης στις τοπικές κοινότητες του Δ Ηρακλείου

Τοπική Κοινότητα	Αγρότες	Κτηνοτρόφοι	Μελισσοκόμοι
ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΩΝΑ	Σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού	Κατ επάγγελμα ένας (1) και περίπου δέκα (10) δημότες με οικόσιτα ζώα	
ΣΙΒΑ	60		
ΑΥΓΕΝΙΚΗΣ	150	5	10
ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ	200	15	10
ΒΟΥΤΩΝ	250		
ΔΑΦΝΩΝ	550	20	
ΚΑΤΩ ΑΣΙΤΩΝ	350	30	
ΚΕΡΑΣΙΩΝ	80		
ΠΕΝΤΑΜΟΔΙΟΥ	10		
ΠΕΤΡΟΚΕΦΑΛΟΥ	10		
ΠΥΡΓΟΥΣ	70	4	
ΣΚΑΛΛΑΝΙΟΥ	100	3	
ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ	10	200	
ΣΤΑΥΡΑΚΙΩΝ	80	1 (ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ)	

Επίπεδο Εκπαίδευσης

Η προσέγγιση γίνεται με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για τους αναλφάβητους και τους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό των αναλφάβητων 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι μικρότερο από εκείνο της Περιφέρειας (2,1%/2,6% έναντι 3,1%) για το 2001 και μεγαλύτερο (2,5%/2,4% έναντι 2%) για το 2011. Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό αναλφάβητων είναι ελαφρά μικρότερο από του Δήμου για το 2011 και μεγαλύτερο το 2001. Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό αναλφάβητων για το 2001 και το 2011.

Πίνακας 12: Ποσοστό Αναλφάβητων 2001

Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
3,10%	2,1% Min=2% Max=4,3%	2,6% Min=1,3% Max=4,4%
• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 15%(19.591 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 19,2% (652 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 15,5%(21.057 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 10,7% (272 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Ηράκλειο (2%), ενώ υψηλότερο το Τέμενος (4,4%).		

Πίνακας 13: Ποσοστό αναλφάβητων 2011

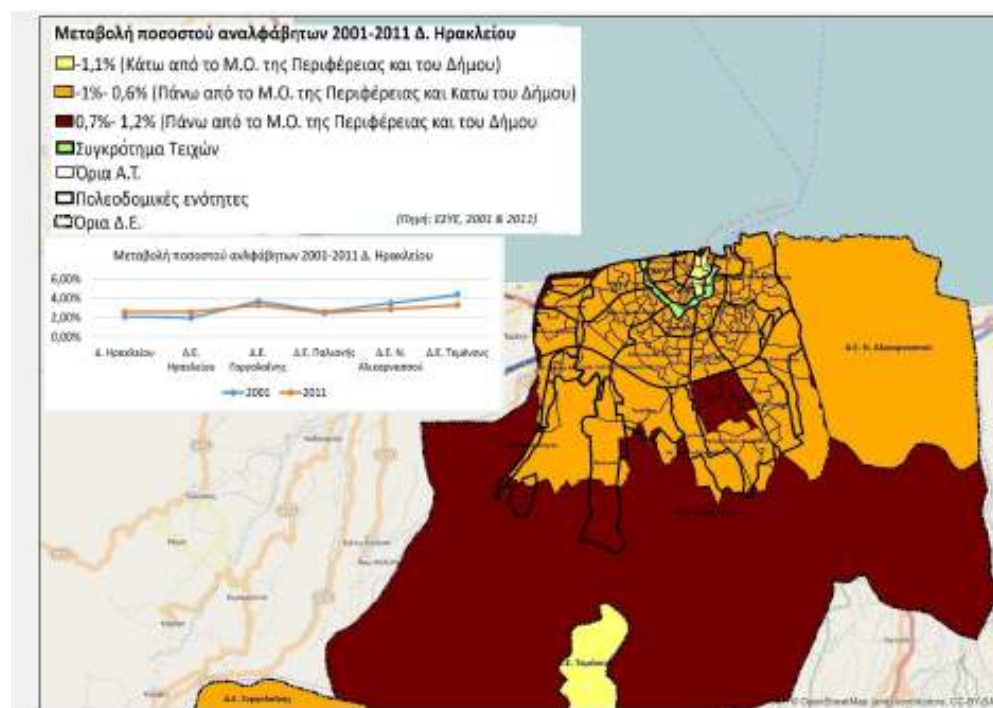
Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
2%	2,5% Min=2,4% Max=3,3%	2,4% Min=0% Max=4%
• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων πάνω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 60,8% (84.048 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 68,7% (2.471 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου. • Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του		

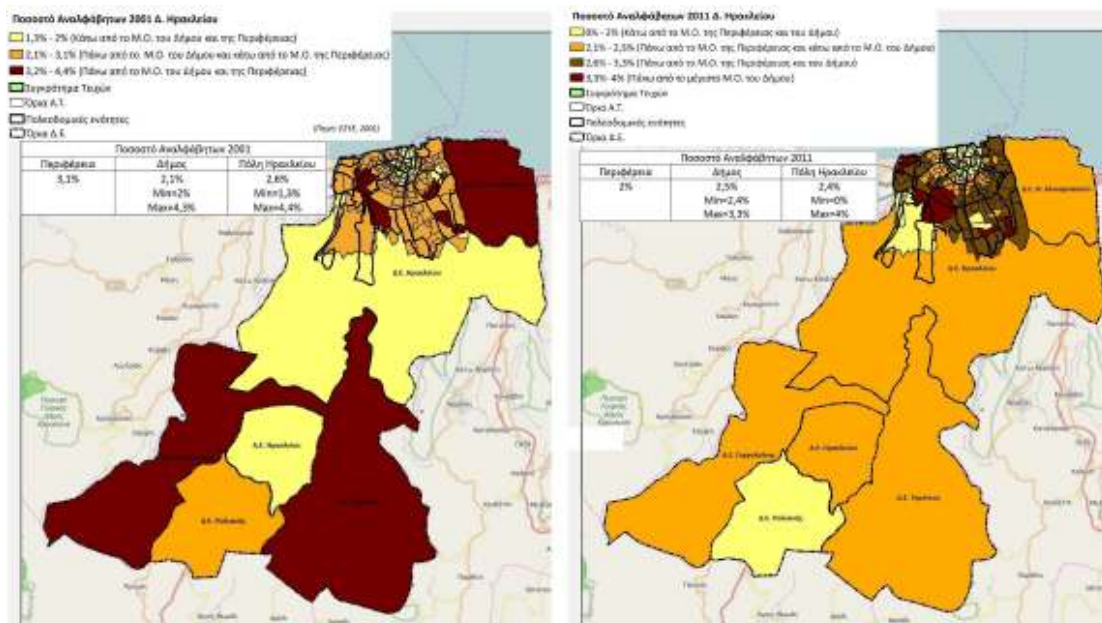
Δήμου συγκεντρώνουν το 13,4% (18.600 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 7,6 % (257 άτομα) των αναλφάβητων της πόλης του Ηρακλείου.

- Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό αναλφάβητων κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι η Παλιανή (2,4%), ενώ υψηλότερο το Τέμενος (3,3%).

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Αλικαρνασσού, Γοργοαΐνης και Τεμένους να εμφανίζουν μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων μεγαλύτερο από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου και τη Δημοτική Ενότητα Παλιανής που κυμαίνονται κοντά στο μέσο όρο Δήμου. Στο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, η μεταβολή του ποσοστού αναλφάβητων κυμαίνεται μεταξύ των μέσων όρων του Δήμου και της Περιφέρειας στο σύνολο της πόλης με εξαίρεση έναν θύλακα προς στο νότιο τμήμα (Μεσαμπελιές - Φορτέτσα), που υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας.

Εικόνα 4: Χάρτης Μεταβολής ποσοστού αναλφάβητων 2001 - 2011

Το ποσοστό πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 2001 και 2011 για τον Δήμο και την πόλη του Ηρακλείου, είναι υψηλότερο από εκείνο της Περιφέρειας (18,4%/14,8% για το 2001 και 19,4%/20,5% για το 2011 έναντι 13,5% και 18,5%). Για την πόλη του Ηρακλείου το ποσοστό είναι μικρότερο από του Δήμου για το 2001 και μεγαλύτερο για το 2011. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία και τα βασικά συμπεράσματα σε ότι αφορά το ποσοστό πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το 2001 και το 2011.

Πίνακας 14: Ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001

Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
13,50%	18,4% Min=4,7% Max=19,7%	14,8% Min=3,2% Max=29,6%
Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 48% (63.132 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 33% (6.337 άτομα) των συμμετεχόντων στην ανώτερη εκπαίδευση της πόλης του Ηρακλείου.		

- Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Τέμενος (4,7%), ενώ υψηλότερο το Ηράκλειο (19,7%).

Πίνακας 15: Ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2011

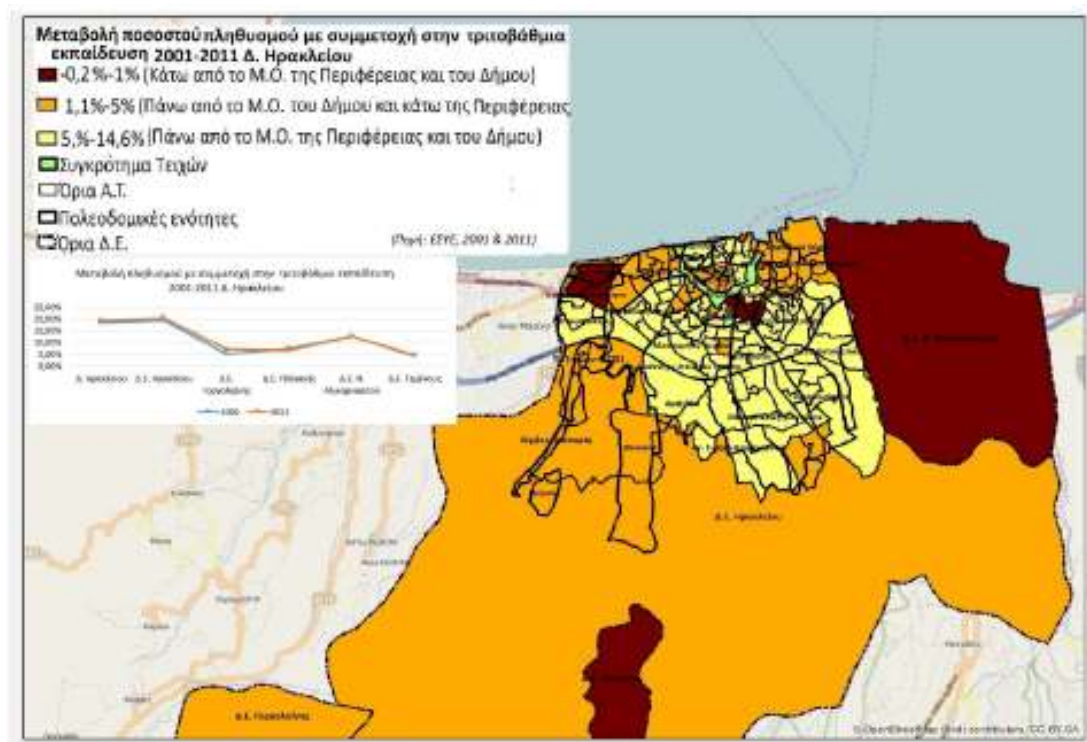
Περιφέρεια	Δήμος	Πόλη Ηρακλείου
18,50%	19,4% Min=4,4% Max=20,5%	20,6% Min=3% Max=39,5%
• Τα απογραφικά τμήματα της πόλης, τα οποία εμφανίζουν ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας και του Δήμου συγκεντρώνουν το 46,6% (64.470 κάτοικοι) του πληθυσμού και το 31% (8.829 άτομα) των συμμετεχόντων στην ανώτερη εκπαίδευση της πόλης του Ηρακλείου. • Η δημοτική ενότητα που εμφανίζει ποσοστό πληθυσμού με συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση κάτω από τους αντίστοιχους δείκτες της Περιφέρειας είναι το Τέμενος (4,4%), ενώ υψηλότερο το Ηράκλειο (20,5%).		

Στον ακόλουθο χάρτη παρουσιάζονται διαφοροποιημένες χωρικές ενότητες ως προς τη μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση 2001 – 2011 συγκριτικά με την αντίστοιχη μεταβολή του Δήμου και της Περιφέρειας. Στον εξωαστικό χώρο, η προσέγγιση γίνεται στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων, με τις Δημοτικές Ενότητες Αλικαρνασσού, Παλιανής, Γοργολαϊνής και Τεμένους να εμφανίζουν μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, χαμηλότερη από τους μέσους όρους Δήμου και Περιφέρειας, σε αντίθεση με το εξωαστικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας Ηρακλείου που κυμαίνεται ανάμεσα στο μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας.

Στο μεγαλύτερο αστικό τμήμα της πόλης του Ηρακλείου, η μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση υπερβαίνει το μέσο όρο του Δήμου και της Περιφέρειας, ενώ στο νοτιοδυτικό τμήμα της παλιάς πόλης καθώς

και στα παράκτια τμήματα, στα ανατολικά και δυτικά της, υπερβαίνει τον αντίστοιχο μέσο όρο του Δήμου αλλά υπολείπεται από εκείνον της Περιφέρειας.

Εικόνα 5: Μεταβολή ποσοστού πληθυσμού με συμμετοχή στην Τριτ/μια Εκπαίδευση 2001 - 2011

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω στοιχεία, ο Δήμος Ηρακλείου, προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του και να δημιουργήσει μια πραγματικά **Ανθεκτική Πόλη** θα πρέπει να αντιμετωπίσει **μια σειρά προκλήσεων** οι οποίες άπτονται των επόμενων ζητημάτων:

- 1) Ελάχιστες δομές πολιτικής προστασίας – δράσεις σε επίπεδο αντιμετώπισης και όχι πρόληψης
- 2) Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των συνεπειών αυτής, συμπεριλαμβανομένων των έκτακτων κρίσεων από έντονα και απρόσμενα φαινόμενα
- 3) Κοινωνικές ανισότητες, ελλιπής δομές και υποδομές κοινωνικής στήριξης, συμμετοχικών δικτύων αλληλεγγύης και ίσης μεταχείρισης όλων των κοινωνικών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικών στρωμάτων
- 4) Άνισες ευκαιρίες απασχόλησης & υψηλό επίπεδο ανεργίας

- 5) Χαμηλό επίπεδο μόρφωσης / μετεκπαίδευσης και κατάρτισης (τριτοβάθμια εκπαίδευση) – έλλειψη σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης
- 6) Ελλιπείς Δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Μικρός Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας, Έλλειψη σε υποδομές Φροντίδας & Πρόνοιας ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (πχ ηλικιωμένοι, ΑμΕΑ, μετανάστες, μειονότητες)

2.3 Πρωτοβουλία «100 Ανθεκτικές Πόλεις» του Ιδρύματος Rockefeller

Η πρωτοβουλία «**100 Ανθεκτικές Πόλεις**» του Ιδρύματος Rockefeller (100RC) δημιουργήθηκε με στόχο να βοηθήσει τις πόλεις παγκοσμίως να γίνουν πιο ανθεκτικές απέναντι στις φυσικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις που αποτελούν καίρια ζητήματα του 21ου αιώνα. Η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2013 με μια ομάδα 32 πόλεων. Το 2014 έγιναν 330 νέες αιτήσεις από 94 χώρες για τη δεύτερη ομάδα και ανακοινώθηκαν οι 35 πόλεις του δεύτερου γύρου τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Η τρίτη πρόκληση για τις ανθεκτικές πόλεις έκλεισε το Νοέμβριο του 2015 και ανακοινώθηκε η τελική ομάδα πόλεων τον Μάιο του 2016.

Το πρόγραμμα «100 Resilient Cities» υποστηρίζει την υιοθέτηση και ενσωμάτωση της αστικής ανθεκτικότητας, που περιλαμβάνει όχι μόνο ως προς απρόσμενες κρίσεις όπως είναι οι σεισμοί, πλημμύρες, επιδημίες κτλ., όσο και προς χρόνιες πιέσεις – (όπως είναι η οικονομική ύφεση και η ανεργία, ένα αναποτελεσματικό σύστημα δημόσιων μεταφορών ή ύδρευσης), που εξασθενούν τον αστικό ιστό, μέρα με τη μέρα ή σε περιοδική βάση. Αντιμετωπίζοντας απρόσμενες κρίσεις και χρόνιες πιέσεις, **η πόλη αντιδρά καλύτερα σε ανεπιθύμητα συμβάντα και εμφανίζεται περισσότερο ικανή να προσφέρει, τουλάχιστον, τις βασικές παροχές και αστικές λειτουργίες για όλες τις κοινωνικές ομάδες της, σε καλούς και κακούς καιρούς.**

Στις πόλεις που έχουν επιλεγεί και συμμετέχουν στο δίκτυο 100RC παρέχονται πόροι ώστε να καταρτίσουν έναν οδικό χάρτη προς την ανθεκτικότητα. Ειδικότερα τους παρέχεται υποστήριξη ως προς τέσσερις διαφορετικούς άξονες:

- 1. Οικονομική και υλικοτεχνική στήριξη** για τη θέσπιση μίας νέας, καινοτόμου θέσης στην δημοτική διακυβέρνηση, και ειδικότερα την πρόσληψη του/της **Επικεφαλής Αστικής Ανθεκτικότητας**, ο/η οποίος/α θα ηγηθεί του εγχειρήματος για την υποστήριξη της ανθεκτικότητας του κάθε δήμου.
- 2. Υποστήριξη** από εμπειρογνώμονες με στόχο την **ανάπτυξη στιβαρής Στρατηγικής Ανθεκτικότητας**.
- 3. Πρόσβαση σε εργαλεία, παρόχους υπηρεσιών και εταιρείες από τον ιδιωτικό, δημόσιο και μη-κερδοσκοπικό τομέα**, οι οποίοι είναι σε θέση να βοηθήσουν τις πόλεις να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν στρατηγικές αστικής ανθεκτικότητας.

4. Συμμετοχή στο **παγκόσμιο δίκτυο 100 πόλεων-μελών** που μπορούν να μάθουν και να βοηθήσουν η μία την άλλη.

Μέσω αυτών των δράσεων η πρωτοβουλία «100RC» αποσκοπεί όχι μόνο στο να βοηθήσει συγκεκριμένες πόλεις να γίνουν πιο ανθεκτικές, αλλά και στο να δώσει εναύσματα και να διευκολύνει σε παγκόσμιο επίπεδο την **οικοδόμηση μιας παγκόσμιας πρακτικής ανθεκτικότητας** μεταξύ των κυβερνήσεων, των ΜΚΟ, του ιδιωτικού τομέα και των μεμονωμένων πολιτών.

Η πρωτοβουλία 100 ανθεκτικές πόλεις - από το Ίδρυμα Rockefeller υποστηρίζεται οικονομικά από το Ίδρυμα The Rockefeller Foundation και διαχειρίζεται ως χορηγούμενο έργο από την Rockefeller Philanthropy Advisors (RPA), μια ανεξάρτητη μη κερδοσκοπική οργάνωση που παρέχει διακυβέρνηση και επιχειρησιακή υποδομή έργα. Το «100RC» έχει προσωπικό και γραφεία στη Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, την Πόλη του Μεξικού και τη Σιγκαπούρη για να υποστηρίξει την εργασία σε πόλεις σε διάφορες περιοχές.

Στον επόμενο Χάρτη παρουσιάζεται το Δίκτυο των 100 Ανθεκτικών Πόλεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το Δίκτυο των 100 Ανθεκτικών Πόλεων

2.4 Πλαίσιο Αστικής Ανθεκτικότητας

Καθώς οι πόλεις μεγαλώνουν, οι πιθανές συνέπειες απροσδόκητων γεγονότων είναι όλο και πιο πιθανές. Οι πόλεις επίσης πολλαπλασιάζονται, ενώ ταυτόχρονα αλληλοεξαρτώνται με αποτέλεσμα, οι επιδράσεις των γεγονότων σε ένα σημείο να μπορούν να γίνουν αισθητές σε όλο τον πλανήτη. Εν τω μεταξύ, η κλιματική αλλαγή αύξησε την πιθανότητα πολλών καταστροφικών γεγονότων.

Η εκτεταμένη έρευνα και αξιολόγηση των εμπειριών των πόλεων σε όλο τον κόσμο αποκάλυψε ένα κοινό σύνολο παραγόντων και συστημάτων που ενισχύουν την ικανότητα μιας πόλης να επιβιώνει, να προσαρμόζεται και να αναπτύσσεται ενάντια στις αντιξοότητες. Το Πλαίσιο Αστικής Ανθεκτικότητας (ΠΑΑ) είναι το προϊόν αυτής της εργασίας. Πρόκειται για ένα ανεκτίμητο φακό για την κατανόηση της πολυπλοκότητας των πόλεων και εντοπίζει μια σειρά οδηγιών που είναι απαραίτητες για την ανθεκτικότητα της πόλης.

Όσον αφορά την έννοια της **Αστικής Ανθεκτικότητας αφορά στην ικανότητα κατοίκων, κοινοτήτων, θεσμών, επιχειρήσεων και δομών μιας πόλης να επιβιώνουν, να προσαρμόζονται και να εξελίσσονται ανεξάρτητα από τις χρόνιες πιέσεις και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που τυχόν αντιμετωπίζουν** (Πλαίσιο Αστικής Ανθεκτικότητας, Arup/Rockefeller Foundation 2014).

Το Πλαίσιο Αστικής Ανθεκτικότητας (ΠΑΑ) είναι εργαλείο που συνδράμει στην κατανόηση των πολλαπλών διαστάσεων της ανθεκτικότητας μιας πόλης και το οποίο θα χρησιμοποιηθεί καθ' όλη τη διάρκεια κατάρτισης της Στρατηγικής ως διαγνωστικό όργανο των τομέων στους οποίους υπολείπεται η πόλη και ως αναγνώρισης των ευκαιριών βελτίωσης.

Το ΠΑΑ περιγράφει τα βασικά συστήματα μιας πόλης σε τέσσερις διαστάσεις: **Υγεία και ευεξία. Οικονομία & Κοινωνία; Υποδομές & Περιβάλλον και Ηγεσία & Στρατηγική.** Κάθε διάσταση περιλαμβάνει τρεις "οδηγούς", οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τις ενέργειες που μπορούν να αναλάβουν οι πόλεις για να βελτιώσουν την ανθεκτικότητά τους.

Ιδιότητες Ανθεκτικότητας

Η ανθεκτική πόλη αντιστέκεται, ανταποκρίνεται και προσαρμόζεται ταχύτερα και καλύτερα σε πιέσεις και κρίσεις καθώς αναπτύσσει τις κάτωθι ιδιότητες:

Είναι αναστοχαστικά

χρησιμοποιούν την υφιστάμενη εμπειρία για να τεκμηριώσουν μελλοντικές αποφάσεις

Είναι ευρηματικά

αναγνωρίζουν εναλλακτικούς τρόπους εκμετάλλευσης των πόρων

Είναι συμμετοχικά

δίνουν προτεραιότητα στην ευρεία διαβούλευση ώστε να δημιουργήσουν σύστημα κοινής συμμετοχής στις αποφάσεις

Είναι ολοκληρωμένα

απειλούνται από πολλά διαφορετικά συστήματα και θεσμούς

Είναι εύρωστα

καλοσχεδιασμένα, με καλή διάρθρωση και διαχείριση

Είναι πλεονασματικά

διαθέτουν ορεδρικές δυνατότητες που έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά και μόνον για την αντιμετώπιση διαταραχών

Είναι εύελικτα

είναι πρόθυμα και ικανά να υιοθετούν εναλλακτικές στρατηγικές για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στην αλλαγή των συνθηκών.

3. ΗΡΑΚΛΕΙΟ – ΔΗΜΟΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΣ

3.1 Δήμος Ηρακλείου – Μια Πόλη, Μια Ιστορία

Το Ηράκλειο αποτελεί το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Κρήτης, την πρωτεύουσα της περιφέρειας και το οικονομικό κέντρο του νησιού. Η πόλη αποτελεί, επίσης, το εμπορικό και επιστημονικό κέντρο του νησιού. Κατέχει στρατηγική γεωπολιτική θέση στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου, συνδέοντας τρεις ηπείρους και πολλούς διαφορετικούς πολιτισμούς.

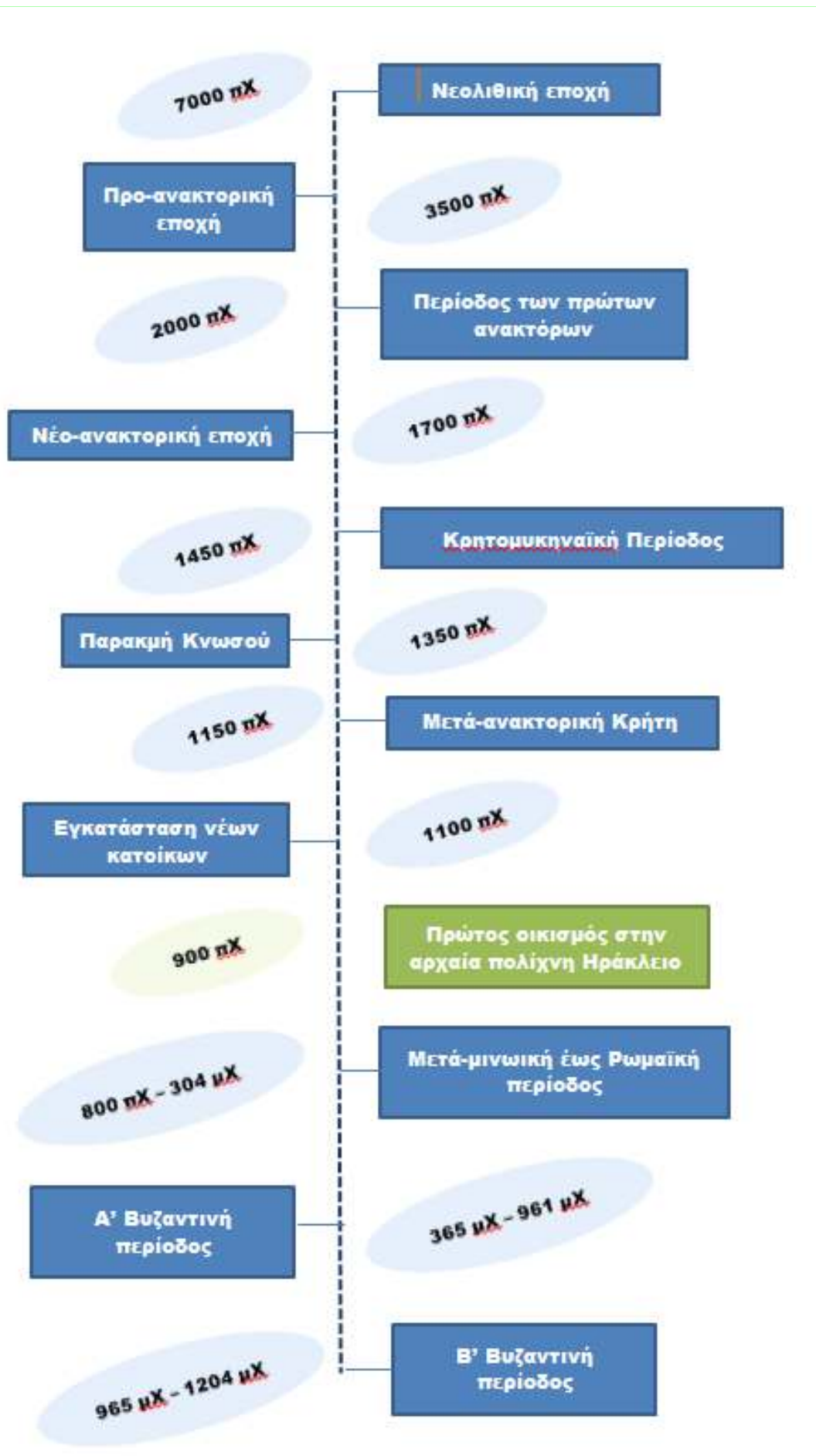
Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» ο Δήμος Ηρακλείου διαιρείται σε πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ Ηρακλείου, ΔΕ Νέας Αλικαρνασσού, ΔΕ Γοργολαΐνη, ΔΕ Παλιάνης & ΔΕ Τεμένους). Οι πέντε Δημοτικές Ενότητες απαρτίζονται από έξι (6) Δημοτικές Κοινότητες και δεκαοκτώ (18) Τοπικές Κοινότητες. Ιστορική έδρα του Δήμου ορίστηκε η Νέα Αλικαρνασός.

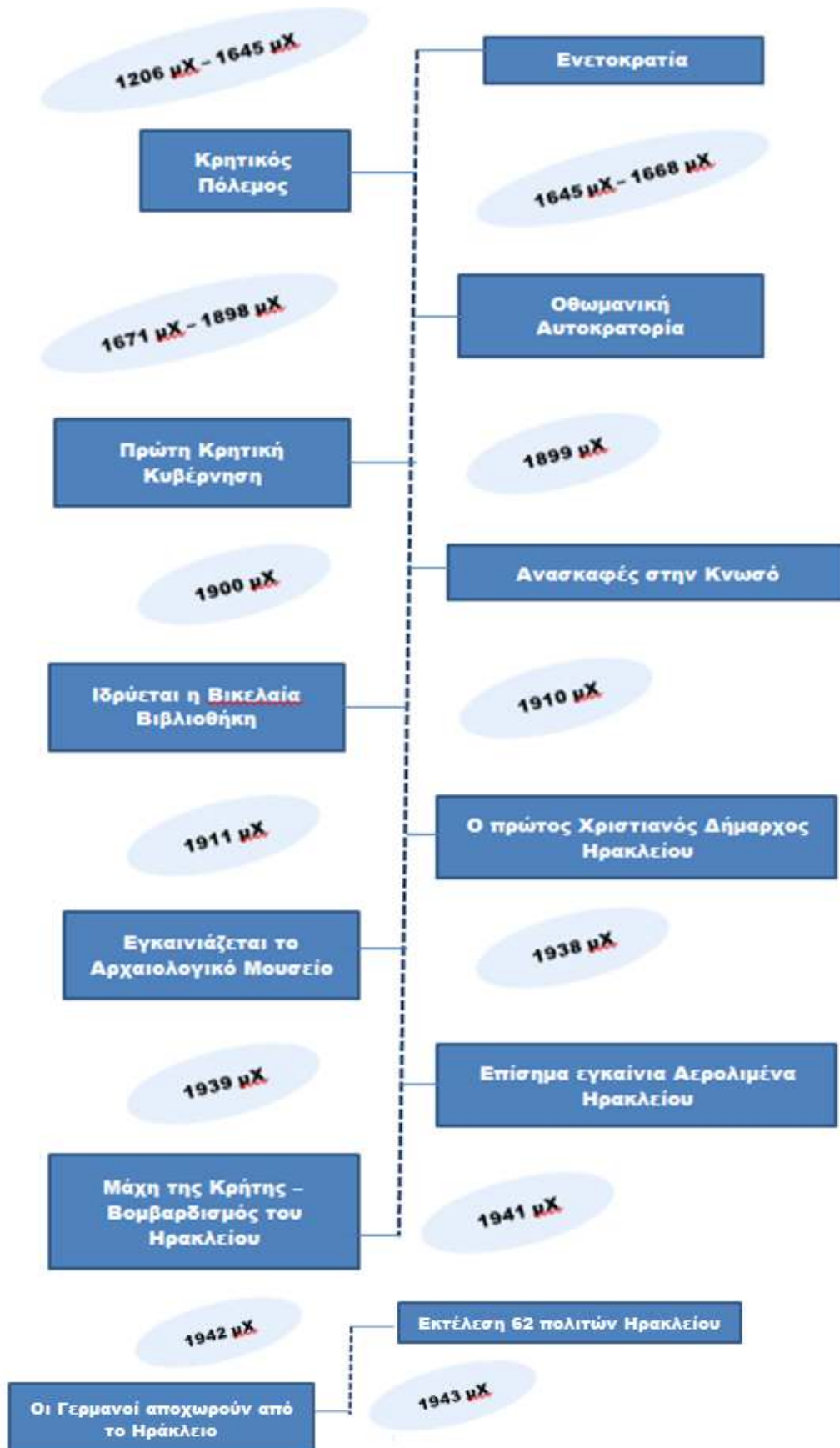
Η ιστορία της πόλης του Ηρακλείου είναι μακραίωνη, με πολλά της σημεία ακόμη σκοτεινά στους νεώτερους κατοίκους της. Παρόλα αυτά, συχνά πυκνά έρχονται στο φως νέα αρχαιολογικά ευρήματα που δηλώνουν με τον δικό τους αναμφισβήτητο τρόπο τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραμάτισε η πόλη στο πέρασμα των αιώνων, όντας στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων δρόμων της Μεσογείου.

Η πλέον χαρακτηριστική εποχή στην ιστορία της πόλης είναι η Μινωική περίοδος (3500 π.Χ. - 900π.Χ.) και κυριότερο δείγμα της, που σώζεται σήμερα, το ανάκτορου της Κνωσού. Η Κνωσός ακμάζει για 2000, περίπου, χρόνια. Έχει μεγάλα ανακτορικά

κτίρια, σημαντικές βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και πλούσιους σπηλαιώδεις και θαλαμωτούς λαξευτούς τάφους. Μεγάλο οικονομικό και εμπορικό κέντρο, η Κνωσός διατηρεί σχέσεις με τις περισσότερες πόλεις της Ανατολικής Μεσογείου. Χαρακτηριστικό γνώρισμα της εποχής της ακμής της, που ξεκινά από το 2000 π.Χ. περίπου, είναι η συγκέντρωση πλούτου και η ανάπτυξη αστικού βίου, που χαρακτηρίζεται από τα εξαιρετικά και μνημειώδη οικοδομήματα και τη σύνθετη οργάνωση της κοινωνίας της.

Οι επόμενες εικόνες παρουσιάζουν συνοπτικά το χρονοδιάγραμμα όλων των σημαντικών περιόδων στην ιστορία της πόλης του Ηρακλείου.

Το σύγχρονο Ηράκλειο κρατεί την παράδοση **μιας από τις πιο ελκυστικές πόλεις της Μεσογείου**. Καλύπτει και ικανοποιεί όλα τα γούστα και τις απαιτήσεις του επισκέπτη μα και του μόνιμου κατοίκου της. Δεν είναι τυχαίο ότι επί αιώνες ήταν το κέντρο, η μητρόπολη της Κρήτης και εξακολουθεί να κρατεί τα σκήπτρα προσφέροντας πολλές ενδιαφέρουσες δραστηριότητες και ευχάριστη καθημερινή ζωή. Τα αξιοθέατα στο Ηράκλειο είναι πολλά αφού εδώ βρίσκονται τα αρχαιότερα μνημεία και τα δείγματα του πρώτου πολιτισμού της Ευρώπης, μαρτυρίες του Δυτικού Πολιτισμού. Στην περιοχή του Ηρακλείου, ο θεός της φιλοξενίας, ο Ζευς, έσμιξε με την πανέμορφη βασιλοπούλα την Ευρώπη, που γέννησε τους Μινωίτες βασιλιάδες και σοφούς, τους θεμελιωτές και ιδρυτές του πρώτου πολιτισμένου κόσμου της Ηπείρου μας.

Στο κέντρο της πόλης βρίσκονται πολλά μνημεία των μεσαιωνικών χρόνων της Κρήτης, που δείχνουν την μεγάλη της ακμή στα χρόνια αυτά (Λότζια, βασιλική του Αγίου Μάρκου, κρήνη του Μοροζίνι, Μεσαιωνικό Μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης) Λίγα μέτρα από την Αγία Αικατερίνη ορθώνεται ο Μητροπολιτικός Ναός του Αγίου Μηνά, προστάτης Άγιος του Ηρακλείου και διέσωσε τους Χριστιανούς της πόλης από την σφαγή, όταν οι Τούρκοι, νωρίς τον 19ο αιώνα επιχείρησαν να τους εξολοθρεύσουν. Ο ναός χτιζόταν τριάντα περίπου χρόνια και εγκαινιάστηκε το 1896 με μεγαλόπρεπες τελετές και λαμπρό εορτασμό. Δίπλα του βρίσκεται η μικρή εκκλησία του Αγίου Μηνά, παλαιότερη και καταστόλιστη με έξοχες αγιογραφίες στους τοίχους και εικόνες μεγάλων Αγιογράφων.

Στο κέντρο του Ηρακλείου, στο βορειοανατολικό άκρο της πλατείας Ελευθερίας βρίσκεται το μεγάλο Αρχαιολογικό Μουσείο της Κρήτης, όπου χιλιάδες επισκέπτες, βλέπουν τους αμύθητους θησαυρούς των Μινωικών, των αρχαίων, των κλασικών, των Ελληνιστικών και των Ρωμαϊκών χρόνων της Κρήτης. Στο λιμάνι ορθώνεται μεγαλόπρεπο το φρούριο, ο Κούλες, που επί αιώνες, προστάτευε την πολιτεία αλλά χρησίμεψε και σαν υγρή φυλακή γεμάτη από φυλακισμένους που αλυσοδεμένοι ζούσαν στις πελώριες, σκοτεινές στοές και αίθουσές του.

Δυτικά από το λιμάνι του Ηρακλείου, βρίσκεται το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, όπου φυλάσσονται οι θησαυροί των Χριστιανικών, των Βυζαντινών, των Μεσαιωνικών, και των νεωτέρων χρόνων της Μεγαλονήσου. Καλλιτεχνικά έργα του λαϊκού πολιτισμού

της Κρήτης, κάποια έργα του μεγάλου ζωγράφου EL GRECO, που γεννήθηκε και σπούδασε ζωγραφική στο Ηράκλειο καθώς και αγιογραφίες της περίφημης Αγιογραφικής Κρητικής Σχολής. Ένα πρότυπο κρητικό σπίτι και δύο αίθουσες με ενθυμήματα του μεγάλου συγγραφέα Νίκου Καζαντζάκη στεγάζονται επίσης στο ίδιο Μουσείο.

Το Ηράκλειο ζώνεται από τα πελώρια ενετικά τείχη του, που τα προστάτευαν από τους εχθρούς και ανάδειξαν την πρωτεύουσα στην πιο καλά οχυρωμένη πολιτεία της Μεσογείου. Στο νότιο τείχος ορθώνεται ο προμαχώνας Μαρτινέγκο, όπου έχει θαφτεί ο μεγάλος Κρητικός συγγραφέας του Ζορμπά και ποιητής της Οδύσσειας Νίκος Καζαντζάκης, ενώ νοτιότερα βρίσκεται η παλιά Πύλη - είσοδος της πόλης προς τη Δυτική Κρήτη, η γνωστή Χανιώπορτα.

Το Ηράκλειο έχει ιδιαίτερα σημαντική πανεπιστημιακή κοινότητα, μια από τις μεγαλύτερες της Ελλάδας, με έντονη ερευνητική δραστηριότητα από το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (FORTH), το Τεχνολογικό Πάρκο (Science and Technology Park of Crete STEP-C), το ΕΛΚΕΘΕ Κέντρο Θαλάσσιας Έρευνας και το Ενυδρείο Κρήτης (CretAquarium) του ΕΛΚΕΘΕ. Η πόλη φιλοξενεί χιλιάδες φοιτητές στη Σχολή Θετικών & Τεχνολογικών Επιστημών και τη Σχολή Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Κρήτης, καθώς και στις σχολές του Τ.Ε.Ι. (Τεχνολογικών Εφαρμογών, Διοίκησης και Οικονομίας, Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας, Τεχνολογίας-Γεωπονίας), τις ιδιωτικές σχολές και τις επαγγελματικές σχολές.

Παρά την παρουσία και ενεργό δράση της νεολαίας στην πόλη του Ηρακλείου, η μεγαλύτερη δημογραφική πρόκληση είναι η γήρανση του πληθυσμού. Το Ηράκλειο είναι μια από τις πόλεις της Ελλάδας που βίωσαν σοβαρές πληθυσμιακές αλλαγές κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα και ειδικότερα το 1922 με την εγκατάσταση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία στην πόλη, τη μείωση του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ πρόσφατα γνώρισε νέα πρόκληση με την προσωρινή στέγαση προσφύγων από τη Μ. Ανατολή.

Παρά τις **οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες** η πόλη και οι κοινότητες της αναπτύσσει πρωτοβουλίες πολιτών, δίκτυα αλληλεγγύης, εθελοντές, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις κοινωνικές προκλήσεις.

Η οικονομική κρίση και τα μέτρα λιτότητας που ίσχυσαν στην Ελλάδα από το 2010, οδήγησαν στη μείωση του κατά κεφαλήν εγχώριου προϊόντος, ενώ αύξησαν αισθητά το ποσοστό ανεργίας. Ως αποτέλεσμα, αρκετοί πολίτες εγκατέλειψαν την πόλη τα τελευταία χρόνια είτε για σπουδές, είτε για να εργαστούν στο εξωτερικό - το φαινόμενο της μετανάστευσης των «πτυχιούχων».

Έχοντας σαν στόχο να μετατρέψει τις προκλήσεις σε ευκαιρίες, **η πόλη επιδιώκει να κινητοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό της, μέσα από τη διαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση του**, το οποίο δύναται να ενισχύσει την τοπική επιχειρηματικότητα και να επαναπροσδιορίσει την αστική οικονομία, σύμφωνα με στρατηγικές βιώσιμης ανάπτυξης και απόλυτο σεβασμό στους διαθέσιμους πόρους (φυσικούς, πολιτιστικούς κτλ).

Το Ηράκλειο είναι επίσης εκτεθειμένο σε δυσμενή φυσικά φαινόμενα όπως σεισμοί, πλημμύρες, και πυρκαγιές. Στο παρελθόν, η πόλη υπέφερε από μικρού ή μεσαίου μεγέθους καιρικά φαινόμενα με χιονόπτωση, θερμοκρασίες παγετού, κυρίως σε ημιαστικές και ορεινές περιοχές, πλημμύρες και κύματα καύσωνα τα οποία ανέστελλαν τη λειτουργία της και την επιχειρηματική της δραστηριότητα, ειδικότερα στον πρωτογενή τομέα.

Η κινητικότητα είναι ένα από τα μεγαλύτερα περιβαλλοντικά και αστικά προβλήματα της πόλης. Καθώς υπάρχει περιορισμένη επιλογή στους τρόπους μετακίνησης και μεταφορικών μέσων, ενισχύεται η χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου, επιδεινώνοντας την ατμοσφαιρική ρύπανση, η οποία και θεωρείται η σημαντική περιβαλλοντική πίεση της πόλης, που μειώνει την ποιότητα της καθημερινής μετακίνησης των πολιτών. Παράλληλα, η υπάρχουσα υποδομή δεν έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί πλήρως και αποτελεσματικά σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Η αναποτελεσματικότητα ενός σχεδίου για την κινητικότητα, μαζί με την πυκνότητα του αστικού της περιβάλλοντος και την έλλειψη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων σχετικά με τους κινδύνους και τον τρόπο διαχείρισης εκτάκτων αναγκών, είναι συστατικά που επιδεινώνουν τις επιπτώσεις της δυνητικής αυτής απειλής.

3.2 Ένα Όραμα για το Ηράκλειο

Το όραμα με την υλοποίηση της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας, είναι το Ηράκλειο να μετατραπεί σε πόλη που θα διασφαλίζει **την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, την ευημερία των πολιτών της και θα επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό και στη συνεχή ανάπτυξη του, ενισχύοντας παράλληλα την τοπική οικονομία αλλά με σεβασμό στους φυσικούς πόρους.**

Στόχος είναι η πόλη του Ηρακλείου να αναπτυχθεί βασιζόμενη, μεταξύ άλλων, στις αναπτυξιακές ταυτότητες όπως:

- 🏗️ Πόλη ανθεκτική με ασφαλές περιβάλλον ανάπτυξης στην πόλη.
- 🏗️ Ανθρωποκεντρικά δομημένη κοινωνική πολιτική, με αποτελεσματικές υποδομές κοινωνικής στήριξης, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης, ισχυρές δομές και υπηρεσίες δια βίου μάθησης, προστασία της απασχόλησης.
- 🏗️ Με οργανωμένες δομές πολιτικής προστασίας και ασφάλειας των πολιτών.

Μέχρι το 2030, το Ηράκλειο θέλει να γίνει μια πόλη που εμπνέει, μια πόλη που αντέχει και ανταποκρίνεται στις προκλήσεις και στις πιέσεις, ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος κι είναι ανοικτή σε όλους: υπερήφανη, ασφαλής και συμμετοχική, δημιουργώντας μια κοινωνία που συνεχώς θα εξελίσσεται, θα μαθαίνει και θα παρέχει ίσες ευκαιρίες προς όλες τις ομάδες της, με έμφαση στη δημιουργικότητα και την καινοτομία.

Το Ηράκλειο θα γίνει ανθεκτικό:

- 🏗️ Διαμορφώνοντας μια βιώσιμη πόλη όπου θα ακούει και θα «υπηρετεί» τους κατοίκους της, διασφαλίζοντας γι' αυτούς υψηλό επίπεδο προστασίας, ασφάλειας και ποιότητας ζωής
- 🏗️ Σχεδιάζοντας από κοινού μια ανοιχτή πόλη που επενδύει στη Δια Βίου Μάθηση και τη συνεχή κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού της
- 🏗️ Δημιουργώντας ίσες ευκαιρίες για όλες τις κοινωνικές ομάδες, με στόχο την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη και την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων, ανεξαρτήτως προελεύσεως (φύλο, ηλικία, φυλή, εκπαιδευτικό επίπεδο)

3.3 SWOT Analysis

Σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηρακλείου 2015-2019, το μεθοδολογικό εργαλείο της **Διαγνωστικής Ανάλυσης (SWOT ANALYSIS)** εξασφαλίζει ακριβώς τη σύνδεση των δύο επιπέδων ανάλυσης, δηλαδή τη σύνδεση των εσωτερικών παραγόντων ανάπτυξης (μικροκλίμακα ανάλυσης) με τους παράγοντες του γενικού περιβάλλοντος (εξωτερικό περιβάλλον, μακροοικονομική κλίμακα ανάλυσης). Και στα δύο επίπεδα ανάλυσης (εσωτερικό και εξωτερικό) καταγράφονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της δήμου Ηρακλείου Κρήτης, και πιο συγκεκριμένα για τον Ανθεκτικό Δήμο. Αναλυτικότερα:

A. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

1. Πλεονεκτήματα (Strengths): Πρόκειται για τις ενδογενείς συνθήκες και τα χαρακτηριστικά της ίδιας της περιοχής που ενισχύουν την αναπτυξιακή προσπάθεια και σχετίζονται άμεσα με τη δυναμική, χάρη στην οποία διαφαίνονται αναπτυξιακές προοπτικές. Τα πλεονεκτήματα αφορούν τους πόρους, τους συντελεστές παραγωγής, την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διάρθρωση του κοινωνικό – οικονομικού ιστού και γενικά όλους τους παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

2. Αδυναμίες (Weaknesses): Πρόκειται για τα ενδογενή χαρακτηριστικά της περιοχής που εμποδίζουν την αναπτυξιακή προσπάθεια. Οι παράγοντες αυτοί, με την αρνητική τους επιρροή, μειώνουν την απόδοση και την αποτελεσματικότητα είτε ορισμένων, είτε όλων των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας και ταυτόχρονα καταγράφονται ως προβλήματα για την περιοχή μελέτης. Όπως ισχύει και για τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες συσχετίζονται με όλους τους παράγοντες που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων.

B. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

1. Ευκαιρίες (Opportunities): Πρόκειται για τις τρέχουσες, καθώς και μελλοντικές συνθήκες του γενικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο υφίσταται και λειτουργεί η περιοχή μελέτης, συνθήκες που έχουν ή τείνουν να έχουν θετική επιρροή στην αναπτυξιακή διαδικασία και βοηθούν τις εσωτερικές προσπάθειες για πρόβλεψη και προώθηση των οικονομικών αλλαγών, αναδιάρθρωση του τοπικού προϊόντος,

αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής, βελτίωση και επέκταση των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών κ.ά..

2. Απειλές (Threats): Πρόκειται για τις τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες του γενικού περιβάλλοντος που ασκούν αρνητική επιρροή στις προσπάθειες ανάπτυξης της περιοχής. Με λίγα λόγια αναφέρονται σε παράγοντες που απειλούν τη βιώσιμη ανάπτυξη με την έννοια ότι αποτελούν προβλήματα στη μέχρι σήμερα οργάνωση και λειτουργία των οικονομικών δραστηριοτήτων και δυσκολεύουν τις προσπάθειες για μελλοντική βελτίωσή τους.

Τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές του Δήμου Ηρακλείου παρουσιάζονται ανά θεματικό τομέα, σύμφωνα με το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου 2015 – 2019 και άπτονται των ζητημάτων που περιλαμβάνονται στην Στρατηγική Ανθεκτικότητας

3.3.1 Πλεονεκτήματα

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ✓ Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)
- ✓ Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Συντονισμού & Εποπτείας Θεμάτων πολεοδομικού & χωροταξικού Σχεδιασμού
- ✓ Υλοποίηση διαδικτυακής πλατφόρμας γεωπληροφορικής για την υπηρεσία πρασίνου
- ✓ Ύπαρξη τοπικού σχεδίου διαχείρισης Αποβλήτων Δ. Ηρακλείου
- ✓ Έξυπνα Συστήματα ελέγχου κυκλοφορίας και πληροφόρησης
- ✓ Δημοτικό Μητροπολιτικό Δίκτυο οπτικών ινών 72 χιλιομέτρων οπτικών ινών και 14 κόμβων σε όλη την πόλη
- ✓ Λειτουργία τοπικών κέντρων ελεύθερης πρόσβασης στο Διαδίκτυο
- ✓ Λειτουργία «Κομβικού Σημείου Επαφής Δήμου Ηρακλείου» (ΚΟ.Σ.Ε.) για γεωχωρικά δεδομένα
- ✓ Ύπαρξη Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (Σύμφωνο Δημάρχων) με στόχο την εξοικονόμηση, την αύξηση, της χρησιμοποίησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

- ✓ Σημαντική εμπειρία σε πιλοτικά έργα για βιοκλιματικές παρεμβάσεις σε δημοτικά ακίνητα
- ✓ Δράσεις για την προστασία και συντήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε περίπτωση φυσικών καταστροφών Πρόγραμμα P.A.T.C.H (Prevention, Analysis and Tools for Cultural Heritage)
- ✓ Σημαντική κάλυψη των απαιτήσεων στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων
- ✓ Πολεοδομική Χωροταξική Οργάνωση με την εφαρμογή του Σχεδίου Πόλης και επέκταση του
- ✓ Λειτουργία επιτροπής συντονισμού πολεοδομικών & χωροταξικών θεμάτων
- ✓ Παρεμβάσεις για τη δημιουργία επιπλέον Κοινωφελών & Κοινόχρηστων Χώρων
- ✓ Αδιάλειπτη συντήρηση & επέκταση του αστικού πρασίνου

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ✓ Εφαρμογή Επιχειρησιακού Προγράμματος για την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής
- ✓ Εκπόνηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)
- ✓ Λειτουργία του γραφείου πληροφόρηση (info point) που αποτελεί παράδειγμα βέλτιστης αξιοποίησης ευρωπαϊκών πόρων και άριστης συνεργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης με τα ερευνητικά ιδρύματα της περιοχής
- ✓ Εφαρμογή δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Χάρτας ισότητας των δυο φύλων (υλοποίηση σχεδίου δράσης για την ένταξη της ισότητας των δυο φύλων στο Δήμο Ηρακλείου 2014 – 2016)
- ✓ Λειτουργία Συμβουλίου Ένταξης μεταναστών. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ηρακλείου υπ' αριθμόν 991/12.11.2018 Σήμερα έχει μετονομασθεί σε Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων
- ✓ Βράβευση Παγκρητίου Σταδίου για τη γενικότερη λειτουργία και αξιοποίηση του προς όφελος της κοινωνίας

- ✓ Υφιστάμενες υπηρεσίες, δομές και προγράμματα στον τομέα της πρόνοιας και κοινωνικής πολιτικής (βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ, Βοήθεια στο σπίτι κα.) που καλύπτουν σε υψηλό βαθμό τις ανάγκες. Επισημαίνεται ότι τα ΚΑΠΗ πλέον εντάσσονται στα Κέντρα Κοινωνικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
- ✓ Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκό Forum για την Αστική Ασφάλεια (αντιμετώπιση της εγκληματικότητας ή των ενδεχόμενων πηγών εγκληματικότητας, trafficking, κινητοποίηση και δραστηριοποίηση των τοπικών κοινωνικών εταίρων στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων, κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών
- ✓ Υλοποίηση του Έργου: «Κοινωνικές δομές αντιμετώπισης της φτώχειας στο Δ. Ηρακλείου». Επισημαίνεται ότι το συγκεκριμένο έργο ολοκληρώθηκε το 2015. Σήμερα, μέρος των δομών οι οποίες λειτουργούσαν στα πλαίσια του εν λόγω έργου, συνεχίζουν να λειτουργούν με Ιδίου Πόρους (πχ Κέντρο Αστέγων και Κοινωνικό Παντοπωλείο), ενώ άλλες και συγκεκριμένα Κοινωνικό Φαρμακείο, και Κοινωνικό συσσίτιο, χρηματοδοτούνται από το ΕΠ Κρήτη 2014 – 2020, με συμπράττοντα φορέα το Δήμο Ηρακλείου και τελικό δικαιούχο τα Ιδρύματα Καλοκαιρινού.
- ✓ Λειτουργία του Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών Θυμάτων Βίας. Επισημαίνεται ότι σήμερα ο Ξενώνας έχει μετονομασθεί σε «Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών» και αφορά σε γυναίκες που είναι θύματα βίας και κοινωνικού αποκλεισμού.
- ✓ Λειτουργία ιατροκοινωνικού κέντρου για τους ROMA. Επισημαίνεται ότι σήμερα υποστήριξη στις ομάδες ROMA παρέχεται από το Παράρτημα Ρομα του διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας.
- ✓ Λειτουργία Δομών κοινωνικής στήριξης & Αλληλεγγύης, οι οποίες σήμερα είναι Κοινωνικό Φαρμακείο, Δημοτικό Κοινωνικό παντοπωλείο, Κοινωνικό Φαρμακείο, ως Τοπική Μονάδα Υγείας σε συνεργασία με την 7^η ΥΠΕ)
- ✓ Σχεδιασμός και Οργάνωση δράσεων υπέρ της προστασίας και της κοινωνικής στήριξης ανηλίκων, της ευαισθητοποίησης του κοινού
- ✓ Δωρεάν Προγράμματα του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης του Δ. Ηρακλείου σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
- ✓ Ικανοποιητικά επίπεδα κατάρτισης των ανέργων

Επιπλέον, **μετά την επικαιροποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνικής πολιτικής του Δήμου**, στο Ηράκλειο λειτουργούν:

- Δομές παροχής βασικών αγαθών: Κοινωνικό Συσσίτιο και Κοινωνικό Παντοπωλείο σε συνεργασία με τα Ιδρύματα Καλοκαιρινού,
- Προγράμματα Στέγαση και Επανάταξη και Εργασία για τους Αστέγους
- Κέντρο Αστέγων

Σύμφωνα με το **Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων** στα δυνατά σημεία του Δήμου Ηρακλείου, τα οποία εναρμονίζονται με τον 2^ο Θεματικό τομέα του Επιχειρησιακού Σχεδίου προστίθενται τα εξής:

- ❖ Εμπειρία στη λειτουργία κοινωνικών δομών , δικτύων και δράσεων καθώς και αρμοδιότητες στο επίπεδο του Δήμου
- ❖ Εμπειρία και αρμοδιότητα του Δήμου σε υποδομές εκπαίδευσης
- ❖ Εμπειρία από υλοποίηση προγραμμάτων Δια Βίου μάθησης
- ❖ Ύπαρξη Πανεπιστημίων και εκπαιδευτικό και ερευνητικό δυναμικό με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών καθώς και τεχνογνωσία στη διαχείριση προγραμμάτων Ε&Α.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ✓ Άνοδος του επιπέδου τεχνογνωσίας κυρίως των νέων αγροτών
- ✓ Ύπαρξη διεθνούς επιπέδου εκπαιδευτικού και ερευνητικού ιστού, με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών
- ✓ Προσέλκυση εργατικού δυναμικού από όλη τη χώρα

Σύμφωνα με το Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στα δυνατά σημεία του Δήμου Ηρακλείου, τα οποία εναρμονίζονται με τον 3ο Θεματικό τομέα του Επιχειρησιακού Σχεδίου προστίθενται τα εξής:

- ❖ Ύπαρξη Πανεπιστημίων και εκπαιδευτικό και ερευνητικό δυναμικό με δυνατότητες ανάπτυξης και διάχυσης καινοτομιών καθώς και τεχνογνωσία στη διαχείριση προγραμμάτων Ε&Α.

3.3.2 Αδυναμίες – Προβλήματα

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ✓ Η ηχορύπανση της πόλης (ιδιαίτερα του κέντρου) και οι συνέπειες της στην ποιότητα ζωής των πολιτών
- ✓ Εκτεταμένες ζώνες υποβαθμισμένου αστικού περιβάλλοντος, λόγω αυθαίρετης δόμησης και έλλειψης κοινόχρηστων χώρων
- ✓ Αυξανόμενη οικιστική πόλωση στο βόρειο παραλιακό μέτωπο, με σύγχρονη τάση εγκατάλειψης του ημιορεινού χώρου και των πλέον απόμακρων οικισμών της περιοχής
- ✓ Έντονες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον λόγω ελλιπών υποδομών και ανεξέλεγκτων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (πχ αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, ανεξέλεγκτη βόσκηση, λύματα ελαιουργείων και βιοτεχνικών μονάδων, πολεοδομικές παραβάσεις κα)
- ✓ Ανεπάρκειες και καθυστερήσεις στην αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών μητροπολιτικής κλίμακας (επέκταση εμπορευματικού λιμανιού, νέος σύγχρονος διεθνής αερολιμένας κα.)
- ✓ Χαμηλός βαθμός ζήτησης στις νέες τεχνολογίες, κυρίως στους κλάδους της αγροτικής οικονομίας
- ✓ Υψηλή εξάρτηση από το πετρέλαιο
- ✓ Εποχικό έλλειμμα μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς για την ηλεκτρική ενέργεια
- ✓ Έλλειψη ολοκληρωμένων σχεδίων και παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση των πλημμυρών, σεισμών και διάβρωσης ακτών
- ✓ Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων με επικαλύψεις και αδυναμία συντονισμού
- ✓ Υψηλή σεισμικότητα της περιοχής
- ✓ Συνεχιζόμενη φθορά των αστικών κέντρων και των παραλιακών ζωνών
- ✓ Η μη έγκαιρη ολοκλήρωση νέων πολεοδομικών χωροταξικών ρυθμίσεων ή και η προσαρμογή των υφιστάμενων
- ✓ Αδυναμία εξασφάλισης ιδίων πόρων για εφαρμογή πολεοδομικού σχεδιασμού

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ✓ Χρόνια προβλήματα στέγασης για ορισμένα σχολεία κυρίως της Α΄ βάθμιας εκπαίδευσης
- ✓ Έλλειψη κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης

Σύμφωνα με το **Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων** στα αδύνατα σημεία του Δήμου Ηρακλείου, τα οποία εναρμονίζονται με τον 2ο Θεματικό τομέα του Επιχειρησιακού Σχεδίου προστίθενται τα εξής:

- ❖ Αυξημένες ανάγκες για υπηρεσίες σε βρεφονηπιακές ηλικίες και ηλικιωμένους
- ❖ Αυξανόμενες ανάγκες αντιμετώπισης φαινομένων φτώχειας ή και άλλων ευάλωτων ομάδων πληθυσμού
- ❖ Ανάγκη αντιμετώπισης της σχολικής διαρροής και του αναλφαβητισμού. Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου, επισημαίνεται ότι σήμερα τέτοια ζητήματα δεν εντοπίζονται σε καμία ομάδα του πληθυσμού, ενώ ακόμη και στην ομάδα των ΡΟΜΑ, κανένα παιδί δε βρίσκεται εκτός εκπαίδευσης τα τελευταία ~5 έτη, σύμφωνα με τις καταγραφές της αρμόδιας υπηρεσίας που ασχολείται με την ομάδα στόχο.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ✓ Μικρός αριθμός επιχειρήσεων έντασης γνώσης και περιορισμένη συνεργασία επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων
- ✓ Έλλειψη εξειδίκευσης και στόχευσης
- ✓ Αδυναμία στήριξης της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας σε κατεύθυνση εξωστρέφειας
- ✓ Έλλειψη ισχυρής διασύνδεσης του ερευνητικού δυναμικού με την παραγωγική και μεταποιητική διαδικασία
- ✓ Αυξημένος δείκτης ανεργίας

Σύμφωνα με το **Παραδοτέο 1 του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων** στα αδύνατα σημεία του Δήμου Ηρακλείου, τα οποία εναρμονίζονται με τον 32ο Θεματικό τομέα του Επιχειρησιακού Σχεδίου προστίθενται τα εξής:

- ❖ Μικρός αριθμός επιχειρήσεων έντασης γνώσης και περιορισμένη συνεργασία επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων.
- ❖ Έλλειψη σχεδίων αξιοποίησης του συστήματος E+T και προώθησης της καινοτομίας.
- ❖ Έλλειψη εξειδίκευσης και στόχευσης.
- ❖ Έλλειψη διαθεσιμότητας κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου

3.3.3 Ευκαιρίες

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ✓ Νέο γενικό πολεοδομικό σχέδιο για την αποφυγή συγκρούσεων χρήσεως γης
- ✓ Εφαρμογή του σχεδίου πόλης και έγκριση νέων επεκτάσεων όπου θεωρείται απαραίτητο
- ✓ Προώθηση κανονιστικής πράξης της Παλιάς Πόλης
- ✓ Θεσμοθέτηση Ρυμοτόμησης της Παλιάς Πόλης
- ✓ Οι προτάσεις βελτίωσης του Ν. 4178/13 για τις τακτοποιήσεις αυθαιρέτων
- ✓ Διερεύνηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής
- ✓ Ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών για τη διατήρηση, προστασία και διαχείριση των σημαντικών οικολογικά περιοχών
- ✓ Δράσεις και παρεμβάσεις Πολιτικής Προστασίας για σωστό & βιώσιμο αναπτυξιακό σχεδιασμό
- ✓ Να καταστεί το Ηράκλειο Ανθεκτική Πόλη (Resilient City)
- ✓ Μεγέθυνση της ευαισθησίας και της συμμετοχής του πληθυσμού σε ζητήματα καθημερινότητας
- ✓ Προώθηση μελετών παλιάς πόλης, ενετικών τειχών και οικισμών
- ✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους
- ✓ Δράσεις & παρεμβάσεις αντιδιαβρωτικής προστασίας των ακτών
- ✓ Εμπλουτισμός παράκτιας βλάστησης

- ✓ Δράσεις εναρμόνισης αστικού πρασίνου με το φυσικό περιβάλλον
- ✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής
- ✓ Προώθηση μελετών ανάλυσης τρωτότητας και κινδύνων σε σχέση με τις κλιματικές αλλαγές και τις φυσικές καταστροφές
- ✓ Προώθηση κατά προτεραιότητα των ΑΠΕ και της πράσινης ανάπτυξης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του ήλιου και του αέρα στην περιοχή και αναβαθμίζοντας το ισοζύγιο της διαθέσιμης ενέργειας
- ✓ Προετοιμασία και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων του ΣΕΣ 2014 – 2020
- ✓ Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και φορέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής
- ✓ Εφαρμογή του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΠΕΣΔΑΚ)
- ✓ Αντιπλημμυρικό φράγμα Δαφνών
- ✓ Ανάπτυξη διασυνδέσεων πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα με ΤΠΕ
- ✓ Σημαντικά περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια και τις μεταφορές
- ✓ Ύπαρξη τεχνολογικών εφαρμογών που διευκολύνουν την πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων
- ✓ Ανάγκη επικαιροποίησης του κανονισμού καθαριότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ✓ Διοργάνωση ξεναγήσεων, ομιλιών και περιπάτων από εθελοντές τουρισμού και πολιτισμού του Δ Ηρακλείου με στόχο τη γνωριμία των πολιτών με την ιστορία, τα μνημεία και τη φύση του ευρύτερου Δήμου
- ✓ Λειτουργία του Πολιτιστικού και Συνεδριακού Κέντρου Ηρακλείου
- ✓ Μεγέθυνση της ευαισθησίας και της συμμετοχής του «επιχειρηματικού κόσμου» σε ζητήματα κοινωνικής πολιτικής
- ✓ Ενίσχυση των υπηρεσιών υποστήριξης προς τις ειδικές ομάδες πληθυσμού (ανέργους, γυναίκες, ΑμΕΑ, μειονότητες, αλλοδαπούς κα.)
- ✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής

- ✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους
- ✓ Διασύνδεση με τη νεολαία μέσω βιωματικών αθλητικών – εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- ✓ Διερεύνηση & αξιοποίηση συνεργασιών με σημαντικούς φορείς και ιδρύματα της περιοχής
- ✓ Προετοιμασία και αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών ευκαιριών (ΣΕΣ 2014 – 2020 και λοιπά ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία)
- ✓ Θεσμοθετημένες αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α' Βαθμούς στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, στον τομέα της παιδείας και του πολιτισμού, αθλητισμού
- ✓ Προώθηση προγραμμάτων και πολιτικών που ενισχύουν την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, την πρόληψη και προαγωγή υγείας, την παιδεία και δια βίου μάθηση
- ✓ Προώθηση δικτύωσης και συνεργασιών ανάμεσα σε τοπικούς φορείς δημοσίου, ιδιωτικού και εθελοντικού τομέα
- ✓ Παροχή υψηλού επιπέδου προγραμμάτων άθλησης στα αθλητικά κέντρα του Δήμου
- ✓ Υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού και εργασιακού αθλητισμού
- ✓ Ενεργοποίηση νεολαία και εθελοντισμού
- ✓ Ευαισθητοποίηση – κινητοποίηση των τοπικών κοινωνιών σε εθελοντικές δράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης
- ✓ Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα
- ✓ Δημιουργία προϋποθέσεων συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα
- ✓ Ανάπτυξη χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- ✓ Σημαντική ερευνητική δραστηριότητα σε διεπιστημονική βάση με ανάπτυξη κυρίως συστημάτων τηλεϊατρικής

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ✓ Δημιουργία σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα
- ✓ Υψηλό επίπεδο της πρωτοποριακής ερευνητικής εργασίας σημαντικών ιδρυμάτων της περιοχής
- ✓ Νέο μοντέλο ανάπτυξης που θα απελευθερώνει και θα αναδεικνύει μιας ποιοτικής, περιβαλλοντικής, καινοτόμου και εξωστρεφούς γεωργικής παραγωγής και θα δημιουργεί προϋποθέσεις νέων θέσεων εργασίας
- ✓ Ανταλλαγή εμπειριών και στρατηγικές συνεργασίες με άλλους Δήμους
- ✓ Θεσμοθέτηση χρήσεων γης με έμφαση στη διατήρηση του αγροτικού και φυσικού τοπίου
- ✓ Πλούσιο ερευνητικό έργο σε νέες καινοτόμες τεχνολογίες
- ✓ Συνεργασία με Ακαδημαϊκά και Ερευνητικά Ιδρύματα, εισαγωγή καινοτόμων ΤΠΕ με σημαντικό αντίκτυπο σε αναπτυσσόμενους κλάδους της οικονομίας
- ✓ Δυνατότητα για επικέντρωση των ερευνητικών προτεραιοτήτων στις εθνικές ανάγκες και όπου ο Δήμος έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα
- ✓ Προετοιμασία για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΣΕΣ 2014 – 2020
- ✓ Αναζήτηση Πράσινων Καινοτόμων Τεχνολογιών
- ✓ Ύπαρξη ενός σημαντικού τοπικού ανθρώπινου δυναμικού ικανού σε συνδυασμό με τους πλούσιους οικοπολιτιστικούς πόρους να συμβάλει στην ενδογενή ανάπτυξη και να υποστηρίξει τη βιώσιμη ανάπτυξη
- ✓ Επέκταση και αναβάθμιση των μεταφορικών υποδομών (νέο εμπορευματικό λιμάνι, νέο αεροδρόμιο στο Καστέλλι κ.) η οποία μπορεί να προσελκύσει επενδύσεις και επιπλέον να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας στην ευρύτερη περιοχή
- ✓ Νέες χρηματοδοτικές ευκαιρίες για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- ✓ Έμφαση των προγραμμάτων του ΣΕΣ 2014 – 2020 σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης
- ✓ Συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας μέσω δράσεων κοινωνικής οικονομίας

3.3.4 Κίνδυνοι - Περιορισμοί

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- ✓ Περιβαλλοντική υποβάθμιση και ερημοποίηση του φυσικού τοπίου
- ✓ Σημαντικές οι οικολογικές πιέσεις που δέχεται το φυσικό περιβάλλον
- ✓ Αλλοίωση παραδοσιακής οικιστικής δομής λόγω αυθαίρετης δόμησης σε αναπτυσσόμενες περιοχές του Δήμου
- ✓ Ολοένα αυξανόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή
- ✓ Οξύ πρόβλημα αυθαιρέτων κτισμάτων
- ✓ Δυσμενής κοινωνικό – οικονομική συγκυρία
- ✓ Η ανάγκη εισαγωγής υλικών προσαρμοσμένων στις βιοκλιματικές απαιτήσεις που θα επιβαρύνουν ακόμη περισσότερο το κόστος των τεχνικών έργων
- ✓ Αποσπασματικότητα επιχειρησιακού σχεδιασμού και εφαρμογών διαχείρισης κινδύνων
- ✓ Καθυστερήσεις στις απαιτούμενες εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων και λοιπών αδειοδοτήσεων λόγω της ειδικής φύσης των παρεμβάσεων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ✓ Όξυνση κοινωνικών ανισοτήτων
- ✓ Διαπιστωμένη αυξανόμενη ένταση (ποσοτικά και ποιοτικά) του φαινομένου της φτώχειας σε τοπικό επίπεδο
- ✓ Επιδείνωση κοινωνικό – οικονομικού περιβάλλοντος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης
- ✓ Έλλειψη συντονισμού και αποσπασματικότητα των δράσεων μεμονωμένων φορέων, συλλόγων και ομάδων σε τοπικό επίπεδο και έλλειψη κοινής δράσης και συμμετοχής
- ✓ Κλείσιμο κάποιων σχολικών μονάδων λόγω μεταρρυθμίσεων στον τομέα της εκπαίδευσης
- ✓ Εγκατάλειψη της ενδοχώρας του Δήμου από τη νεολαία
- ✓ Δημοσιονομική δυσχέρεια με ενδεχόμενο μεσοπρόθεσμο περιορισμό χρηματοδότησης παρεμβάσεων στους τομείς πολιτισμού & αθλητισμού

- ✓ Περιορισμένη δυνατότητα συνέχισης και βελτίωσης προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας χωρίς κρατική και κοινοτική χρηματοδότηση

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- ✓ Διεύρυνση καθορισμού ζωνών Τεχνολογικού Πάρκου για τη δημιουργία νέων ερευνητικών δραστηριοτήτων και υποδομών
- ✓ Δυσμενής κοινωνικό – οικονομική συγκυρία
- ✓ Έλλειψη κουλτούρας στη συνεργασία και ισχρή διασύνδεση ερευνητικού και επιχειρηματικού χώρου

3.4 Συνδιαμορφώνοντας την Στρατηγική Ανθεκτικότητα

Ο Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του Δήμου καθορίζονται από τις βασικές προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής για την τρέχουσα πενταετία, στοχεύουν στον καθορισμό και στην ανάδειξη επιμέρους «ταυτοτήτων» (διεθνώς αναγνωρισμένων) υπερκείμενων των Αξόνων και Μέτρων Προτεραιότητας. Σύμφωνα με τις συγκεκριμένες προτεραιότητες, βασική ταυτότητα του Δήμου είναι ο **Ανθεκτικός Δήμος**, ο οποίος περιλαμβάνει αποτελεσματικές υποδομές και δομημένη κοινωνική πολιτική, με οργανωμένες δομές πολιτικής προστασίας, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης, προστασία της απασχόλησης και της ασφάλειας των πολιτών.

Για τη διαμόρφωση της συγκεκριμένης ταυτότητας και της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας λαμβάνονται υπόψη τα επιμέρους τοπικά στρατηγικά σχέδια όπως:

- ✚ το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου για την «Έξυπνη Πόλη»
- ✚ το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής
- ✚ το Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας (ΣΔΑΕ) Δήμου Ηρακλείου στο πλαίσιο του Συμφώνου Δημάρχων για την κλιματική αλλαγή
- ✚ το Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
- ✚ τις κατευθύνσεις Χωρικών Στρατηγικών Πλαισίων
- ✚ το Πλαίσιο Στρατηγικής για τους υδατικούς πόρους – διάβρωση ακτών
- ✚ Το παραδοτέο 1 «Χαρακτήρας περιοχής και στρατηγική παρέμβασης» του Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στο Δήμο Ηρακλείου

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου για την ενίσχυση της ταυτότητας Ανθεκτικός Δήμος (κοινωνική συνοχή, ασφάλεια & πολιτική προστασία, απασχόληση) δύναται να συμβάλλει το 25,50% των συνολικά προβλεπόμενων δράσεων 2015 – 2019. Το Ηράκλειο έχει ξεκινήσει μια εντατική συμμετοχική διαδικασία με σκοπό την χάραξη και την υλοποίηση μιας ολιστικής, στιβαρής και ρεαλιστικής στρατηγικής που θα υποστηρίζει και θα ενισχύει την ανθεκτικότητα της πόλης στις επόμενες δεκαετίες.

Έπειτα από την πρώτη φάση του παραδοτέου, θα διεξαχθεί δημόσια διαβούλευση με πολίτες, φορείς και ομάδες της πόλης του Ηρακλείου προκειμένου να

διερευνηθούν και να καθοριστούν οι προτεραιότητες για να γίνει η πόλη μας ανθεκτική όπως και το όραμα για το Ηράκλειο του 2030. Θα δημιουργηθεί ένα μητρώο όλων των έργων και προγραμμάτων που σχεδιάζονται ή υλοποιούνται στην πόλη με άξονα την ανθεκτικότητα. Όπως και οι άλλες 100 πόλεις του δικτύου, θα εντοπισθούν οι κρίσιμοι φυσικοί και ανθρωπογενείς πόροι της πόλης, όπως και οι κρίσεις και χρόνιες πιέσεις που την απειλούν.

Με βάση τα παραπάνω δύναται να συνταχθεί, σε επόμενη φάση, η Προκαταρκτική Αξιολόγηση Ανθεκτικότητας του Ηρακλείου. Η Προκαταρκτική Αξιολόγηση Ανθεκτικότητας θα καθορίσει την βάση της ανθεκτικότητας για την πόλη του Ηρακλείου, συμπεριλαμβανομένων και **4 Πεδίων Διερεύνησης**, τα οποία η πόλη πρέπει να διερευνήσει εις βάθος με στόχο να εντοπίσει τις ευκαιρίες που θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά της. Τα Πεδία Διερεύνησης δύναται να είναι τα κάτωθι:

- Μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης
- Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής της πόλης και μείωση ανισοτήτων
- Περιβαλλοντική Πολιτική για τους διαθέσιμους πόρους του Ηρακλείου
- Οι κρίσεις μέσα στην κρίση (κοινωνικές, περιβαλλοντικές, απρόσμενες)

Στην διαδικασία αυτή προτείνεται να συμμετέχει ενεργά μεγάλος αριθμός ατόμων εμπειρογνώμονες, εκπρόσωποι των συνοικιών της πόλης, της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών ομάδων, εκπρόσωποι της τοπικής, περιφερειακής και κεντρικής κυβέρνησης, συνεργάτες του δικτύου των 100 Ανθεκτικών Πόλεων. Μέσα από βιβλιογραφική έρευνα, συνεντεύξεις, συναντήσεις των ομάδων εργασίας, εργαστήρια και συνέδρια θα εξετασθούν οι συγκεκριμένες ευκαιρίες και προκλήσεις που αρχίζουν να αναδύονται. Η συμμετοχική διαδικασία έρευνας και εμπλοκής θα συμβάλλει στο να διαμορφωθεί το όραμά για μια ανθεκτική πόλη.

Μετά την έναρξη του προγράμματος, η πόλη θα αποκτήσει εγχειρίδιο στρατηγικής που θα δημιουργηθεί σε συνεργασία με οργανισμούς και πολίτες που θα συμμετέχουν στα εν λόγω εργαστήρια, συνέδρια ή δημόσιες εκδηλώσεις. Παράλληλα, το Ηράκλειο ως Ανθεκτική πόλη προτείνεται να σχεδιάσει και να φιλοξενήσει διεθνείς συναντήσεις με άλλες πόλεις και σε συνεργασία με διεθνείς

και τοπικούς εμπειρογνώμονες για την καλύτερη κατανόηση των προκλήσεων και κρίσεων που αντιμετωπίζει η πόλη αναζητώντας έξυπνες και μακρόπνοες λύσεις.

Σύμφωνα με την Στρατηγική Ανθεκτικότητα των δήμων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, προτείνουμε να δημιουργηθούν ευρύτερες συνεργασίες και συνέργειες όπως από τις τρεις κύριες διεθνείς συνεργασίες γύρω από τα θέματα της Μετανάστευσης (100RC), της Κλιματικής Αλλαγής (C40 Cities) και της Κοινωνικής Δικαιοσύνης (Ίδρυμα Bertelsmann), συνδιοργάνωση μαζί με άλλους δήμους, εκπροσώπους της κεντρικής κυβέρνησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και το Ίδρυμα Heinrich Bell με αντικείμενο τα Δημοτικά Αποθέματα Ενέργειας και το Μετριάσμο της Ενεργειακής Φτώχειας ή ακόμα σεμινάριο για τα Ανοικτά Δεδομένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Επιπλέον, προτείνεται να δημιουργηθούν διεπιστημονικές ομάδες εργασίας σε παράλληλα εργαστήρια για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των τάσεων δημοτικής και διακυβερνητικής απομόνωσης και θα αφορούν τις εξής θεματικές: α) τη δια βίου μάθηση και συνεχή εκπαίδευση ως κινητήριο μοχλό της οικονομίας και της κοινωνίας, β) την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη, ως βασική παράμετρο για ισομερή και βιώσιμη ανάπτυξη, γ) τη μετανάστευση και ενταξιακές διαδικασίες, την κοινωνική και αποτελεσματική ένταξη όλων των κοινωνικών ομάδων στο κοινωνικό σύνολο με υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών κοινωνικής συνύπαρξης και δ) την ολοκληρωμένη και ολιστική πολιτική προστασία και ασφάλεια των πολιτών.

Επιπροσθέτως, όπως στην Στρατηγική Ανθεκτικότητα του Δήμου Αθήνας προτείνεται να δημιουργηθεί η Συντονιστική Επιτροπή Ανθεκτικότητας όπου θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο. Η Επιτροπή δύναται να αποτελείται από διεπιστημονική ομάδα υψηλού επιπέδου αντιπροσώπων από διάφορους κυβερνητικούς, ακαδημαϊκούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς που θα καλύπτουν ένα φάσμα ειδικοτήτων. Η επιτροπή δύναται να απαρτίζεται με περισσότερα από 9 μέλη και πρόεδρος να είναι ο Δήμαρχος της πόλης. Κυρίως στόχος δύναται να είναι η διεπιστημονική συμβολή και καθοδήγηση σχετικά με το περιεχόμενο της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας του Ηρακλείου όπως αυτή εξελίσσεται, την ενσωμάτωσή της στις δημοτικές διαδικασίες, όπως και για την υλοποίηση και την χρηματοδότηση της.

3.5 Σύνδεση της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας με Στρατηγικές του Δήμου

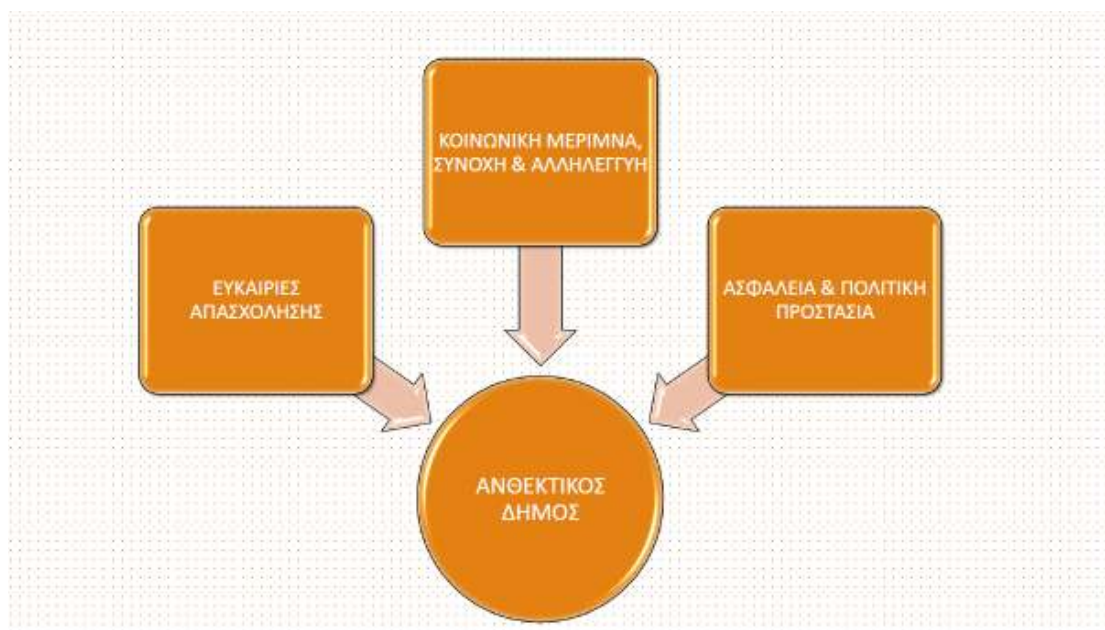
Ο Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός του Δήμου έχει ήδη ορίσει για τα έτη 2015 – 2019 το πρόγραμμα, τις πολιτικές και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής. Μέσα από το πρόγραμμα της Δημοτικής Αρχής επιδιώκεται ο Δήμος Ηρακλείου να καταστεί ως **«Έξυπνος, Ανθεκτικός Δήμος με ισχυρή Τουριστική και Πολιτιστική Ταυτότητα»** και πιο συγκεκριμένα:

- ✚ Έξυπνος Δήμος, τόπος καινοτομίας, ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, βελτιωμένης ποιότητας ζωής, ηλεκτρονικής και συμμετοχικής διακυβέρνησης, ενεργειακά αποδοτικός, με ισχυρή προστασία του περιβάλλοντος και βιώσιμη αστική κινητικότητα
- ✚ Ανθεκτικός Δήμος, τόπος με αποτελεσματικές υποδομές και δομημένη κοινωνική πολιτική, με οργανωμένες δομές πολιτικής προστασίας, συμμετοχικά δίκτυα αλληλεγγύης, προστασία της απασχόλησης και της ασφάλειας των πολιτών
- ✚ Δήμος με ισχυρή Πολιτιστική και Τουριστική Ταυτότητα, Δήμος-πόλη φάρος πολιτισμού, με ισχυρή δημιουργική βιομηχανία, ελκυστικές τουριστικές υπηρεσίες και προϊόντα με ισχυρή συνεισφορά στην τοπική οικονομία

Σε πρώτη προτεραιότητα τίθεται η κοινωνική μέριμνα & φροντίδα, η οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με τον δημότη, η προαγωγή της ισονομίας, της διαφάνειας, της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων καθώς και της ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής. Όλα αυτά πλαισιώνονται από την βασική προτεραιότητα της ισόρροπης ανάπτυξης και αλληλεπίδραση μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων και του αστικού ιστού της πόλης.

Όσον αφορά την Ανθεκτική Ταυτότητα της πόλης αποτυπώνεται συνοπτικά στο επόμενο σχήμα.

Εικόνα 6: Ανθεκτική Ταυτότητα του Δήμου Ηρακλείου

Στην παρούσα ενότητα, έχει γίνει αντιστοίχιση με τους πυλώνες, του στόχους και τις δράσεις με το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Ηρακλείου, το Τοπικό Σχέδιο για τη Δια Βίου Μάθηση, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου, το Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων στο Δήμο Ηρακλείου, τη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) και το Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ». Στόχος είναι η αποτύπωση και η κατανόηση των συσχετισμών και των συνδετήριων κρίκων μεταξύ της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας και με γενικότερο σχεδιασμό της πόλης.

A. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Μέτρο 2.3 Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση

- ❖ Ενδυνάμωση της «κοινωνίας της γνώσης» μέσω της επένδυσης στην εκπαίδευση, την ενίσχυση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση)
- ❖ Προγράμματα κατάρτισης των πολιτών και ευκαιρίες διεύρυνσης των οριζόντων της νέας γενιάς (Λειτουργία του Κέντρου δια βίου μάθησης του Δήμου, προγράμματα κατάρτισης-επιμόρφωσης των δημοτικών υπαλλήλων, εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας)
- ❖ Συντονισμένη λειτουργία δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και προώθησης της απασχόλησης
- ❖ Λειτουργία Κοινωνικών Φροντιστηρίων στις Δημοτικές Κοινότητες
- ❖ Μεταστέγαση και λειτουργία της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 2.3

2.3.1: Ανέγερση και συντήρηση σχολικών μονάδων

2.3.2: Προγράμματα δια βίου μάθησης ενηλίκων

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Μέτρο 2.1 Κοινωνική συνοχή, μέριμνα και φροντίδα

- ❖ Ανάπτυξη πρωτοβουλιών εξάλειψης των κοινωνικών διακρίσεων και προώθησης ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης των πολιτών.
- ❖ Πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο την προαγωγή της δημόσιας υγείας και κοινωνικής φροντίδας (Δημιουργία κέντρων υγείας αστικού τύπου, λειτουργία δημοτικών ιατρείων, ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ, ΚΗΦΗ κ.α.)
- ❖ Δράσεις και πρωτοβουλίες για την ισότητα των φύλων και την βία κατά των γυναικών (Εφαρμογή δεσμεύσεων που απορρέουν από τη Χάρτα Ισότητας των δυο φύλων)
- ❖ Κατάρτιση και υλοποίηση Σχεδίου Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ)
- ❖ Ανάπτυξη πρακτικών και δράσεων για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής οι οποίες εξαλείφουν τις διακρίσεις και προάγουν την ίση μεταχείριση μεταναστών και ευπαθών ομάδων (Δίκτυο ROM για τους ROMA, λειτουργία συμβουλίου μεταναστών, εκπαιδευτικά προγράμματα για μετανάστες, δίκτυο «Κοινωνικής Αλληλεγγύης», δίκτυο «Δίαυλος», σχέδιο δράσης AN-OIKΩ για στέγαση & επανένταξη, συμμετοχή του Δήμου στο διακρατικό πρόγραμμα «WWMD» για τη μεταναστευτική πολιτική)
- ❖ Δράσεις συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης των πολιτών (δράσεις και εκδηλώσεις ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ στο πλαίσιο πρόληψης, ενημέρωσης & ενεργοποίησης των ωφελούμενων)
- ❖ Δράσεις και πρωτοβουλίες προληπτικών ιατρικών ελέγχων σε συνεργασία με διάφορους φορείς και οργανώσεις
- ❖ Πρωτοβουλίες και εθελοντικές δράσεις για τα αδέσποτα ζώα και τη φιλοζωία
- ❖ Πρότυπη λειτουργία του Δημοτικού Ενδιαιτήματος (κυνοκομείου)
- ❖ Λειτουργία Δημοτικού Κτηνιατρείου
- ❖ Λειτουργία Κέντρου Στέγασης Αστέγων

- ❖ Λειτουργία του Κοινωνικού Παντοπωλείου
- ❖ Λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου (σε συνεργασία με το ΠΑΓΝΗ) ως πολυδύναμο ιατρικό & κοινωνικό κέντρο. Σημειώνεται ότι σήμερα λειτουργεί στο Δήμο, Τοπική Μονάδα Υγείας, σε συνεργασία με την 7^η ΥΠΕ, αποτελούμενη από Ιατρούς Διαφόρων Ειδικοτήτων, Νοσηλευτές, Επισκέπτες Υγείας και Κοινωνικό Λειτουργό.
- ❖ Χορήγηση προνοιακών επιδομάτων. Σημειώνεται ότι από 01/01/2019, τα επιδόματα θα χορηγούνται πλέον με νέες διαδικασίες, οι οποίες δε θα εντάσσονται στο πλαίσιο λειτουργίας του Δήμου.
- ❖ Λειτουργία ιατροκοινωνικού κέντρου για τους ROMA. Επισημαίνεται ότι σήμερα, η υποστήριξη των ΡΟΜΑ γίνεται στο Παράρτημα ΡΟΜΑ του διευρυμένου Κέντρου Κοινότητας του Δήμου Ηρακλείου.
- ❖ Συγκρότηση ενός ενιαίου δημοτικού συστήματος παροχής υπηρεσιών υγείας σε ευάλωτες ομάδες πολιτών, οι οποίοι λόγω της οικονομικής κρίσης δεν έχουν εύκολη ή καθόλου πρόσβαση στο σύστημα υγείας

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 2.1

2.1.1: Πρωτοβουλίες εξάλειψης των κοινωνικών διακρίσεων και προώθησης ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης των πολιτών

2.1.2: Δράσεις για την ισότητα των φύλων και τη βία κατά των γυναικών

2.1.3: Δράσεις προαγωγής ίσης μεταχείρισης μεταναστών και ευπαθών κοινωνικών ομάδων

2.1.4: Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων δομών κοινωνικής φροντίδας και μέριμνας

2.1.5: Πρωτοβουλίες και δράσεις προαγωγής της δημόσιας υγείας

2.1.6: Δράσεις συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης των πολιτών

2.1.7: Πρωτοβουλίες και δράσεις για τα αδέσποτα ζώα και τη φιλοζωία

Μέτρο 2.2: Τουρισμός, πολιτισμός, αθλητισμός, εθελοντισμός

- ❖ Αύξηση του βαθμού διασύνδεσης του πολιτιστικού, αθλητικού αποθέματος με την τοπική κοινωνία και ανάληψη πρωτοβουλιών που θα αξιοποιούν το

πολύτιμο ανθρώπινο κεφάλαιο των εθελοντών προς όφελος της τοπικής κοινωνίας

- ❖ Λειτουργία, δράσεις και προγράμματα του Παγκρήτιου Σταδίου και των άλλων αθλητικών κέντρων (Προγράμματα μαζικού αθλητισμού, διοργάνωση εργασιακού πρωταθλήματος και λοιπών εκδηλώσεων) και διασύνδεση με τη νεολαία μέσω βιωματικών αθλητικών-εκπαιδευτικών προγραμμάτων

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 2.2

2.2.3: Λειτουργία και δράσεις των δημοτικών αθλητικών κέντρων και δομών

2.2.4: Βελτίωση-αναβάθμιση αθλητικών υποδομών

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Μέτρο 3.1: Ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης

- ❖ Προώθηση της χωρικής συνοχής του Δήμου, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη με ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές με γεωγραφικά μειονεκτήματα καθώς και τις αστικές περιοχές
- ❖ Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης για διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση, σύμφωνα με το πλαίσιο δράσης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (κοινωνική οικονομία)

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 3.1

3.1.1: Δημιουργία δομών και υποδομών προβολής των τοπικών προϊόντων

3.1.2: Καθιέρωση εκδηλώσεων για την προβολή των τοπικών προϊόντων

Μέτρο 3.2: Απασχόληση και ανθρώπινοι πόροι

- ❖ Προώθηση και υλοποίηση Τοπικών Ολοκληρωμένων Σχεδίων Απασχόλησης
- ❖ Υλοποίηση προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 3.2

3.2.1: Δράσεις και συνέργιες με άλλους φορείς για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και μείωσης της ανεργίας

Μέτρο 3.3: Τοπική επιχειρηματικότητα και καινοτομία

- ❖ Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων καθώς και καινοτόμες πρωτοβουλίες τοπικής ανάπτυξης, μέσω συνεργατικών κοινωνικών μηχανισμών (social clustering), μεταξύ των επιχειρήσεων, των κοινωνικών εταίρων, των τοπικών φορέων και του Δήμου)
- ❖ Δημιουργία Κέντρου Καινοτομίας και Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Δημοσκόπιο)
- ❖ Συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, έρευνας - καινοτομίας - τεχνολογικής ανάπτυξης και εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών πληροφορικής και επικοινωνίας
- ❖ Δημιουργία – οργάνωση χωρικού σχεδιασμού για τη διευκόλυνση εγκατάστασης νέων επενδύσεων
- ❖ Οργάνωση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της λειτουργίας και των υποδομών των εγκεκριμένων περιοχών

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 3.3

3.3.1: Προώθηση δράσεων και συνεργασιών με Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

3.3.2: Προώθηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δράσεων για τη στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Γ. ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Μέτρο 1.5: Προστασία του πολίτη

- ❖ Προώθηση της προσαρμογής των κατοίκων στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων και φυσικών καταστροφών)
- ❖ Εμπέδωση του αισθήματος της ασφαλείας των κατοίκων (επιβεβλημένη η επαναλειτουργία του αστυνομικού τμήματος στο κέντρο της πόλης)
- ❖ Ανάδειξη και αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας των υπηρεσιών άμεσης επέμβασης (πυροσβεστική, αστυνομία, ΕΚΑΒ κ.α.) σε περιστατικά έκτακτης ανάγκης
- ❖ Εκπόνηση μελέτης γενικού αντιπλημμυρικού σχεδίου προστασίας της πόλης, των οικισμών και της ενδοχώρας του Δήμου Ηρακλείου

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΟΥ 1.5

1.5.1: Βελτίωση ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων

1.5.2: Ανάπτυξη δομών & υποδομών πολιτικής προστασίας

ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΑΛΛΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΕΡΓΩΝ – ΗΡΑΚΛΕΙΟ «ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ»

ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

ΠΟΛΙΤΕΣ

- ❖ Αξιοποίηση των Social Media για Δραστηριότητες και Εγγραφή σε Σεμινάρια – Τα κοινωνικά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν να ενημερώσουν ή να υπενθυμίσουν την κοινότητα των επερχόμενων δραστηριοτήτων και για εγγραφές σε σεμινάρια και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
- ❖ Δράσεις κατάρτισης για την μείωση του ψηφιακού χάσματος
- ❖ Έξυπνη Διαβίωση

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- ❖ Χρήση τεχνολογιών, τεχνικών και τεχνογνωσίας ώστε να διασφαλιστεί η ηλεκτρονική προσβασιμότητα των ΜΕΑ και ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- ❖ Δημιουργία Κέντρου δημοκρατικού διαλόγου, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας με τον χαρακτηριστικό τίτλο «ΔΗΜΟΣΚΟΠΙΟ»

ΠΟΛΙΤΕΣ

- ❖ Ψηφιακή Κοινωνική Ένταξη και Συμμετοχή
- ❖ Αξιοποίηση των Social Media για:
- ❖ Ανακοινώσεις της Δημόσιας Υπηρεσίας – Οι ανακοινώσεις της δημόσιας υπηρεσίας είναι μια αποτελεσματική μέθοδος για την ευαισθητοποίηση σε θέματα που επηρεάζουν την κοινότητά μας.
- ❖ Ανάπτυξη της Κοινωνίας - Οι τοπικές κυβερνήσεις λειτουργούν καλύτερα όταν έχουν συμμετοχή και συνεργασία από την κοινότητα. Ένας τρόπος για να βελτιωθεί η σχέση μεταξύ του δήμου και των πολιτών είναι να αναπτυχθεί

μια αίσθηση της κοινωνικής υπερηφάνειας με το μίρασμα φωτογραφιών, ιστοριών και γεγονότων σχετικά με κάθε κοινότητά.

- ❖ Έξυπνη Διαβίωση με στόχο:
  - Υγεία, Πρόνοια
  - Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Καθολικής Πρόσβασης

ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- ❖ Δράσεις συνδυασμένης εκπαίδευσης για μικρούς και μεγάλους (έμφαση σε ομάδες στόχους: παιδιά, ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ κ.λπ.) για ζητήματα κινητικότητας και βελτίωσης οδικής ασφάλειας
- ❖ Δράσεις αναβάθμισης οδικής ασφάλειας (monitoring συντήρησης, παρεμβάσεων, εντοπισμός και βελτίωση επικίνδυνων σημείων, συστηματική επιτήρηση συμπεριφοράς κ.ο.κ.)

ΠΟΛΙΤΕΣ

- ❖ Αξιοποίηση των Social Media για ειδοποιήσεις κοινωνικής προστασίας – Σεισμοί, φωτιές, έντονα καιρικά φαινόμενα και άλλες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης μπορούν να αναπτυχθούν πολύ γρήγορα με ελάχιστη ή καμία προειδοποίηση. Τα κοινωνικά μέσα ενημέρωσης μπορούν να βοηθήσουν να ενημερώσουν τους πολίτες με σημαντικές πληροφορίες για την ασφάλεια των θιγόμενων περιοχών σε σύντομο χρονικό διάστημα.
- ❖ Έξυπνη Διαβίωση - Ασφάλεια και πολιτική προστασία

ΤΟΠΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

«ΗΡΑΚΛΕΙΟ... Η ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΜΑΘΑΙΝΕΙ»

ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

- Προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς μάθησης στο εκπαιδευτικό σύστημα.
- Αναζωογόνηση της μάθησης στις οικογένειες και στις τοπικές κοινότητες.
- Διευκόλυνση της μάθησης στον χώρο εργασίας.
- Επέκταση της χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών μάθησης
- Ενίσχυση της ποιότητας στην εκπαίδευση.
- Προώθηση μιας κουλτούρας της μάθησης σε όλη τη ζωή.
- Ενίσχυση πολιτικής βούλησης και δέσμευσης.
- Βελτίωση της διακυβέρνησης και συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων
- Ενίσχυση της κινητοποίησης και αξιοποίησης πόρων

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

- Ενδυνάμωση των ατόμων και προώθηση της κοινωνικής συνοχής
- Ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και της πολιτιστικής ευημερίας
- Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

1^{ος} Άξονας: Καταπολέμηση της Φτώχειας

Μέτρα 1^{ου} Άξονα

- 1.1. Αναδιοργάνωση υφιστάμενων κοινωνικών δομών - υπηρεσιών του Δήμου
- 1.2. Λειτουργία νέων δομών κοινωνικής στήριξης και φροντίδας
- 1.3. Ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών κοινωνικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση της φτώχειας

2^{ος} Άξονας: Στήριξη Ευπαθών Ομάδων, με παρεμβάσεις για:

Μέτρα 2^{ου} Άξονα

- 2.1. Στήριξη Αστεγών
- 2.2. Στήριξη Ρομά
- 2.3. Στήριξη Μετανάστες
- 2.4. Στήριξη Ηλικιωμένων
- 2.5. Στήριξη Γυναικών
- 2.6. Στήριξη Παιδιών
- 2.7. Στήριξη ΑμεΑ
- 2.8. Πρόληψη χρήσης ουσιών
- 2.9 Δικτύωση

3^{ος} Άξονας: Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, με παρεμβάσεις για:

Μέτρα 3ου Άξονα

- 3.1. Οργάνωση και λειτουργία Μονάδας παροχής υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
- 3.2. Ανάπτυξη προγραμμάτων προστασίας της υγείας του πληθυσμού

4^{ος} Άξονας: Πιλοτική ολοκληρωμένη παρέμβαση σε αστική περιοχή του Δήμου

Μέτρα 4ου Άξονα

4.1. Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Τοπικής Ανάπτυξης

Παρεμβάσεις Κοινωνικής Οικονομίας:

- ❖ Εντοπισμός των ενδιαφερομένων ανέργων – ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού
- ❖ Διερεύνηση των επαγγελματικών και κοινωνικών τους δεξιοτήτων
- ❖ Μεταφορά καλών πρακτικών από άλλες κοινωνικές επιχειρηματικές δραστηριότητες
- ❖ Εμφύχωση και ενημέρωση και διασύνδεση των ανέργων με φορείς και προγράμματα καθοδήγησης, συμβουλευτικής ή χρηματοδότησης που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν
- ❖ Διάθεση μέρους της περιουσίας του Δήμου (π.χ. διάθεση ελαιοδέντρων του δήμου για την καλλιέργεια, επίβλεψη και συγκομιδή και διάθεση μέρους του ελαιολάδου για την κάλυψη των αναγκών των παιδικών – βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν στο Δήμο)

ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

Παρεμβάσεις για τη Δια Βίου Μάθηση

- ❖ Δια Βίου Μάθηση και ΕΞΥΠΝΗ ΠΟΛΗ
- ❖ Δια Βίου Μάθηση και ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
- ❖ Δια Βίου Μάθηση και ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
- ❖ Δια Βίου Μάθηση και ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
- ❖ Δια Βίου Μάθηση και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

Δράσεις αντιπλημμυρικής προστασίας:

- ❖ Προώθηση ενεργειών για μελέτες και έργα διευθέτησης και οριοθέτησης των ρεμάτων (ειδικά του ποταμού Γιόφυρου)
- ❖ Προώθηση ενεργειών για μελέτες και έργα ορεινής υδρονομίας όπως φράγματα ανάσχεσης των πλημμυρικών απορροών σε περίπτωση έντονων βροχοπτώσεων
- ❖ Προώθηση ενεργειών για καθαρισμό υφιστάμενης κοίτης από εμπόδια, καλαμιές κλπ.
- ❖ Πρόβλεψη ζωνών, όπου είναι δυνατό, για ελεγχόμενη κατεύθυνση της πλημμυρικής απορροής με απαγόρευση δόμησης σε ικανή απόσταση από την κοίτη των ρεμάτων
- ❖ Κατασκευή νέων δικτύων αποχέτευσης για την απορροή των ομβρίων σε συνήθεις βροχοπτώσεις, ή για τη μείωση του χρόνου παραμονής στο οδικό δίκτυο των πλημμυρικών απορροών που προέρχονται από υπερχειλίσεις ρεμάτων Ενημέρωση του κοινού

4. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΆΞΟΝΕΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

4.1 Άξονες Προτεραιότητας

Η Στρατηγική Ανθεκτικότητας του Δ. Ηρακλείου στηρίζεται στον επιχειρησιακό προγραμματισμό του Δήμου και συγκροτείται γύρω από **τρεις (3) βασικούς άξονες προτεραιότητας** οι οποίοι περιλαμβάνουν συνολικά δέκα (10) στόχους:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΤΟΧΟΙ	ΔΡΑΣΕΙΣ
A. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ	A.1. Προώθηση Δια Βίου Μάθησης & Σύγχρονες Εκπαιδευτικές Πρακτικές	A.1.1 Διερεύνηση αναγκών Δια Βίου Μάθησης που θα επιτρέψει στην αποτελεσματική χρήση των ICTs στους κρίσιμους τομείς: αγροδιατροφικός τομέας, τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον, ποιότητα ζωής. A.1.2 Σχεδιασμός και διοργάνωση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για την αποτελεσματική χρήση των ICTs, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία του Κέντρου Δια βίου Μάθησης του Δήμου Ηρακλείου. A.1.3 Εμπλοκή της μαθητικής κοινότητας σε καινοτόμες δράσεις, όπως το μαθητικό φεστιβάλ ψηφιακής δημιουργίας. A.1.4 Ενίσχυση του θεσμού των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης του Δήμου A.1.5 Ανάπτυξη ψηφιακής κοινότητας μάθησης στο Δήμο A.1.6 Δημιουργία προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου A.1.7 Διοργάνωση σεμιναρίων / ημερίδων / συνεδρίων σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση και την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση A.1.8 Σχεδιασμός & Υλοποίηση προγραμμάτων συνεχούς δια βίου μάθησης & συνεχούς κατάρτισης με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες του Δήμου
	A.2. Σύνδεση της Μάθησης με τον Πολιτισμό & τις Τοπικές Κοινότητες	A.2.1 Ίδρυση χώρων μάθησης με βάση την κοινότητα και την παροχή πόρων για την εκμάθηση σε οικογένειες και τις κοινότητες. A.2.2 Ενημερωτικές εκδηλώσεις για την αναγνώριση της ιστορίας και του πολιτισμού της κοινότητας και των τοπικών τρόπων γνώσης και μάθησης ως μοναδικών και πολύτιμων πόρων. A.2.3 Αξιοποίηση του εγχώριου καλλιτεχνικού δυναμικού σε πλαίσια ανοικτών ψυχαγωγικών εκδηλώσεων με παροχή κινήτρων έκφρασης συλλογικών πρωτοβουλιών (π.χ. σκυταλοδρομία παρουσίασης έργων καλλιτεχνών σε ομαδική εικαστική έκθεση, εμπύκωση ομαδικών αθλημάτων ή μορφών ομαδικής άσκησης σε υπαίθριους δημόσιους χώρους και δημιουργία φεστιβάλ – διημερίδων με στόχο την ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος σε τουριστικό προϊόν, ανάδειξη βόρειου θαλασσινού μετώπου).

A.3.Σύνδεση της Μάθησης με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: Περιβάλλον – Επιχειρηματικότητα – Απασχόληση

A.4.Αξιοποίηση της Δια Βίου Μάθησης – Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και συμμετοχής

A.2.4 Σχεδιασμός παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης

A.2.5 Ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης για την υποστήριξη των χειροτεχνικών επιχειρήσεων.

A.2.6 Προώθηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης με στόχο την ανάδειξη σημαντικών χώρων πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου, όπως η Βικελαία Βιβλιοθήκη και το Πολιτιστικό Κέντρο.

A.2.7 Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.

A.2.8 «Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά και την Κοινωνία»

A.3.1 Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας

A.3.2 Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος

A.3.3 Ίδρυση Κέντρων Συμβουλευτικής στήριξης επιχειρήσεων, προώθησης & προβολής των τοπικών επιχειρήσεων με την χρήση των νέων τεχνολογιών ΤΠΕ

A.3.4 Ενίσχυση της ηλεκτρονικής δικτύωσης και ψηφιακής συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων για την προώθηση της απασχόλησης

A.3.5 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ηρακλείου για την εισαγωγή τεχνογνωσίας στους επιχειρηματίες των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου

A.3.6 Ενίσχυση της Λειτουργίας των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης

A.3.7 Ενημέρωση ανέργων σε θέματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης

A.3.8 Ενέργειες κατάρτισης και επιμόρφωσης των μικρό – μεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα νέων τεχνολογιών και νέων μορφών εργασίας.

A.4.1 Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, στα ΚΔΒΜ, σε ΚΕΚ, κτλ

A.4.2 Προώθηση μεταναστών και ΡΟΜΑ σε προγράμματα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

A.4.3 Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

A.4.4 Ανάπτυξη υποστηρικτών δομών για την ένταξη και συμπεριληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

B.1. Αξιοποίηση των πόρων της πόλης και υποστήριξη

B.1.1 Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων & Ανάπτυξη νέων δομών - υπηρεσιών – δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

B.1.2 Ανάπτυξη ειδικών δράσεων για ειδικές ομάδες όπως άστεγοι, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, Γυναίκες, Ηλικιωμένους, Ρομά, Μετανάστες, Χρήστες Ουσίων

B.1.3 Δράσεις Στήριξης παιδιών

B.1.4 Δράσεις Στήριξης ΑμΕΑ

B.1.5 Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης δημοτών για θέματα κοινωνικής συνοχής & ισότιμης μεταχείρισης

B.1.6 Δημιουργία δικτύων και ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής

B.1.7 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα νομικά πρόσωπα του Δήμου και το σύνολο των τοπικών φορέων και υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού του Δήμου μας

B.1.8 Προώθηση αθλητισμού σε όλες τις κοινωνικές ομάδες

B.2.1 Δημιουργία δημοτικής δομής συμβουλευτικής ανέργων σε συνεργασία με ΟΑΕΔ και τοπικές επιχειρήσεις

B.2.2 Εκπόνηση τοπικού σχεδίου δράσης για την απασχόληση, σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς, επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς.

B.2.3 Δράσεις κατάρτισης στους ανέργους της πόλης αλλά και σε εργαζόμενους των ΜμΕ που είναι εγκατεστημένες στον Δήμο

B.2.4 Μελέτη Δημιουργίας Κέντρου Υποστήριξης – Προώθησης στην Απασχόληση Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων με Στόχο την διερεύνηση του προφίλ εργαζομένων, εταιρειών κ.λπ. για να φτιαχτεί πραγματική επανακατάρτιση προς ένταξη του δυναμικού στην πραγματική οικονομία

B.2.5 Στήριξη επαγγελματικής δραστηριότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας με την διάδοση τεχνογνωσίας και πληροφόρησης, πληροφόρηση μέσω διαδικτύου, ευέλικτες μορφές εργασίες.

B.2.6 Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων σε Θέματα Ευέλικτων Μορφών Εργασίας Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης, προώθηση συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή

B.2.7 Θεσμοθέτηση «Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας». Ενίσχυση μέσω της προβολής της τοπικής επιχειρηματικότητας, αύξηση καινοτομίας, δικτύωση επιχειρήσεων.

**B.3 Δόμηση
κοινωνικών υπηρεσιών
και πρότυπων
υπηρεσιών
πρωτοβάθμιας
φροντίδας υγείας**

B.3.1 Ενίσχυση της Κοινωνικής Υπηρεσίας και των δομών του Δήμου, ολοκλήρωση υποδομών και βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών πρόνοιας.

B.3.2 Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης γονέων παιδιών με αναπηρία (εκπαιδευτικές δομές, δομές υποστήριξης, ειδικευση και εκμάθηση καθημερινών πρακτικών για την καλύτερη συμβίωση)

B.3.3 Δημιουργία κοινωνικών δομών και υποδομών στήριξης φροντιστών και ατόμων τρίτης ηλικίας, ΑμΕΑ, ασθενών χρόνιων νοσημάτων κτλ

B.3.4 Ενίσχυση προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής - Ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας, σε συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες

B.3.5 Ανάπτυξη διαδημοτικών και κοινωνικών συνεργασιών για την αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας

B.4.1 Μελέτη για την προώθηση Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE - Incubation)

B.4.2 Ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας

B.4.3 Αξιοποίηση τοπικών παραγωγικών πόρων, Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών προϊόντων – Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης – προώθηση της επιχειρηματικότητας

B.4.4. Σχεδιασμός & Υλοποίηση ολοκληρωμένων παρέμβασης σε περιοχή του αστικού ή ημιαστικού κέντρου, η οποία δύναται να εστιάζει σε μια περιοχή ή σε διάσπαρτες συνοικίες του Δήμου, με ποικίλα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, όπου παράλληλα δύναται να χωροθετούνται και σημαντικοί πόλοι έλξης επισκεπτών με ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα διαχρονικής αξίας (μνημεία, μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακά κτίρια, κτλ.).

B.4.5 Δημιουργία κάρτας κατοίκου Ηρακλείου & σχεδιασμός Ολιστικής Ταυτότητας Πόλης.

B.4.6 Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δημιουργική Οικονομία

**B.4 Ενίσχυση της
ταυτότητας του Δήμου
και υποστήριξη νέων
μορφών συμμετοχής**

Γ. ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

Γ.1 Ενίσχυση του προγραμματισμού ενόψει σοβαρών κρίσεων

Γ.1. Σχέδια Ετοιμότητας και Διαχείρισης Κρίσεων

Γ.1.2 Χάραξη Πολιτικών με Βάση Πιθανά Σενάρια Κρίσεων

Γ.1.3 Μητροπολιτικό Ηράκλειο και Άλλες Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις

Γ.1.4 Μελέτες & Δράσεις Προαγωγής της Έννοιας της Ανθεκτικότητας

Γ.1.5 Απόσυρση Παλαιών Κτιρίων (Μείζον Έργο Ανθεκτικότητας)

Γ.2 Ενίσχυση της Δημόσιας Διοίκησης και του Ρόλου των Τοπικών Κοινοτήτων

Γ.2.1 Εισαγωγή σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση του Δήμου και οι ίδιοι οι δημότες να συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτικών

Γ.2.2 Ενίσχυση και προώθηση της συνεργασίας

1^{ος} ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

«ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ»

Σήμερα, ο διάλογος για την εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση βρίσκεται στο επίκεντρο των θεωρητικών αναζητήσεων και του προβληματισμού της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας. Τόσο στα κείμενα ερευνητών και διαμορφωτών πολιτικής, όσο και στα επίσημα κείμενα εθνικών και διεθνών οργανισμών, διαρκώς πληθαίνουν οι αναφορές στη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση, το ρόλο και τη σημασία τους για τις σύγχρονες κοινωνίες, τους σκοπούς και τους στόχους τους αλλά και το περιεχόμενό τους. Η δια βίου εκπαίδευση ως προσέγγιση του συνόλου των μορφωτικών δραστηριοτήτων (τυπικής, μη τυπικής και άτυπης) όλων των επιπέδων, επιτρέπει τη συγκρότησή τους σε ένα εκπαιδευτικό συνεχές, σε διαρκή αλληλεπίδραση με την κοινωνικο-οικονομική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα, διαδικασία η οποία χαρακτηρίζεται από ευκαμψία στο χρόνο, το χώρο, το περιεχόμενο και τις τεχνικές διδασκαλίας.

Ο Δήμος Ηρακλείου λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύνουσα σημασία της δια βίου μάθησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, έχει ήδη εκπονήσει το Τοπικό Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δια Βίου Μάθηση 2017-2020, «Ηράκλειο.. Η πόλη που μαθαίνει». Τις υφιστάμενες ενέργειες για Δια Βίου Μάθηση των πολιτών του Ηρακλείου έχει αναλάβει το **Τμήμα Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης** του Δήμου, το οποίο ανήκει διοικητικά στη Διεύθυνση παιδείας Πολιτισμού και Νέας Γενιάς και είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό της διαχείρισης θεμάτων παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων σε τοπικό επίπεδο.

Βασική υφιστάμενη δομή εκπαίδευσης ενηλίκων του Δήμου Ηρακλείου, όσον αφορά τη Δια Βίου Μάθηση είναι τα **Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.)**, που από το 2013 λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο (επίπεδο Δήμου). Το εν λόγω έργο εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με τίτλο Πράξεων «Κέντρα Διά Βίου Μάθησης – Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας» ΑΠ7 και «Κέντρα Διά Βίου Μάθησης

– Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας» ΑΠ7 και συγχρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ελληνικό Δημόσιο.

Η μάθηση που παρέχεται στα Κ.Δ.Β.Μ. είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εκπαίδευσης ενηλίκων, δίνοντας προτεραιότητα στις ανάγκες του εκπαιδευόμενου. Τα προγράμματα που παρέχονται στα Κ.Δ.Β.Μ. έχουν αναπτυχθεί για να εξυπηρετήσουν τον παραπάνω σκοπό και είναι αποτέλεσμα συνεργασίας πολλών και εξειδικευμένων επιστημόνων και φορέων με μεγάλη εμπειρία στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Η υποστήριξη και προώθηση του εκπαιδευτικού έργου ενεργοποιείται με:

(α) εκπαιδευτικές δράσεις εθνικής εμβέλειας (Θεματικές Ενότητες),

(β) εκπαιδευτικές δράσεις τοπικής εμβέλειας, οι οποίες μετά από πρόταση των αιτούντων Δήμων και έγκριση του Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. θα υλοποιούνται.

Ο Δήμος Ηρακλείου με την υπ 'αριθμ. 304/2012 ΑΔΣ προχώρησε στην ίδρυση Κ.Δ.Β.Μ. στα πλαίσια του Τμήματος Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης, στη Διεύθυνση Παιδείας – Πολιτισμού και Νέας Γενιάς. Τα Κ.Δ.Β.Μ., ως μονάδες εκπαίδευσης ενηλίκων και υποσύστημα της δια βίου μάθησης, στοχεύουν, ως προς τους εκπαιδευομένους τους στα εξής:

- ✓ Δημιουργία θετικής στάσης ως προς τη μάθηση και ενίσχυση των ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην εκπαίδευση
- ✓ Ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής στις γνωστικές απαιτήσεις ενός συνεχώς εξελισσόμενου κοινωνικο-οικονομικού χώρου δράσης των ενηλίκων πολιτών
- ✓ Σύνδεση ή επανασύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία ενηλίκων, οι οποίοι για οποιονδήποτε λόγο δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση
- ✓ Ενίσχυση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην αγορά εργασίας, καθώς και της διατήρησης της θέσης εργασίας ή της επαγγελματικής εξέλιξης

- ✓ Συμμετοχή στην «κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας» και πρόσβαση στις νέες εργασιακές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ευκαιρίες
- ✓ Αναβάθμιση των συνθηκών εκπαίδευσης, εργασίας και κοινωνικής κατάστασης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού
- ✓ Ανάπτυξη της ενεργού ιδιότητας του πολίτη
- ✓ Δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου στο πεδίο του πολιτισμού
- ✓ Ενίσχυση της ισότητας των δύο φύλων

Ο Δήμος Ηρακλείου με την υπ αριθμ.950/2016 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου αποφάσισε τη συμμετοχή του στην Πράξη «Κέντρα Διά Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) – Νέα Φάση» με κωδικό ΟΠΣ 5002212, του Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ (ΕΣΠΑ 2014 -2020), προκειμένου να προχωρήσει στην υλοποίηση νέων προγραμμάτων Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, μέσω του Κέντρου Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) Δήμου Ηρακλείου.

Τα προγράμματα Γενικής Εκπαίδευσης Ενηλίκων που θα υλοποιηθούν μέσω της ανωτέρω Πράξης διακρίνονται σε:

α) Προγράμματα Εθνικής εμβέλειας, τα οποία οι Δήμοι επιλέγουν από διαθέσιμο Πίνακα προγραμμάτων που εκφράζει τις Εθνικές και Ευρωπαϊκές Πολιτικές σε θέματα Διά Βίου Μάθησης Ενηλίκων.

β) Προγράμματα τοπικής εμβέλειας, που οι Δήμοι προτείνουν και τα οποία ανταποκρίνονται στις τοπικές ανάγκες υποστήριξης και στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και προσωπικής ανάπτυξης των δημοτών τους.

Στο πλαίσιο των αρχών της ισότητας των ευκαιριών και της μη διάκρισης εξαιτίας της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή και των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, του φύλου και της ηλικίας, τα παρεχόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα μέσα από τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης απευθύνονται σε όλους τους ενήλικες, άνεργους και εργαζόμενους, ανεξάρτητα από φύλο, μορφωτικό επίπεδο, χώρα καταγωγής, θρησκεία, τόπο διαμονής, νέους, φοιτητές κ.λπ., με μόνη προϋπόθεση το ενδιαφέρον τους για γνώση και ενεργό συμμετοχή. Η ανάπτυξη

ανεξάρτητων τμημάτων μάθησης για ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (Τσιγγάνοι, Φυλακισμένοι, Μουσουλμανική Μειονότητα, Μετανάστες – Παλινοστούντες, ΑμεΑ) στοχεύει στην ισότιμη ένταξή τους στη σύγχρονη κοινωνία.

Επιπλέον, στο Δήμο Ηρακλείου λειτουργούν Σχολικές επιτροπές, σκοπός των οποίων είναι η διαχείριση των πιστώσεων που τους διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κλπ), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους. Συγκεκριμένα λειτουργούν Σχολικές Επιτροπές Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Όραμα του Δήμου είναι η ενδυνάμωση της «κοινωνίας της γνώσης», μέσω της επένδυσης στην εκπαίδευση, την ενίσχυση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση, με προγράμματα κατάρτισης των πολιτών και ευκαιρίες διεύρυνσης των οριζόντων της νέας γενιάς, λειτουργία του Κέντρου Δια Βίου μάθησης του Δήμου, προγράμματα κατάρτισης - επιμόρφωσης των δημοτικών υπαλλήλων, εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την επανένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας, συντονισμένη λειτουργία δομών κατάρτισης, δια βίου μάθησης και προώθησης της απασχόλησης λειτουργία Κοινωνικών Φροντιστηρίων στις Δημοτικές Κοινότητες.

Όσον αφορά τους άξονες του υφιστάμενου επιχειρησιακού σχεδίου Δια βίου Μάθησης του Δήμου Ηρακλείου, «Η Πόλη που Μαθαίνει», ενδεικτικά προτείνονται 12 κομβικές δράσεις:

1. Ενδυνάμωση των ατόμων και προώθηση της κοινωνικής συνοχής
2. Ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και της πολιτιστικής ευημερία
3. Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης
4. Προώθηση της χωρίς αποκλεισμούς μάθησης στο εκπαιδευτικό σύστημα
5. Αναζωογόνηση της μάθησης στις οικογένειες και στις τοπικές κοινότητες
6. Διευκόλυνση της μάθησης στον χώρο εργασίας

7. Επέκταση της χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών μάθησης
8. Ενίσχυση της ποιότητας στην εκπαίδευση
9. Προώθηση μιας κουλτούρας της μάθησης σε όλη τη ζωή
10. Ενίσχυση πολιτικής βούλησης και δέσμευσης
11. Βελτίωση της διακυβέρνησης και συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων
12. Ενίσχυση της κινητοποίησης και αξιοποίησης πόρων

Στα πλαίσια Στρατηγικής Ανθεκτικότητας ο Δήμος θα επεκτείνει τη στρατηγική Δια Βίου Μάθησης, με ενέργειες έως το 2030, οι οποίες δύναται να διευκολύνουν την πρόσβαση σε εκπαιδευτικές διαδικασίες οι οποίες θα συνδεθούν με κάθε τύπο και μορφή εκπαίδευσης για όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες. Ο Δήμος επιδιώκει ως το 2030 να έχει επιτύχει σημαντική αύξηση των ποσοστών πρόσβασης των παιδιών στην προσχολική εκπαίδευση αλλά και όλων των ενηλίκων ανεξαιρέτως, σε δομές εκπαίδευσης και συνεχούς κατάρτισης τους.

Οι νέες ευκαιρίες μάθησης και κατάρτισης όλου του πληθυσμού του Δήμου θα δοθούν ισότιμα σε όλες τις κοινωνικές ομάδες, καθώς παρατηρείται ότι παρόλο που σημαντικά τμήματα του ενήλικου πληθυσμού επωφελούνται διαρκώς και περισσότερο από τις προσφερόμενες ευκαιρίες για συμμετοχή σε εκπαιδευτικές διαδικασίες, θα πρέπει να υπογραμμιστεί πως αυτές οι ευκαιρίες δεν είναι ισότιμα κατανεμημένες. Ενδεικτικά έως σήμερα, παρατηρείται ότι στα προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και κατάρτισης ενηλίκων συμμετέχουν κυρίως οι ευνοημένοι του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος, οι ενήλικοι με υψηλό μορφωτικό επίπεδο αλλά και όσοι κατέχουν υψηλή ιεραρχία στις θέσεις εργασίας.

Επομένως, ο Δήμος έως το 2030 θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για αξιοποίηση των ευκαιριών δια βίου μάθησης, προσφέροντας σε όλους τους πολίτες του Ηρακλείου τη δυνατότητα αξιοποίησης εκπαιδευτικών ευκαιριών πέραν του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια αόριστη παραπομπή της ισότιμης πρόσβασης σε κάποια άλλη μορφή του εκπαιδευτικού συνεχούς.

Ο Δήμος Ηρακλείου έχοντας θέσει ως στόχο μια αλληλέγγυα κοινωνία και μια ισχυρή κοινωνική πολιτική έχει ήδη αναλάβει δράσεις και ενέργειες για την περίοδο 2015 – 2019 για την επίτευξη του στόχου δημιουργίας ενός ισχυρού κοινωνικού προφίλ της πόλης. Τον Ιανουάριο του 2015 καταρτίστηκε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Ηρακλείου, το οποίο διαμορφώθηκε με βάση τα τότε κοινωνικοοικονομικά δεδομένα, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα και εργαλεία και την τότε διάρθρωση των υπηρεσιών της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ανάπτυξης και των προγραμμάτων/δομών που εντάσσονταν σε αυτήν.

Από τότε, ωστόσο, έως σήμερα τα δεδομένα έχουν αλλάξει καθώς:

(α) οι κεντρικές πολιτικές αντιμετώπισης της φτώχειας έχουν τροποποιηθεί (π.χ. Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, Κοινωνικό Μέρισμα, τροποποίηση του συστήματος και της διαδικασίας επιδοματικής πολιτικής του κράτους με την αποδέσμευση των υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, πλήρης αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ανασφαλιστών κ.α.)

(β) έχουν ενεργοποιηθεί τα χρηματοδοτικά εργαλεία της τρέχουσας χρηματοδοτικής περιόδου (εθνικά ή και ευρωπαϊκά), μέσα από τα οποία συστήνονται και λειτουργούν νέες κοινωνικές δομές και προγράμματα (π.χ. διευρυμένα Κέντρα Κοινότητας, Κοινωνικές δομές παροχής βασικών αγαθών, προγράμματα στήριξης αστέγων κ.α.),

(γ) η διάρθρωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών προς τους δημότες και κατοίκους, διαμορφώθηκε και προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα με σκοπό την καλύτερη και αμεσότερη εξυπηρέτηση του πολίτη και

(δ) διαμορφώνονται εργαλεία καταγραφής αιτημάτων καθώς και παρακολούθησης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δημότες και κατοίκους, με σκοπό μέσα από την αξιοποίηση των μετρήσιμων δεικτών να δίδεται η δυνατότητα μέσα από την

αξιολόγηση των υπηρεσιών, είτε συνέχισης της λειτουργίας των υπηρεσιών και των δομών, είτε υλοποίησης στοχευμένων βελτιωτικών παρεμβάσεων.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων.

Η οργάνωση της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ανάπτυξης στο Δήμο Ηρακλείου, λειτουργεί με καινοτόμες υπηρεσίες σε επίπεδο χώρας κατά κοινή ομολογία, μέσα από τη σύσταση και λειτουργία από το 2011 αποκεντρωμένων κοινωνικών υπηρεσιών (τα 10 Κέντρα Κοινοτικής Φροντίδας – Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων), σε 10 γειτονιές νέας πόλης και σε κάθε Δημοτική Ενότητα. Επιπροσθέτως, στο Δήμο νέας, λειτουργούν νέες εκείνες οι δομές και οι υπηρεσίες για την αντιμετώπιση νέας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αξιοποιώντας νέας, εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους. Πιο συγκεκριμένα:

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης έχει υπό την άμεση επίβλεψή της τα κάτωθι προγράμματα και παρεμβάσεις καθώς και τα Τμήματα όπως αυτά αποτυπώνονται ακολούθως:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΙΔΙΟΥΣ, ΕΘΝΙΚΟΥΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ:

• Κέντρο Κοινότητας, Παράρτημα Ρομά και ΚΕΜ.

Το Κέντρο Κοινότητας, Παράρτημα Ρομά και ΚΕΜ στο Δήμο Ηρακλείου είναι μία νέα δράση με καινοτόμα χαρακτηριστικά που λειτουργεί ως δομή συμπληρωματική της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο της Απόφασης Ένταξης της Πράξης με τίτλο: «Κέντρο Κοινότητας, Παράρτημα Ρομά και ΚΕΜ στο Δήμο Ηρακλείου», στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτη 2014 – 2020», με έναρξη λειτουργίας του Παραρτήματος Ρομά στις 1 Ιανουαρίου 2017 και με έναρξη λειτουργίας του Κέντρου Κοινότητας – Κεντρική Δομή & Κ.Ε.Μ. στις 1 Νοεμβρίου 2017.

ο Κέντρο Κοινότητας του Δήμου Ηρακλείου με τα Παραρτήματά του είναι δομή που παρέχει ολιστική υποστήριξη στους κατοίκους του Δήμου, μέσα από την παροχή ενός πλέγματος υπηρεσιών με στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε μορφής διακρίσεων, καθώς και την προώθηση στην απασχόληση.

Ο στόχος της συγκεκριμένης δομής είναι συμπληρωματικός και ενισχυτικός προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης του Δήμου Ηρακλείου, προς την κατεύθυνση να παρέχει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών και άλλων υπηρεσιών, ώστε να αποφευχθεί η διασπορά πόρων και να επιτευχθεί η ολιστική παρέμβαση σε πολλές ομάδες πληθυσμού.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τα στελέχη της Δομής κινούνται υποχρεωτικά σε τρεις (3) κεντρικούς άξονες:

- 1) Υποδοχή - Ενημέρωση - Υποστήριξη των πολιτών
- 2) Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές
- 3) Παροχή Υπηρεσιών που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελουμένων

Επιπρόσθετα, το «Κέντρο Κοινότητας» αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της δημιουργίας και λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού συντονισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής.

Το Κέντρο Κοινότητας – Κεντρική Δομή, στελεχώνεται από:

- Δύο (2) Κοινωνικούς Λειτουργούς, πλήρους απασχόλησης, ένας εκ των οποίων είναι ο βασικός συντονιστής όλης της πράξης
- Ένα (1) Ψυχολόγο ΠΕ, πλήρους απασχόλησης και
- Ένα (1) Διοικητικό Υπάλληλο ΤΕ, πλήρους απασχόλησης

• Κοινωνικό Φαρμακείο

Το κοινωνικό φαρμακείο υλοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο «Κοινωνικό Φαρμακείο Δήμου Ηρακλείου» και MIS 5001934 στο Ε.Π. «Κρήτη» – Δράση 9.ιv.2 Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών του ΠΕΠ Κρήτη 2014 – 2020», σύμφωνα με τη με αριθμ. πρωτ. 7080/12-12-2016 αρχική Απόφαση Ένταξης της ως άνω Πράξης από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Ε.Π. Περιφέρειας Κρήτης 2014-2020 και τη με αριθ. πρωτ. 5263/01-11-2017 δεύτερη Απόφαση της ΕΥΔ που αφορά στην τροποποίηση αυτής.

Κεντρικός στόχος του Κοινωνικού Φαρμακείου είναι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης και ειδικότερα η βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, με σκοπό την προαγωγή της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.

Το Κοινωνικό Φαρμακείο παρέχει σε σταθερή και τακτική βάση, δωρεάν φάρμακα, υγειονομικό υλικό και παραφαρμακευτικά προϊόντα σε ωφελούμενα άτομα, που τα έχουν ανάγκη.

Μέσω της λειτουργίας του Κοινωνικού Φαρμακείου, επιδιώκεται:

- Η εξυπηρέτηση όσο το δυνατό περισσότερων πολιτών του Δήμου Ηρακλείου, που αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στην αγορά των απαραίτητων φαρμάκων, υγειονομικού υλικού και παραφαρμακευτικών προϊόντων.
- Η παροχή ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης, υποστήριξης και καθοδήγησης των ωφελούμενων, που εξυπηρετούνται από αυτό.
- Η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας.
- Η διασύνδεση των ωφελούμενων με δομές και φορείς, που έχουν σαν στόχο την ομαλή επανένταξή τους στην κοινωνία

Οι ωφελούμενοι που εξυπηρετούνται από τη δομή Κοινωνικού Φαρμακείου είναι άτομα που διαμένουν στον Δήμο Ηρακλείου και τα εξαρτώμενα μέλη των

οικογενειών τους, συμπεριλαμβανομένων των νόμιμα διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών, τα οποία, βάσει κριτηρίων και σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας ή απειλούνται από φτώχεια (π.χ. ωφελούμενοι του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης και του ΤΕΒΑ κλπ), ή στερούνται ασφαλιστικής κάλυψης, καθώς και οι δικαιούχοι/αιτούντες διεθνή προστασία.

Η έναρξη λειτουργίας του Κοινωνικού Φαρμακείου έγινε στις 4/12/2017 και στελεχώνεται από:

- Μία (1) Φαρμακοποιό ΠΕ, πλήρους απασχόλησης
- Μία (1) Κοινωνική Λειτουργός, ΤΕ, πλήρους απασχόλησης

• Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών

Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών του Δήμου Ηρακλείου λειτουργεί στο πλαίσιο της Πράξης «Λειτουργία Δομών και Υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς όφελος των Γυναικών και για την Καταπολέμηση της Βίας - Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας στο Δήμο Ηρακλείου» και Κωδ. ΟΠΣ «5000767» του Ε.Π «ΚΡΗΤΗ 2014-2016». Υπάγεται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης και εποπτεύεται από 3μελή Ομάδα Έργου.

Στον Ξενώνα φιλοξενούνται γυναίκες θύματα έμφυλης βίας μαζί με τα παιδιά τους, μέχρι την ηλικία των 18 ετών, εφόσον πρόκειται για κορίτσια και έως 12 ετών, εφόσον πρόκειται για αγόρια. Ο Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών έχει δυναμικότητα είκοσι μία (21) γυναικών και των παιδιών τους και λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, δίνοντας τη δυνατότητα στη γυναίκα να προστατευθεί όσο χρειαστεί μαζί με τα παιδιά της σε περίοδο κρίσης βίας μέσα στην οικογένεια.

Σκοπός του Ξενώνα είναι η ασφαλής διαμονή σε γυναίκες, που έχουν υποστεί οποιαδήποτε μορφή βίας (σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική) ή/και υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις (μετανάστριες, πρόσφυγες, μονογενείς, ΑμεΑ, άνεργες, κ.λπ.), προστατεύοντας τις ίδιες ή και τα παιδιά τους έως 3 μήνες.

Οι υπηρεσίες που προσφέρονται στον Ξενώνα είναι απαλλαγμένες από οποιαδήποτε μορφή προκατάληψης ή διάκρισης βάσει εθνικότητας, φύλου, ηλικίας, φυλής ή θρησκείας.

- Στέγη, διατροφή, ασφάλεια, προστασία, ψυχολογική και κοινωνική στήριξη
- Διευκόλυνση πρόσβασης σε νομική συμβουλευτική με την παραπομπή στα Συμβουλευτικά Κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) ή άλλων Φορέων
- Παραπομπή και συνοδεία των γυναικών σε υπηρεσίες (εισαγγελία, αστυνομία, νοσοκομείο, πρωτοδικείο, δομές προσχολικής αγωγής και σχολεία)
- Ενημέρωση των γυναικών για τα δικαιώματά τους (ασφαλιστικά ζητήματα, επιδόματα, παροχές υπηρεσιών σε δημόσιους και δημοτικούς σταθμούς, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, κατασκηνώσεις)
- Προώθηση στην αγορά εργασίας (σύνταξη βιογραφικού σημειώματος, ενημέρωση για προγράμματα κατάρτισης, παραπομπή σε φορείς απασχόλησης – εκπαίδευσης, ενημέρωση για θέσεις εργασίας)

Οι παραπομπές στον Ξενώνα γίνονται από:

- Το Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Ηρακλείου Κρήτης
- Τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης Δήμου Ηρακλείου (Κοινωνικές Υπηρεσίες των ΚΕ.ΚΟΙ.Φ.-Α.Π.Η.)
- 24ωρη Τηλεφωνική Γραμμή SOS 15900 της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων

Επιπλέον, λειτουργούν:

- Δημοτικό Κοινωνικό Παντοπωλείο,
- Δομές παροχής βασικών αγαθών: Κοινωνικό Συσσίτιο και Κοινωνικό Παντοπωλείο σε συνεργασία με τα Ιδρύματα Καλοκαιρινού,

- Προγράμματα «Στέγαση και Επανένταξη» και «Στέγαση και Εργασία για νέας Αστέγους»,
- Κοινωνικό Φαρμακείο ως Τοπική Μονάδα Υγείας σε συνεργασία με την 7η ΥΠΕ
- Πρόγραμμα σε συνεργασία με το ΙΤΕ για την ανάπτυξη και υλοποίηση καινοτόμων δράσεων ανίχνευσης και ψυχοκοινωνικής παρέμβασης στην κοινότητα για ηλικιωμένους με ήπια γνωσιακή διαταραχή.
- Διάφορα διακρατικά προγράμματα (π.χ. “FIT FOR ALL”, ADMIn4ALL κ.α.)

Δημοτική Επιτροπή Ισότητας

Στο Δήμο Ηρακλείου Κρήτης συγκροτήθηκε, με την υπ’ αριθ. 808/26.10.16 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, ως Συμβουλευτικό Όργανο του Δήμου για την εναρμόνιση των πολιτικών του Δήμου με τις υπάρχουσες και αναδυόμενες ανάγκες των πολιτών. Η διάρκεια της θητείας της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας δεν υπερβαίνει τα 2,5 έτη κατ’ αναλογία της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης (άρθρο 76 του Ν. 3852/2010).

Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας αποτελείται από 12 έως 15 μέλη, τα οποία ορίζονται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο. Σύμφωνα με Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», άρθρο 70, στις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας συμμετέχουν αιρετοί και αιρετές, υπηρεσιακά στελέχη καθώς και εμπειρογνώμονες στα θέματα ένταξης της διάστασης του φύλου στις τοπικές πολιτικές, εκπρόσωποι ΜΚΟ, γυναικείων οργανώσεων της περιοχής και τοπικών φορέων

Η κοινωνική πολιτική του Δήμου διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) βασικούς άξονες. Πιο συγκεκριμένα:

Ο πρώτος Άξονας **«Καταπολέμηση της Φτώχειας»**, αφορά στην λήψη πολιτικών για την δημιουργία και αναδιαμόρφωση των υφιστάμενων κοινωνικών υποδομών και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την υλοποίηση δράσεων ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής. Σκοπός είναι η εξάλειψη των ανισοτήτων, της φτώχειας και του

κοινωνικού αποκλεισμού καθώς και η ανάπτυξη της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας, με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και την παροχή υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της ανεργίας και την στήριξη της τοπικής οικονομίας.

Ο δεύτερος Άξονας **«Στήριξη Ευπαθών Ομάδων»** αφορά σε πλέγμα δράσεων, παρεμβάσεων και σύσταση δομών που σε συνεργασία με τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους φορείς, ο Δήμος θα μπορεί να απαντά στις ειδικές ανάγκες τους αλλά και να συμβάλει στην πρόληψη φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο τρίτος Άξονας **«Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας»**, αφορά κυρίως στην σύσταση Δομής που θα αποτελέσει το κύριο μέσο άμεσης ανακούφισης των Δημοτών που αντιμετωπίζουν ζητήματα μειωμένης πρόσβασης σε υφιστάμενους φορείς υγείας και παράλληλα αφορά σε συνέχεια δράσεων προληπτικής ιατρικής και προστασίας της υγείας του πληθυσμού.

Ο τέταρτος Άξονας **«Πιλοτική ολοκληρωμένη παρέμβαση σε αστική περιοχή του Δήμου»**, αφορά στην υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος συνολικής και πολυεπίπεδης παρέμβασης σε αστική περιοχή του Δήμου, η οποία μπορεί να εστιάζει είτε σε μια περιοχή, είτε σε διάσπαρτες συνοικίες του αστικού Δήμου, στις οποίες εντοπίζονται σημαντικά κοινωνικοοικονομικά ζητήματα, τα οποία υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Στο πλαίσιο των προαναφερομένων τεσσάρων Αξόνων προσδιορίζονται 3 βασικές δράσεις άμεσης προτεραιότητας που αφορούν :

Στη δημιουργία ολοκληρωμένου Δικτύου Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, με παρεμβάσεις για :

- ✓ Αγωγή-προαγωγή δημόσιας υγείας
- ✓ Κοινωνική Αλληλεγγύη
- ✓ Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης

- ✓ Επικοινωνία-προβολή

Στην ενσωμάτωση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με παρεμβάσεις για :

- ✓ Μελέτες καταγραφής
- ✓ Δομές καταπολέμησης της φτώχειας
- ✓ Αντιμετώπιση του φαινομένου της έλλειψης στέγης, με λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Αστέγων, αξιοποίηση παλιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων
- ✓ Αποκατάσταση – ενεργοποίηση αστέγων
- ✓ Υπηρεσίες προς ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, Ρομά, Μετανάστες, Γυναίκες, Παιδιά, ΑμεΑ

Στην κοινωνική οικονομία, με παρεμβάσεις για :

- ✓ Εντοπισμό των ενδιαφερομένων ανέργων – ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού
- ✓ Διερεύνηση των επαγγελματικών και κοινωνικών τους δεξιοτήτων
- ✓ Μεταφορά καλών πρακτικών από άλλες κοινωνικές επιχειρηματικές δραστηριότητες
- ✓ Εμπύχωση και ενημέρωση και διασύνδεση των ανέργων με φορείς και προγράμματα καθοδήγησης, συμβουλευτικής ή χρηματοδότησης που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν
- ✓ Διάθεση μέρους της περιουσίας του Δήμου (π.χ. διάθεση ελαιοδέντρων του δήμου για την καλλιέργεια, επίβλεψη και συγκομιδή και διάθεση μέρους του ελαιολάδου για την κάλυψη των αναγκών των παιδικών – βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν στο Δήμο)

Οι δράσεις και οι παρεμβάσεις του εκάστοτε άξονα αποσκοπούν στη ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης στην πόλη του Ηρακλείου, προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, μέσω δικτύων αλληλεγγύης και μηχανισμών στήριξης των πιο ευάλωτων ομάδων της πόλης και παράλληλα προωθώντας έναν υγιεινό τρόπο ζωής και δίνοντας πρόσβαση σε όλους σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας.

3^{ος} ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

«ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ»

Ο Δήμος Ηρακλείου στα πλαίσια πολιτικής προστασίας και ασφάλειας των πολιτών του, έχει εκδώσει οδηγίες για έκτατα περιστατικά (πχ Θυελλώδεις Ανέμοι, Καταιγίδες, Χιονόπτωση/Δριμύ Ψύχος, Παγετός, Καύσωνας, Σεισμός, Κατολισθήσεις - Καθιζήσεις, Πλημμύρες και Πυρκαγιές) αλλά και για διαχείριση έκτακτων κρίσεων από διάφορους παράγοντες. Με τον όρο πολιτική προστασία νοείται ένα σύνολο διαδικασιών και δράσεων με σκοπό την προστασία των ατόμων και του περιβάλλοντός τους από τις καταστροφές. Οι δράσεις πολιτικής προστασίας καλύπτουν όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης μιας καταστροφής με στόχο την πρόληψη των καταστροφών και τον μετριασμό των συνεπειών από την εκδήλωση επικίνδυνων φαινομένων ή συμβάντων, μέσα από διαδικασίες ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης-ανασυγκρότησης.

Η πολιτική προστασία σχετίζεται με ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και ιδίως με τις πολιτικές για το περιβάλλον, την ανάπτυξη, την παιδεία, την υγεία, την ασφάλεια, τη δημόσια διοίκηση. Αξιοποιεί επιστημονικές και τεχνολογικές δυνατότητες από διάφορα πεδία και χρειάζεται ανάλογη διαθεσιμότητα πόρων.

Ο σχεδιασμός πολιτικής προστασίας αντικατοπτρίζει την υφιστάμενη πολιτική για τη μείωση της πιθανότητας επιπτώσεων από την εκδήλωση ενός φαινομένου ή συμβάντος. Η υλοποίησή του δε απαιτεί πολιτική δέσμευση, θεσμική ρύθμιση και κοινωνική συμμετοχή. Διαμορφώνεται στο πλαίσιο της υφιστάμενης οργάνωσης του κράτους. Στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικής προστασίας μετέχουν η δημόσια διοίκηση, σε όλα τα διοικητικά επίπεδα, φορείς και οργανισμοί του ευρύτερου δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι πολίτες.

Το Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας του Ηρακλείου εναρμονίζεται απόλυτα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας, «Ξενοκράτης», το οποίο έχει ως βασικό σκοπό τη διαμόρφωση ενός συστήματος αποτελεσματικής αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων για την προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των

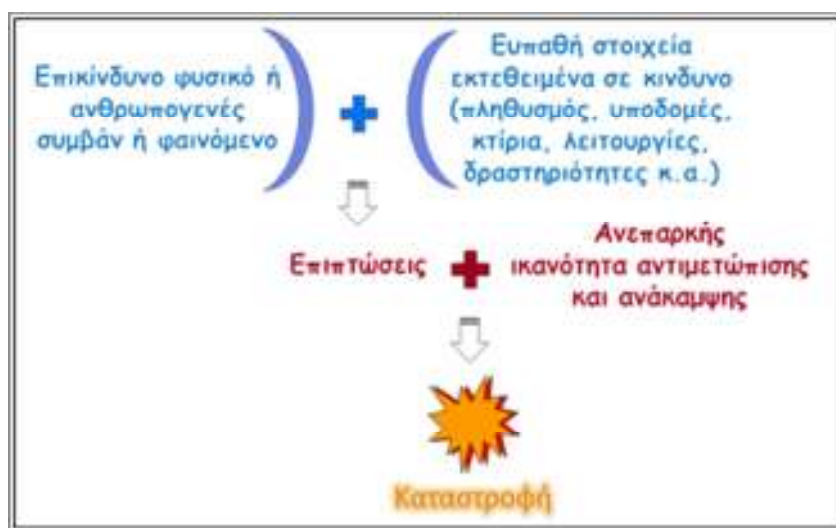
πολιτών, καθώς και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Ο «Ξενοκράτης» συντάχθηκε από τη ΓΓΠΠ με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423 Β΄/10-4-2003) και αναθεωρήθηκε με συμπληρωματική Υ.Α. 3384/2006 (ΦΕΚ 776/28-6-06) με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Σχέδιο «Διαχείριση Ανθρώπινων Απωλειών».

Αναλυτικότερα, στο σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» καθορίζονται τα είδη των καταστροφών και οι αντίστοιχοι όροι πολιτικής προστασίας, οι ρόλοι και οι κατευθύνσεις σχεδίασης σε Υπουργεία, Περιφέρειες, Ν.Α., Δήμους, Κοινότητες και προσδιορίζονται αναλυτικά οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες & φορείς και τα όργανα που διευθύνουν και συντονίζουν τις επιχειρησιακές δυνάμεις σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, παρέχονται ουσιώδη στοιχεία για την αξιολόγηση κινδύνων, την επισήμανση ευπαθών χώρων και την εκπόνηση ειδικών σχεδίων για κάθε κίνδυνο, ενώ δίδονται κατευθυντήριες γραμμές για τη χάραξη στρατηγικών και τακτικών και την ορθή οργάνωση και εξοπλισμό των υπηρεσιών και διαμόρφωση επιχειρησιακής φιλοσοφίας, προκειμένου να επιτυγχάνεται σε κάθε περίπτωση έγκαιρη κινητοποίηση, δραστηριοποίηση, διεύθυνση και συντονισμό του ανθρωπίνου δυναμικού και μέσων.

Σύμφωνα με το Ν.3013/2002 «Αναβάθμιση της Πολιτικής Προστασίας» και το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ», ως καταστροφή νοείται κάθε ταχείας ή βραδείας εξέλιξης φυσικό φαινόμενο ή τεχνολογικό συμβάν στο χερσαίο, θαλάσσιο και εναέριο χώρο, το οποίο προκαλεί εκτεταμένες δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο, καθώς και στο ανθρωπογενές ή φυσικό περιβάλλον.

Σε γενικές γραμμές, μια καταστροφή προκαλείται όταν η εκδήλωση ενός επικίνδυνου συμβάντος ή φαινομένου συνυπάρξει με συνθήκες ευπάθειας και τρωτότητας στην κοινωνία και αποδεικνύεται ανεπαρκής η ικανότητα της κοινωνίας να μετριάσει τις ενδεχόμενες επιπτώσεις και να ανακάμψει από αυτές.

Εικόνα 7: Βασικές συνιστώσες για την πρόκληση μιας καταστροφής

Αναλυτικότερα, οι καταστροφές αποτελούν απόρροια συνδυασμού των εξής στοιχείων:

α. Της *επικινδυνότητας*, δηλαδή της πιθανότητας να εκδηλωθεί ένα επικίνδυνο φαινόμενο ή συμβάν συγκεκριμένης σφοδρότητας

«ποιος είναι ο κίνδυνος σε μια περιοχή»

+

β. Της *έκθεσης* σε ένα ενδυνάμει επικίνδυνο φαινόμενο ή συμβάν

«τι βρίσκεται εκτεθειμένο σε κίνδυνο εκεί»

+

γ. Της *τρωτότητας* (ευπάθειας)

«πόσο ευπαθές είναι αυτό στον συγκεκριμένο κίνδυνο»

δ. Της *ικανότητας αντιμετώπισης και ανάκαμψης*

«κατά πόσο οι επιπτώσεις μπορεί να αντιμετωπιστούν ή απορροφηθούν»

Η ένταση της καταστροφής καθορίζεται από το μέγεθος των απωλειών ή ζημιών που αφορούν στη ζωή, στην υγεία και στην περιουσία των πολιτών, στα αγαθά, στις παραγωγικές πηγές και στις υποδομές.

Επιπλέον, ως κίνδυνος νοείται η πιθανότητα εκδήλωσης ενός φυσικού φαινομένου ή τεχνολογικού συμβάντος ή και λοιπών καταστροφών σε συνδυασμό με την ένταση

των καταστροφών, που μπορεί να προκληθούν στους πολίτες, στα αγαθά, στις πλουτοπαραγωγικές πηγές και στις υποδομές μιας περιοχής.

Επιπροσθέτως, το Σχέδιο Ξενοκράτης ορίζει ως:

- Γενική Καταστροφή, την καταστροφή που εκτείνεται σε περισσότερες από τρεις περιφέρειες της χώρας.
- Περιφερειακή καταστροφή μικρής έντασης, την καταστροφή εκείνη για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας της περιφέρειας.
- Περιφερειακή καταστροφή μεγάλης έντασης την καταστροφή εκείνη για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλες περιφέρειες ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.
- Τοπική καταστροφή μικρής έντασης την καταστροφή εκείνη για την αντιμετώπιση της οποίας αρκεί το δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε επίπεδο νομού.
- Τοπική καταστροφή μεγάλης έντασης την καταστροφή εκείνη για την αντιμετώπιση της οποίας απαιτείται η διάθεση δυναμικού και μέσων πολιτικής προστασίας και από άλλους νομούς, περιφέρειες ή και από κεντρικές υπηρεσίες και φορείς.

Ως κατάσταση κινητοποίησης πολιτικής προστασίας είναι η ενεργοποίηση και η κλιμάκωση της δράσης του δυναμικού και των μέσων πολιτικής προστασίας σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, για τους σκοπούς της πολιτικής προστασίας και ειδικότερα για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών από καταστροφές ή και για τον έλεγχο και περιορισμό των δυσμενών επιπτώσεων, που σχετίζονται με τους αντίστοιχους κινδύνους.

Η διαχείριση των καταστροφών μπορεί να θεωρηθεί ως μια κυκλική διαδικασία κατά την οποία διακρίνουμε διαδοχικές φάσεις. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης.

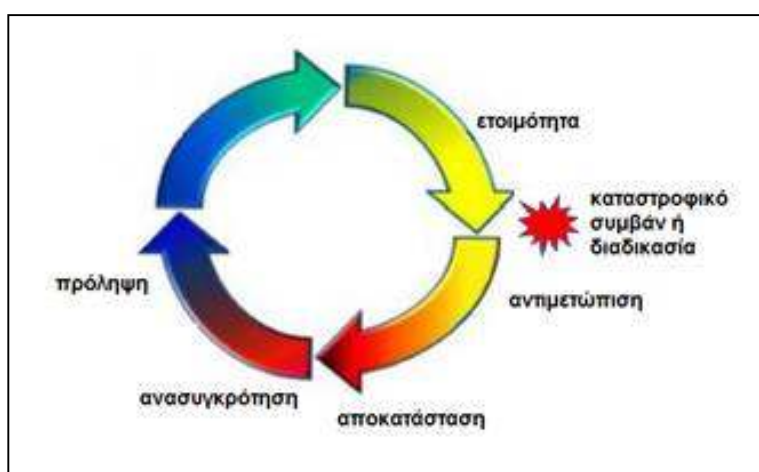

Καταρχήν, στόχος της διαχείρισης καταστροφής είναι πρώτα η πρόληψη ή ο μετριασμός των επιπτώσεων από ένα εν δυνάμει καταστροφικό συμβάν ή φαινόμενο σε τέτοιο επίπεδο, ώστε να μπορεί η κοινωνία να τις αντιμετωπίσει, δηλαδή η αποφυγή της καταστροφής. Παράλληλα, όμως, επιδιώκεται να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η καταστροφή, εφόσον συμβεί, και να επέλθει γρήγορα η ανάκαμψη της περιοχής.

Η διαχείριση καταστροφών είναι μια κυκλική διαδικασία, διότι ο σχεδιασμός και οι δράσεις αντιμετώπισης, αποκατάστασης και ανασυγκρότησης, μετά από μια καταστροφή, θέτουν τις βάσεις για πρόληψη μελλοντικών καταστροφών.

Μάλιστα, θεωρείται ότι για κάποιο διάστημα, μετά από μια καταστροφή, ανοίγει ένα παράθυρο ευκαιρίας, προκειμένου να προωθηθούν πολιτικές και μέτρα για μετριασμό της διακινδύνευσης από μελλοντικές καταστροφές. Αυτό το παράθυρο ευκαιρίας έχει να κάνει, κατ' αρχήν, με αλλαγές (π.χ. στο δομημένο περιβάλλον) που έχουν προκύψει και καλούν για επεμβάσεις. Ιδίως όμως σχετίζεται με τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και επίγνωση του πληθυσμού και των κέντρων λήψης αποφάσεων, αναφορικά με θέματα ασφάλειας και προστασίας. Ενδεικτική είναι η θεσμοθέτηση βελτιώσεων στον αντισεισμικό κανονισμό που παρατηρείται μετά από μεγάλες σεισμικές καταστροφές στη χώρα μας. Χρειάζεται λοιπόν μια μακροπρόθεσμη θεώρηση της διαχείρισης της έκτακτης κατάστασης και της αποκατάστασης, ώστε να προωθούνται δράσεις και μέτρα πρόληψης ήδη από την πρώτη, πιεστική και φαινομενικά χαοτική περίοδο, μετά την καταστροφή.

Εικόνα 8: Φάση διαχείρισης καταστροφής

Η αποκατάσταση και ανασυγκρότηση, μετά από καταστροφή, έχουν τις βάσεις τους στη μετακαταστροφική απόκριση και στη διαχείριση της έκτακτης κατάστασης. Συνδέονται επίσης με την πρόληψη και το μετριασμό των επιπτώσεων των κινδύνων. Αυτό υποδηλώνει ο γνωστός «κύκλος διαχείρισης καταστροφής».

Είναι, λοιπόν, σημαντικό η προστασία από καταστροφές να αντιμετωπίζεται ολοκληρωμένα, σε βάθος χρόνου και να αξιοποιεί συνδυασμούς μέτρων και επεμβάσεις που αφορούν διαφορετικές φάσεις της διαχείρισης μιας καταστροφής. Αυτό εξάλλου επιτάσσει ο βασικός Νόμος που διέπει την πολιτική προστασία στη χώρα μας, σύμφωνα με τον οποίο, για την επίτευξη του σκοπού της πολιτικής προστασίας «εκπονούνται σχέδια και προγράμματα πρόληψης, ανά κατηγορία κινδύνου, λαμβάνονται μέτρα ετοιμότητας και αναλαμβάνονται δράσεις πρόληψης, ετοιμότητας, αντιμετώπισης και αποκατάστασης» (άρθρο 1, παρ.2, εδ.α του Ν.3013/2002).

Ο Δήμος Ηρακλείου αποτελεί «πρότυπο» στην εφαρμογή του σχεδίου «Ξενοκράτης» και την αντιμετώπιση των καταστροφών. Σύμφωνα με την έως τώρα εμπειρία κρίνεται ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη αφενός υλοποίησης ενεργειών για την πρόληψη των καταστροφών και αφετέρου εκπαίδευσης για την εκπαίδευση στην αποτελεσματική αντιμετώπιση τους.

Με τον όρο πρόληψη νοείται η ολοκληρωτική αποφυγή μιας καταστροφής που μπορεί να προκληθεί από επικίνδυνα φαινόμενα ή συμβάντα. Συνίσταται στην υλοποίηση δράσεων πριν την καταστροφή, προκειμένου να μειωθούν σημαντικά οι επιπτώσεις των κινδύνων, ώστε να παραμείνουν σε επίπεδα που η κοινωνία μπορεί να διαχειριστεί με ίδια μέσα και χωρίς έξωθεν βοήθεια.

Οι δυσμενείς επιπτώσεις των καταστροφών δεν είναι πάντα δυνατόν να αποφευχθούν πλήρως, αλλά η κλίμακα και η δριμύτητά τους μπορούν να μειωθούν σημαντικά με εφαρμογή διαφόρων στρατηγικών και δράσεων. Εάν οι επιπτώσεις των κινδύνων περιοριστούν σημαντικά, αποτρέπεται η καταστροφή ακόμη και αν ο κίνδυνος εκδηλωθεί και υπάρξουν επιπτώσεις. Η πρόληψη αποσκοπεί λοιπόν στο

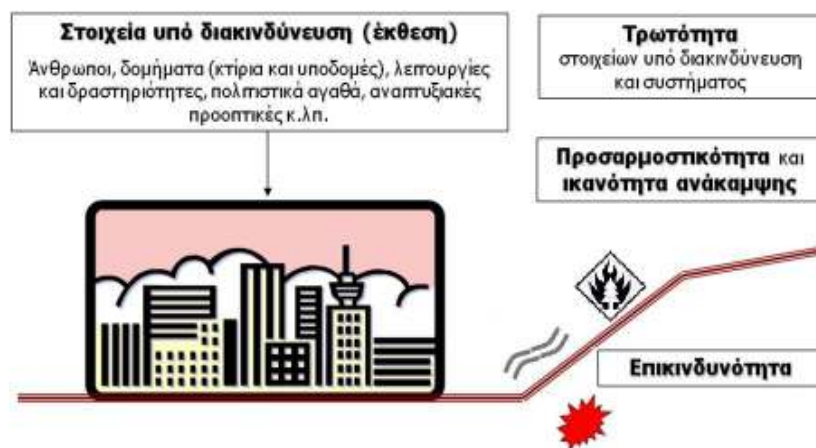
να μειωθεί η πιθανότητα όταν εκδηλωθεί ένα επικίνδυνο φαινόμενο ή συμβάν να οδηγήσει σε καταστροφή.

Η πρόληψη βασίζεται στη μείωση της πιθανότητας να προκληθούν επιπτώσεις από ένα εν δυνάμει καταστροφικό συμβάν ή διαδικασία, δηλαδή στη μείωση της διακινδύνευσης. Η διακινδύνευση έχει τις εξής βασικές συνιστώσες:

- Την επικινδυνότητα, δηλαδή την πιθανότητα να εκδηλωθεί ένα εν δυνάμει καταστροφικό γεγονός ή διαδικασία σε μια περιοχή ή θέση.
- Την έκθεση, δηλαδή τα εκτεθειμένα σε κίνδυνο στοιχεία (υλικά και άυλα).
- Την τρωτότητα, δηλαδή την ευπάθεια των εκτεθειμένων σε κίνδυνο στοιχείων, αλλά και του συστήματος συνολικά σε ένα εν δυνάμει καταστροφικό γεγονός ή διαδικασία.

Συστατικό της διακινδύνευσης θεωρείται ακόμη η ικανότητα του συστήματος και των επιμέρους στοιχείων του να προσαρμοστεί στις επιπτώσεις που ενδεχομένως θα προκληθούν και να ανακάμψει.

Εικόνα 9: Βασικές συνιστώσες της διακινδύνευσης

Οι προληπτικές δράσεις στοχεύουν στη μεταβολή ενός ή περισσότερων βασικών συστατικών της διακινδύνευσης. Χαρακτηριστικές δράσεις πρόληψης είναι: η κατασκευή κτιρίων και έργων ανθεκτικών σε επικίνδυνα φαινόμενα ή συμβάντα, η απαγόρευση της δόμησης σε εδάφη μεγάλης επικινδυνότητας, η κατασκευή αναχωμάτων για τη μείωση του κινδύνου πλημμύρας, πολεοδομικές ρυθμίσεις που

κατευθύνουν τη χωροθέτηση χρήσεων και λειτουργιών λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο της επικινδυνότητας, ο αντισεισμικός σχεδιασμός ενός νοσοκομείου, ώστε να διασφαλίζεται η λειτουργία του σε ένα πιθανό σεισμό.

Τα μέτρα πρόληψης είναι:

- Κατασκευαστικά, τα οποία ενδεικτικά είναι: η διευθέτηση των ρεμμάτων, η κατασκευή αναχωμάτων, η χρήση σεισμικής μόνωσης σε κτίρια κρίσιμης σημασίας, η κατασκευή κτιρίων που λειτουργούν ως φράγματα πυρός κ.λ.π.
- Μη κατασκευαστικά μέτρα τα οποία ενδεικτικά αποτελούν: η φύτευση των ακαλύπτων χώρων των οικοπέδων στις αστικές περιοχές, προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητα συγκράτησης του νερού των βροχοπτώσεων, η δημιουργία προϋποθέσεων, ώστε κάποιες περιοχές να λειτουργούν ως φυσικοί αναστολείς της πλημμύρας, η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα ασφάλειας και προστασίας από καταστροφές.

Βασικά μέτρα πρόληψης των καταστροφών είναι:

- ❖ Ο πολεοδομικός και ο χωροταξικός σχεδιασμός, εφόσον λαμβάνουν υπόψη την επικινδυνότητα (σεισμική, πλημμυρική κ.λ.π.) και την τρωτότητα.
- ❖ Η θεσμοθέτηση και εφαρμογή πολεοδομικών ρυθμίσεων για την απαγόρευση ή τη μείωση της δόμησης σε περιοχές μεγάλης επικινδυνότητας, όπως η κατάλληλη αξιοποίηση περιοχών μεγάλης επικινδυνότητας ως πάρκα, ποδηλατόδρομοι κ.λ.π., η μεταφορά οικισμών και η μετεγκατάσταση επιχειρήσεων και νοικοκυριών σε ασφαλέστερες θέσεις.
- ❖ Έγκριση χωροθέτησης και έλεγχος χρήσεων π.χ. απαγόρευση της εγκατάστασης επικίνδυνων χρήσεων σε θέσεις που γειτνιάζουν με πυκνοδομημένες ζώνες ή με χώρους που συγκεντρώνουν ιδιαίτερα τρωτές ομάδες πληθυσμού, όπως οι παιδικοί σταθμοί, τα γηροκομεία, οι φυλακές.
- ❖ Αναπλάσεις περιοχών μεγάλης τρωτότητας και παροχή κινήτρων για την αναβάθμιση του επιπέδου ασφάλειας των κτιρίων.
- ❖ Θέσπιση και εφαρμογή δομικών κανονισμών, προδιαγραφών, οδηγιών και συστάσεων, ώστε να επιτυγχάνεται υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας κτιρίων και υποδομών.

Κατά κανόνα, τα μέτρα πρόληψης είναι μεσο- μακροπρόθεσμου χαρακτήρα και συνδέονται με τον σχεδιασμό και προγραμματισμό (αναπτυξιακό, πολεοδομικό, έργων κ.λπ.) σε τοπικό επίπεδο. Η πρόληψη των καταστροφών αποτελεί, εντέλει, αναπόσπαστο μέρος της βιώσιμης ανάπτυξης.

Όσον αφορά τη φάση της αντιμετώπισης συμπεριλαμβάνει την παροχή βοήθειας προς το πληθυσμό και τη διαχείριση των εκτάκτων αναγκών, που ανακύπτουν, κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά την καταστροφή. Στόχος είναι να προστατευθούν ζωές, να μειωθούν οι συνέπειες στην υγεία του πληθυσμού, να αντιμετωπιστούν με επάρκεια οι άμεσες ανάγκες διαβίωσης του πληθυσμού, να επανέλθει όσο το δυνατόν γρηγορότερα η καθημερινότητα στην πληγείσα περιοχή.

Οι δράσεις αντιμετώπισης εστιάζονται κύρια στις άμεσες βραχυπρόθεσμες ανάγκες. Μερικές δράσεις αντιμετώπισης, όπως η στέγαση των πληγέντων, συνδέονται επίσης με το στάδιο της αποκατάστασης. Η μετάβαση από τη φάση της αντιμετώπισης στην φάση της αποκατάστασης είναι σε πολλές περιπτώσεις δυσδιάκριτη.

Κατά κανόνα, στη φάση αυτή οι ανάγκες αφενός έχουν χαρακτήρα επείγοντος και αφετέρου μεταβάλλονται γρήγορα στο χώρο και το χρόνο. Έτσι, λοιπόν, ο εντοπισμός τους και πολύ περισσότερο η κάλυψή τους αποτελούν μια μεγάλη πρόκληση. Βοηθά πολύ, εάν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία αντιμετώπισης καταστροφής και κατάλληλη προετοιμασία των υπηρεσιών, φορέων και του πληθυσμού.

Η φάση της αντιμετώπισης είναι η πιο έντονα προβαλλόμενη. Επομένως, μια επιτυχής διαχείρισή της δημιουργεί πολιτικά οφέλη, παρότι ξεκινά αφού η καταστροφή έχει ήδη συντελεστεί και η περιοχή έχει υποστεί σοβαρές επιπτώσεις.

Ο σχεδιασμός και τα μέτρα για την αντιμετώπιση καταστροφής είναι, κατά κανόνα, μεσο- βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα και απαιτούν μικρότερη επένδυση από αυτά για την πρόληψη των καταστροφών.

Στη συνέχεια η φάση της αποκατάστασης και της ανασυγκρότησης αναφέρεται στην επαναφορά στα προκαταστροφικά επίπεδα ή και στη βελτίωση των συνθηκών στην

πληγείσα περιοχή. Διαδέχεται τη φάση της αντιμετώπισης μετά τη λήξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Η διαχείριση της αποκατάστασης αποσκοπεί στην επαναφορά και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού και της λειτουργίας των υποδομών και των υπηρεσιών στις κοινότητες που έχουν πληγεί, καθώς και στην κοινωνική, οικονομική και αναπτυξιακή ενίσχυση της πληγείσας περιοχής. Περιλαμβάνει, κυρίως, δράσεις για τη συγκράτηση ή επαναφορά του πληθυσμού στην πληγείσα περιοχή, την κατασκευή ή ανακατασκευή εγκαταστάσεων και υποδομών, την κοινωνική στήριξη, την ανάπτυξη της περιοχής, την περιβαλλοντική αναβάθμιση.

Σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Τοπικού Σχεδίου «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ» του Δήμου Ηρακλείου (Φεβρουάριος 2016), για την αντιμετώπιση των καταστάσεων εκτάκτων αναγκών σε Τοπικό επίπεδο συγκροτείται το Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (Σ.Τ.Ο.).

Το Σ.Τ.Ο. αποτελείται από τους:

- Δήμαρχο ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή τον Αντιδήμαρχο υπεύθυνο για θέματα Πολιτικής Προστασίας.
- Δύο Δημοτικούς Συμβούλους, εκ των οποίων ο ένας προέρχεται από την μειοψηφία
- Ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας και του Νομού.
- Εκπρόσωπο Στρατιωτικής Διοίκησης.
- Εκπρόσωπο Αστυνομικής Διοίκησης Ηρακλείου..
- Εκπρόσωπο Λιμενικής Αρχής.
- Εκπρόσωπο Πυροσβεστικής Διοίκησης Ηρακλείου
- Διευθυντή Τεχνικών Έργων
- Προϊστάμενο Δασαρχείου ή εκπρόσωπο της Δ/σης Δασών της Περιφέρειας.
- Εκπροσώπους Εθελοντικών Οργανώσεων.

Στις συνεδριάσεις μπορούν να λάβουν μέρος εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων του Ηρακλείου καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του Προέδρου.

Το Σ.Τ.Ο. είναι το αρμόδιο όργανο, σε τοπικό επίπεδο (Δήμος) για:

- Το συντονισμό των ενεργειών, κινητοποίηση των απαραίτητων δυνάμεων και διάθεση του απαραίτητου τοπικού δυναμικού, για την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- Τη λήψη αποφάσεων και υποβολή σχετικών προτάσεων στο Σ.Ο.Π.Π. για να τύχει της απαιτούμενης συνδρομής σε προσωπικό, εφόδια, υλικά και μέσα προς αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από τις καταστροφές.
- Την ενημέρωση του Σ.Ο.Π.Π. επί της υφιστάμενης κατάστασης στον Δήμο τους.

Το Σ.Τ.Ο. συγκαλείται μετά από απόφαση του Δημάρχου, σε περιπτώσεις καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου ή εφόσον αυτή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, σε υπαίθριο χώρο (πάρκο Θεοτοκόπουλου) μέσα σε σκηνή. Κατά την διάρκεια εξέλιξης της καταστροφής, καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών, το Σ.Τ.Ο. λειτουργεί σε 24ωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους, από τους μετέχοντες αναπληρωτές τους.

Για την υλοποίηση των αποφάσεων του Σ.Τ.Ο., το συντονισμό σε 24ωρη βάση των εμπλεκόμενων δυνάμεων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της καταστροφής χρησιμοποιείται το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Ηρακλείου.

Ο Δήμος εκπροσωπείται στο Σ.Ο.Π.Π. από τον Δήμαρχο ή σε περίπτωση κωλύματός του από τον αρμόδιο Αντιδήμαρχο, υπεύθυνο για θέματα πολιτικής προστασίας.

Στα πλαίσια Πολιτικής Προστασίας, ο Δήμος Ηρακλείου έχει εκδώσει οδηγίες για την αντιμετώπιση των παρακάτω Καιρικών Φαινομένων:

- ❖ Θυελλώδεις Ανέμοι
- ❖ Καταιγίδες
- ❖ Χιονόπτωση / Δριμύ Ψύχος
- ❖ Παγετός
- ❖ Καύσωνας
- ❖ Σεισμός
- ❖ Κατολισθήσεις- Καθιζήσεις

- ❖ Πλημμύρες
- ❖ Πυρκαγιές

ΘΥΕΛΛΩΔΕΙΣ ΑΝΕΜΟΙ

Ενέργειες πριν & κατά τη διάρκεια θυελλωδών ανέμων

- Ασφαλίστε αντικείμενα που μπορεί να παρασυρθούν από τον άνεμο και ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές ή τραυματισμούς.
- Ελέγξτε αναρτημένες πινακίδες.
- Ασφαλίστε τις πόρτες και τα παράθυρα.
- Αποφύγετε δραστηριότητες σε θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές.
- Αποφύγετε τη διέλευση κοντά από μεγάλα δέντρα, κάτω από αναρτημένες πινακίδες και γενικά από περιοχές, όπου μπορεί ελαφρά αντικείμενα να αποκολληθούν και να πέσουν στο έδαφος (π.χ. κάτω από μπαλκόνια, όπου μπορεί να πέσουν διάφορα αντικείμενα, όπως γλάστρες, σπασμένα τζάμια κλπ.)

ΚΑΤΑΙΓΙΔΕΣ

Πώς να αποφεύγετε την απόσπαση από μια καταιγίδα

- Μην γίνετε το μόνο που φαίνεται με το χέρι σας και τις φροντίες σε λειτουργία. Διαφορετικά το χέρι που ματρώτε με τα χέρια και υπολογίζετε την απόσπαση της καταιγίδας, οι χτύποι κτρο.
- Αφίστε αργότερο το απαραίτητα μέτρα, προ η καταιγίδα συρτάσσεται. Η απόσπαση είναι ανάσπαση καθώς η καταιγίδα μπορεί να εμφανιστεί πολύ πρόωρα πάνω από την περιοχή στην οποία βρισκόσται.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑΣ

Αν βρίσκόσται στο σπίτι

- Ασφαλίστε αντικείμενα, που μπορεί να παρασυρθούν από τον άνεμο: ε τη στέγη, βροχόπαιση και ενδοίτοι να προεκκλίνου απόσπαση ή τρισματτωσάσ.
- Ελέγξτε πριν τρώτε στεγνάσως διατροφικών ποσών που τρώγν ή τρώτ σαρτίσως.
- Ασφαλίστε τις πόρτες και τα παράθυρα.
- Μην κρατάτε ηλεκτρικές συσκευές ή τα τηλέφωνα έδω, ο καρδιάσ μπορεί να παράσται μέσα από το καλώδιο. Αποσυνδέστε τις οικιακές τηλέφωνα από την κεντρική και την βροχό ή ηλεκτρική μερτωσ.
- Αποφύγετε να αγγίξετε τις σωλήνωσες των υδραυλικών συστών, σπώνησ καθώς, ανεπίσπασ καθώς βροχόπαιση του ηλεκτρισμού.

Αν βρίσκόσται στο αυτοκίνητο

- Ακαθάρσωςκται το σπίτι άσκη του όρουσ και φέρτε από δέντρα που ενδέχεται να πέσουσ ήσων του.
- Μειώστε μέσ και κινώτε τα προκδοσαστικά φωνά σπαση ή φωνά σπασησ σπασησ ή μέσ και κινώτε η σπασησ.
- Κλείστε το τζάμι και μην αγγίζετε τις μεταλλικά σπασησ.
- Αποφύγετε τους τηλεφωνησάσους όρουσ.

Αν βρίσκόσται σε εξωτερικό χώρο

- Καταφύγετε σε κτίριο ή σε αποσπασησ διασπορστική κινήσται εμάσως στο έδαφος, χωρίς να βρεθείσται.
- Προσπαθήστε κήσ από σπασησ κήσδ βροχών δέντρων στην περίπτωση που είσται μέσα σε έδαφος.

ΘΥΕΛΛΩΔΕΙΣ ΑΝΕΜΟΙ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΕΙΤΕ

Πριν και κατά τη διάρκεια θυελλωδών ανέμων

- Ασφαλίστε αντικείμενα τα οποία αν παρασυρθούν από τον άνεμο ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές ή τραυματισμούς.
- Στερεώστε τις διακοσμητικές πινακίδες που υπάρχουν έξω από σπασησ.
- Ασφαλίστε τις πόρτες και τα παράθυρα που σπασησ ή που φέρου κινώσασ σπασ.
- Ασφαλίστε διακοσμησάσως σε θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές.
- Αποφύγετε τη διέλευση κάτω από μεγάλα δέντρα, κάτω από αναρτημένες πινακίδες και γενικά από περιοχές, όπου ελαφρά αντικείμενα (π.χ. γλάστρες, σπασησ τζάμια κλπ.) μπορεί να αποκολληθούν και να πέσουν στο έδαφος (π.χ. κάτω από μπαλκόνια).

ΚΑΤΑΙΓΙΔΕΣ

Ενέργειες κατά τη διάρκεια της καταιγίδας

Εάν βρίσκεστε σε εσωτερικό χώρο:

- Ασφαλίστε αντικείμενα, που μπορεί να παρασυρθούν από τον άνεμο ή την ραγδαία βροχόπτωση και ενδέχεται να προκαλέσουν καταστροφές ή τραυματισμούς.
- Ελέγξτε αναρτημένες πινακίδες.
- Ασφαλίστε τις πόρτες και τα παράθυρα.
- Μην κρατάτε ηλεκτρικές συσκευές ή το τηλέφωνο, γιατί ο κεραυνός μπορεί να περάσει μέσα από τα καλώδια. Οι συσκευές τηλεόρασης είναι ιδιαίτερα επικίνδυνες σε αυτές τις περιπτώσεις και προτείνεται να αποσυνδέονται από την κεραία και την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος.
- Αποφύγετε τις σωληνώσεις των υδραυλικών (κουζίνα, μπάνιο), γιατί οι μεταλλικοί σωλήνες είναι καλοί αγωγοί του ηλεκτρισμού.

Εάν βρίσκεστε σε εξωτερικό χώρο:

- Προσπαθήστε να βρείτε καταφύγιο σε κτίριο ή σε αμάξι.
- Αν αυτό δεν είναι εφικτό καθίστε αμέσως στο έδαφος. Αν βρίσκεστε σε δάσος προστατευθείτε κάτω από συμπαγή κλαδιά χαμηλών δέντρων – ποτέ μη στέκεστε κάτω από ένα ψηλό δέντρο σε έναν ανοιχτό χώρο. Αν βρίσκεστε σε χαμηλό έδαφος προσέξτε την περίπτωση να εκδηλωθεί πλημμυρικό φαινόμενο.
- Αποφύγετε ψηλές κατασκευές, όπως πυλώνες, ψηλά δέντρα, φράκτες, τηλεφωνικές γραμμές και γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος.
- Αποφύγετε να βρίσκεστε κοντά σε μεταλλικά αντικείμενα, όπως αμάξια, ποδήλατα, σύνεργα κατασκήνωσης, κλπ.
- Απομακρυνθείτε από ποτάμια, λίμνες ή άλλες μάζες νερού.
- Αν βρίσκεστε μέσα στη θάλασσα, βγείτε αμέσως έξω.
- Αν βρίσκεστε απομονωμένος σε μια επίπεδη έκταση και νιώθετε να σηκώνονται τα μαλλιά σας (γεγονός που δηλώνει ότι σύντομα θα εκδηλωθεί

κεραυνός), κάντε βαθύ κάθισμα, με το κεφάλι ανάμεσα στα πόδια (ώστε να ελαχιστοποιήσετε την επιφάνεια του σώματός σας και την επαφή σας με το έδαφος) και πετάξτε ότι μεταλλικό αντικείμενο έχετε πάνω σας.

- Μη ξαπλώνετε στο έδαφος.

Εάν βρίσκεστε σε αυτοκίνητο:

- Σταματήστε το αυτοκίνητο στην άκρη του δρόμου και μακριά από δέντρα τα οποία μπορεί να πέσουν στο αυτοκίνητο.
- Μείνετε μέσα στο αυτοκίνητο και ανάψτε τα προειδοποιητικά φώτα στάσης (φώτα έκτακτης ανάγκης) μέχρι να κοπάσει η καταιγίδα.
- Κλείστε τα τζάμια και μην ακουμπάτε σε μεταλλικά αντικείμενα μέσα στο αυτοκίνητο.
- Αποφύγετε τους πλημμυρισμένους δρόμους.

Εκτίμηση της απόστασης από την καταιγίδα

- Μετρήστε το χρόνο που μεσολαβεί μεταξύ της αστραπής και της βροντής σε δευτερόλεπτα.
- Διαιρέστε αυτόν το χρόνο που μετρήσατε με το 3 για να υπολογίσετε την απόσταση της καταιγίδας σε χιλιόμετρα.
- Λάβετε γρήγορα τα απαραίτητα μέτρα, πριν η καταιγίδα σας πλησιάσει. Η απόσταση αυτή είναι ενδεικτική, καθώς η καταιγίδα μπορεί να εμφανιστεί πολύ γρήγορα πάνω από την περιοχή στην οποία βρίσκεστε.

Ενέργειες κατά τη διάρκεια χαλαζόπτωσης

- Προφυλαχτείτε αμέσως! Μην εγκαταλείψετε τον ασφαλή χώρο, παρά μόνο όταν βεβαιωθείτε ότι η καταιγίδα πέρασε. Η χαλαζόπτωση μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνη, τόσο για τους ανθρώπους όσο και τα ζώα.

ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΕΙΤΕ

Αν κατοικείτε σε ορεινή ή δύσβατη περιοχή που αντιμετωπίζει προβλήματα από χιονοπτώσεις

- Προμηθευτείτε υλικό θέρμανσης και τρόφιμα για αρκετές ημέρες.
- Φροντίστε για εξοπλισμό καθαρισμού του χιονιού (π.χ. φτυάρια).

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΗΣ Ή ΤΗΣ ΧΙΟΝΟΘΥΕΛΛΑΣ

Αν βρισκόμαστε στο σπίτι

- Διατηρείστε το ζεστό και παραμείνετε σε αυτό όσο μπορείτε.
- Μην αφήνετε τα παιδιά να βγουν έξω ασυνοδευτά.
- Φοριέτε κατάλληλα ρούχα και παπούτσια.
- Ελαγείτε το δίκτυο ύδρευσης, τους σωλήνες και τον υαλοπίνακα του ηλιακού θερμοσίφωνου.

Αν βρισκόμαστε στο αυτοκίνητο

- Αποφύγετε την οδήγηση σε δύσβατες ορεινές περιοχές.
- Αλλάξτε πορεία αν έχετε σε δύσβατο δρόμο και υπάρχει έντονη χιονόπτωση.
- Τηρείτε τις αποστάσεις ασφαλείας από τα προσαρτημένα οχήματα.
- Παραμείνετε στο αυτοκίνητο αν αναμένονται βροχές. Τοποθετείτε στην κερία του μηχανοκίνητου ή σε άλλο εφεδρικό σημείο ένα όργανο με έντονο χρώμα ώστε να σας εντοπίσουν οι ομάδες διάσωσης. Αλλάξτε τη μηχανή για 10 λεπτά ανά ώρα και διατηρείστε την εξάτμιση καθαρή από το χιόνι.

Αν βρισκόμαστε σε εξωτερικό χώρο

- Πηγαίστε σε ασφαλές μέρος χωρίς να εκτεθείτε στη χιονοθύελλα.
- Πιθίεστε με πολλά στρώματα από ελαφριά και ζεστά ρούχα αντί για ένα βαρύ ρούχο και φορέστε ζεστές αδιάβροχες μπότες. Προτιμήστε ένα αδιάβροχο εξωτερικό ρούχο.
- Προσέξτε τις μετακινήσεις σας σε περιοχές όπου προβλέπεται χιονοπτώσεις.
- Χρησιμοποιήστε αντιολισθητικές αλυσίδες αν είναι απολύτως απαραίτητο να μετακινηθείτε με αυτοκίνητο. Είναι προτιμότερο να ταξιδεύετε κατά τη διάρκεια της ημέρας χρησιμοποιώντας κεντρικούς δρόμους. Εξοπλιστείτε τους οχήματός σας για τη διαδρομή που θα ακολουθήσετε.
- Προτιμήστε τα μέσα μαζικής μεταφοράς για μετακινήσεις στην πόλη.

ΠΑΓΕΤΟΣ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΕΙΤΕ

- Σε περιοχές όπου έχει δηλωρηθεί παγετός απαιτείται προσοχή όταν οδηγείτε. Ενημερωθείτε για τη κατάσταση του οδικού δικτύου και έχετε αντιολισθητικές αλυσίδες.
- Αν μετακινούσε πεζή, φορέστε κατάλληλα παπούτσια ώστε να αποφύγετε τραυματισμούς λόγω της ολισθηρότητας.

Σε δίκτυο ύδρευσης των κατοικιών

- Μάθετε που βρίσκεται ο υδρομετρητής (ρολόι) του σπιτιού σας καθώς και τα σημεία όπου βρίσκονται ο κεντρικός και οι περιφερειακοί διακόπτες υδροδότησης.
- Ελέγξτε και βεβαιωθείτε ότι οι διακόπτες του δικτύου υδροδότησης ανοιχτοκλείδων και λειτουργούν ομαλά.
- Βεβαιωθείτε ότι οι εξωτερικοί σωλήνες (π.χ. ηλιακού θερμοσίφωνου, βρόσες μεταλλικών) είναι μονωμένοι. Διαφορετικοί φροντίστε να μονωθούν το συντομότερο δυνατό.
- Απομονώστε ή καλύτερα σκεπαστείτε το δίκτυο του ηλιακού θερμοσίφωνου, αν πρόκειται να λείψει για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Ρυθμίστε το σύστημα θέρμανσης του σπιτιού ώστε να λειτουργεί αυτόματα σε χαμηλές θερμοκρασίες.
- Κλείστε την παροχή νερού προς τον ηλιακό θερμοσίφωνα και αδειάστε το νερό από το σύστημα, αν έχετε στο σπίτι κατά τη διάρκεια του παγετού και ιδιαίτερα τα βράδια. Διαφορετικά αφήστε μια βρύση να στάζει στο κελύμα ζεστό νερό.
- Μην σπταλάτε αέριο νερό για να απομακρύνετε το χιόνι και τον πάγο.
- Περιορίστε τις δραστηριότητες που απαιτούν αυξημένη κατανάλωση νερού (πλύσιμο ρούχων κλπ.).
- Ενημερωθείτε αν έχει τοποθετηθεί αντιψέκας στον ηλιακό θερμοσίφωνα από την κατασκευαστή εταιρία ή τον κύριο τοποθετητή, σε περίπτωση κλειστού κελύματος. Σε αντίθετη περίπτωση φραμπεύεται το κατάλληλο αντιψέκα και φροντίστε για την τοποθέτησή του.
- Ελαγείτε αν υπάρχουν διαρροές στις βρόσες ή στα καζάνια.
- Βεβαιωθείτε ότι οι υδροφφες στα μεταλλικά και στις ταράτσες είναι καθαρές από φύλλα και ακαθαρσίες και λειτουργούν ομαλά.

ΟΤΑΝ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΙ ΠΑΓΕΤΟΣ

Αν παγώσουν οι κεντρικοί σωλήνες ύδρευσης

- Κλείστε αμέσως τον κεντρικό διακόπτη παροχής νερού του σπιτιού και ελέγξτε τον υδρομετρητή.
- Αν συνεχίσει να λειτουργεί (να κινείται) τότε υπάρχει διαρροή στο δίκτυο. Κλείστε το διακόπτη της κεντρικής παροχής και καλέστε υδραυλικό.
- Αν αποφασίσετε να εξαπλώσετε τους σωλήνες, τσεκάρτε από το μέρος του σωλήνα κοντά στην διακόπτη ώστε η θερμοκρασία να μεταβληθεί να είναι σταθερή. Αν δεν έχει αποτέλεσμα επικοινωνήστε με έναν υδραυλικό.
- Ελαγείτε αν έχετε βροχή ή διατρέψουν κίνδυνο οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις ώστε να τις απενεργοποιήσετε.

ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΗ / ΔΡΙΜΥ ΨΥΧΟΣ

Ενέργειες πριν από την χιονόπτωση ή την χιονοθύελλα

Εάν κατοικείτε σε περιοχή που αντιμετωπίζει προβλήματα από χιονοπτώσεις:

Προμηθευτείτε υλικό θέρμανσης (αφορά κυρίως τους ορεινούς οικισμούς) και τρόφιμα για αρκετές ημέρες.

Εάν διαμένετε σε δύσβατη περιοχή, φροντίστε να έχετε τον απαραίτητο εξοπλισμό για τον καθαρισμό του χιονιού (π.χ. φτυάρια).

Ενέργειες κατά τη διάρκεια της χιονόπτωσης ή της χιονοθύελλας

Εάν βρισκόμαστε σε εξωτερικό χώρο:

Οδηγηθείτε σε ασφαλές μέρος.

Μην εκτίθεστε στη χιονοθύελλα. Αν χρειαστεί να βρεθείτε σε εξωτερικό χώρο ντυθείτε κατάλληλα, και προτιμήστε πολλά στρώματα από ελαφριά και ζεστά ρούχα παρά ένα βαρύ ρούχο. Φροντίστε το εξωτερικό ρούχο να είναι αδιάβροχο. Φορέστε ζεστές και αδιάβροχες μπότες.

Σε περιοχές, όπου προβλέπονται χιονοπτώσεις, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή κατά τις μετακινήσεις.

Όταν είναι απαραίτητο να μετακινηθείτε με αυτοκίνητο, χρησιμοποιήστε αντιολισθητικές αλυσίδες. Ταξιδέψτε κατά προτίμηση κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Προτιμήστε τους κεντρικούς δρόμους και ενημερώστε τους οικείους σας για τη διαδρομή που θα κάνετε.

Εάν μετακινείστε στην πόλη χρησιμοποιείτε τα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Εάν βρίσκεστε στο αυτοκίνητο:

Αλλάξτε πορεία αν υπάρχει έντονη χιονόπτωση και βρίσκεστε σε δύσβατο δρόμο.

Αποφύγετε να οδηγείτε σε δύσβατες ορεινές περιοχές.

Διατηρείτε απόσταση ασφαλείας από τα προπορευόμενα οχήματα.

Παραμείνετε στο αυτοκίνητο αν αυτό ακινητοποιηθεί. Τοποθετήστε στην κεραία του ραδιοφώνου ένα ύφασμα με έντονο χρώμα για να σας εντοπίσουν οι διασωστικές ομάδες. Ανάβετε τη μηχανή για 10 λεπτά ανά ώρα και διατηρείτε την εξάτμιση του οχήματος καθαρή από το χιόνι.

Γενικές οδηγίες

Διατηρείστε το σπίτι σας ζεστό και παραμείνετε μέσα, όσο αυτό είναι δυνατό.

Μην αφήνετε τα παιδιά να βγουν έξω με την κακοκαιρία.

Φορέστε κατάλληλα ρούχα και παπούτσια.

Ελέγξτε το δίκτυο ύδρευσης του σπιτιού σας και τον ηλιακό θερμοσίφωνα (σωλήνες-υαλοπίνακα).

ΠΑΓΕΤΟΣ

Στις μετακινήσεις

Σε περιοχές όπου έχει δημιουργηθεί παγετός απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή όταν μετακινείστε με αυτοκίνητο. Ενημερωθείτε εκ των προτέρων για την κατάσταση του οδικού δικτύου και φροντίστε να διαθέτετε αντιολισθητικές αλυσίδες. Αν μετακινείστε πεζή, φορέστε κατάλληλα παπούτσια και φανείτε προσεκτικοί ώστε να αποφύγετε τραυματισμούς λόγω της ολισθηρότητας των δρόμων, των πεζοδρομίων κ.λπ.

Προληπτικά μέτρα για την προστασία των σωληνώσεων του ακινήτου σας από ενδεχόμενο παγετό:

- Παρατηρήστε προσεκτικά πού βρίσκονται η κεντρική και οι περιφερειακές βάνες απομόνωσης (διακόπτες) του ακινήτου σας. Βεβαιωθείτε επίσης ποιος ακριβώς είναι ο δικός σας υδρομετρητής επί του πεζοδρομίου. Ελέγξτε και

βεβαιωθείτε ότι όλοι οι διακόπτες του υδροδοτικού κυκλώματος ανοιγοκλείνουν και λειτουργούν ομαλά.

- Βεβαιωθείτε ότι οι εξωτερικοί σωλήνες (σωλήνες ηλιακού θερμοσίφωνα, επιφανειακό σύστημα σωληνώσεων αυτόματου ποτίσματος, βρύσες μπαλκονιών) είναι μονωμένοι. Σε αντίθετη περίπτωση, πρέπει να φροντίσετε ώστε να μονωθούν το συντομότερο δυνατόν.
- Απομονώστε ή καλύτερα εκκενώστε το δίκτυο του ηλιακού θερμοσίφωνα, αν πρόκειται να λείψετε για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά την διάρκεια του χειμώνα. Παράλληλα ρυθμίστε το σύστημα θέρμανσης του ακινήτου σας, ώστε να λειτουργεί αυτόματα σε χαμηλές θερμοκρασίες.
- Σε περίπτωση που έχετε ηλιακό θερμοσίφωνα, φροντίστε κατά την διάρκεια του παγετού (ιδιαίτερα τις βραδινές ώρες) να κλείσετε την παροχή νερού προς το θερμοσίφωνα και να αδειάσετε το νερό από το σύστημα. Αν αυτό δεν είναι δυνατό, μπορείτε να αφήσετε ελάχιστα ανοικτή μια βρύση στο κύκλωμα ζεστού νερού (να στάζει). Προσοχή! Το μέτρο αυτό μπορεί να αυξήσει σημαντικά το λογαριασμό του νερού!
- Θυμηθείτε να μην κάνετε αλόγιστη χρήση νερού για την απομάκρυνση χιονιού ή πάγου. Επίσης, προσπαθήστε να περιορίσετε τις καθημερινές δραστηριότητες που απαιτούν αυξημένη κατανάλωση νερού (όπως πλυντήρια ρούχων κτλ.)
- Φροντίστε να ενημερωθείτε αν έχει τοποθετηθεί αντιψυκτικό από την κατασκευάστρια εταιρία ή από τον ειδικό που τοποθέτησε τον ηλιακό σας θερμοσίφωνα (περίπτωση κλειστού κυκλώματος). Αν όχι, φροντίστε να προμηθευτείτε το κατάλληλο αντιψυκτικό και τοποθετείτε το.
- Βεβαιωθείτε ότι δεν υπάρχουν μικρές διαρροές στις βρύσες ή στα καζανάκια των μπάνιων. Αν υπάρχουν, φροντίστε να τις επιδιορθώσετε άμεσα.
- Βεβαιωθείτε ότι οι υδρορροές στα μπαλκόνια και τις ταρατσες είναι καθαρές από φύλλα και σκουπίδια για να μπορούν να λειτουργούν ομαλά.

Αν παρόλα αυτά παγώσουν οι κεντρικοί σωλήνες σας, ακολουθήστε τις παρακάτω οδηγίες:

- Κλείστε αμέσως τον κεντρικό διακόπτη παροχής νερού του ακινήτου και κατόπιν ελέγξτε τον υδρομετρητή σας. Αν διαπιστώσετε ότι συνεχίζει να «γράφει», αυτό σημαίνει ότι κάπου υπάρχει διαρροή (σπασμένος σωλήνας) στο δίκτυό σας. Κλείστε αμέσως το διακόπτη της κεντρικής παροχής και καλέστε έναν υδραυλικό. Ζητήστε απόδειξη ή βεβαίωση υδραυλικού για την επισκευή της διαρροής.
- Αν αποφασίσετε να ξεπαγώσετε τους σωλήνες, αρχίστε από το μέρος του σωλήνα που είναι κοντά στον διακόπτη έτσι ώστε η θερμοκρασιακή μεταβολή να είναι σταδιακή. Αν δεν έχετε αποτελέσματα επικοινωνήστε με έναν υδραυλικό.
- Ελέγξτε αν έχουν βραχεί ή διατρέχουν κίνδυνο οι ηλεκτρικές σας εγκαταστάσεις και απομονώστε τις.

ΚΑΥΣΩΝΑΣ

Γενικές οδηγίες προφύλαξης

- Αποφύγετε την ηλιοθεραπεία. Παραμείνετε σε σκιερά και δροσερά μέρη αποφεύγοντας τους χώρους όπου επικρατεί συνωστισμός.
- Αποφύγετε τη βαριά σωματική εργασία, ιδιαίτερα μάλιστα σε χώρους με υψηλή θερμοκρασία, άπνοια και μεγάλη υγρασία. Αποφύγετε το βάδισμα για πολύ ώρα ή το τρέξιμο κάτω από τον ήλιο.
- Προτιμήστε τα ελαφρά, άνετα και ανοιχτόχρωμα ρούχα από πορώδες υλικό για να διευκολύνεται ο αερισμός του σώματος και η εξάτμιση του ιδρώτα. Φορέστε καπέλο ή άλλο κάλυμμα από φυσικό υλικό, που να επιτρέπει καλό αερισμό του κεφαλιού.
- Προτιμήστε τα ελαφρά και μικρά γεύματα, με έμφαση στα φρούτα και τα λαχανικά και περιορίστε τα λιπαρά. Πίνετε άφθονα υγρά (νερό και χυμούς φρούτων). Αν η εφίδρωση είναι έντονη, τότε συστήνεται η πρόσθετη λήψη αλατιού για να κρατηθεί το επίπεδο των υγρών στον οργανισμό. Επίσης, συνιστάται να αποφεύγονται τα οινοπνευματώδη ποτά.

- Συνιστώνται πολλά χλιαρά ντους κατά την διάρκεια της ημέρας. Καλό θα είναι επίσης να τοποθετούνται υγρά καλύμματα στο κεφάλι και στο λαιμό, σαν προστατευτικά μέτρα. Επίσης, συστήνεται η χρήση μαύρων ή σκουρόχρωμων γυαλιών, που προστατεύουν τα μάτια από την έντονη αντανάκλαση του ήλιου.
- Τα άτομα που πάσχουν από χρόνια νοσήματα (αναπνευστικά, καρδιαγγειακά, κλπ) θα πρέπει να συμβουλευτούν το θεράποντα ιατρό τους για την εφαρμογή ειδικών οδηγιών, κατά περίπτωση. Ιδιαίτερα, όσοι παίρνουν φάρμακα, πρέπει να συμβουλευούνται τον ιατρό τους, αν πρέπει να τα συνεχίσουν και σε ποια δοσολογία, επειδή μερικά έχουν την ιδιότητα να αυξάνουν την θερμοκρασία του σώματος.
- Αποφύγετε τα πολύωρα ταξίδια με διάφορα μέσα συγκοινωνίας, κατά τη διάρκεια της υψηλής ζέστης.

Ειδικές οδηγίες προφύλαξης για τα νεογνά και βρέφη

- Τα νεογνά πρέπει να είναι ντυμένα όσο γίνεται πιο ελαφρά. Προτιμότερο είναι τα χέρια και τα πόδια τους να είναι ελεύθερα και να μην τυλίγονται σε πάνες.
- Όταν κάνει ζέστη να τους προσφέρονται συχνά, εκτός από γάλα (μητρικό ή άλλο) και άλλα υγρά όπως χαμομήλι, νερό, κλπ.
- Τα βρέφη και τα μεγαλύτερα παιδιά καλό είναι να τρώνε περισσότερα χορταρικά και φρούτα και λιγότερα λίπη.
- Καλό είναι τα παιδιά να μην παραμένουν πολύ ώρα στον ήλιο μετά το μπάνιο και να φορούν πάντα καπέλο.

Ειδικές οδηγίες προφύλαξης για τους ηλικιωμένους:

- Το πολύ ζεστό και υγρό περιβάλλον είναι επικίνδυνο για τους ηλικιωμένους και για το λόγο αυτό αν ο δροσισμός του διαμερίσματος στην μεγάλη ζέστη είναι δύσκολος, προτιμότερη είναι η μετακίνηση των ηλικιωμένων σε δροσερότερες περιοχές της χώρας, όταν βέβαια υπάρχει η δυνατότητα.

- Αν η μετακίνηση των ηλικιωμένων σε παραθαλάσσια περιοχή ή σε βουνό δεν είναι εύκολη, τότε η παραμονή τους στα κατώτερα διαμερίσματα πολυώροφων σπιτιών είναι μια σχετικά εύκολη λύση.
- Το δωμάτιο ή το σπίτι γενικά, κατά τη διάρκεια των ζεστών ωρών της ημέρας πρέπει να είναι ερμητικά κλειστό, αφού όμως έχει δροσιστεί και μείνει ανοιχτό όλη τη νύχτα.
- Οι οικογένειες που έχουν ηλικιωμένα άτομα, καλό θα είναι να φροντίζουν να μην τα εγκαταλείπουν μόνα τους σε περιπτώσεις θερινών διακοπών ή πολυήμερης απουσίας από το σπίτι. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει να εξασφαλίσουν κάποιο άτομο για την καθημερινή τους φροντίδα.

Αν πρόκειται να μετακινηθείτε:

- Ενημερωθείτε για τον καιρό και την κατάσταση του οδικού δικτύου και λάβετε υπ' όψιν, ανάλογα με τον προορισμό σας, το είδος των καιρικών φαινομένων που ενδέχεται να συναντήσετε (χιόνι, παγετός, χαλάζι, βροχόπτωση, κ.λ.π.).
- Προγραμματίστε τη μετακίνηση σας έτσι, ώστε να μη συμπέσει με την αιχμή των καιρικών φαινομένων.
- Ταξιδέψτε κατά τη διάρκεια της ημέρας, προτιμώντας τις κεντρικές αρτηρίες και αποφεύγοντας τους δυσπρόσιτους και ερημικούς δρόμους. Επιπλέον, ενημερώστε τους οικείους σας για τη διαδρομή που προτίθεστε να ακολουθήσετε.
- ΜΗΝ αγνοείτε τις οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, τα δελτία καιρού της ΕΜΥ και τις υποδείξεις των κατά τόπους αρμόδιων φορέων, όπως η Τροχαία, το Λιμενικό, η Πυροσβεστική, κ.λ.π.
- Ελέγξτε την κατάσταση του αυτοκινήτου σας, προτού επιχειρήσετε οποιαδήποτε μετακίνηση.
- Εξοπλίστε το αυτοκίνητό σας με όλα τα απαραίτητα μέσα αντιμετώπισης έντονων καιρικών φαινομένων (αντιολισθητικές αλυσίδες, αντιψυκτικά υγρά, κουτί πρώτων βοηθειών, αδιάβροχα, ομπρέλες, γαλότσες, φακό, κ.λ.π.).

- Εάν είναι απαραίτητο να μετακινηθείτε πεζοί, φορέστε τα κατάλληλα ρούχα και παπούτσια. Να είστε ιδιαίτερος προσεκτικοί, προκειμένου να αποφύγετε τραυματισμούς λόγω της ολισθηρότητας του οδοστρώματος και των πεζοδρομίων, ή εξαιτίας της πτώσης αντικειμένων από υπερβολικό άνεμο ή χαλαζόπτωση.
- Προτιμήστε τα μμέσα μμαζικής μμεταφοράς για τις μμετακινήσεις σας.
- Παραμείνετε ήρεμοι και υπομονετικοί. Ο πανικός δεν εξυπηρετεί σε τίποτα. Αντίθετα, επιβαρύνει την κατάσταση.

Μετά την κακοκαιρία:

- Να ενημερώνεστε συνεχώς από τα ΜΜΕ (ραδιόφωνο, τηλεόραση, κ.λ.π.) για τυχόν επίσημες προειδοποιήσεις ή συμβουλές.
- Ελέγξτε το σπίτι και τα λοιπά περιουσιακά σας στοιχεία, για να καταγράψετε πιθανές ζημιές.
- Αν μετά την καταγραφή των ζημιών χρειάζεστε επείγουσα βοήθεια, ειδοποιήστε τις αρμόδιες αρχές.

ΣΕΙΣΜΟΣ

Ενημερωθείτε για τα απλά μέτρα αντισεισμικής προστασίας και εφαρμόστε τα. Τέτοια μέτρα είναι:

Πριν το σεισμό

- Στερεώστε καλά στους τοίχους τα ράφια και τις βιβλιοθήκες.
  - Βιδώστε καλά στους τοίχους δεξαμενές καυσίμων και νερού καθώς και θερμοσίφωνες.
  - Τοποθετήστε τα βαριά αντικείμενα στα χαμηλότερα ράφια.
  - Απομακρύνετε τα βαριά αντικείμενα πάνω από κρεβάτια και καναπέδες.
  - Στερεώστε καλά τα φωτιστικά σώματα.
  - Προσδιορίστε καλά προφυλαγμένους χώρους σε κάθε δωμάτιο του σπιτιού:
- Κάτω από ανθεκτικά γραφεία ή τραπέζια
  - Μακριά από γυάλινες επιφάνειες και βιβλιοθήκες

- Μακριά από εξωτερικούς τοίχους.
  - Καθορίστε ασφαλείς χώρους έξω από το σπίτι:

- Μακριά από κτίρια και δέντρα.
  - Τηλεφωνικά και ηλεκτρικά καλώδια.
  - Ελέγξτε τη σωστή λειτουργία του ηλεκτρικού δικτύου καθώς και των συνδέσεων του δικτύου φυσικού αερίου.
  - Ενημερώστε όλα τα μέλη της οικογένειας για το πώς κλείνουν οι γενικοί διακόπτες (ηλεκτρικού, νερού, φυσικού αερίου).
  - Ενημερώστε όλα τα μέλη της οικογένειας για τα παραπάνω μέτρα.
  - Προμηθευτείτε φορητό ραδιόφωνο με μπαταρίες, φακό και βαλιτσάκι πρώτων βοηθειών.
  - Ενημερώστε, ειδικά τα παιδιά της οικογένειας, για τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης (112, 100, 166, 199 κ.τ.λ.).
  - Συμφωνήστε όλοι για ένα συγκεκριμένο τόπο συνάντησης μετά το σεισμό

Κατά την διάρκεια του σεισμού:

Στην ύπαιθρο χώρο:

Απομακρυνθείτε από τα γειτονικά κτίρια καθώς και από τηλεφωνικά ή ηλεκτρικά καλώδια. Καλύψτε το κεφάλι σας με κάποια τσάντα ή χαρτοφύλακα που μπορεί να έχετε στη διάθεσή σας. Μείνετε σε ανοιχτό χώρο μέχρι να σταματήσει η δόνηση.

Στο αυτοκίνητο:

Καταφύγετε σε ανοιχτό χώρο και σταματήστε αμέσως το αυτοκίνητο. Μείνετε μέσα στο αυτοκίνητο μέχρι να σταματήσει η δόνηση. Αποφύγετε τις γέφυρες ή τις υπέργειες διαβάσεις.

Στην παραλία:

Εάν ο σεισμός είναι δυνατός και κρατήσει για περισσότερο από είκοσι δευτερόλεπτα εγκαταλείψτε την παραλία, καθώς είναι πιθανόν να δημιουργηθεί τσουνάμι. Από απομακρυνθείτε από τη θάλασσα για περίπου 3 χιλιόμετρα ή ανεβείτε σε ύψωμα 30 μέτρων, Μην περιμένετε επίσημη προειδοποίηση. Καλύτερα

να περπατήσετε γρήγορα παρά να οδηγήσετε, καθώς έτσι θα αποφύγετε την κίνηση, τα εμπόδια κι άλλους κινδύνους.

Στο σχολείο:

Κατά τη διάρκεια του σεισμού σε κλειστό χώρο: Καλυφθείτε γρήγορα κάτω από το θρανίο. Πέστε στα γόνατα και καλύψτε το κεφάλι σας με τα χέρια σας. Απομακρυνθείτε από τα παράθυρα. Παραμείνετε στη θέση σας μέχρι να σας δοθούν περισσότερες οδηγίες από τους δασκάλους σας.

Κατά τη διάρκεια του σεισμού σε ανοιχτό χώρο: Ακούστε προσεκτικά τις οδηγίες των δασκάλων σας και απομακρυνθείτε από άλλα κτίρια, δέντρα και καλώδια. Καθίστε στο έδαφος και καλύψτε το κεφάλι σας με τα χέρια σας. Παραμείνετε σε ανοιχτό χώρο. Εάν βρίσκεστε στο δρόμο για το σχολείο μην αλλάζετε δρομολόγιο και συνεχίστε προς την ίδια κατεύθυνση. Εάν βρίσκεστε στο δρόμο από το σχολείο προς το σπίτι μην αλλάζετε δρομολόγιο και συνεχίστε προς την ίδια κατεύθυνση.

Για τους επισκέπτες (εκδρομές, περίπατοι, ορειβασία):

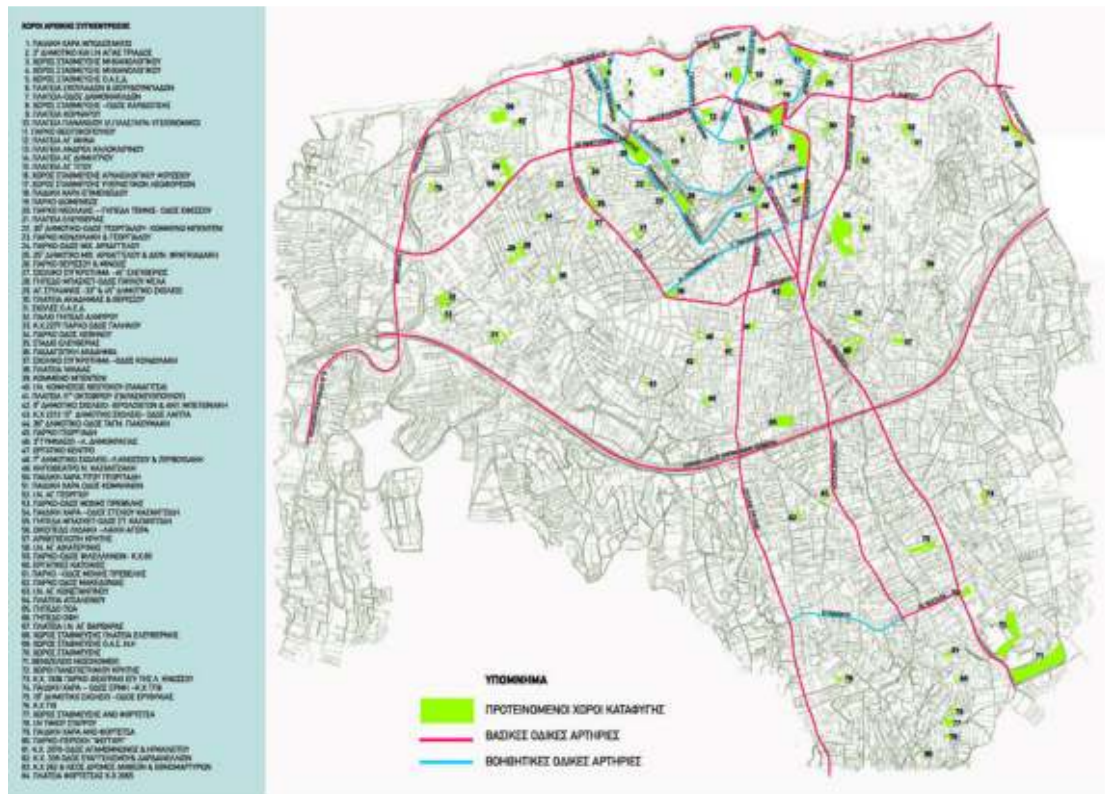
Προτού ξεκινήσετε, φροντίστε να έχετε μαζί σας καλούς χάρτες με τοπωνύμια της περιοχής, υπολογίστε την διαδρομή που θα ακολουθήσετε και το χρόνο που θα σας χρειαστεί. Πάντα να ενημερώνετε το ξενοδοχείο σας για τις διαδρομές που θα κάνετε, την ώρα που θα επιτρέψετε και τον αριθμό του κινητού σας τηλεφώνου. Φορέστε κλειστά, κατάλληλα παπούτσια, με κάλτσες κι έχετε μαζί σας νερό, καπέλο και κινητό τηλέφωνο

Μετά το σεισμό:

- Μείνετε προετοιμασμένοι για τους μετασεισμούς.
- Ελέγξτε τον εαυτό σας και τους γύρω σας για πιθανούς τραυματισμούς.
- Μην μετακινείτε τους βαριά τραυματισμένους.
- Ακολουθείτε τις οδηγίες των αρχών και μην πιστεύετε τις ανυπόστατες φημολογίες.
- Χρησιμοποιείτε το τηλέφωνο μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, γιατί προκαλείτε υπερφόρτωση του τηλεφωνικού δικτύου.
- Μην χρησιμοποιείτε άσκοπα το αυτοκίνητο, γιατί εμποδίζετε τα συνεργεία διάσωσης.

- Αποφύγετε την είσοδο στο σπίτι ειδικά εάν παρατηρείτε ζημιές ή αισθάνεστε τη μυρωδιά γκαζιού ή βλέπετε κομμένα καλώδια.
- Ο σεισμός αποτελεί μια φυσική προειδοποίηση για επερχόμενο τσουνάμι. Μετά από έναν ισχυρό σεισμό απομακρυνθείτε από παραθαλάσσιες περιοχές ή περιοχές χαμηλού υψομέτρου που γειτνιάζουν με τη θάλασσα.
- Παραμείνετε μακριά από τις παραθαλάσσιες περιοχές μέχρι να ενημερωθείτε από την αρμόδια Υπηρεσία ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Ένα τσουνάμι δεν αποτελείται από ένα και μόνο κύμα, αλλά από μια σειρά από κύματα με διαφορετικό χρόνο άφιξης στην ακτή.
- Μην πλησιάζετε τις ακτές για να παρακολουθήσετε ένα επερχόμενο τσουνάμι. Όταν δείτε το τσουνάμι είναι πιθανά πολύ αργά για να το αποφύγετε.
- Σε πολλές περιπτώσεις, ενός επερχόμενου τσουνάμι προηγείται μια σημαντική αύξηση ή πτώση της στάθμης του ύδατος. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί φυσική προειδοποίηση και θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη.
- Όλοι οι σεισμοί δεν προκαλούν τσουνάμι. Όταν όμως αισθανθείτε κάποιο σεισμό, μείνετε σε εγρήγορση. Μπορεί να ακολουθήσει προειδοποίηση για επερχόμενο τσουνάμι.
- Ένα σχετικά μικρού μεγέθους τσουνάμι σε ένα σημείο μιας ακτής μπορεί να μεταβληθεί σε ένα εξαιρετικά μεγάλο μεγέθους σε μερικά χιλιόμετρα απόσταση.

Στον επόμενο χάρτη παρουσιάζονται οι προτεινόμενοι χώροι συγκέντρωσης και οι βασικές οδικές αρτηρίες της πόλης του Ηρακλείου που μπορεί ο πολίτης να χρησιμοποιήσει, σε περίπτωση σεισμού ή κάποιου άλλου έκτακτου γεγονότος.

Σε κάθε περίπτωση έκτακτης ανάγκης από σεισμό ενεργοποιείται στον Δήμο Ηρακλείου το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας, του οποίου ο σκοπός είναι ο συντονισμός των δυνάμεων Πολιτικής Προστασίας του Δήμου και γενικότερα η υποβοήθηση του έργου του ΣΤΟ και του ΣΟ.Π.Π..

Το Κ.Ε.Π.Π. συγκροτείται με εντολή του Δημάρχου, όποτε απαιτείται, για την προστασία των πολιτών και λειτουργεί σε 24ωρη βάση (3 8ωρες βάρδιες). Οι βάρδιες συγκροτούνται με ευθύνη του Δ/ντή Διοικητικών Υπηρεσιών. Εάν είναι απαραίτητο το προσωπικό του ΚΕΠΠ συμπληρώνεται με:

- i. Εκπρόσωπο Αστυνομικής Διεύθυνσης
- ii. Εκπρόσωπο Πυροσβεστικής Υπηρεσίας
- iii. Εκπρόσωπο Πολιτικής Προστασίας
- iv. Εκπρόσωπο της Δ.Ε.Υ.Α.Η.

Κατά την κρίση του Δημάρχου μπορεί να κληθεί για στελέχωση του Κ.Ε.Π.Π. και οποιοσδήποτε άλλος κριθεί απαραίτητος.

Η έγκαιρη και σαφής αναφορά οιασδήποτε σεισμικής καταστροφής στους αρμόδιους φορείς της Πολιτικής Προστασίας, δίνει τη δυνατότητα στις δυνάμεις της να επέμβουν έγκαιρα και να την αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά.

Με το Σχέδιο του Δήμου καθιερώνονται τυποποιημένες αναφορές καταστροφών, οι συντάκτες τους θα πρέπει να τις συμπληρώνουν με σαφήνεια και να τις αποστέλλουν στους προβλεπόμενους χρόνους. Οι αναφορές αυτές είναι:

Αρχική αναφορά καταστροφής

Η αναφορά αυτή έχει σκοπό την ενημέρωση των φορέων Πολιτικής Προστασίας το ταχύτερο δυνατόν και τα στοιχεία προέρχονται από την πρώτη αξιολογημένη πληροφορία ή εκτίμηση.

Ο αρμόδιος Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας, συντάσσει την αναφορά, υπογράφεται από τον Περιφερειάρχη και αποδέκτες της είναι:

- Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας
- ΥΠΟΜΕΔΙ / Γ.Γ.Δ.Ε.
- Ο.Α.Σ.Π.
- Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας

Περιοδική αναφορά καταστροφής

Η αναφορά αυτή σκοπό έχει την πλήρη και σαφή ενημέρωση των αρμοδίων φορέων Πολιτικής Προστασίας για την καταστροφή. Τα στοιχεία που περιέχει θα πρέπει να είναι πλήρως αξιολογημένα διότι εξ' αυτών θα ληφθεί απόφαση κινητοποίησης των δυνάμεων Πολιτικής Προστασίας και θα γίνει ο χαρακτηρισμός της καταστροφής.

Ο αρμόδιος Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας συντάσσει την αναφορά, υπογράφεται από τον Περιφερειάρχη και αποδέκτες της είναι:

- Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας
- ΥΠΟΜΕΔΙ και εμπλεκόμενα Υπουργεία

- Ο.Α.Σ.Π.
- Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας

Η ανωτέρω αναφορά υποβάλλεται για πρώτη φορά μετά την αρχική αναφορά αφού έχει αξιολογηθεί πλήρως η επικρατούσα κατάσταση, οι ζημιές ή απώλειες, η απειλή και οι ανάγκες για την αντιμετώπιση της καταστροφής.

Εξαμηνιαία αναφορά πολιτικής προστασίας

Σκοπός της αναφοράς αυτής είναι η ενημέρωση των αρμοδίων φορέων Πολιτικής Προστασίας σ' ότι αφορά την επάρκεια ή μη του ανθρώπινου δυναμικού και μέσων, που διαθέτει κάθε Περιφέρεια για την υλοποίηση του παρόντος σχεδίου. Η σαφήνεια και η λεπτομερής καταγραφή των στοιχείων θα βοηθήσει στο σχεδιασμό συντονισμού και αντιμετώπιση ενδεχόμενης καταστροφής.

Η αναφορά αυτή συντάσσεται από τον αρμόδιο Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας, υπογράφεται από τον Περιφερειάρχη και υποβάλλεται το πρώτο πενθήμερο κάθε Ιανουαρίου και Ιουλίου στους:

- Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας
- Ο.Α.Σ.Π.
- Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας

Σε περίπτωση εκδήλωσης σεισμού και εφόσον τα κτίρια του Δήμου υποστούν ζημιές ή κριθεί ότι η παραμονή των υπαλλήλων σε αυτά είναι επικίνδυνη, οι Υπηρεσίες του Δήμου θα λειτουργήσουν σε υπαίθριο χώρο μέσα σε σκηνές. Για την μετεγκατάσταση των Υπηρεσιών και την λειτουργία τους σε υπαίθριο χώρο θα πρέπει να αποφασίσει το Σ.Τ.Ο. το οποίο οφείλει να ενημερώσει το Σ.Ο.Π.Π.

Ως χώρος μετεγκατάστασης των υπηρεσιών του Δήμου και του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ) ορίζεται το Πάρκο Θεοτοκόπουλου. Για την μετεγκατάσταση των υπηρεσιών του Δήμου θα δοθούν σκηνές από το αποθηκευτικό κέντρο της Δ/νσης Κοινωνικής Πρόνοιας της Περιφέρειας Κρήτης & του Στρατού ή θα χρησιμοποιηθούν σκηνές που θα έχει προμηθευτεί ο Δήμος. Την ευθύνη για την μετεγκατάσταση των υπηρεσιών του Δήμου έχει ο Δ/ντής Διοικητικών Υπηρεσιών σε συνεργασία με τον Δ/ντή της κάθε υπηρεσίας. Το προσωπικό που θα στελεχώσει την κάθε μεταστεγαζόμενη υπηρεσία ορίζεται από

τον Δ/ντή της κάθε υπηρεσίας και κοινοποιείται στο Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Οι υπάλληλοι που θα είναι υπεύθυνοι για το στήσιμο των σκηνών ορίζονται από τον Δ/ντή Διοικητικών Υπηρεσιών.

Ως χώροι καταφυγής του πληθυσμού σε περίπτωση σεισμών θεωρούνται:

- Πάρκα
- Πλατείες
- Χώροι αστικού πρασίνου
- Αθλητικές εγκαταστάσεις
- Ανοιχτά θέατρα και ανοιχτοί χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων και ψυχαγωγίας
- Ανοιχτοί χώροι στάθμευσης
- Προαύλια σχολείων, νοσοκομείων, κέντρων υγείας, διοικητικών οργάνων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων
- Προαύλια εκκλησιών, μοναστηριών ή ανοιχτοί χώροι θρησκευτικών ιδρυμάτων
- Κατά ανάγκη : κενά οικόπεδα, δρόμοι

Η χωροθέτηση των χώρων αυτών πρέπει να γίνεται με κριτήριο επαρκούς κάλυψης του συνόλου της επιφάνειας της περιοχής που εξετάζεται, με τρόπο κατά τον οποίο το σύνολο του πληθυσμού να έχει γρήγορη πρόσβαση σε ελάχιστο χρονικό διάστημα. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει όλοι οι κάτοικοι της περιοχής να μπορούν να κατευθυνθούν γρήγορα και με ασφάλεια στους χώρους αυτούς. Συνεπώς βασικά κριτήρια χωροθέτησης που εξετάστηκαν στην συγκεκριμένη μελέτη είναι :

- Η πρόσβαση
- Η ακτίνα εξυπηρέτησης
- Γεωλογική καταλληλότητα

Η εύκολη πρόσβαση σε ένα χώρο θα εξεταστεί με αυτοψία, ενώ η ακτίνα εξυπηρέτησης κυμαίνεται από 250-350 μέτρα. Όσων αφορά τη γεωλογική καταλληλότητα εξετάστηκαν τα καταγεγραμμένα ρήγματα.

Οι χώροι καταφυγής πρέπει να εξασφαλίζουν την ασφαλή εκτόνωση και παραμονή του πληθυσμού για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Ωστόσο θα πρέπει να έχουν και την ικανότητα να απορροφήσουν με ασφάλεια τον αριθμό των κατοίκων που θα καταφύγουν στο συγκεκριμένο χώρο. Συνεπώς η χωρητικότητα των χώρων αυτών δεν θα πρέπει να είναι μικρότερη από 2τμ. ανά κάτοικο. Ο υπολογισμός της χωρητικότητας θα πρέπει να γίνεται αφαιρώντας τις επιφάνειες κοντά σε κτίρια και άλλα εμπόδια που δεν επιτρέπουν την ασφαλή παραμονή των κατοίκων, κοντά σε αυτά.

Στο Παράρτημα Ι, παρουσιάζονται οι χώροι καταφυγής σε περίπτωση καταστροφής στο Δήμο Ηρακλείου.

ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ- ΚΑΘΙΖΗΣΕΙΣ

Οι κατολισθήσεις - καθιζήσεις εντείνουν τις συνέπειες των πλημμυρών, οι οποίες είναι αποτέλεσμα έντονων βροχοπτώσεων ή της τήξης μεγάλων ποσοτήτων χιονιού. Παρατηρούνται ιδιαίτερα σε πλαγιές με μεγάλες κλίσεις οι οποίες έχουν προηγουμένως αποψιλωθεί από πυρκαγιές.

Πριν από μια έντονη βροχόπτωση:

- **Γίνετε οικείοι με τη γη που σας περιβάλλει.** Προσπαθήστε να μάθετε αν ποτέ υπήρξαν κατολισθήσεις, καθιζήσεις ή λασποροές στην περιοχή ρωτώντας τις τοπικές αρχές, τους παλαιότερους κατοίκους, καθώς και αρμόδιες Γεωλογικές υπηρεσίες ή Πανεπιστημιακά τμήματα. Οι πλαγιές όπου συνέβησαν παλαιότερα κατολισθήσεις ή λασποροές είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν τα ίδια φαινόμενα και στο μέλλον.
- **Ενισχύστε και βοηθήστε τις τοπικές Αρχές** στις προσπάθειες τους να προσδιορίσουν τις χρήσεις γης και να καθορίσουν τις κατάλληλες προδιαγραφές δόμησης σε περιοχές που κινδυνεύουν από φαινόμενα κατολίσθησης ή καθιζήσης. Τα κτίρια πρέπει να βρίσκονται μακριά από απότομες πλαγιές, ρέματα, ποταμούς και από τις εκβολές αυτών.
- **Προσέχετε τα χαρακτηριστικά του υδρογραφικού δικτύου στην περιοχή σας** και ιδιαίτερα τα μέρη όπου η απορροή των υδάτων συγκλίνει,

αυξάνοντας τη ροή πάνω σε πλάγιες καλυμμένες από εδαφικό μανδύα. Παρατηρείστε τους λόφους και τις πλαγιές γύρω σας για τυχόν σημάδια κινήσεως εδαφών όπως μικρές κατολισθήσεις, λασποροές, ροές θραυσμάτων ή σταδιακή κάμψη των δέντρων.

- **Ελάτε σε επαφή με τις τοπικές Αρχές** για να μάθετε περισσότερα για την αντιμετώπιση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης και των σχεδίων εκκένωσης στη περιοχή σας, αν αυτά έχουν ήδη εκπονηθεί. **Αναπτύξτε το δικό σας σχέδιο έκτακτης ανάγκης** για την οικογένεια σας και την επιχείρησή σας.

Κατά την διάρκεια έντονης βροχόπτωσης

- **Μείνετε ξύπνιοι και σε επαγρύπνηση.** Πολλοί θάνατοι από λασποροές συνέβησαν όταν οι άνθρωποι κοιμόταν. Ακούστε το ραδιόφωνο για προειδοποιήσεις σχετικές με φαινόμενα έντονης βροχόπτωσης. Οι μικρές διάρκειας, έντονες βροχοπτώσεις μπορεί να είναι πολύ επικίνδυνες ιδιαίτερα μετά από περιόδους παρατεταμένων βροχοπτώσεων και έντονης υγρασίας.
- **Προσέξτε μήπως ακούσετε παράξενους θορύβους** που πιθανολογούν κινήσεις εδαφών. Τέτοιοι θόρυβοι μπορεί να προέρχονται από σπάσιμο δέντρων ή από το κτύπημα βράχων. Ένας αρχικός θόρυβος από κύλισμα λάσπης ή κατρακύλισμα από θραύσματα πετρωμάτων μπορεί να προηγείται μεγάλης έκτασης κατολίσθησης.
- **Αν είστε κοντά σε χείμαρρο ή ρέμα μείνετε σε ετοιμότητα** για οποιαδήποτε ξαφνική αύξηση ή μείωση στη ροή του νερού και για τυχόν αλλαγή στη καθαρότητα του. Τέτοιες αλλαγές μπορεί να υποδεικνύουν ενεργοποίηση ροών θραυσμάτων ή κατολισθήσεων που βρίσκονται σε πιο ψηλά σημεία.
- **Αν βρίσκεστε σε περιοχές επικίνδυνες για κατολισθήσεις και λασποροές, ενημερωθείτε για τις πιθανές οδούς διαφυγής,** έτσι ώστε να τις χρησιμοποιήσετε όταν παραστεί ανάγκη. Θυμηθείτε παρόλα αυτά ότι η οδήγηση κατά τη διάρκεια έντονης βροχόπτωσης είναι πολύ επικίνδυνη.

- **Να είστε έτοιμοι να μετακινηθείτε γρήγορα. Μην καθυστερείτε.** Δώστε προτεραιότητα στην ασφάλεια του εαυτού σας και όχι των υπαρχόντων σας.
- **Μείνετε σε ετοιμότητα και επαγρύπνηση όταν οδηγείτε.** Τα κράσπεδα κατά μήκος των οδών είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα σε κατολισθήσεις, Παρατηρείτε με προσοχή τον δρόμο για πιθανά σημάδια καθίζησης, κατάρρευσης, λάσπης, καταπτώσεις βράχων και άλλα σημάδια πιθανών ρωών θραυσμάτων.

Εάν δεν μπορείτε να απομακρυνθείτε, μετακινηθείτε σε υψηλότερο όροφο του οικήματος.

Προετοιμαστείτε

Αν κοιμάστε σε περιοχή που κατά τη περιφέρειά έχει προβλήματα με πλημμύρες

- Επικοινωνήστε με το επικοινωνιακό κέντρο για την ασφάλεια όποτε διαπιστώσετε στην περιοχή σας:
- Επιβλαβή από τη φύση σας από τα οποία σας διακινδυνεύουν και οι ιδιότητες κατασκευών κτισμάτων
- Περιβάλλον με καταστάσεις που να αποφεύγεται την έκθεση και την παραμονή σε επένδυση κτίριου.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

Αν είστε μέσα σε κτίριο

- Έγχειρίδιοι εκκένωσης, γραμμοί, και μετακινηθείτε σε ασφαλή κρηπίδα στέγης.

Αν βρίσκεστε σε ανοικτό χώρο

- Μην θεωρείτε χαλαρά ποδή ή μη αυτοκίνητο.
- Μείνετε μακριά από ηλεκτροφόρα καλώδια.
- Διακινδυνεύετε το αυτοκίνητό σας αν έχει καταστραφεί καθώς ενδέχεται να παραμορφωθεί ή να ιδιαιτέρως.
- Μην κλαυδούνται οι περσόνες, είναι ελαστικές και η κατασκευή τους.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑ

Αν βρίσκεστε σε ανοικτό χώρο

- Μείνετε μακριά από περιοχή που έχουν κλαυδούνται ή είναι επικίνδυνες οι δραστηριότητες στις επόμενες ώρες.
- Αποφύγετε να περπατήσετε σε ύψος με τα πόδια ή να χρησιμοποιήσετε μηχανήματα που να είναι πολύ κοντά στον άσφαλτο.
- Πραγματικά κίνδυνος από επικείμενη κατάσταση, παροχές με επικίνδυνες κλίσεις, κατασκευές κτίριου που να είναι αδύνατο να είναι ασφαλείς και ούτως ή άλλως παραμένουν, αλλά τους κατασκευαστές, φρεσίνονται και στεγνά είναι.
- Φρακίστε να μην εμπιστευτείτε τα ανεπίσημα διάφορα.
- Μην πλησιάζετε σε παροχές που έχουν σημαντικά καταστροφικά και πύλες, βόθροι.
- Ελέγξτε και το σπίτι ή ο χώρος εργασίας σας και να είναι από πύλη διαφυγής.

Αν πρέπει αποκολληθείτε να βολέψετε ή να οδηγηθείτε σε περιοχή που έχουν πλημμύρες

- Προσπαθήστε να βρείτε ασφαλή όροφο.
- Κοιμηθείτε μετά την ροή.
- Αν βρεθείτε μπροστά σε δρόμο που έχει κλαυδούνται καταστάσεις και κλίσεις κατακόρυφα.
- Αποφύγετε να περπατήσετε στην επιφάνεια να απομακρυνθείτε καλύτερα, κινυαίστε ή να περπατήσετε με φως.
- Κατευθυνθείτε κατά τις οδηγίες των αρχών ή άλλων.

ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΘΙΣΤΑΣΤΑΤΗ ΤΩΝ ΖΗΜΙΩΝ

Πριν αρχίσετε τις διαδικασίες αποκατάστασης

- Διαγράψτε ότι οι κίνδυνοι από την πλημμύρα δεν υπομαρτυρούν ακόμα, μετά την απόφαση των κέντρων.
- Βελτιωθείτε από τις Αρχές ότι η παροχή που βλάπεται τα οποία ή ο χώρος εργασίας σας είναι κίτρινα ασφαλή και κατόπιν επιτρέπεται σε αυτόν χώρο να έχει δραστηριότητα ασφαλή.
- Ελέγξτε την κατάσταση του ηλεκτρικού συστήματος, καθώς και σε στην περιοχή σας την άσκηση το ηλεκτρικό ρεύμα.
- Κλείστε την παροχή νερού, στο το ενδεχόμενο βλάβης, στα όμοια κτίρια τους.

Πο να εξετάσετε ένα κτίριο που έχει πλημμύρες

- Βεβαιώστε κίνδυνο κίνδυνος ώστε να αποφύγετε δραστηριότητες από αντικείμενα ή αντικείμενα στο έδαφος που κλαυδούνται το νερό.
- Ελέγξτε τους πόρους, τα κτίρια, τις ανέσεις και τα ηλεκτρικά.
- Ελέγξτε τα στοιχεία που φρεσίνονται από πύλη διαφυγής, ούτως ή άλλως, και ασφαλή είναι.

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ

Οι πλημμύρες αποτελούν τη δεύτερη πιο συχνή φυσική καταστροφή, μετά τις δασικές πυρκαγιές. Πλημμύρα συμβαίνει λόγω ραγδαίων βροχοπτώσεων και ισχυρών καταιγίδων, από το ανέβασμα της στάθμης των ποταμών ή από το λιώσιμο χιονιού. Συμβαίνει επίσης από υποχώρηση φραγμάτων και στην περίπτωση αυτή οι συνέπειες είναι πολύ μεγάλες.

Γενικές οδηγίες πρόληψης και αντιμετώπισης

Να ενημερώνεστε από τα ΜΜΕ για τις μετεωρολογικές προβλέψεις και τυχόν οδηγίες σε περίπτωση επιδείνωσης του καιρού.

Εάν κατοικείτε σε περιοχή που κατά το παρελθόν είχε προβλήματα από πλημμύρες:

- Βεβαιωθείτε ότι τα φρεάτια έξω από το σπίτι σας δεν είναι φραγμένα.
- Βεβαιωθείτε ότι οι υδρορροές των σπιτιών λειτουργούν κανονικά.
- Περιοριστείτε στις αναγκαίες μετακινήσεις.
- Αποφύγετε την εργασία και την παραμονή σε υπόγειους χώρους, εάν αυτό δεν είναι απαραίτητο.

Ενέργειες κατά τη διάρκεια της εμφάνισης πλημμύρας

- Εγκαταλείψτε υπόγειους χώρους και μετακινηθείτε σε ασφαλές υψηλό σημείο.
- Μη διασχίζετε χείμαρρους πεζός/ή ή με το αυτοκίνητο σας.
- Εγκαταλείψτε το αυτοκίνητό σας αν ακινητοποιήθηκε και ενδέχεται να παρασυρθεί ή να πλημμυρίσει.
- Μείνετε μακριά από ηλεκτροφόρα καλώδια.
- Μην πλησιάζετε σε περιοχές, όπου έχουν σημειωθεί κατολισθήσεις.

Ενέργειες σε περιοχές που έχουν πλημμυρίσει

Μείνετε μακριά από περιοχές που έχουν πλημμυρίσει ή είναι επικίνδυνες να πλημμυρίσουν ξανά στις επόμενες ώρες.

- Η πλημμύρα ενδέχεται να έχει μεταβάλει τα χαρακτηριστικά γνώριμων περιοχών και τα νερά να έχουν παρασύρει μέρη του δρόμου, των πεζοδρομίων κλπ. Εγκυμονούν κίνδυνοι από σπασμένα οδοστρώματα, περιοχές με επικίνδυνη κλίση, λασπορροές κλπ.
- Τα νερά ενδέχεται να είναι μολυσμένα αν έχουν παρασύρει μαζί τους απορρίμματα, νεκρά ζώα και διάφορα αντικείμενα.
- Προσέχετε ώστε η παρουσία σας να μην εμποδίζει τα συνεργεία διάσωσης.
- Μην πλησιάζετε σε περιοχές όπου έχουν σημειωθεί κατολισθήσεις και πτώσεις βράχων.

- Ελέγξτε αν το σπίτι ή ο χώρος εργασίας σας κινδυνεύει από πιθανή πτώση βράχων.

Αν πρέπει οπωσδήποτε να βαδίσετε ή να οδηγήσετε σε περιοχές που έχουν πλημμυρίσει:

- Προσπαθήστε να βρείτε σταθερό έδαφος.
- Αποφύγετε νερά που ρέουν.
- Αν βρεθείτε μπροστά σε δρόμο που έχει πλημμυρίσει σταματήστε και αλλάξτε κατεύθυνση.
- Αποφύγετε τα λιμνάζοντα νερά που μπορεί να γίνουν αγωγοί ηλεκτρικού ρεύματος, στην περίπτωση που υπάρχουν υπόγεια καλώδια ηλεκτρικού ρεύματος ή διαρροές από εγκαταστάσεις.
- Ακολουθείστε τις οδηγίες των αρμόδιων αρχών.

Αποκατάσταση των ζημιών στο σπίτι ή στο χώρο εργασίας

Αν η περιοχή που διαμένετε είχε εκκενωθεί, μην επιστρέψετε, προτού οι αρχές ενημερώσουν ότι είναι ασφαλές.

Πριν αρχίσετε τις διαδικασίες αποκατάστασης του χώρου σας:

- Κλείστε την τροφοδοσία ηλεκτρικού ρεύματος, ακόμα και αν στην περιοχή σας έχει διακοπεί το ρεύμα.
- Κλείστε την παροχή νερού, καθώς το δίκτυο μπορεί να έχει υποστεί βλάβες.

Για να εξετάσετε ένα κτίριο που έχει πλημμυρίσει, δείξτε ιδιαίτερη προσοχή:

- Φορέστε κλειστά παπούτσια, ώστε να αποφύγετε τραυματισμούς στα πόδια από αντικείμενα ή ανωμαλίες στο έδαφος, που κρύβονται από τα νερά.
- Εξετάστε τοίχους, πόρτες, σκάλες και παράθυρα.
- Εξετάστε τα δίκτυα ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αποχέτευσης.

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

Τι πρέπει να προσέχετε για να αποτρέψετε την εκδήλωση πυρκαγιάς

- Μην καίτε σκουπίδια ή ξερά χόρτα και κλαδιά κατά την διάρκεια των θερινών μηνών.
- Μην ανάβετε τους θερινούς μήνες υπαίθριες ψησταριές στα δάση ή σε χώρους που υπάρχουν ξερά χόρτα.
- Αποφύγετε τις υπαίθριες εργασίες που ενδέχεται να προκαλέσουν πυρκαγιά (οξυγονοκολλήσεις, χρήση τροχού ή άλλου εργαλείου που δημιουργεί σπινθήρες).
- Μην πετάτε ποτέ αναμμένα τσιγάρα όταν βρίσκεστε σε υπαίθριους χώρους.
- Μην αφήνετε σκουπίδια στο δάσος. Υπάρχει κίνδυνος ανάφλεξης.
- Σεβαστείτε τα απαγορευτικά πρόσβασης σε περιόδους υψηλού κίνδυνου.

Αν το σπίτι σας βρίσκεται μέσα ή κοντά σε δάσος ή δασική έκταση

- Δημιουργήστε μια αντιπυρική ζώνη γύρω από το σπίτι σας καθαρίζοντας και απομακρύνοντας σε ακτίνα τουλάχιστον 10 μέτρων τα ξερά χόρτα, τις πευκοβελόνες, τα ξερά φύλλα, τα κλαδιά κλπ.
- Κλαδέψτε τα δένδρα μέχρι το ύψος των 3 μέτρων, ανάλογα με την ηλικία τους και την κατάσταση των κλαδιών τους.
- Απομακρύνετε όλα τα ξερά κλαδιά από τα δέντρα και τους θάμνους.
- Μην αφήνετε τα κλαδιά των δένδρων να ακουμπούν στους τοίχους τη στέγη και τα μπαλκόνια. Κλαδέψτε τα έτσι ώστε να υπάρχει απόσταση τουλάχιστον 5 μέτρων από το σπίτι σας.
- Αραιώστε γύρω από το κτίσμα την δενδρώδη βλάστηση έτσι ώστε τα κλαδιά του ενός δένδρου να απέχουν τουλάχιστον 3 μέτρα από τα κλαδιά του άλλου. Για λόγους ακόμη μεγαλύτερης ασφάλειας και όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, απομακρύνετε την δενδρώδη και θαμνώδη βλάστηση γύρω από το κτίσμα σε απόσταση τουλάχιστον 10 μέτρων.
- Μην τοποθετείτε πλαστικές υδρορροές ή πλαστικούς οχετούς νερού στους τοίχους του κτίσματος.

- Προφυλάξτε, εξωτερικά, τα παράθυρα και τις γυάλινες πόρτες, τοποθετώντας παντζούρια από μη εύφλεκτα υλικά.
- Καλύψτε τις καμινάδες και τους αγωγούς εξαερισμού του κτίσματος με ειδικό, μη εύφλεκτο, συρμάτινο σύρμα έτσι ώστε οι σπίθες να μην μπορούν να διεισδύσουν στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Μην αποθηκεύετε εύφλεκτα αντικείμενα κοντά στο σπίτι.
- Αποφύγετε την κατασκευή ακάλυπτων δεξαμενών καυσίμου κοντά στο σπίτι σας.
- Τοποθετείστε τα καυσόξυλα σε κλειστούς και προφυλαγμένους χώρους.
- Προμηθευτείτε τους κατάλληλους πυροσβεστήρες και μεριμνήστε για τη συντήρησή τους.
- Εξοπλιστείτε με σωλήνα ποτίσματος με μήκος ανάλογο της περιοχής που θέλετε να προστατεύσετε σε περίπτωση πυρκαγιάς.
- Μία δεξαμενή νερού, μια απλή αντλία που λειτουργεί χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα και ένας σωλήνας νερού, μπορεί να σας προστατεύσουν από την πυρκαγιά.

Πώς πρέπει να ενεργήσετε μόλις αντιληφθείτε πυρκαγιά

- Τηλεφωνήστε ΑΜΕΣΩΣ στο Κέντρο της Πυροσβεστικής (στον αριθμό κλήσης 199) και δώστε σαφείς πληροφορίες για την τοποθεσία και το ακριβές σημείο που βρίσκεσθε, καθώς και πληροφορίες για την τοποθεσία και το ακριβές σημείο που βλέπετε την πυρκαγιά.
- Περιγράψτε το είδος της βλάβης που καίγεται.
- Προσδιορίστε την κατεύθυνση της πυρκαγιάς.
- Μην κλείσετε το τηλέφωνο προτού δώσετε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες

Αν η πυρκαγιά πλησιάζει

Τι πρέπει να κάνετε έξω από το σπίτι σας:

- Διατηρήστε την ψυχραιμία σας.

- Απομακρύνετε αμέσως όλα τα εύφλεκτα υλικά από τον περίγυρο του κτίσματος και μεταφέρετε τα σε κλειστούς και προφυλαγμένους χώρους. Η ανάφλεξή τους μπορεί να συμβάλει στην μετάδοση της πυρκαγιάς στο κτίριο.
- Κλείστε όλες τις διόδους (καμινάδες, παράθυρα, πόρτες, κλπ) έτσι ώστε να εμποδίσετε τις καύτρες να διεισδύσουν στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Κλείστε όλες τις παροχές στις συσκευές φυσικού αερίου και υγρών καυσίμων μέσα και έξω από το κτίσμα.
- Μαζέψτε άμεσα όλες τις τέντες που έχετε ανοίξει στα μπαλκόνια και τα παράθυρα του κτίσματος.
- Ανοίξτε την πόρτα του κήπου για να διευκολύνετε την πρόσβαση των πυροσβεστικών οχημάτων.
- Τοποθετείστε σκάλα στην εξωτερική πλευρά του κτιρίου έτσι ώστε να ανέβει κάποιος άμεσα στη στέγη του. Η σκάλα θα πρέπει να τοποθετηθεί στην πλευρά του κτιρίου που βρίσκεται αντίθετα από την κατεύθυνση που έρχεται η πυρκαγιά.
- Συνδέστε τους σωλήνες ποτίσματος με τις βρύσες που έχετε στο εξωτερικό του κτίσματος και απλώστε τους σωλήνες έτσι ώστε να καλύπτεται όλη η περίμετρος του.
- Εάν η ορατότητα είναι μειωμένη ανάψτε τόσο τα εσωτερικά όσο και τα εξωτερικά φώτα του κτιρίου για να γίνει περισσότερο ορατό μέσα από τους καπνούς.

Αν η πυρκαγιά είναι στο κατώφλι σας

Μην επιχειρείτε την εγκατάλειψη του χώρου σας, εκτός εάν η διαφυγή σας είναι πλήρως εξασφαλισμένη.

Η πιθανότητα επιβίωσης σε ένα οικοδόμημα κατασκευασμένο από άφλεκτα υλικά είναι μεγάλη, ενώ αντίθετα είναι μικρή μέσα σε αυτοκίνητο το οποίο βρίσκεται σε καπνούς και φλόγες.

- Μπείτε μέσα στο σπίτι μαζί με όλη την οικογένεια σας και τα κατοικίδια ζώα σας.
- Κλείστε καλά όλες τις πόρτες και τα παράθυρα και φράξτε όλες τις χαραμάδες με βρεγμένα πανιά για να μην μπει καπνός στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Απομακρύνετε τις κουρτίνες από τα παράθυρα.
- Απομακρύνετε προς το εσωτερικό των δωματίων τα έπιπλα που βρίσκονται κοντά στα παράθυρα και τις εξωτερικές πόρτες.
- Κλείστε όλες τις ενδιάμεσες πόρτες για να επιβραδύνετε την εξάπλωση της πυρκαγιάς στο εσωτερικό του κτιρίου.
- Γεμίστε τις μπανιέρες, τις λεκάνες και τους κουβάδες έτσι ώστε να υπάρχει άμεσα εφεδρικό νερό.
- Συγκεντρωθείτε όλοι μαζί σε ένα χώρο.
- Προβλέψτε να έχετε ένα φακό και εφεδρικές μπαταρίες δίπλα σας σε περίπτωση που διακοπεί το ηλεκτρικό ρεύμα.
- Αν το σπίτι σας είναι ξύλινη κατασκευή, αναζητήστε καταφύγιο σε γειτονικό κτιστό σπίτι.
- Αν διαταχθεί εκκένωση της περιοχής ακολουθήστε πιστά τις οδηγίες και τις διαδρομές που θα σας δοθούν.

Μόλις περάσει η πυρκαγιά

- Μόλις περάσει η πυρκαγιά βγείτε έξω από το σπίτι σας και σβήστε αμέσως τις μικροεστίες που παραμένουν.
- Ελέγχετε για τουλάχιστον 48 ώρες, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, την περίμετρο και όλους τους εξωτερικούς χώρους του κτίσματος για πιθανές μικροεστίες και αναζωπυρώσεις.

Ο Δήμος Ηρακλείου στην προσπάθεια του να συμβάλλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και κυρίως των σεισμών, έχει οργανώσει Γραφείο Πολιτικής Προστασίας και έχει θέσει σε λειτουργία Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (Κ.Ε.Π.Π.)

Σκοπός λειτουργίας του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας είναι:

1. Η οργάνωση και λειτουργία Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας στον Δήμο Ηρακλείου
2. Η αναθεώρηση του σχεδίου «Ξενοκράτης» για την πόλη του Ηρακλείου σε συνεργασία με το αντίστοιχο Γραφείο Πολιτικής Προστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηρακλείου
3. Η συγκέντρωση στοιχείων του υπάρχοντος δυναμικού στο δήμο Ηρακλείου
4. Η οργάνωση και η προετοιμασία του προσωπικού του Δήμου για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
5. Ο προσεισμικός έλεγχος όλων των κτιρίων, στα οποία στεγάζονται υπηρεσίες που δέχονται κοινό, την ευθύνη λειτουργίας των οποίων έχει ο Δήμος
6. Η συνεργασία με άλλους φορείς (Περιφέρεια, Νομαρχία, ΟΑΣΠ κ.ά.) για την λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών

4.2 Στόχοι

4.2.1 Στόχοι 1^{ου} Άξονα Προτεραιότητας

A. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

Προτεραιότητα για τον Δήμο Ηρακλείου, είναι η **Δια Βίου μάθηση**, με ειδικότερους στόχους την:

1. επίτευξη της ποιοτικής εκπαίδευσης και δια βίου μάθηση για όλους
2. κινητοποίηση της επιστημονικής γνώσης και της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη
3. εξέταση των αναδυόμενων κοινωνικών και ηθικών προκλήσεων
4. ενθάρρυνση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και του διαπολιτισμικού διαλόγου
5. οικοδόμηση κοινωνιών με βάση τη γνώση (inclusive knowledge societies) μέσω της ενημέρωσης και της επικοινωνίας
6. μεταστέγαση και λειτουργία της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης

Για την επιτυχή υλοποίηση των συγκεκριμένων στόχων είναι επιτακτική ανάγκη οι δράσεις για τη Δια Βίου Μάθηση που αναλαμβάνονται από αυτοδιοικητικούς, κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς φορείς να χαρακτηρίζονται από συνέχεια, ενότητα, δικτύωση, συνέργεια, κουλτούρα συνεργασίας και οραματικό προσανατολισμό. Προτείνεται να ευθυγραμμιστούν οι όποιες προσδοκίες και οι συναφείς με αυτές πρωτοβουλίες σε μία ενιαία κατεύθυνση και μέσω επαναλαμβανόμενων διαδικασιών συμμετοχικού σχεδιασμού να αναδειχθεί-αναδυθεί το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου «Ηράκλειο...Η πόλη που μαθαίνει» ένα καινοτόμο Στρατηγικό Σχέδιο, μια κοινωνική καινοτομία, με σκοπό την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (κοινωνία ενεργών πολιτών), τη δημιουργία ταυτότητας και την προαγωγή των διατομεακών συνεργασιών μεταξύ επιμέρους δομών (π.χ. περιβάλλον, εκπαίδευση, πολιτισμός, πρόνοια, επιχειρηματικότητα), με κατεύθυνση την ανάπτυξη και συνοχή της τοπικής κοινωνίας

Ενδεικτικά, οι φορείς που καλούνται να ενεργοποιηθούν εκπροσωπούν:

- ❖ την αυτοδιοίκηση (Αντιδημαρχίες, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ),
- ❖ την εκπαίδευση (Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ),
- ❖ τον πολιτισμό (Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα)
- ❖ την κοινωνία (Δομές Πρόνοιας Επανεξάρτητων Αέργων, ΚΑΠΗ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Σύλλογοι Γονέων, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Εθελοντές, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες)

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι στόχοι της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας στα πλαίσια του 1^{ου} άξονα προτεραιότητας είναι οι εξής:

A.1) Προώθηση Δια Βίου Μάθησης & σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου στόχου, ο Δήμος προτείνεται να αναπτύξει όλες τις πρακτικές και τεχνικές της Δια Βίου Μάθησης συνολικά, σε όλες τις περιοχές και για όλους τους δημότες, ανεξαρτήτως τύπου διαμονής με σκοπό να δημιουργήσει ευνοϊκό περιβάλλον για τη χρήση όλων των σύγχρονων πρακτικών εκπαίδευσης και μάθησης, συμπεριλαμβανομένων των σύγχρονων τεχνολογιών ΤΠΕ. Ο Δήμος θα προωθήσει τη συνεχή κατάρτιση και την εύκολη πρόσβαση των πολιτών στη σύγχρονη εξειδίκευση, μέσα από την ανάπτυξη διαφόρων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πόρων μάθησης.

A.2) Σύνδεση της Μάθησης με τον Πολιτισμό & τις Τοπικές Κοινότητες

Συνδέοντας τη Μάθηση με τον πολιτισμό και την τοπική κουλτούρα, ο Δήμος προτείνεται να ενισχύσει την τοπική οικονομία και την πολιτιστική ευημερία, με την ενεργή υποστήριξη της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας. Επιπλέον, οι δράσεις που θα υλοποιηθούν στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου αποσκοπούν στην εξασφάλιση πρόσβασης σε ποικίλες πολιτιστικές δραστηριότητες και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής στην αναψυχή και σωματική ψυχαγωγία. Στα

πλαίσια του στόχου αυτού θα υπάρξει ενεργή συμμετοχή ποικίλων φορέων και οργανισμών για την αξιοποίηση της μάθησης σε ένα συνεκτικό πλαίσιο προώθησης του πολιτισμού.

A.3) Σύνδεση της Μάθησης με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: Περιβάλλον – Επιχειρηματικότητα – Απασχόληση

Στόχος του Δήμου είναι η συνεχής ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μέσω προγραμμάτων προώθησης της μεταπτυχιακής και διδακτορικής έρευνας και την υποστήριξη των νέων ερευνητών με σεμινάρια και προγράμματα συνεχούς κατάρτισης. Επιπλέον, στόχος του Δήμου είναι η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων τα οποία συνάδουν με τις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας και η προώθηση των νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις.

Ουσιαστική κρίνεται η συμβολή των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Ηρακλείου στην υλοποίηση των συγκεκριμένων στόχων και την προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης.

A.4) Αξιοποίηση της Δια Βίου Μάθησης - Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και συμμετοχής

Ο Δήμος έχει ως στόχο την άμβλυση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού, την άρση των περιορισμών και των εμποδίων που δημιουργεί η κάθε μορφής αναπηρία, η εξίσωση των δικαιωμάτων και η ισότιμη συμμετοχή των μαθητών ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας (πχ καταγωγή, θρήσκευμα, αναπηρία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες κα) στην κοινωνία της γνώσης και της πληροφορίας.

Στο πλαίσιο καταπολέμησης της σχολικής αποτυχίας και της μείωσης της σχολικής διαρροής, προβλέπεται η υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων για τη διαρκή υποστήριξη των μαθητών αυτών μέσα από τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για τη σχολική ενσωμάτωση, την κοινωνική αποδοχή τους καθώς και για την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν όχι μόνο στο εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και στην παραγωγική διαδικασία με στόχο την αυτόνομη διαβίωσή τους.

4.2.2 Στόχοι 2^{ου} Άξονα Προτεραιότητας

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

Στόχος του Δήμου στα πλαίσια σχεδιασμού, υιοθέτησης και εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής είναι να καλύψει τα κενά σε υπηρεσίες που αφορούν:

- Στην αποτελεσματικότητα για υγεία και πρόνοια (παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας) και συγκεκριμένα:
  1. Φροντίδα βρεφών και νηπίων
  2. Δράσεις για υγιή γήρανση
  3. Υγεία για όλους
  4. Λειτουργία δομών διανομής φαγητού και αγαθών
  5. Λειτουργία / δημιουργία ξενώνων
  6. Κατοικίες για άστεγα νοικοκυριά αξιοποιώντας και κίνητρα για αξιοποίηση κενών κτιρίων
- Στην αντιμετώπιση διακρίσεων (υπηρεσίες ενημέρωσης, πληροφόρησης και στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων, λειτουργία δομών αντιμετώπισης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού) με δράσεις όπως:
  1. Λειτουργία δομών ΑμΕΑ
  2. Φροντίδα παιδιών που απειλούνται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό
  3. Υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής στήριξης
  4. Δράσεις για μετανάστες και Ρομα
- Στις δυνατότητες απασχόλησης
  1. Δράσεις προώθησης στην απασχόληση
  2. Στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης – εξειδίκευσης
  3. Κοινωνικές επιχειρήσεις

Κύριος στόχος της Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου είναι *ούτε ένα παιδί μακριά από το σχολείο και τους χώρους άθλησης, ούτε ένας άνθρωπος χωρίς στέγη, φαγητό, φάρμακα και ιατρική περίθαλψη, κανένα άνθρωπος στο περιθώριο και ίσες ευκαιρίες για απασχόληση*. Αυτός ο κύριος στόχος εξειδικεύεται μέσα από:

1. Διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε ευπαθείς ομάδες

2. Διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε ομάδες με κίνδυνο διάκρισης
3. Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης στην απασχόληση
4. Ενίσχυση κοινωνικών επιχειρήσεων

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι στόχοι της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας στα πλαίσια του συγκεκριμένου άξονα εξειδικεύονται ως εξής:

B.1) Αξιοποίηση των πόρων της πόλης και υποστήριξη όλων των κοινωνικών ομάδων

Στα πλαίσια του συγκεκριμένου στόχου, σκοπός του Δήμου Ηρακλείου είναι η άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και η προώθηση της ίσης μεταχείριση προς όλες τις κοινωνικές ομάδες, με έμφαση στους κοινωνικά ευάλωτους και ευπαθείς δημότες.

Ο Δήμος με την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου δύναται να πετύχει την ορθολογική και αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας προκειμένου να αντιμετωπίσει τα φαινόμενα της φτώχειας και να στηρίξει δυναμικά ευάλωτες ομάδες, όπως οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία, οι μετανάστες, οι Ρομά, οι χρήστες ουσιών και οι άστεγοι. Όραμα του Δήμου είναι η αποκατάσταση της κοινωνικής συνοχής και η δημιουργία μιας πόλης αλληλέγγυας, όπου όλοι οι κάτοικοι θα έχουν ισότιμη μεταχείριση και δυνατότητες προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης και συμμετοχής.

B.2) Προώθηση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας όλων των κοινωνικών ομάδων

Μετά από έξι χρόνια οικονομικής κρίσης, τα επίπεδα της ανεργίας στην Ελλάδα είναι τα υψηλότερα στην ευρωζώνη: 23,3% στον γενικό πληθυσμό και 44,2% μεταξύ των νέων [Ιανουάριος 2017: Eurostat]. Το Ηράκλειο υλοποιώντας μια σειρά δράσεων για την απασχόληση έχει ως στόχο να μειώσει το επίπεδο της ανεργίας, δημιουργώντας νέες θέσεις απασχόλησης, προωθώντας την κοινωνική επιχειρηματικότητα και δημιουργώντας ευκαιρίες εργασίας σε όλες τις κοινωνικές ομάδες.

B.3) Δόμηση κοινωνικών υπηρεσιών και πρότυπων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας

Η πολυετής οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει σημαντική κοινωνική κρίση, η οποία ταλανίζει ορισμένες κοινωνικές ομάδες. Η κοινωνική κρίση που έχει δημιουργηθεί λόγω της οικονομικής κρίσης έχει αυξήσει τα προβλήματα στις υπηρεσίες παροχής υγείας και κοινωνικής φροντίδας και υγείας, ενώ παράλληλα δημιουργεί σημαντικά εμπόδια πρόσβασης όλων των ατόμων στις συγκεκριμένες υπηρεσίες.

Ο Δήμος, προκειμένου να συμβάλλει στην άμβλυνση του κοινωνικού χάσματος όσον αφορά στην πρόσβαση και την αποτελεσματικότητα των κοινωνικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών υγείας έχει ως στόχο την ενίσχυση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου και των δομών της, καθώς και τη δημιουργία νέων δομών υποστήριξης διαφόρων κοινωνικών ομάδων με συγκεκριμένες ανάγκες και προβλήματα.

Στα πλαίσια προαγωγής της υγείας ο Δήμος έχει στόχο την προώθηση της προληπτικής ιατρικής, προκειμένου να συμβάλλει στην αύξηση του επιπέδου σωματικής / φυσικής υγείας όλων ανεξαιρέτως των δημοτών.

B.4) Ενίσχυση της ταυτότητας του Δήμου και υποστήριξη νέων μορφών συμμετοχής

Το Ηράκλειο δύναται να βελτιώσει και να αναπτύξει τα πλεονεκτήματα και τις ευκαιρίες που διαθέτει ώστε να προάγει την δημιουργικότητα, την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα την τοπική ανάπτυξη και ευημερία αλλά και μια νέα ταυτότητα μιας πόλης δυναμικής, έξυπνης και ανοικτής σε όλους.

Ο Δήμος με κύριο σκοπό την ενίσχυση της ταυτότητας για την δημιουργία μιας πόλης ανοικτής, η οποία θα κερδίσει την εμπιστοσύνη των πολιτών, ενισχύοντας τη συμμετοχή τους, θέτει ως στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής στην επιχειρηματική κοινότητα και την αξιοποίηση της τοπικής παραγωγικής κουλτούρας.

Η πόλη του Ηρακλείου έχει ανάγκη τη δημιουργία μιας νέας θετικής ταυτότητας η οποία θα αποπνέει αίσθημα υπερηφάνειας στους πολίτες της και θα υποστηρίζει νέα είδη συλλογικής συνείδησης και το αίσθημα του «ανήκειν». Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιώντας τη σημαντική εμπειρία άλλων πόλεων (π.χ. Χονγκ Κονγκ, Νέας Υόρκης και Ντιτρόιτ) προτείνεται να θέσει ως στόχο τον σχεδιασμό και την εισαγωγή της Κάρτας του Κατοίκου Ηρακλείου προκειμένου να ενισχύσει τη διαφάνεια, προωθώντας παράλληλα την αποδοτικότητα, την υπευθυνότητα και τις σχέσεις μεταξύ του Δήμου και των πολιτών, ενισχύοντας ταυτόχρονα τον εμπορικό και παραγωγικό τομέα της πόλης, τη λειτουργία των πολιτιστικών φορέων, των οργανισμών κοινής ωφέλειας, αλλά και τις κοινωνικές υπηρεσίες. Ειδικότερα, με τη συγκεκριμένη κάρτα πολλαπλών χρήσεων, ο Δήμος Ηράκλειου δύναται να παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες όπως πληρωμή για τη μεταφορά σε μέσα μαζικής μεταφοράς, στις δημόσιες εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας, άθλησης και αναψυχής, τις πολιτιστικές δραστηριότητες, τα εμπορικά καταστήματα κα. Η συγχώνευση διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής μεταφοράς, των πολιτιστικών, αθλητικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, διευκολύνει την εξυπηρέτηση των πολιτών και επιτρέπει στην πόλη την εφαρμογή και τη διεύρυνση τη στρατηγική ολιστικής ανθεκτικότητας.

Επιπλέον, αξιοποιώντας την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά της πόλης (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία, κτλ) η οποία αποτελεί βασική κινητήρια δύναμη ανάπτυξης, ο Δήμος δύναται να επενδύσει στη δημιουργική οικονομία, τροχοπέδη της οποίας έως σήμερα αποτελεί η έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού και το πολύπλοκο ρυθμιστικό της πλαίσιο.

Με στρατηγικά σχεδιασμένες ενέργειες, ο Δήμος δύναται να αναπτύξει μια περισσότερο δυναμική ταυτότητα της πόλης, σε ένα ανοικτό, ταχέως αναπτυσσόμενο περιβάλλον για τους φορείς, τους πολίτες, τους επιχειρηματίες, τους επισκέπτες της και τις εθελοντικές ομάδες της, στο οποίο θα συμβάλλει ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και η προσεκτική υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε περιοχές του αστικού και ημιαστικού κέντρου, οι οποίες σήμερα αντιμετωπίζουν ποικίλα κοινωνικοοικονομικά ζητήματα.

4.2.3 Στόχοι 3^{ου} Άξονα Προτεραιότητας

Γ. ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

Στόχος του Δήμου Ηρακλείου όσον αφορά την ασφάλεια και την πολιτική προστασία είναι η πρόληψη, η ετοιμότητα, η αντιμετώπιση και η αποκατάσταση καταστροφών στην περιοχή αρμοδιότητάς του. Στις αρμοδιότητες του Δήμου για την επίτευξη του στόχου πολιτικής προστασίας είναι οι εξής:

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια.
2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους, στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.
3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

Σύμφωνα με το σχέδιο «Ξενοκράτης» οι αρμοδιότητες του Δήμου στα πλαίσια πολιτικής προστασίας διευρύνονται και προσδιορίζεται ότι ο Δήμος οφείλει να:

1. Μεριμνά για την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής των υπηρεσιών τους, προκειμένου να είναι ικανές για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων πολιτικής προστασίας και συντάσσουν προς τούτο σχετικά μνημόνια ενεργειών.
2. Συντονίζει και επιβλέπει τα μέτρα για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών.
3. Διαθέτει το απαραίτητο δυναμικό και μέσα για την αντιμετώπιση των καταστροφικών φαινομένων και συντονίζουν τη δράση αυτών.

4. Συνιστά συντονιστικό τοπικό όργανο στην έδρα του.
5. Καθορίζει χώρους υποδοχής πληγέντων και μεριμνά για την ανάπτυξη υποδομών στους χώρους αυτούς ικανών για τη διαβίωση των εκεί διαμενόντων.
6. Ενεργεί, στα πλαίσια της δικαιοδοσίας τους, οτιδήποτε συμβάλλει στο έργο της πολιτικής προστασίας και προκύπτει από όλο το πλέγμα της αποστολής τους.

Ο Δήμος, στα πλαίσια πολιτικής προστασίας θέτει ως όραμα να προστατεύσει του πολίτες, οι οποίοι αναμένουν από τους αιρετούς εκπροσώπους τους να περιορίσουν την πιθανότητα καταστροφής, αλλά και να διαχειριστούν αποτελεσματικά την κατάσταση, αν η καταστροφή συμβεί.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η Στρατηγική Κοινωνικής Ανθεκτικότητας περιλαμβάνει τους εξής στόχους όσον αφορά τον Άξονα Πολιτικής προστασίας και ασφάλειας:

Γ.1 Ενίσχυση του προγραμματισμού ενόψει σοβαρών κρίσεων

Ο Δήμος δύναται να εξορθολογήσει και θα αναβαθμίσει τις ικανότητες «επιβίωσης» και «αντοχής» που διαθέτει η πόλη ώστε, μέσω του προγραμματισμού και της επικοινωνίας, να οικοδομήσει εμπιστοσύνη και ένα ασφαλές περιβάλλον για τους πολίτες.

Γ.2 Ενίσχυση της Δημόσιας Διοίκησης και του Ρόλου των Τοπικών κοινοτήτων

Το Ηράκλειο δύναται να δημιουργήσει καινοτόμα συστήματα διοίκησης και αποκέντρωσης για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων με απώτερο σκοπό την παραχώρηση εξουσίας στα διαμερίσματα και τις γειτονίες. Επιπλέον, οι νέοι τρόποι ενημέρωσης και επικοινωνίας είναι απαραίτητοι ώστε να ακούγονται όλες οι πλευρές, να γεφυρωθούν τυχόν χάσματα, να καλλιεργηθεί η εμπιστοσύνη για την αποτελεσματική και αποδοτική διακυβέρνηση. Παράλληλα, θα ενισχυθεί και θα βελτιωθεί η επικοινωνία και η συνεργασία με τους κατοίκους της πόλης, μέσα από την χάραξη ευρύτερων πολιτικών που βασίζονται σε ανοικτά δεδομένα και την ενίσχυση της λογοδοσίας, με σκοπό οι ίδιοι οι πολίτες να

προωθήσουν την αστική ανθεκτικότητα, στις τοπικές κοινότητες, στις γειτονιές και στην κοινωνία που ζουν.

Μια έξυπνη και προνοητική πόλη είναι η πόλη που αφουγκράζεται τους ανθρώπους της. Το Ηράκλειο έχει τις δυνατότητες να δημιουργήσει και να υποστηρίξει συνεργατικές δομές και ομάδες αλλά και να ενδυναμώσει τους πολίτες της μέσα από την διαφάνεια, την ενημέρωση αλλά με την δημιουργία δομών ευκαιριών για αποδοτικές συνεργασίες. Εκτός από τις δημοτικές κοινότητες που προτείνεται να ενισχυθούν ως διοικητικές μονάδες, δύναται να υποστηριχτεί και η γειτονιά ως τύπος κοινότητας, με συγκεκριμένα στοιχεία ταυτότητας και συλλογικότητας. Οι προτεινόμενες δράσεις θα ενδυναμώσουν τη γειτονιά, καλλιεργώντας τον διάλογο και τη συμμετοχική διακυβέρνηση.

Μέσα από συγκεκριμένες δράσεις των συνεργασιών με τους πολίτες, οι ίδιοι δύναται να συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ανθεκτικού περιβάλλοντος διαβίωσης και συμβίωσης. Ειδικότερα, μέσα από ανεξάρτητες δομές συνεργασίας και πλατφόρμες / υποδομές ανοικτού διαλόγου θα γίνεται καταγραφή και σε πραγματικό χρόνο οι ανάγκες της πόλης, τα προβλήματα των πολιτών και οι αδυναμίες που παρουσιάζονται ενώ παράλληλα θα προτείνονται λύσεις σε επίπεδο γειτονιάς, πόλης και κοινωνίας.

4.3 Δίκτυα – Συμμετοχικότητα

Προκειμένου ο Δήμος να υλοποιήσει τους στόχους του και να δημιουργήσει μια ουσιαστικά Ανθεκτική πόλη πρέπει να συνεργαστεί με διάφορους φορείς και ομάδες προκειμένου να ενεργοποιήσει την ενεργό συμμετοχή τους, αλλά και την εμπλοκή των πολιτών για την υλοποίηση της εκάστοτε στρατηγικής.

Πρωταρχικός στόχος του Δήμου δύναται να είναι η συνεργασία με το Δίκτυο των 100 Resilient Cities του Ιδρύματος Rockefeller, απ' όπου ο Δήμος θα έχει τη δυνατότητα υποστήριξης και άντλησης καλών πρακτικών και την εφαρμογή της στρατηγικής αλλά και τον ευρύτερο σχεδιασμό των επόμενων δράσεων της πόλης. Μέσω του ενεργού και συμμετοχικού ρόλου που δύναται να έχει στο δίκτυο του 100RC, το Ηράκλειο έχει την προοπτική να αποτελέσει πόλη ορόσημο και να συνεργαστεί ενεργά με πόλεις του κόσμου. Η συμμετοχή του Δήμου σε παγκόσμιες συναντήσεις δύναται να συμβάλλει ουσιαστικά, στο ζητούμενο να μοιραστεί την εμπειρία της σε τομείς που άπτονται της ανθεκτικότητας και της ασφάλειας των πολιτών προκειμένου να συνεργαστεί με άλλες πόλεις που αντιμετωπίζουν παρεμφερείς προκλήσεις για την ανάδειξη και υλοποίηση λύσεων σε κοινά προβλήματα.

Επιπροσθέτως, θεμέλιος λίθος για την ανάπτυξη και εφαρμογή της στρατηγικής Ανθεκτικότητας είναι η ισχυρή συμμετοχή και συνεργασία δημόσιων και μη οργανισμών, ομάδων και φορέων της πόλης, ΜΚΟ, ιδιωτικών επιχειρήσεων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, σχολείων, Δημόσιων και Ιδιωτικών Νοσοκομείων, αλλά και πολιτών όλων των ηλικιών, με έμφαση στους νέους της πόλης. Η διαμόρφωση συνεργασιών των φορέων με το Δήμο δύναται να αναδείξει συνεχώς νέες καινοτόμες λύσεις και να αξιοποιήσει καλές πρακτικές με σκοπό την ενίσχυση και τη δημιουργία νέων προγραμμάτων και δράσεων.

Η διαμόρφωση και υλοποίηση μίας ολιστικής στρατηγικής απαιτεί στενή συνεργασία με τους γειτονικούς Δήμους και την Περιφέρεια Κρήτης, παράλληλα με τον ανοικτό διάλογο με εθνικούς φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης (πχ ΚΕΔΕ), την κεντρική κρατική διοίκηση (πχ Υπουργεία) αλλά και άλλες πόλεις του κόσμου και διεθνείς οργανισμούς για την ανθεκτικότητα και την ασφάλεια των πόλεων.

5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

5.1 Δράσεις υλοποίησης στρατηγικής

A. ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΜΑΘΑΙΝΕΙ

ΣΤΟΧΟΣ Α.1: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ & ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

A.1.1 Διερεύνηση αναγκών Δια Βίου Μάθησης που θα επιτρέψει στην αποτελεσματική χρήση των ICTs στους κρίσιμους τομείς: αγροδιατροφικός τομέας, τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον, ποιότητα ζωής.

A.1.2 Σχεδιασμός και διοργάνωση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για την αποτελεσματική χρήση των ICTs, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία του Κέντρου Δια βίου Μάθησης του Δήμου Ηρακλείου.

A.1.3 Εμπλοκή της μαθητικής κοινότητας σε καινοτόμες δράσεις, όπως το μαθητικό φεστιβάλ ψηφιακής δημιουργίας.

A.1.4 Ενίσχυση του θεσμού των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης του Δήμου.

A.1.5 Ανάπτυξη ψηφιακής κοινότητας μάθησης στο Δήμο.

A.1.6 Δημιουργία προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου.

A.1.7 Διοργάνωση σεμιναρίων / ημερίδων / συνεδρίων σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση και την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.

A.1.8 Σχεδιασμός & Υλοποίηση προγραμμάτων συνεχούς δια βίου μάθησης & συνεχούς κατάρτισης με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες του Δήμου.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, προτεινόμενη χρηματοδότηση και χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
A.1.1 Διερεύνηση αναγκών ΔΒΜ που θα επιτρέψει στην αποτελεσματική χρήση των ICTs στους κρίσιμους τομείς της οικονομίας	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, InfoPoint, Δημοσκόπιο	Δημοτική Χρηματοδότηση	Βραχυπρόθεσμο
A.1.2 Σχεδιασμός και διοργάνωση προγραμμάτων ΔΒΜ για την αποτελεσματική χρήση των ICTs, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία του ΔΒΜ του Δήμου Ηρακλείου.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, InfoPoint, Δημοσκόπιο	Εθνική Χρηματοδότηση ,ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση, Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.1.3 Εμπλοκή της μαθητικής κοινότητας σε καινοτόμες δράσεις, όπως το μαθητικό φεστιβάλ ψηφιακής δημιουργίας.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ	Δημοτική Χρηματοδότηση	Μακροπρόθεσμο
A.1.4 Ενίσχυση του θεσμού των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης του Δήμου	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ	Εθνική Χρηματοδότηση ,ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση	Μακροπρόθεσμο
A.1.5 Ανάπτυξη ψηφιακής κοινότητας μάθησης στο Δήμο	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΙΕΚ, InfoPoint, Δημοσκόπιο	Εθνική Χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση	Μακροπρόθεσμο

A.1.6 Δημιουργία προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ	Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.1.7 Διοργάνωση σεμιναρίων / ημερίδων / συνεδρίων σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση και την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Τμήμα Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης της Διεύθυνσης Παιδείας – Πολιτισμού και Νέας Γενιάς, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ	Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.1.8 Σχεδιασμός & Υλοποίηση προγραμμάτων συνεχούς δια βίου μάθησης & συνεχούς κατάρτισης με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες του Δήμου	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Τμήμα Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης της Διεύθυνσης Παιδείας – Πολιτισμού και Νέας Γενιάς, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, ΔΕΠΤΑΗ, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ	Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Α.2 ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ & ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

A.2.1 Ίδρυση χώρων μάθησης με βάση την κοινότητα και την παροχή πόρων για την εκμάθηση σε οικογένειες και τις κοινότητες.

A.2.2 Ενημερωτικές εκδηλώσεις για την αναγνώριση της ιστορίας και του πολιτισμού της κοινότητας και των τοπικών τρόπων γνώσης και μάθησης ως μοναδικών και πολύτιμων πόρων.

A.2.3 Αξιοποίηση του εγχώριου καλλιτεχνικού δυναμικού σε πλαίσια ανοικτών ψυχαγωγικών εκδηλώσεων με παροχή κινήτρων έκφρασης συλλογικών πρωτοβουλιών (π.χ. σκυταλοδρομία παρουσίασης έργων καλλιτεχνών σε ομαδική εικαστική έκθεση, εμπύχωση ομαδικών αθλημάτων ή μορφών ομαδικής άσκησης σε υπαίθριους δημόσιους χώρους και δημιουργία φεστιβάλ – διημερίδων με στόχο την ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος σε τουριστικό προϊόν, ανάδειξη βόρειου θαλασσινού μετώπου).

A.2.4 Σχεδιασμός παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης.

A.2.5 Ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης για την υποστήριξη των χειροτεχνικών επιχειρήσεων.

A.2.6 Προώθηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης με στόχο την ανάδειξη σημαντικών χώρων πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου, όπως η Βικελαία Βιβλιοθήκη και το Πολιτιστικό Κέντρο.

A.2.7 Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.

A.2.8 «Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά και την Κοινωνία».

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, προτεινόμενη χρηματοδότηση και χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
A.2.1 Ίδρυση χώρων μάθησης με βάση την κοινότητα και την παροχή πόρων για την εκμάθηση σε οικογένειες και τις κοινότητες.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Σύλλογοι Γονέων, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας	Δημοτική και Ιδιωτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.2.2 Ενημερωτικές εκδηλώσεις για την αναγνώριση της ιστορίας και του πολιτισμού της κοινότητας και των τοπικών τρόπων γνώσης και μάθησης ως μοναδικών και πολύτιμων πόρων.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Σύλλογοι Γονέων, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα	Δημοτική Χρηματοδότηση	Βραχυπρόθεσμο
A.2.3 Αξιοποίηση του εγχώριου καλλιτεχνικού δυναμικού σε πλαίσια ανοικτών ψυχαγωγικών εκδηλώσεων με παροχή κινήτρων έκφρασης συλλογικών πρωτοβουλιών	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Σχολικοί Σύμβουλοι, Σύλλογοι Γονέων, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα	Δημοτική και Ιδιωτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.2.4 Σχεδιασμός παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Σχολικοί Σύμβουλοι, Σύλλογοι Γονέων, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση	Μακροπρόθεσμο

A.2.5 Ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης για την υποστήριξη των χειροτεχνικών επιχειρήσεων.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Μεσοπρόθεσμο
A.2.6 Προώθηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης με στόχο την ανάδειξη σημαντικών χώρων πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου, όπως η Βικελαία Βιβλιοθήκη και το Πολιτιστικό Κέντρο.	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Σύλλογοι Γονέων, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Μεσοπρόθεσμο
A.2.7 Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης	Αντιδημαρχία Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Καινοτομίας, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Μακροπρόθεσμο
A.2.8 «Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά και την Κοινωνία»	Αντιδημαρχίες, InfoPoint, Δημοσκόπιο, ΚΕΣΑΝ, Πολιτισμικό Συνεδριακό Κέντρο, ΔΕΠΤΑΗ, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Σύλλογοι Γονέων, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Βραχυπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Α.3 ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

A.3.1 Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας.

A.3.2 Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος.

A.3.3 Ίδρυση Κέντρων Συμβουλευτικής στήριξης επιχειρήσεων, προώθησης & προβολής των τοπικών επιχειρήσεων με την χρήση των νέων τεχνολογιών ΤΠΕ.

A.3.4 Ενίσχυση της ηλεκτρονικής δικτύωσης και ψηφιακής συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων για την προώθηση της απασχόλησης.

A.3.5 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ηρακλείου για την εισαγωγή τεχνογνωσίας στους επιχειρηματίες των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου.

A.3.6 Ενίσχυση της λειτουργίας των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης.

A.3.7 Ενημέρωση ανέργων σε θέματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης.

A.3.8 Ενέργειες κατάρτισης και επιμόρφωσης των μικρό – μεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα νέων τεχνολογιών και νέων μορφών εργασίας.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, η προτεινόμενη χρηματοδότηση αλλά και το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
A.3.1 Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ,	Δημοτική και Ιδιωτική Χρηματοδότηση, Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Ιδρύματα	Μακροπρόθεσμο
A.3.2 Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ,	Δημοτική και Ιδιωτική Χρηματοδότηση, Ιδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Ιδρύματα	Μακροπρόθεσμο
A.3.3 Ίδρυση Κέντρων Συμβουλευτικής στήριξης επιχειρήσεων, προώθησης & προβολής των τοπικών επιχειρήσεων με την χρήση των νέων τεχνολογιών ΤΠΕ	Αντιδημαρχίες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική και Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.3.4 Ενίσχυση της ηλεκτρονικής δικτύωσης και ψηφιακής συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων για την προώθηση της απασχόλησης	Αντιδημαρχίες, InfoPoint, Δημοσκοπιο, ΙΤΕ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική και δημοτική χρηματοδότηση, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Μακροπρόθεσμο
A.3.5 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ηρακλείου για την εισαγωγή τεχνογνωσίας στους επιχειρηματίες των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, InfoPoint, Δημοσκοπιο, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική και δημοτική χρηματοδότηση, ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Ιδρύματα, ΕΠ Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	Μεσοπρόθεσμο
A.3.6 Ενίσχυση της λειτουργίας των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Δομές Πρόνοιας Επανάταξης Ανέργων, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, InfoPoint, Δημοσκοπιο, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.3.7 Ενημέρωση ανέργων σε θέματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Δομές Πρόνοιας Επανάταξης Ανέργων, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και	Δημοτική Χρηματοδότηση	Βραχυπρόθεσμο

	Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, InfoPoint, Δημοσκόπιο, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες		
A.3.8 Ενέργειες κατάρτισης και επιμόρφωσης των μικρό – μεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα νέων τεχνολογιών και νέων μορφών εργασίας.	Αντιδημαρχίες, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Δομές Πρόνοιας Επανάταξης Ανέργων, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, ΙΤΕ, ΚΔΒΜ, InfoPoint, Δημοσκόπιο, Εθελοντές, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Εθνική και Ιδιωτική Χρηματοδότηση	Βραχυπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Α.4 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ - ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

A.4.1 Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, στα ΚΔΒΜ, σε ΚΕΚ, κτλ.

A.4.2 Προώθηση μεταναστών και ΡΟΜΑ σε προγράμματα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ.

A.4.3 Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

A.4.4 Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, η προτεινόμενη χρηματοδότηση και το χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
A.4.1 Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, στα ΚΔΒΜ, σε ΚΕΚ, κτλ	Αντιδημαρχία Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές	Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.4.2 Προώθηση μεταναστών και ΡΟΜΑ σε προγράμματα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ), Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών Δήμου Ηρακλείου, Αντιδημαρχία Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κέντρο Κοινότητας, Παράρτημα ΡΟΜΑ, Κέντρο Ένταξης Μεταναστών	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση	Μεσοπρόθεσμο
A.4.3 Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αντιδημαρχία Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης, InfoPoint, Δημοσκόπιο, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Δημοτική Χρηματοδότηση, Ιδιωτικές πρωτοβουλίες	Μακροπρόθεσμο

A.4.4 Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αντιδημαρχία Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση Κοινωνικής Ανάπτυξης, InfoPoint, Δημοσκοπιο, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης. Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, ΙΕΚ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Εθνική & Δημοτική Χρηματοδότηση	Μακροπρόθεσμο

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑ ΠΟΛΗ

ΣΤΟΧΟΣ Β.1 ΑΞΙΟΠΟΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

B.1.1 Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων & Ανάπτυξη νέων δομών - υπηρεσιών – δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως:

- ❖ Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων και ανάπτυξη νέων ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ
- ❖ Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση δράσεων κοινωνικής – κοινοτικής παρέμβασης στο Δ. Ηρακλείου από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Καινοτόμων Δράσεων και Ισότητας των φύλων
- ❖ Διασφάλιση της συνέχισης λειτουργίας των υφιστάμενων Κοινωνικών Δομών: Κοινωνικό Ιατρείο, κοινωνικό φαρμακείο, κοινωνικό παντοπωλείο, φροντιστήριο, συσσίτιο
- ❖ Ενίσχυση και διασφάλιση και διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας των υφιστάμενων δομών παροχής βασικών αγαθών: Κοινωνικό Συσσίτιο και Κοινωνικό Παντοπωλείο
- ❖ Πρωτοβουλία έκδοσης κοινωνικού τιμολογίου χρέωσης δημοτικών τελών & ΔΕΑΥΗ για δημότες – κατοίκους που πιστοποιημένα είναι στο όριο της φτώχειας

B.1.2 Ανάπτυξη ειδικών δράσεων για ειδικές ομάδες όπως άστεγοι, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, Γυναίκες, Ηλικιωμένους, Ρομά, Μετανάστες, Χρήστες Ουσιών.

Ειδικότερα:

B.1.2.1. ΑΣΤΕΓΟΙ

- ❖ Διασφάλιση πόρων για τη μόνιμη στέγαση των αστέγων και εύρεση αποτελεσματικών μεθόδων για τη μόνιμη αντιμετώπιση της αστεγίας
- ❖ Λειτουργία Ξενώνα Φιλοξενίας Αστέγων.

- ❖ Ενίσχυση και συνέχιση της λειτουργίας τους Κέντρου Αστεγών Δήμου Ηρακλείου, το οποίο λειτουργεί με ιδίους πόρους του Δήμου και παρέχει προσωρινή στέγη σε άστεγους
- ❖ Δημιουργία μόνιμων δομών σε ένα στρατηγικά σχεδιασμένο πλαίσιο, για την υποστήριξη των αστεγών, οι οποίοι φιλοξενούνται στο Κέντρο για τη διαμόρφωση των απαιτούμενων συνθηκών για την τοποθέτηση τους σε μόνιμες κατοικίες και την εργασιακής τους επανένταξης
- ❖ Φιλοξενία απόρων μη αυτοεξυπηρετούμενων αστεγών ή και χωρίς υποστηρικτικός περιβάλλον σε χώρους προστατευμένης διαβίωσης με την οικονομική συνδρομή του Δήμου.
- ❖ Αξιοποίηση παλαιών εγκαταλελειμμένων κτιρίων που ανήκουν σε ιδιώτες και διάθεση αυτών με συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις σε οικογένειες ή άτομα που διαβιούν στο όριο της φτώχειας σε μη ασφαλείς συνθήκες στέγασης.
- ❖ Στήριξη (συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη) αστεγών ή ατόμων σε επισφαλείς συνθήκες στέγασης.
- ❖ Προγράμματα κοινωνικής κατοικίας και εστίας.

B.1.2.2. ΘΥΜΑΤΑ TRAFFICKING

- ❖ Ειδικό Δίκτυο Κέντρων αναγνώρισης, υποδοχής και παροχής υγειονομικής & κοινωνικής περίθαλψης σε θύματα trafficking.
- ❖ Ανάπτυξη Στρατηγικού Σχεδιασμού Αντιμετώπισης του φαινομένου Trafficking σε συνεργασία με φορείς όπως το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) και του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- ❖ Υλοποίηση εκπαιδευτικών - επιμορφωτικών προγραμμάτων και άλλων κοινωνικών δράσεων τα οποία θα απευθύνονται στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (εκπαιδευτικά ιδρύματα, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, φορείς - υπηρεσίες κτλ.) πάνω σε θέματα trafficking.

B.1.2.3 ΘΥΜΑΤΑ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ

- ❖ Συνέχιση λειτουργίας της Δομής Φιλοξενίας θυμάτων Οικογενειακής Βίας.

- ❖ Πληροφόρησης γενικού πληθυσμού με ενημερωτικές εκδηλώσεις, ομιλίες, σε σχολεία, δημόσιους φορείς, ανοιχτές εκδηλώσεις για το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και σημεία αναγνώρισης.
- ❖ Εστιασμένες παρεμβάσεις από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου, μετά την καταγραφή των οικογενειών που εμφανίζουν κακοποιητική συμπεριφορά, με στόχο την κατανόηση του τραυματικού γεγονότος, τη συμβουλευτική στην κρίση και την ενθάρρυνση για αναζήτηση βοήθειας (επισκέψεις στο σπίτι, τηλεφωνική γραμμή βοήθειας, νομικές συμβουλές, οικονομική ενίσχυση και παροχή πληροφοριών).
- ❖ Αντιμετώπιση του τραυματικού γεγονότος σε ένα πλαίσιο που θα μειώσει την άμεση βλάβη και θα στηρίξει το θύμα με όλους τους τρόπους, προκειμένου να επανέλθει και να πάρει σημαντικές αποφάσεις για το μέλλον του (άμεση νοσηλεία, ξενώνες υποδοχής, νομική υποστήριξη και ατομική ή/και ομαδική ψυχοθεραπεία).

B.1.2.4. ΓΥΝΑΙΚΕΣ

- ❖ Ενίσχυση και συνέχιση της λειτουργίας του Ξενώνα Φιλοξενίας Γυναικών.
- ❖ Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης και ενεργοποίηση γυναικών με χαμηλά προσόντα για τη συμμετοχή τους σε προγράμματα εκπαίδευσης και ανάπτυξης νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων.
- ❖ Εντοπισμός του κατάλληλου χώρου και διαμόρφωση των απαραίτητων υποδομών για τη σύσταση και λειτουργία Κέντρου Συμβουλευτικής και Στήριξης οικογένειας

B.1.2.5. ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ

- ❖ Ενίσχυση και διασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας των ΚΕΚΟΙΦ – ΑΠΗ.
- ❖ Ενίσχυση των υπηρεσιών ειδικής φροντίδας ηλικιωμένων και μοναχικών πολιτών μέσα από τη λειτουργία ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ.
- ❖ Ενίσχυση και εμπλουτισμός των ομάδων:
  - βιωματικής και εμπύχωσης με σκοπό την εμπλοκή των ηλικιωμένων του Δήμου σε θέματα της καθημερινότητας, που τους

προβληματίζουν μέσα από την διαδικασία των βιωματικών ασκήσεων.

- ελεύθερης συζήτησης και έκφρασης, με στόχο τη συμμετοχικότητα των ηλικιωμένων μέσα από ένα μεγάλο φάσμα εννοιών, προκειμένου να τους δοθεί η δυνατότητα να εκφράσουν ελεύθερα την άποψη τους αλλά και να ακούσουν πως όμοιοι τους, αντιμετωπίζουν τις ίδιες καταστάσεις.
- Ομάδες Δημιουργικής Απασχόλησης ατόμων Τρίτης Ηλικίας (ομάδες χορού, χορωδίας, γυμναστικής, θεατρικές παραστάσεις, ζωγραφικής κτλ).

B.1.2.6. ΡΟΜΑ

- ❖ Παρεμβάσεις για στήριξη Ρομά που διαμένουν στο καταυλισμό Ηρακλείου.
- ❖ Συμμετοχή του Δήμου στο Διαδημοτικό Δίκτυο ΡΟΜ.
- ❖ Συμμετοχή του Δήμου στην Ομάδα Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα ΡΟΜΑ.
- ❖ Δημιουργία Κέντρου Στήριξης ΡΟΜΑ Δ. Ηρακλείου.
- ❖ Πλήρης Καταγραφή Υγειονομικού Ιστορικού παιδιών, εφήβων και ενηλίκων που διαμένουν στο καταυλισμό Ηρακλείου.
- ❖ Εμβολιασμός παιδιών και ενηλίκων που διαμένουν στον καταυλισμό Ηρακλείου.
- ❖ Στρατηγικός Σχεδιασμός και Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Ένταξης των πληθυσμών ΡΟΜΑ του Δ. Ηρακλείου.

B.1.2.7. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

- ❖ Συνέχεια λειτουργίας του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών.
- ❖ Δράσεις ενημέρωσης, πληροφόρησης, καταγραφής και στήριξης μεταναστών.
- ❖ Σχέδια Δράσης για την αποτελεσματική ένταξη των μεταναστών: υπηρεσίες πρώτης υποδοχής και ανθρωπιστική βοήθειας, δηλαδή υλοποίηση μιας ολιστικής πολιτικής και ενός σχεδίου δράσης με στόχο την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στον αστικό κοινωνικό ιστό.

- ❖ Αξιοποίησης πορισμάτων της διεθνούς συνάντησης με τίτλο «Παγκόσμια Μετανάστευση: Ανθεκτικές Πόλεις στην Πρώτη Γραμμή» που υλοποιήθηκε το 2016.
- ❖ Αξιοποίηση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών του Δήμου Ηρακλείου για την Προσωρινή Στέγαση Μεταναστών & Προσφύγων.
- ❖ Λειτουργία Κέντρου Συντονισμού και Παρατηρητήριο Μεταναστευτικών και Προσφυγικών Ροών.

B.1.2.8. ΧΡΗΣΤΕΣ ΟΥΣΙΩΝ

- ❖ Ανάπτυξη συντονισμένης συνεργασίας με το ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΝΕΩΝ (ΚΕΣΑΝ) για την υλοποίηση δράσεων πρόληψης.
- ❖ Δημιουργία μονάδων ψυχικής υποστήριξης χρηστών.
- ❖ Δημιουργία μονάδων κοινωνικής επανένταξης πρώην χρηστών.

B.1.3 Δράσεις Στήριξης παιδιών όπως:

- ❖ Αναβάθμιση των βρεφικών και παιδικών δομών.
- ❖ Ανάπτυξη συνεργασιών και υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων στα σχολεία του Δήμου
- ❖ Καταγραφή των παιδιών που βρίσκονται στους δρόμους με ελλιπή γονεϊκή επίβλεψη και ανάπτυξη συντονισμένης παρέμβασης αντιμετώπισης του φαινομένου, σε συνεργασία με τοπικούς αρμόδιους φορείς
- ❖ Σύσταση και λειτουργία Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο
- ❖ Παροχή πρωινού γεύματος σε μαθητές σχολείων του Δήμου Ηρακλείου
- ❖ Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Εργαλείων – Πρωτοκόλλων – Οδηγών για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας παιδιών

B.1.4 Δράσεις Στήριξης ΑμεΑ, όπως:

- ❖ Αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών για ΑμεΑ σε δημόσια κτίρια, κοινόχρηστους χώρους, αστικό περιβάλλον

- ❖ Σύσταση και λειτουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠμΕΑ)
- ❖ Σύσταση και λειτουργία Κέντρου Κοινωνικής Στήριξης ΑμΕΑ με επιμέρους δομές και υπηρεσίες πχ Εργοθεραπεία, Λογοθεραπεία, Φυσικοθεραπεία, ψυχιατρική κή υποστήριξη, ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική υπηρεσία, προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή
- ❖ Δημιουργία κέντρου παροχής εναλλακτικών θεραπειών με ΑμΕΑ, όπως θεραπευτική ιππασία, υδροθεραπεία, διατατικές ασκήσεις από έμπειρους φυσιοθεραπευτές
- ❖ Ανάπτυξη δραστηριοτήτων αποτελεσματικής κοινωνικοποίησης ΑμΕΑ και ανάπτυξης δεξιοτήτων, όπως εργαστήρια καλών τεχνών, εργαστήρια αφήγησης κειμένου, εργαστήρια εκμάθησης ΤΠΕ, ενημερωτικές εκδηλώσεις προαγωγής καλής υγείας, δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης
- ❖ Συμβουλευτική οικογενειών
- ❖ Εκπαιδευτικές δραστηριότητες αυτόνομης διαβίωσης
- ❖ Δράσεις ευαισθητοποίησης κοινού και γενικού πληθυσμού για τα δικαιώματα και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία

B.1.5 Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης δημοτών για θέματα κοινωνικής συνοχής & ισότιμης μεταχείρισης.

B.1.6 Δημιουργία δικτύων και ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, όπως:

- ❖ Δημιουργία και λειτουργία ενιαίας βάσης δεδομένων για την καταγραφή των ωφελούμενων των κοινωνικών υπηρεσιών του Δήμου
- ❖ Ανάπτυξη εθελοντισμού και της αλληλεγγύης, μέσα από δράσεις ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης των πολιτών

B.1.7 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα νομικά πρόσωπα του Δήμου και το σύνολο των τοπικών φορέων και υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού του Δήμου μας

B.1.8 Προώθηση αθλητισμού σε όλες τις κοινωνικές ομάδες, με δράσεις όπως:

- ❖ Βελτίωση και επέκταση των αθλητικών δομών και υπηρεσιών
- ❖ Βελτίωση καθαριότητας και συντήρησης αθλητικών εγκαταστάσεων
- ❖ Ενίσχυση δράσεων αθλητικών φορέων

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, προτεινόμενη χρηματοδότηση και χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
B.1.1 Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων & Ανάπτυξη νέων δομών - υπηρεσιών – δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης -	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.1. Ανάπτυξη ειδικών δράσεων για ειδικές ομάδες όπως άστεγοι, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, Γυναίκες, Ηλικιωμένους, Ρομά, Μετανάστες, Χρήστες Ουσιών	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου, Κέντρα Κοινότητας, Δομές Ψυχικής Υγείας και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης,	Εθνική & Δημοτική	Μεσοπρόθεσμο
B.1.3 Δράσεις Στήριξης παιδιών	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - Αντιδημαρχία Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Σχολικοί Σύμβουλοι, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού, ΚΔΒΜ, Κέντρο Στήριξης Παιδιού και Οικογένειας	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.1.4 Δράσεις Στήριξης ΑμεΑ	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης -, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου, Κέντρα Κοινότητας	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.1.5 Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης δημοτών για θέματα κοινωνικής συνοχής & ισότιμης μεταχείρισης	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Δημοτική	Βραχυπρόθεσμο
B.1.6 Δημιουργία δικτύων και ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου, ΑΕΙ, ΤΕΙ	Εθνική & Δημοτική	Μακροπρόθεσμο
B.1.7 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα νομικά πρόσωπα του Δήμου και το σύνολο των τοπικών φορέων και υπηρεσιών για την	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - ΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Εθελοντές, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Εθνική & Δημοτική	Μακροπρόθεσμο

αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού του Δήμου μας			
B.1.8 Προώθηση αθλητισμού σε όλες τις κοινωνικές ομάδες	Αντιδημαρχία Διοικητικών Υπηρεσιών - Αθλητισμού - Νέας Γενιάς - ΚΕΠ	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Β.2 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

B.2.1 Δημιουργία δημοτικής δομής συμβουλευτικής ανέργων σε συνεργασία με ΟΑΕΔ και τοπικές επιχειρήσεις.

B.2.2 Εκπόνηση τοπικού σχεδίου δράσης για την απασχόληση, σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς, επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς.

B.2.3 Δράσεις κατάρτισης στους ανέργους της πόλης αλλά και σε εργαζόμενους των ΜμΕ που είναι εγκατεστημένες στον Δήμο.

B.2.4 Μελέτη Δημιουργίας Κέντρου Υποστήριξης – Προώθησης στην Απασχόληση Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων με Στόχο την διερεύνηση του προφίλ εργαζομένων, εταιρειών κ.λπ. για να φτιαχτεί πραγματική επανακατάρτιση προς ένταξη του δυναμικού στην πραγματική οικονομία.

B.2.5 Στήριξη επαγγελματικής δραστηριότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας με την διάδοση τεχνογνωσίας και πληροφόρησης, πληροφόρηση μέσω διαδικτύου, ευέλικτες μορφές εργασίες.

B.2.6 Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων σε Θέματα Ευέλικτων Μορφών Εργασίας Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης, προώθηση συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή.

B.2.7 Θεσμοθέτηση «Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας». Ενίσχυση μέσω της προβολής της τοπικής επιχειρηματικότητας, αύξηση καινοτομίας, δικτύωση επιχειρήσεων.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς, προτεινόμενη χρηματοδότηση και χρονικό πλαίσιο υλοποίησης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
B.2.1 Δημιουργία δημοτικής δομής συμβουλευτικής ανέργων σε συνεργασία με ΟΑΕΔ και τοπικές επιχειρήσεις	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Βραχυπρόθεσμο
B.2.2 Εκπόνηση τοπικού σχεδίου δράσης για την απασχόληση, σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς, επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς.	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Εθνική & Δημοτική	Μεσοπρόθεσμο
B.2.3 Δράσεις κατάρτισης στους ανέργους της πόλης αλλά και σε εργαζόμενους των ΜμΕ που είναι εγκατεστημένες στον Δήμο	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Βραχυπρόθεσμο
B.2.4 Μελέτη Δημιουργίας Κέντρου Υποστήριξης – Πρόωθησης στην Απασχόληση Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων με Στόχο την διερεύνηση του προφίλ εργαζομένων, εταιρειών κ.λπ. για να φτιαχτεί πραγματική επανακατάρτιση προς ένταξη του δυναμικού στην πραγματική οικονομία	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης - Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Καινοτόμων Δράσεων & Ισότητας των φύλων, Παιδείας - Δια Βίου Μάθησης - Καινοτομίας, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.2.5 Στήριξη επαγγελματικής δραστηριότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας με την διάδοση τεχνογνωσίας και πληροφόρησης, πληροφόρηση μέσω διαδικτύου, ευέλικτες μορφές εργασίες.	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Δημοτική	Μεσοπρόθεσμο
B.2.6 Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων σε Θέματα	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση	Εθνική & Δημοτική	Βραχυπρόθεσμο

Ευέλικτων Μορφών Εργασίας Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης, προώθηση συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή	κοινωνικής ανάπτυξης ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού		
B.2.7 Θεσμοθέτηση «Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας». Ενίσχυση μέσω της προβολής της τοπικής επιχειρηματικότητας, αύξηση καινοτομίας, δικτύωση επιχειρήσεων.	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Πρόωθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Συμβουλευτικός Σταθμός Νέων, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Εθνική & Δημοτική	Μακροπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Β.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

B.3.1 Ενίσχυση της Κοινωνικής Υπηρεσίας και των δομών του Δήμου, ολοκλήρωση υποδομών και βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών πρόνοιας.

B.3.2 Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης γονέων παιδιών με αναπηρία (εκπαιδευτικές δομές, δομές υποστήριξης, ειδίκευση και εκμάθηση καθημερινών πρακτικών για την καλύτερη συμβίωση).

B.3.3 Δημιουργία κοινωνικών δομών και υποδομών στήριξης φροντιστών και ατόμων τρίτης ηλικίας, ΑμΕΑ, ασθενών χρόνιων νοσημάτων κτλ.

B.3.4 Ενίσχυση προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής - Ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας, σε συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες.

B.3.5 Ανάπτυξη διαδημοτικών και κοινωνικών συνεργασιών για την αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
B.3.1 Ενίσχυση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου και των δομών της, ολοκλήρωση υποδομών και βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών πρόνοιας	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Βραχυπρόθεσμο
B.3.2 Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης γονέων παιδιών με αναπηρία (εκπαιδευτικές δομές, δομές υποστήριξης, ειδίκευση και εκμάθηση καθημερινών πρακτικών για την καλύτερη συμβίωση)	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Εθνική & Δημοτική	Μεσοπρόθεσμο
B.3.3 Δημιουργία κοινωνικών δομών και υποδομών στήριξης φροντιστών και ατόμων τρίτης ηλικίας, ΑμΕΑ, ασθενών χρόνιων νοσημάτων κτλ	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Βραχυπρόθεσμο
B.3.4 Ενίσχυση προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής - Ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας, σε συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου, Ιατρικές Υπηρεσίες, Ιατρική Σχολή, Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, Νοσοκομεία (ΠαΓΝΗ, Βενιζέλειο)	Δημοτική, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.3.5 Ανάπτυξη διαδημοτικών και κοινωνικών συνεργασιών για την αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας	Αντιδημαρχία Κοινωνικής Πολιτικής - Εποπτείας Κοινωνικών Δομών - Μετανάστευσης, Διεύθυνση κοινωνικής ανάπτυξης, Εθελοντές, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Δομές Κοινωνικής Πρόνοιας Δήμου, Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου, Ιατρικές Υπηρεσίες, Ιατρική Σχολή, Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, Νοσοκομεία (ΠαΓΝΗ, Βενιζέλειο)	Δημοτική	Μεσοπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Β.4 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΝΕΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

B.4.1 Μελέτη για την προώθηση Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE - Incubation).

B.4.2 Ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας.

B.4.3 Αξιοποίηση τοπικών παραγωγικών πόρων, Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών προϊόντων – Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης – προώθηση της επιχειρηματικότητας.

B.4.4. Σχεδιασμός & Υλοποίηση ολοκληρωμένων παρέμβασης σε περιοχή του αστικού ή ημιαστικού κέντρου, η οποία δύναται να εστιάζει σε μια περιοχή ή σε διάσπαρτες συνοικίες του Δήμου, με ποικίλα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, όπου παράλληλα δύναται να χωροθετούνται και σημαντικοί πόλοι έλξης επισκεπτών με ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα διαχρονικής αξίας (μνημεία, μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακά κτίρια, κτλ.).

B.4.5 Δημιουργία κάρτας κατοίκου Ηρακλείου & σχεδιασμός Ολιστικής Ταυτότητας Πόλης.

B.4.6 Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δημιουργική Οικονομία.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
B.4.1 Μελέτη για την προώθηση Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE - Incubation)	Δήμος Ηρακλείου, δημοτικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις, ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΚΔΒΜ, ΚΕΚ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες		
B.4.2 Ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας	Δήμος Ηρακλείου, δημοτικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις, ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΚΔΒΜ, ΚΕΚ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες	Δημοτική χρηματοδότηση, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μακροπρόθεσμο
B.4.3 Αξιοποίηση τοπικών παραγωγικών πόρων, Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών προϊόντων – Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης – προώθηση της επιχειρηματικότητας	Δήμος Ηρακλείου, δημοτικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις, ΑΕΙ, ΤΕΙ, ΚΔΒΜ, ΚΕΚ, ΜΚΟ, ΚΟΙΝΣΕΠ, Κέντρα Προώθησης Επιχειρηματικότητας, ΟΑΕΔ, Μέντορες, Κέντρο Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού	Δημοτική χρηματοδότηση, ΕΣΠΑ 2014 - 2020	Μεσοπρόθεσμο
B.4.4. Σχεδιασμός & Υλοποίηση ολοκληρωμένων παρέμβασης σε περιοχή του αστικού ή ημιαστικού κέντρου, η οποία δύναται να εστιάζει σε μια περιοχή ή σε διάσπαρτες συνοικίες του Δήμου, με ποικίλα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, όπου παράλληλα δύναται να χωροθετούνται και σημαντικοί πόλοι έλξης επισκεπτών με ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα διαχρονικής αξίας	Δήμος Ηρακλείου, Εμπορικές επιχειρήσεις, Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, Ακαδημαϊκή Κοινότητα, Μουσεία, Εφορεία Αρχαιοτήτων, σύλλογοι, θέατρα, καλλιτεχνικοί οργανισμοί, ιδρύματα	Ίδιοι Πόροι, διαρθρωτικά ταμεία, σύμπραξη δημοσίου - ιδιωτικού τομέα, Ιδρύματα	Μεσο - μακροπρόθεσμο
B.4.5 Δημιουργία κάρτας κατοίκου Ηρακλείου & σχεδιασμός Ολιστικής Ταυτότητας Πόλης.	Δήμος Ηρακλείου, εμπορικές επιχειρήσεις, οργανισμοί κοινής ωφέλειας	Δημοτική χρηματοδότηση, Ιδιώτες χορηγοί	Βραχυπρόθεσμο
B.4.6 Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δημιουργική Οικονομία	Δήμος Ηρακλείου, Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, πολιτιστικοί φορείς, Υπουργείο Ανάπτυξης και Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Πολιτισμού, ΙΤΕ	Ίδιοι Πόροι, διαρθρωτικά ταμεία, ΕΣΠΑ	Μεσοπρόθεσμο

Γ. ΑΣΦΑΛΕΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Η ΠΟΛΗ ΘΩΡΑΚΙΖΕΤΑΙ

ΣΤΟΧΟΣ Γ.1 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΕΝΟΨΕΙ ΣΟΒΑΡΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

Γ.1.1 Σχέδια Ετοιμότητας και Διαχείρισης Κρίσεων:

- ❖ Ανάπτυξη Κανονιστικού Πλαισίου για την Πολιτική Προστασία
- ❖ Συνεργασία με το Κέντρο Ασφαλείας της Ελληνικής Αστυνομίας
- ❖ Συνέργειες ανάμεσα στον Δήμο και την Περιφέρεια Κρήτης
- ❖ Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης Ετοιμότητας Διαχείρισης των Σεισμών

Γ.1.2 Χάραξη Πολιτικών με Βάση Πιθανά Σενάρια Κρίσεων

- ❖ Ανάπτυξη Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης

Γ.1.3 Μητροπολιτικό Ηράκλειο & Άλλες Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις

Γ.1.4 Μελέτες & Δράσεις Προαγωγής της Έννοιας της Ανθεκτικότητας

- ❖ Θέσπιση Ημέρας Ανθεκτικότητας της πόλης

Γ.1.5 Απόσυρση Παλαιών Κτιρίων

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
Γ.1. Σχέδια Ετοιμότητας και Διαχείρισης Κρίσεων	Δήμος Ηρακλείου, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Κέντρο Μελετών Ασφάλειας, Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ), Περιφέρεια Κρήτης, ερευνητικά Κέντρα	Ιδίοι Πόροι, Διαρθρωτικά Ταμεία, Πολιτική Προστασία ΕΕ	Βραχυπρόθεσμο
Γ.1.2 Χάραξη Πολιτικών με Βάση Πιθανά Σενάρια Κρίσεων	Δήμος Ηρακλείου, Πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα	Ιδίοι Πόροι, Περιφερειακοί Πόροι	Βραχυπρόθεσμο
Γ.1.3 Μητροπολιτικό Ηράκλειο & Άλλες Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις	Δήμος Ηρακλείου, νομική υπηρεσία Δήμου, νομικοί εμπειρογνώμονες, πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα	Ιδίοι Πόροι	Μεσοπρόθεσμο
Γ.1.4 Μελέτες & Δράσεις Προαγωγής της Έννοιας της Ανθεκτικότητας	Δήμος Ηρακλείου, Πανεπιστήμια και Ερευνητικά ιδρύματα, δημοτικές διευθύνσεις, οργανισμοί κοινής ωφέλειας	Ιδίοι Πόροι	Βραχυπρόθεσμο
Γ.1.5 Απόσυρση Παλαιών Κτιρίων	Αρμόδιες δημοτικές διευθύνσεις, Περιφέρεια Κρήτης, Υπουργείο Ανάπτυξης, ιδιωτικός τομέας	Ιδίοι Πόροι, Διαρθρωτικά Ταμεία, ΕΣΠΑ	Μακροπρόθεσμο

ΣΤΟΧΟΣ Γ.2 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Γ.2.1 Εισαγωγή σύγχρονων ψηφιακών και έξυπνων τεχνολογιών για τη βελτίωση της διαχείρισης του Δήμου αλλά και από τους πολίτες για τη διαμόρφωση πολιτικών:

- ❖ Ψηφιακό Αποθετήριο
- ❖ Δημιουργία συστήματος αυτό-αξιολόγησης με σκοπό την αποτίμηση της απόδοσης της δημοτικής αρχής σε επίπεδο γειτονιάς.
- ❖ Πιλοτική εφαρμογή ψηφιακού εργαλείου «σφυγμομέτρησης» με σκοπό, οι πολίτες να αξιολογούν τις εκδηλώσεις που σχετίζονται με την οικοδόμηση εμπιστοσύνης, αλλά και τις υπηρεσίες που προσφέρει η πόλη.
- ❖ Λήψη μέτρων για την προσβασιμότητα και την κατανόηση των δεδομένων.
- ❖ Προσθήκη χαρακτηριστικών για την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών μέσα στις γειτονιές.
- ❖ Δημιουργία χώρου επικοινωνίας για τις ομάδες και τις δομές των πολιτών, τις ΜΚΟ, τις μικρές επιχειρήσεις και όλους ενδιαφερόμενους φορείς.

Γ.2.2 Ενίσχυση και προώθηση της συνεργασίας

- ❖ Δημιουργία κοινού χώρου συνεύρεσης και υποστήριξης ομάδων πολιτών με στόχο την βελτίωση της ποιότητας της ζωής στην πόλη.
- ❖ «Σύμπραξη Πολιτών Ηρακλείου» - Δημιουργία ανεξάρτητου και αμερόληπτου φορέα οι πόροι του οποίου θα προέρχονται από ιδρύματα, εταιρείες και ιδιώτες για την προαγωγή της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής στην πόλη του Ηρακλείου.
- ❖ Συνεργασίες Δήμου και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων.

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
Γ.2.1 Εισαγωγή σύγχρονων ψηφιακών και έξυπνων τεχνολογιών για τη βελτίωση της διαχείρισης του Δήμου αλλά και από τους πολίτες για τη διαμόρφωση πολιτικών	Δήμος Ηρακλείου, δημοτικοί οργανισμοί, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Ιδρύματα, Ιδιωτικές εταιρίες	Ιδίοι πόροι	Μεσοπρόθεσμο
Γ.2.2 Ενίσχυση και προώθηση της συνεργασίας	Δήμος Ηρακλείου, αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, ΜΚΟ, Κοινωνία των πολιτών, Ιδιωτικές εταιρίες, Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα,	Εθνικοί και δημοτικοί πόροι, Ιδιώτες χορηγοί, Πανεπιστημιακά κονδύλια, Ερευνητικά προγράμματα, προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ	Μέσο - Μακροπρόθεσμο

5.2 Σχέδιο παρακολούθησης και αξιολόγησης

Η υλοποίηση των δράσεων της Στρατηγικής Ανθεκτικότητας απαιτεί την εύρεση των κατάλληλων χρηματοδοτικών πόρων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί. Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τις προτεινόμενες πηγές χρηματοδότησης των δράσεων.

ΚΛΙΜΑΚΑ	Χρηματοδοτικές Πηγές	Χωρικός Σχεδιασμός	Επιχειρησιακά Σχέδια
ΕΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Ταμείο Συνοχής Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων		Ευρώπη 2020
ΕΘΝΙΚΗ	ΕΣΠΑ 2014 - 2020 Τομεακά Επιχειρησιακά προγράμματα Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων	Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Κρήτης	Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΤΙΚΗ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη		
Χρονοδιάγραμμα	Δήμος		
	>15 έτη	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο	
	>10 έτη		Στρατηγική Ανθεκτικότητας: Ηράκλειο 2030
	5 έτη		Επιχειρησιακό Σχέδιο 2015 - 2019
Ετήσια	Προϋπολογισμός	Τεχνικό Πρόγραμμα	

5.3 Δείκτες Παρακολούθησης Δράσεων Αστικής Ανθεκτικότητας

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
A.1.1 Διερεύνηση αναγκών Δια Βίου Μάθησης που θα επιτρέψει στην αποτελεσματική χρήση των ICTs στους κρίσιμους τομείς: αγροδιατροφικός τομέας, τουρισμός, πολιτισμός, περιβάλλον, ποιότητα ζωής.		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις
A.1.2 Σχεδιασμός και διοργάνωση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για την αποτελεσματική χρήση των ICTs, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία του Κέντρου Δια βίου Μάθησης του Δήμου Ηρακλείου.		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων προγραμμάτων ΔΒΜ
A.1.3 Εμπλοκή της μαθητικής κοινότητας σε καινοτόμες δράσεις, όπως το μαθητικό φεστιβάλ ψηφιακής δημιουργίας.		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων δράσεων / έτος Αριθμός συμμετεχόντων μαθητών
A.1.4 Ενίσχυση του θεσμού των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης του Δήμου		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων Κέντρων Δια Βίου Μάθησης Αριθμός νέων προγραμμάτων που σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης
A.1.5 Ανάπτυξη ψηφιακής κοινότητας μάθησης στο Δήμο		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.1.6 Δημιουργία προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης & δια βίου μάθησης στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός προγραμμάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Δήμο Ηρακλείου
A.1.7 Διοργάνωση σεμιναρίων / ημερίδων / συνεδρίων σχετικά με τη Δια Βίου Μάθηση και την Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός σεμιναρίων / ημερίδων / συνεδρίων που διοργανώνονται ανά έτος
A.1.8 Σχεδιασμός & Υλοποίηση προγραμμάτων συνεχούς δια βίου μάθησης & συνεχούς κατάρτισης με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες του Δήμου		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται κατ' έτος
A.2.1 Ίδρυση χώρων μάθησης με βάση την κοινότητα και την παροχή πόρων για την εκμάθηση σε οικογένειες και τις κοινότητες.		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων χώρων μάθησης που ιδρύονται κατ' έτος
A.2.2 Ενημερωτικές εκδηλώσεις για την αναγνώριση της ιστορίας και του πολιτισμού της κοινότητας και των τοπικών τρόπων γνώσης και μάθησης ως μοναδικών και πολύτιμων πόρων.		Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων που σχεδιάζονται και

	χρησιμοποιούνται
A.2.3 Αξιοποίηση του εγχώριου καλλιτεχνικού δυναμικού σε πλαίσιαση ανοικτών ψυχαγωγικών εκδηλώσεων με παροχή κινήτρων έκφρασης συλλογικών πρωτοβουλιών	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων που σχεδιάζονται και χρησιμοποιούνται
A.2.4 Σχεδιασμός παιδαγωγικών εργαλείων για την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός εκπαιδευτικών εργαλείων που σχεδιάζονται και χρησιμοποιούνται
A.2.5 Ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου μάθησης για την υποστήριξη των χειροτεχνικών επιχειρήσεων.	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται κατ' έτος
A.2.6 Προώθηση προγραμμάτων δια βίου μάθησης με στόχο την ανάδειξη σημαντικών χώρων πολιτισμού του Δήμου Ηρακλείου, όπως η Βικελαία Βιβλιοθήκη και το Πολιτιστικό Κέντρο.	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Αριθμός νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται κατ' έτος
A.2.7 Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης	Αριθμός ωφελούμενων από το νέο πληροφοριακό σύστημα Αριθμός μηνιαίων / τριμηνιαίων / εξαμηνιαίων ετήσιων εγγραφών νέων δεδομένων Αριθμός νέων εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται κατ' έτος
A.2.8 «Ανοιχτά Σχολεία στη Γειτονιά και την Κοινωνία»	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις, CO15: Μετανάστες συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μεινότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι POM, T3124: Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε ανζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευσης / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
A.3.1 Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.3.2 Υποστήριξη των νέων ερευνητών με έμφαση στους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.3.3 Ίδρυση Κέντρων Συμβουλευτικής υποστήριξης επιχειρήσεων και προώθηση και προβολή των τοπικών επιχειρήσεων με την χρήση των νέων τεχνολογιών	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.3.4 Ενίσχυση της ηλεκτρονικής δικτύωσης και ψηφιακής συνεργασίας των τοπικών επιχειρήσεων για την	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα -

προώθηση της απασχόλησης	δράσεις.
A3.5 Ανάπτυξη Συνεργασιών με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Ηρακλείου για την εισαγωγή τεχνογνωσίας στους επιχειρηματίες των τοπικών κοινοτήτων του Δήμου	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.3.6 Ενίσχυση της Λειτουργίας των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. CO15: Μετανάστες συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι POM, T3124: Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευσης / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
A.3.7 Ενημέρωση ανέργων σε θέματα κατάρτισης και δια βίου μάθησης	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.3.8 Ενέργειες κατάρτισης και επιμόρφωσης των μικρό – μεσαίων επιχειρήσεων σε θέματα νέων τεχνολογιών και νέων μορφών εργασίας.	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις.
A.4.1 Ένταξη Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων (ΕΚΟ) στα σχολεία δεύτερης ευκαιρίας, στα ΚΔΒΜ, σε ΚΕΚ, κτλ	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις,
A.4.2 Προώθηση μεταναστών και ΡΟΜΑ σε προγράμματα ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	CO15: Μετανάστες συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι POM,
A.4.3 Πρόγραμμα εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	T3124: Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευσης / κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
A.4.4 Ανάπτυξη υποστηρικτικών δομών για την ένταξη και συμπερίληψη στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	

B.1.1-Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων & Ανάπτυξη νέων δομών - υπηρεσιών – δράσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, όπως:	Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας υφιστάμενων και ανάπτυξη νέων ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση δράσεων κοινωνικής – κοινοτικής παρέμβασης στο Δ. Ηρακλείου από το Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής Καινοτόμων Δράσεων και Ισότητας των φύλων Διασφάλιση της συνέχισης λειτουργίας των υφιστάμενων Κοινωνικών Δομών: Κοινωνικό Ιατρείο/φαρμακείο/παντοπωλείο/φροντιστήριο και συσσίτιο και "Βοήθεια στο Σπίτι" Πρωτοβουλία έκδοσης κοινωνικού τιμολογίου χρέωσης δημοτικών τελών & ΔΕΑΥΗ για δημότες – κατοίκους που πιστοποιημένα είναι στο όριο της φτώχειας	ΚΕΚΟΙΦ-ΑΠΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμός αιτήσεων (κατ' έτος) Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες πρόνοιας, Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα των εξαρτώμενων ατόμων Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν κατ' έτος Αριθμός δράσεων προώθησης των ευκαιριών που πραγματοποιήθηκαν κατ' έτος Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις. Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες πρόνοιας Αριθμός ωφελούμενων από κοινωνικές δομές, δράσεις & προγράμματα Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα των εξαρτώμενων ατόμων Εγγεγραμμένοι στο Πρόγραμμα "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" T3004: Δυναμικότητα των υποδομών πρόνοιας που ενισχύονται T3117: Ετήσια δυναμικότητα δομών σε επίπεδο Δήμων Αριθμός Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων Αιτήσεων για Ασφάλιση / Τελικό Αριθμό Δικαιούχων Ασφάλισης, T1326: Ποσοστό κάλυψης των δράσεων υγείας - πρόνοιας επί του γενικού συνόλου των πολιτών που διαβίουν κάτω από το όριο της φτώχειας και δε διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις
B.1.2 Ανάπτυξη ειδικών δράσεων για ειδικές ομάδες όπως άστεγοι, θύματα trafficking, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, Γυναίκες, Ηλικιωμένους, Ρομά, Μετανάστες, Χρήστες Ουσιών	Άστεγοι Θύματα trafficking Θύματα ενδοοικογενειακής βίας Γυναίκες	Αριθμός Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων Αιτήσεων για Ασφάλιση / Τελικό Αριθμό Δικαιούχων Ασφάλισης, ΚΕΚΟΙΦ - ΑΠΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμός αιτήσεων (κατ' έτος), ΚΗΦΗ: Αριθμός εντάξεων / Αριθμός αιτήσεων κατ' έτος, Αριθμός ωφελούμενων από Δομές Φιλοξενίας Θυμάτων Οικογενειακής Βίας Ομάδες βιωματικής και εμπύχωσης (αριθμός και % συμμετοχής ωφελούμενων) Ομάδες ελεύθερης συζήτησης και έκφρασης (αριθμός και % συμμετοχής ωφελούμενων) Δημοτικές Ομάδες Δημιουργικής Απασχόλησης ατόμων Τρίτης Ηλικίας

Ηλικιωμένοι	(αριθμός και % συμμετοχής ωφελούμενων)
Ρομά	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις T3004 Δυναμικότητα των υποδομών πρόνοιας που ενισχύονται
Μετανάστες	T3117 Ετήσια δυναμικότητα δομών σε επίπεδο Δήμων, Αριθμός νέων διαμερισμάτων για τους πρόσφυγες/μετανάστες, Αριθμός κοινοτικών-διαπολιτιστικών κέντρων που δημιουργήθηκαν για πρόσφυγες / μετανάστες
Χρήστες Ουσιών	

B.1.3 Δράσεις Στήριξης παιδιών	Αναβάθμιση των βρεφικών και παιδικών δομών	Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί: Αριθμός εντάξεων / Αριθμός αιτήσεων (κατ' έτος)
	Ανάπτυξη συνεργασιών και υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων στα σχολεία του Δήμου	T3119: Ετήσιος μέσος αριθμός μαθητών ανά σχολική μονάδα Δείκτες εκρών C035 δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης, Αριθμός Πλατφόρμων Συνεργαζόμενων Φορέων
	Καταγραφή των παιδιών που βρίσκονται στους δρόμους με ελλιπή γονεϊκή επίβλεψη και ανάπτυξη συντονισμένης παρέμβασης αντιμετώπισης του φαινομένου, σε συνεργασία με τοπικούς αρμόδιους φορείς	Δείκτες εκρών C035 δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης Αριθμός παιδιών που καταγράφονται Αριθμός Πλατφόρμων Συνεργαζόμενων Φορέων
	Σύσταση και λειτουργία Δομής Προσωρινής Φιλοξενίας Παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο	Δείκτες εκρών C035 δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης Αριθμός ωφελούμενων παιδιών από τη Δομή
	Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Εργαλείων – Πρωτοκόλλων – Οδηγών για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας παιδιών	Αριθμός Εργαλείων και νέων Οδηγών (κατ' έτος)
	Παροχή πρωινού γεύματος σε μαθητές σχολείων του Δήμου Ηρακλείου	Αριθμός ωφελούμενων από το Πρόγραμμα Πρωινού στα σχολεία

B.1.4 Δράσεις Στήριξης ΑμεΑ	Αναβάθμιση υφιστάμενων δομών και υποδομών για ΑμεΑ σε δημόσια κτίρια, κοινόχρηστους χώρους, αστικό περιβάλλον	Δομές υποστήριξης ΑμεΑ: Αριθμός Εντάξεων / Αριθμός Αιτήσεων (κατ' έτος) Δυναμικότητα των υποδομών πρόνοιας του Δήμου (T1410), Δυναμικότητα των υποδομών που δημιουργούνται στο πλαίσιο στρατηγικών αστικής και τοπικής ανάπτυξης που στοχεύουν στην κοινωνική ένταξη (T1412 και T1414), Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες πρόνοιας (T1411), Δυναμικότητα των υποδομών πρόνοιας που ενισχύονται (T3004), T3117: Ετήσια δυναμικότητα δομών σε επίπεδο Δήμων

Σύσταση και λειτουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠμΕΑ)	Δυναμικότητα του ΚΔΑΠμΕΑ (κατ' έτος) Πληθυσμός που επωφελείται από το ΚΔΑΠμΕΑ (κατ' έτος)
Σύσταση και λειτουργία Κέντρου Κοινωνικής Στήριξης ΑμΕΑ με επιμέρους δομές και υπηρεσίες πχ Εργοθεραπεία, Λογοθεραπεία, Φυσικοθεραπεία, ψυχιατρική κή υποστήριξη, ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική υπηρεσία, προσαρμοσμένη Φυσική Αγωγή	Δυναμικότητα του Κέντρου Κοινωνικής Στήριξης (κατ' έτος) Πληθυσμός που επωφελείται από το Κέντρο Κοινωνικής Στήριξης (κατ' έτος)
Δημιουργία κέντρου παροχής εναλλακτικών θεραπειών με ΑμΕΑ, όπως θεραπευτική υπασία, υδροθεραπεία, διατακτικές ασκήσεις από έμπειρους φυσιοθεραπευτές	Δυναμικότητα του Κέντρου παροχής εναλλακτικών θεραπειών (κατ' έτος) Πληθυσμός που καλύπτεται από το Κέντρο παροχής εναλλακτικών θεραπειών (κατ' έτος)
Ανάπτυξη δραστηριοτήτων αποτελεσματικής κοινωνικοποίησης ΑμΕΑ και ανάπτυξης δεξιοτήτων, όπως εργαστήρια καλών τεχνών, εργαστήρια αφήγησης κειμένου, εργαστήρια εκμάθησης ΤΠΕ, ενημερωτικές εκδηλώσεις προαγωγής καλής υγείας, δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και κατάρτισης	Αριθμός ωφελούμενων από τα προγράμματα - δράσεις κοινωνικοποίησης ΑμΕΑ
Συμβουλευτική οικογενειών	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις συμβουλευτικής οικογενειών
Εκπαιδευτικές δραστηριότητες αυτόνομης διαβίωσης	Αριθμός ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις αυτόνομης διαβίωσης
Δράσεις ευαισθητοποίησης κοινού και γενικού πληθυσμού για τα δικαιώματα και τις δυνατότητες των ατόμων με αναπηρία	Αριθμός δράσεων (κατ' έτος), Αριθμός συμμετεχόντων (ανά δράση / κατ' έτος) - γενικός πληθυσμός και πληθυσμός ΑμΕΑ
B.1.5 Ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης δημοτών για θέματα κοινωνικής συνοχής & ισότιμης μεταχείρισης	Αριθμός δράσεων (κατ' έτος), Αριθμός συμμετεχόντων (ανά δράση / κατ' έτος) - γενικός πληθυσμός και πληθυσμός ΑμΕΑ
B.1.6 Δημιουργία δικτύων και ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, όπως:	Αριθμός ωφελούμενων που καταγράφονται (κατ' έτος), Αριθμός δομών και υπηρεσιών υποστήριξης ΑμΕΑ που καταγράφονται (κατ' έτος) Αριθμός εθελοντικών δράσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος) για την ενεργοποίηση των πολιτών σε θέματα αναπηρίας, Αριθμός εθελοντικών οργανώσεων που συμμετέχουν σε δράσεις αλληλεγγύης και ευαισθητοποίησης σε θέματα αναπηρίας, Αριθμός Πλατφόρμων Συνεργαζόμενων Φορέων

B.1.7 Ανάπτυξη συνεργασιών με τα νομικά πρόσωπα του Δήμου και το σύνολο των τοπικών φορέων και υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού του Δήμου μας	Αριθμός συνεργασιών και συνεργιών που πραγματοποιούνται κατ' έτος, Αριθμός δράσεων που αναλαμβάνουν για την αντιμετώπιση προβλημάτων των ευπαθών ομάδων του Δήμου
B.1.8 Προώθηση αθλητισμού σε όλες τις κοινωνικές ομάδες Βελτίωση και επέκταση των αθλητικών δομών και υπηρεσιών Βελτίωση καθαριότητας και συντήρησης αθλητικών εγκαταστάσεων Ενίσχυση δράσεων αθλητικών φορέων	Αριθμός Δημοτικών Αθλητικών Εγκαταστάσεων / σύνολο πληθυσμού Δημιουργία - συντήρηση δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του αθλητισμού Δημιουργία - συντήρηση δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του αθλητισμού
B.2.1 Δημιουργία δημοτικής δομής συμβουλευτικής ανέργων σε συνεργασία με ΟΑΕΔ και τοπικές επιχειρήσεις B.2.2 Εκπόνηση τοπικού σχεδίου δράσης για την απασχόληση, σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς, επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς. B.2.3 Δράσεις κατάρτισης στους ανέργους της πόλης αλλά και σε εργαζόμενους των ΜμΕ που είναι εγκατεστημένες στον Δήμο	T3124 Μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση / κατάρτιση που αποκτούν εξειδίκευση που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους, Αριθμός επωφελούμενων ανέργων από τις δημοτικές δομές συμβουλευτικής Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που συμμετέχουν στις δράσεις συμβουλευτικής Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων προώθησης στην εργασία (πχ κοινωνικής εργασίας) Αριθμός επωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα δράσεις Αριθμός ανέργων / σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού, Οικονομικά ενεργός πληθυσμός / σύνολο πληθυσμού Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων κατάρτισης ανέργων Αριθμός επωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα δράσεις Αριθμός ανέργων / σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού, Οικονομικά ενεργός πληθυσμός / σύνολο πληθυσμού

B.2.4 Μελέτη Δημιουργίας Κέντρου Υποστήριξης – Προώθησης στην Απασχόληση Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων με Στόχο την διερεύνηση του προφίλ εργαζομένων, εταιρειών κ.λπ. για να φτιαχτεί πραγματική επανακατάρτιση προς ένταξη του δυναμικού στην πραγματική οικονομία

Δημιουργία Κέντρου Υποστήριξης – Προώθησης στην Απασχόληση Καταγραφή επιχειρήσεων, ανέργων, ειδικοτήτων

B.2.5 Στήριξη επαγγελματικής δραστηριότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας με την διάδοση τεχνογνωσίας και πληροφόρησης, πληροφόρηση μέσω διαδικτύου, ευέλικτες μορφές εργασίες.

Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων προώθησης των ΤΠΕ στην εργασία, Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων προώθησης των ευέλικτων μορφών εργασίας Αριθμός επωφελομένων από τα ανωτέρω προγράμματα δράσεις
Αριθμός ανέργων / σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού, Οικονομικά ενεργός πληθυσμός / σύνολο πληθυσμού

B.2.6 Πρόγραμμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης των Επιχειρήσεων σε Θέματα Ευέλικτων Μορφών Εργασίας Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής εταιρικής ευθύνης, προώθηση συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο για βιώσιμη ανάπτυξη στην περιοχή

Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων προώθησης των ευέλικτων μορφών εργασίας Αριθμός προγραμμάτων - δράσεων προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, Αριθμός επωφελομένων από τα ανωτέρω προγράμματα

B.2.7 Θεσμοθέτηση «Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας». Ενίσχυση μέσω της προβολής της τοπικής επιχειρηματικότητας, αύξηση καινοτομίας, δικτύωση επιχειρήσεων.

Καταγραφή αποτελεσμάτων "Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας", Δράσεις "Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας" (κατ' έτος), Αριθμός συμμετεχόντων (επιχειρήσεις, φορείς κτλ) στην "Εβδομάδα Τοπικής Επιχειρηματικότητας" (κατ' έτος), Αριθμός επωφελομένων από τις Δράσεις στη διάρκεια της "Εβδομάδας Τοπικής Επιχειρηματικότητας" (κατ' έτος)

B.3.1 Ενίσχυση της Κοινωνικής Υπηρεσίας και των δομών του Δήμου, ολοκλήρωση υποδομών και βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών πρόνοιας

Αριθμός Δομών κοινωνικής πρόνοιας / Σύνολο πληθυσμού, Αριθμός πολιτών οι οποίοι εξυπηρετήθηκαν, Μέσος χρόνος αναμονής εξυπηρέτησης

B.3.2 Δημιουργία υπηρεσιών υποστήριξης γονέων παιδιών με αναπηρία (εκπαιδευτικές δομές, δομές υποστήριξης, ειδικευση και εκμάθηση καθημερινών πρακτικών για την καλύτερη συμβίωση)

Αριθμός υποστηρικτικών δομών για γονείς παιδιών με αναπηρίες (κατ' έτος)
Επωφελούμενα άτομα / οικογένειες από τις δομές

B.3.3 Δημιουργία κοινωνικών δομών και υποδομών στήριξης φροντιστών και ατόμων τρίτης ηλικίας, ΑμΕΑ, ασθενών χρόνιων νοσημάτων κτλ

Αριθμός υποστηρικτικών δομών & υποδομών φροντιστών εξαρτώμενων ατόμων (κατ' έτος)
Επωφελούμενα άτομα / οικογένειες από τις δομές

B.3.4 Ενίσχυση προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής - Ανάπτυξη και υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας, σε συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες

Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας / Σύνολο Πληθυσμού
Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας - Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν κατ' έτος,
Αριθμός προγραμμάτων προληπτικής ιατρικής (κατ' έτος)

B.3.5 Ανάπτυξη διαδημοτικών και κοινωνικών συνεργασιών για την αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας

Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας / Σύνολο Πληθυσμού
Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας - Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν κατ' έτος
Μειονεκτούντα άτομα που επωφελούνται από παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας

B.4.1 Μελέτη για την προώθηση Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE - Incubation)

Αριθμός Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων (PRE - Incubation) σε περιοχές υποδοχής

B.4.2 Ενίσχυση γυναικείας επιχειρηματικότητας

Αριθμός Δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την Γυναικεία Επιχειρηματικότητα,
Αριθμός προγραμμάτων & Δράσεων για την επανένταξη στην αγορά εργασιών άνεργων γυναικών,
Αριθμός επωφελούμενων γυναικών από τις ανωτέρω δράσεις και προγράμματα,
Αριθμός άνεργων γυναικών / σύνολο οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός γυναικών / σύνολο πληθυσμού

B.4.3 Αξιοποίηση τοπικών παραγωγικών πόρων, Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και των τοπικών προϊόντων – Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης – προώθηση της επιχειρηματικότητας

Ενάρξεις νέων επιχειρήσεων παραγωγής, μεταποίησης, εμπορίου τοπικών προϊόντων,
Νέες Θέσεις εργασίας στις εν λόγω επιχειρήσεις (κατ' έτος)

B.4.4. Σχεδιασμός & Υλοποίηση ολοκληρωμένων παρέμβασης σε περιοχή του αστικού ή ημιαστικού κέντρου, η οποία δύναται να εστιάζει σε μια περιοχή ή σε διάσπαρτες συνοικίες του Δήμου, με ποικίλα κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, όπου παράλληλα δύναται να χωροθετούνται και σημαντικοί πόλοι έλξης επισκεπτών με ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα διαχρονικής αξίας (μνημεία, μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, παραδοσιακά κτίρια, κτλ.).

Αριθμός ενεργειών που εκτελούνται ετησίως στην περιοχή παρέμβασης,
Αριθμός του στοχευμένου κοινού στην περιοχή παρέμβασης
Αριθμός επισκεπτών στο Ηράκλειο - στην περιοχή παρέμβασης,
Οικονομική δραστηριότητα που δημιουργείται στην περιοχή παρέμβασης

B.4.5 Δημιουργία κάρτας κατοίκου Ηρακλείου & σχεδιασμός Ολιστικής Ταυτότητας Πόλης.

Αριθμός ωφελούμενων,
Αριθμός υπηρεσιών που παρέχονται μέσω της Κάρτας Κατοίκου Ηρακλείου,
Προϋπολογισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω της Κάρτας Κατοίκου Ηρακλείου,
Αριθμός συνεργασιών (όχι μόνο υπηρεσιών)
Αριθμός Κοινών Συνεργειών

B.4.6 Στρατηγικό Σχέδιο για τη Δημιουργική Οικονομία

Αριθμός KPIs που δημιουργήθηκαν στη δημιουργική οικονομία,
Αξιοποίηση των διαθέσιμων μηχανισμών χρηματοδότησης,
Αριθμός προγραμμάτων φιλοξενίας για καλλιτέχνες και ερευνητές,
Αριθμός καλλιτεχνών που ασχολούνται με προγράμματα φιλοξενίας,
Οικονομική Ανάπτυξη της δημιουργικής οικονομίας

ΔΡΑΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Γ.1.1 Σχέδια ετοιμότητας και διαχείρισης κρίσεων	Αριθμός εξωτερικών οργανώσεων, οι οποίες συμμετέχουν στο πλαίσιο πολιτικής προστασίας, Αριθμός ενδιαφερόμενων φορέων που συμμετέχουν στο πλαίσιο πολιτική προστασίας, αριθμός εγχειριδίων που παράχθηκαν, αριθμός συνεργατικών σχεδίων, πόρων στο πλαίσιο συνεργειών, αριθμός ατόμων που έχουν κάνει εγγραφή σε εφαρμογές πολιτικής προστασίας
Γ.1.2 Χάραξη Πολιτικών με Βάση Πιθανά Σενάρια Κρίσεων	Αριθμός σεναρίων που αναπτύχθηκαν με βάση το Πρωτόκολλο Δημιουργίας Πολιτικών, Αριθμός Διαφορετικών συνεργασιών
Γ.1.3 Μητροπολιτικό Ηράκλειο και Άλλες Θεσμικές Μεταρρυθμίσεις	Αριθμός βασικών τομέων εστίασης, οι οποίοι θα αξιολογηθούν και θα προωθηθούν προς θεσμικές Μεταρρυθμίσεις
Γ.1.4 Μελέτες & Δράσεις Προαγωγής της Έννοιας της Ανθεκτικότητας	Αριθμός μελετών Ανθεκτικότητας που εκπονήθηκαν Προτείνεται η χρήση ειδικών δεικτών οι οποίοι θα προκύψουν από τα αποτελέσματα των μελετών
Γ.1.5 Απόσυρση Παλαιών Κτιρίων	Αριθμός κτιρίων που αποσύρθηκαν Στρέμματα πράσινων χώρων που δημιουργήθηκαν
Γ.2.1 Εισαγωγή σύγχρονων ψηφιακών και έξυπνων τεχνολογιών για τη βελτίωση της διαχείρισης του Δήμου αλλά και από τους πολίτες για τη διαμόρφωση πολιτικών	Αριθμός δημοτικών υπηρεσιών που χρησιμοποιούν ψηφιακές τεχνολογίες, αριθμός νέων εφαρμογών / δικτυακών πυλών που ξεκίνησαν κάλυψη % ασύρματου δικτύου Ίντερνετ σε όλη την πόλη
Γ.2.2 Ενίσχυση και προώθηση της συνεργασίας	Αριθμός πλατφορμών συνεργαζόμενων φορέων, αριθμός εργαστηρίων που πραγματοποιούνται, ποσοστό ιδιωτών που συμμετέχει σε συμπράξεις, αριθμός συνεργειών με πανεπιστήμια/ερευνητικά κέντρα/ ερευνητικά ιδρύματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΧΩΡΟΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΕΜΒΑΔΟΝ (τ.μ.)	ΕΜΒΑΔΟΝ ΕΝΕΡΓΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ Χ.Κ (τμ)	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (άτομα)
		ΠΕ1 ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΑ	7232		
1	101	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ	522	318	159
2	102	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ Ι.Ν. ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ	2012	506	253
3	103	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ	973	731	365
4	104	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ	624	550	275
5	105	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ Ο.Α.Ε.Δ.	764	474	237
6	106	ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΚΟΥΛΑΔΩΝ & ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΔΩΝ	244	158	79
7	107	ΠΛΑΤΕΙΑ - ΟΔΟΣ ΔΑΙΜΟΝΑΚΗΔΩΝ	293	80	40
8	108	ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΑΛΛΙΑΣ ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑΣ	1800	1800	900
		ΠΕ2 ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ	3669		
9	201	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ - ΟΔΟΣ ΚΑΡΔΙΩΤΙΣΗΣ	851	449	225
10	202	ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΟΡΝΑΡΟΥ	1331	638	319
11	203	ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΑΝΑΝΕΙΟΥ (Λ.ΠΛΑΣΤΗΡΑ- ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ)	1487	938	469
		ΠΕ3 ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	10883		

12	301	ΠΑΡΚΟ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	5227	3951	1976
13	302	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ	4564	2771	1386
14	303	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ	711	330	165
15	304	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	381	95	47
		ΠΕ4 ΑΓΙΟΣ ΤΙΤΟΣ	16069		
16	401	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΟΥ ΤΙΤΟΥ	1720	848	424
17	402	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ	1160	646	323
18	403	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ	8047	4920	2460
19	404	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΕΠΙΜΕΝΕΙΔΟΥ	353	237	118
20	405	ΠΑΡΚΟ ΙΔΟΜΕΝΕΩΣ	773	707	354
21	406	ΠΑΡΚΟ ΝΕΟΛΑΙΑΣ - ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ - ΟΔΟΣ ΕΦΕΣΣΟΥ	4016	2263	1132
		ΠΕ5 ΒΑΛΙΔΕ ΤΖΑΜΙ	10096		
22	501	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	10096	6650	3325
		ΠΕ6 ΘΕΡΙΣΣΟΣ - ΔΕΙΛΙΝΑ	41834		
23	601	30ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΟΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ - ΚΟΜΜΕΝΟ ΜΠΕΝΤΕΝΙ	1005	508	254
24	602	ΠΑΡΚΟ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ & ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ	1085	387	194
25	603	ΠΑΡΚΟ - ΟΔΟΣ ΜΙΧ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	875	424	212
26	604	25ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΙΧ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ & ΔΙΟΝ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗ	993	526	263

27	605	ΠΑΡΚΟ ΘΕΡΙΣΣΟΥ & ΜΙΝΩΟΣ	2113	819	409
28	606	ΣΧΟΛΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ - ΑΓΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	1481	628	314
29	607	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΟΔΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΛΑ	2464	766	383
30	608	ΑΓΙΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ - 33ο & 45ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	2405	1150	575
31	609	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΣΣΟΥ	1593	268	134
32	610	Κ.Χ.2120	1352	1272	636
33	611	ΣΧΟΛΕΣ Ο.Α.Ε.Δ.	2830	1310	655
34	612	Κ.Χ.2255 ΟΔΟΣ ΛΥΤΤΟΥ (ΝΟΤΙΑ Ο.Α.Ε.Δ.)	907	854	427
35	613	ΠΑΛΙΟ ΓΗΠΕΔΟ ΑΛΜΥΡΟΥ	4125	3326	1663
36	614	Κ.Χ.2277 ΠΑΡΚΟ ΟΔΟΣ ΓΑΛΗΝΟΥ	923	812	406
37	615	Κ.Χ.2146 ΟΔΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ ΣΚΟΥΛΑ (ΔΥΤΙΚΑ Δ.Ε.Η.)	638	553	1276
38	616	ΠΑΡΚΟ ΟΔΟΣ ΛΕΒΗΝΟΥ	1225	999	500
39	617	ΣΤΑΔΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	15820	11794	5897
		ΠΕ7 ΑΚΑΔΗΜΙΑ	11699		
40	701	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ	1835	1194	597
41	702	ΣΧΟΛΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ - ΟΔΟΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ	1827	1284	642
42	703	ΠΛΑΤΕΙΑ ΝΙΚΑΙΑΣ	2281	1670	835
43	704	ΚΟΜΜΕΝΟ ΜΠΕΝΤΕΝΙ	5756	5000	2500
		ΠΕ8 ΜΑΣΤΑΜΠΑΣ - ΚΟΡΩΝΗ	51531	138531	

44	801	Κ.Χ.2193 Γ. ΠΕΤΡΑΚΟΓΙΩΡΓΗ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΗ	434	423	212
45	802	Ι.Ν. ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ)	1123	484	242
46	803	Κ.Χ.2212 - ΟΔΟΣ ΛΑΠΠΑ	522	465	232
47	804	ΠΛΑΤΕΙΑ 11ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ (ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ)	1046	663	332
48	805	9ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΙΕΡΟΛΟΧΙΤΩΝ & ΑΝΤ. ΜΠΕΤΕΙΝΑΚΗ	594	614	307
49	806	Κ.Χ.2187 ΟΔΟΣ Θ. ΜΑΤΘΑΙΑΚΗ	451	391	196
50	807	Κ.Χ.2184 ΟΔΟΣ ΜΑΚΡΗ	1007	978	489
51	808	Κ.Χ.2233 ΟΔΟΣ Θ. ΜΑΤΘΑΙΑΚΗ	1430	1330	665
52	809	Κ.Χ.2213 15ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΟΔΟΣ ΛΑΠΠΑ	698	410	205
53	810	36ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ - ΟΔΟΣ ΤΑΓΜ. ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ	1226	384	192
54	811	Κ.Φ.2240- Κ.Χ.2239-Κ.Χ.2241 προβλ. ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Ε=130 στρ.	130000	130000	65000
		ΠΕ9 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΑΝΑΛΗΨΗ	23254		
55	901	ΠΑΡΚΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ	16018	12576	6288
56	902	3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ - Λ.ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	1490	820	410
57	903	ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	1018	899	449
58	904	7ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - Λ.ΚΝΩΣΣΟΥ & ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗ	800	346	173
59	905	ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ Ν.ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ	2134	1648	824

60	906	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΤΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ	1794	923	461
		ΠΕ10 ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ - ΠΟΡΟΣ - ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ	34892		
61	1001	ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ	22403	22403	11201
62	1002	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΟΔΟΣ ΚΟΜΝΗΝΩΝ	823	675	337
63	1003	Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	2216	1584	792
64	1004	ΠΑΡΚΟ - ΟΔΟΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΕΒΕΛΗΣ	1931	1649	824
65	1005	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ - ΟΔΟΣ ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ	3245	2189	1095
66	1006	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΟΔΟΣ ΣΤΕΛΙΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗ	1544	800	400
67	1007	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ Λ. ΙΚΑΡΟΥ & ΟΔΟΣ ΚΑΝΑΡΗ	1450	1450	725
68	1008	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΟΔΟΣ ΟΔΥΣΣΕΩΣ	1280	1280	640
		ΠΕ11 ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ - ΜΠΕΝΤΕΒΗ	53686		
69	1101	ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΛΥΔΑΚΗ - ΛΑΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	24528	24606	10803
70	1102	ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ	5262	1815	908
71	1103	Ι.Ν. ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	540	402	201
72	1104	ΠΑΡΚΟ - ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ - Κ.Χ.60	2954	2954	1477
73	1105	ΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	4253	3219	1609
74	1106	ΠΑΡΚΟ - ΟΔΟΣ ΜΟΝΗΣ ΠΡΕΒΕΛΗΣ	3847	3733	1866
75	1107	ΠΑΡΚΟ ΟΔΟΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2120	1847	923
76	1108	Χώρος Ξενοκράτη 2002	2006	2006	1003

77	1109	Χώρος καταφυγής ΓΠΣ	8176	8176	4088
		ΠΕ12 ΑΤΣΑΛΕΝΙΟ	16145		
78	1201	Ι.Ν. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	7478	6794	3397
79	1202	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΤΣΑΛΕΝΙΟΥ	1486	1120	560
80	1203	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΑ	7181	5101	2551
		ΠΕ13 ΚΑΜΙΝΙΑ	49868		
81	1301	ΓΗΠΕΔΟ ΟΦΗ	7511	6458	3229
82	1302	ΠΛΑΤΕΙΑ Ι.Ν. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1146	1746	873
83	1303	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΝΗΣ	5142	4273	2137
84	1304	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ Ο.Α.Σ.Ν.Η	3128	2281	1141
85	1305	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	1641	1489	745
86	1306	Χώρος Ξενοκράτη 2002	31300	31300	15650
		ΠΕ14 ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	77634		
87	1401	ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ	30277	29691	14846
88	1402	ΧΩΡΟΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	17003	1646	823
89	1403	Κ.Χ.1969 ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΡΧ. ΕΥΓΕΝΙΟΥ	4754	4615	2307
90	1404	Κ.Χ.1938 ΠΑΡΚΟ-ΘΕΑΤΡΑΚΙ ΕΠΙ ΤΗΣ Λ.ΚΝΩΣΣΟΥ	2901	2452	1226
91	1405	Κ.Χ.1778 & Κ.Χ.1781 - ΟΔΟΣ ΑΡΜΟΝΙΑΣ	1407	1357	679
92	1406	Κ.Χ.1770 ΟΔΟΣ ΕΡΜΗ	846	779	390
93	1407	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ - ΟΔΟΣ ΕΡΜΗ - Κ.Χ.1718	1740	1646	823
94	1408	Κ.Χ. 33 ΟΔΟΣ ΚΡΑΣΣΑΔΑΚΗ & ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ	846	846	423
95	1409	Κ.Χ.19	848	848	424

96	1410	Κ.Χ.37 ΟΔΟΣ ΚΡΑΣΣΑΔΑΚΗ & ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗΣ	2226	2024	1012
97	1411	Χώρος καταφυγής ΓΠΣ	14786	14786	7393
		ΠΕ15 ΜΕΣΑΜΠΕΛΙΕΣ-ΦΟΡΤΕΤΣΑ	59249		
98	1501	19ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ - ΟΔΟΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ	5519	3786	1893
99	1502	Κ.Χ.415 ΟΔΟΣ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ ΓΑΒΑΛΑ & ΑΛΦΕΙΟΥ	2075	2075	1037
100	1503	Κ.Χ.719	1006	1006	503
101	1504	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΝΩ ΦΟΡΤΕΤΣΑ	2365	1996	998
102	1505	Ι.Ν. ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	714	704	351
103	1506	ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΑΝΩ ΦΟΡΤΕΤΣΑ	585	539	269
104	1507	ΠΑΡΚΟ - ΠΕΡΙΟΧΗ "ΦΕΓΓΑΡΙ"	345	226	113
105	1508	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Υ.Κ.	10176	10176	5088
106	1509	Κ.Χ.2070 - ΟΔΟΣ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝΟΣ & ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΥ	911	765	382
107	1510	Κ.Χ.2087 - ΟΔΟΣ ΙΟΥΛΗΣ	381	336	168
108	1511	Κ.Χ. Γ1888	6685	6598	3299
109	1512	Κ.Χ.1923 - ΟΔΟΣ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ	1058	1058	529
110	1513	Κ.Χ.1629 προβλ. ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	15418	12102	6051
111	1514	Κ.Χ.1630 - ΟΔΟΣ ΕΡΥΘΡΑΙΑΣ	1714	1679	839
112	1515	Κ.Χ.1608 - ΟΔΟΣ ΠΑΤΡΑΣ	2650	2313	1157
113	1516	Κ.Χ.1612 - ΟΔΟΣ ΝΑΥΠΛΙΟΥ	769	1850	925
114	1517	Κ.Χ.600 - ΟΔΟΣ ΒΕΡΓΙΝΑΣ	590	539	269
115	1518	Κ.Χ.1543 - ΟΔΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ	702	702	351
116	1519	Κ.Χ.302 - Κ.Χ.308 - ΟΔΟΣ ΕΤΕΑΡΧΟΥ	1165	1152	576

117	1520	Κ.Χ.314 - ΟΔΟΣ ΟΥΛΩΦ ΠΑΛΜΕ	687	687	343
118	1521	Κ.Χ.292 - ΟΔΟΣ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ	686	615	308
119	1522	Κ.Χ.326 - ΟΔΟΣ ΒΡΥΕΝΝΙΟΥ	903	817	409
120	1523	Κ.Χ.339 ΟΔΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ & ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ	1130	1120	560
121	1524	Κ.Χ.262 & ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΑΝΘΕΩΝ & ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΩΝ	1015	9866	4932
		ΠΕ29 ΑΜΜΟΥΔΑΡΑ	61000		
122	2901	ΠΑΓΚΡΗΤΙΟ ΣΤΑΔΙΟ	43000	43000	21500
123	2902	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ	18000	18000	9000
		ΠΕ41 Ν. ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΣ	86000		
124	4101	Δημοτική Έκταση	18000	18000	9000
125	4102	Δημοτική Έκταση	12000	12000	6000
126	4103	Χώρος υπαίθριου μηχανοκίνητου αθλητισμού	26000	26000	13000
127	4104	Στάδιο Αλικαρνασσού	30000	30000	15000
		ΠΕ76 ΤΕΙΧΗ	17600		
128	7601	Γήπεδα ποδοσφαίρου Εργοτέλη	13000	13000	6500
129	7602	Γήπεδα μπάσκετ	2300	2300	1150
130	7603	Γήπεδα τέννις	2300	2300	1150
		ΠΕ101 ΑΓ. ΒΛΑΣΣΗΣ	1500		
131	10101	Γήπεδο ποδοσφαίρου Αγ. Βλάση	1500	1500	750
		ΠΕ124 ΣΤΑΥΡΑΚΙΑ	1500		
132		Γήπεδο Σταυρακίων	1500	1500	750
		ΠΕ204 ΤΕΙ	17000		
133	20401	Parking TEI	17000	17000	8500

		ΠΕ302 ΕΚΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	72500		
134	30201	Γήπεδο ποδοσφαίρου Καρτερού	11000	11000	5500
135	30202	Γήπεδο ποδοσφαίρου ΑΕΚ Κατσαμπά	11000	11000	5500
136	30203	Γήπεδο ποδοσφαίρου Αγ. Μύρωνα	7700	7700	3850
137	30204	Γήπεδο ποδοσφαίρου Κ. Αστών	6000	6000	3000
138	30205	Γήπεδο ποδοσφαίρου Αυγενικής	5000	5000	2500
139	30206	Γήπεδο ποδοσφαίρου Βενεράτου	4500	4500	2250
140	30207	Γήπεδο ποδοσφαίρου Δαφνές	6400	6400	6200
141	30208	Γήπεδα ποδοσφαίρου Lido Soccer	11900	11900	5950
142	30211	Γήπεδο ποδοσφαίρου Αγ. Βλάση	9000	9000	4500